

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ - Δ. Γ. ΖΗΣΗ Κ. Α.

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ο Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Deidora Γεωργία

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

γιὰ τὴν τρίτη τάξη τοῦ δημοτικοῦ σχολείου

«Είστε 'Ελληνόπουλα καὶ εἶναι μεγάλο πράγμα νὰ είναι κανεὶς 'Ελλην».

I. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1939

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

«Τὰ χωράφια ξεραμμένα
περιμένουν τὰ καημένα
τῆς θροχούλας τὸ νερό,
γιὰ νὰ πιοῦν καὶ νὰ χορτάσουν
καὶ οἱ γεωργοὶ νὰ πιάσουν
τὴ δουλειὰ μὲ τὸν καιρό..»

1. ΕΛΠΙΔΑ ΣΤΟ ΘΕΟ

Κι ἂν δὲ μοῦ μείνη ἐντὸς τοῦ κόσμου,
ποῦ ν' ἀκουμπήσω, νὰ σταθῶ,
ἐκεῖ ψηλὰ εἰν' ὁ Θεός μου·
πῶς ἡμπορῶ ν' ἀπελπιστῶ;

Εἰν' ὁ Θεός, ποὺ μ' ἔχει πλάσει
τὸ χέρι του τὸ σπλαχνικό.
Δὲν ἡμπορεῖ νὰ μὲ ξεχάσῃ
καὶ νὰ μ' ἀφήσῃ νηστικό...

Φαιδρὰ στὰ δάση ὀλογυρίζουν
τοῦ οὐρανοῦ τὰ πετεινά,
πιοτὲ δὲ σπέρνουν, δὲ θερίζουν
κι ὅμως κανένα δὲν πεινᾶ.

Μέσ' στὰ λιβάδια ἀνθοὶ καὶ κρίνοι
δὲν ἔμαθαν ὑφαντική·
κι ὅμως ὁ Πλάστης μας τὰ ντύνει
μὲ μιὰ στολὴ βασιλική.

Κι ἔμένα τώρα ἐντὸς τοῦ κόσμου,
μικρὸ παιδὶ καὶ ταπεινό,
θὰ μὲ φωτίσῃ ὁ Πλαστουργός μου,
ποὺ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.

Γ. Βιζυηνός.

+2. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα ἀρχίζουν τὰ μαθήματα.

Τὸ καλοκαίρι πέρασε. Τὰ παιδιὰ γυρίζουν μὲ τοὺς γονεῖς τους ἀπὸ τὶς ἔξοχές, τὰ νησιά, τὰ χωριά τους. Γυρίζουν ἀπὸ τὰ βουνά, τοὺς κάμπους καὶ τ' ἀκρογιάλια, τῆς ὥραίας πατρίδας μας, ὅπου πέρασαν τὸ καλοκαίρι τους.

Καὶ τώρα πάλι ὄλοι μαζὶ στὸ σχολεῖο. Πόσον καιρὸν εἶχαν νὰ ἴδωθοῦν! Πόσα ἔχουν νὰ εἰποῦν!

‘Ο δάσκαλος μπαίνει στὴν τρίτη τάξη. Χαίρεται κι ἐκεῖνος, ποὺ ξαναβλέπει τὰ καλὰ παιδιά. Εἶναι ὅλα ζωτιρά, ροδοκόκκινα, γεμάτα ύγεια ἀπὸ τὸν καθαρὸ ἀέρα, τὶς ἐκδρομὲς στὰ βουνά, τὰ θαλασσινὰ λουτρά.

—Καλῶς τὰ παιδιά! Καλῶς δρίσατε!

Τὰ παιδιὰ σηκώνονται ὅλα καὶ χαιρετοῦν τὸν καλό τους δάσκαλο.

—Καλῶς σᾶς βρήκαμε, κύριε! Καλημέρα σας!

—Καὶ τώρα, προσευχή! Νὰ εὐχαριστήσωμε τὸ Θεό, ποὺ ἀνταμωθήκαμε πάλι ὄλοι καλά.

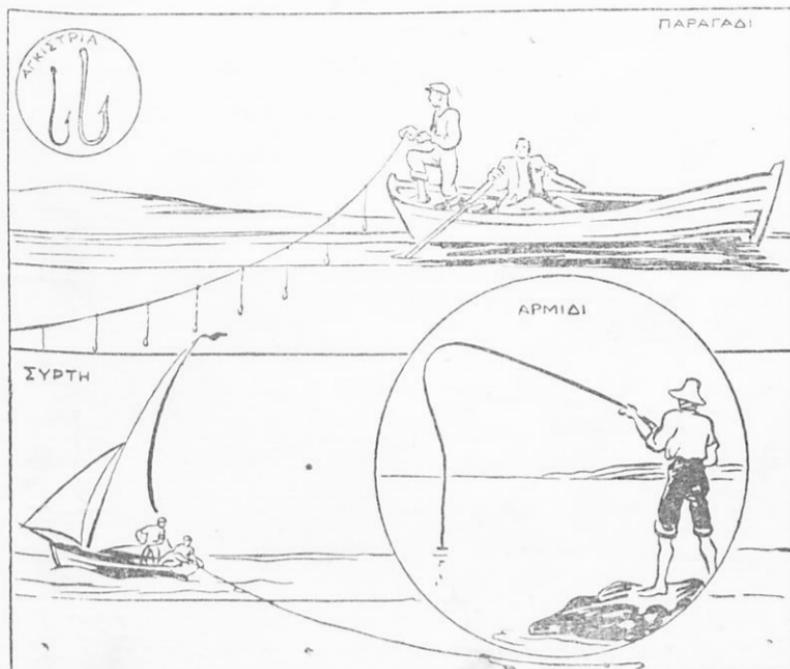
“Ἐνα παιδὶ στέκεται στὴ μέση, σταυρώνει τὰ χέρια του καὶ λέει τὸ «Πάτερ ἡμῶν». Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιὰ κάνουν τὸ σταυρό τους καὶ κάθονται στὰ θρανία τους.

—Σήμερα δὲ τὰ κάμωμε μάθημα.... τοὺς λέει ὁ δάσκαλος. Θέλω νὰ μοῦ πῆτε καθένας σας πῶς πέρασε τὸ καλοκαίρι του. Ἐλα, πές μας τώρα ἐσύ, Δημητριάδη, ποὺ είσαι καὶ ἀπὸ ἓνα ὥραιο νησὶ τῶν Κυκλαδῶν.” Ετσι ἀπὸ τὴ θέση σου. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σηκωθῆς. Ἐδῶ μιλοῦμε σήμερα σὰν καλοὶ φίλοι, +

α'. Στὸ νησί.

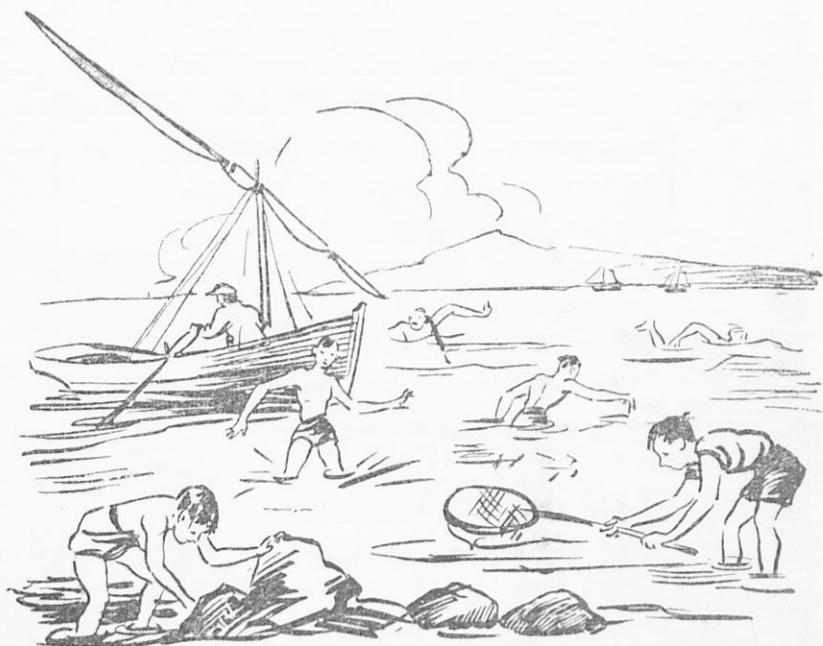
Ο' Ο Δημητριάδης ἄρχισε:

—'Εμεῖς, κύριε, πήγαμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ στὸ νησί, δπως πᾶμε κάθε χρόνο. Περάσαμε ὡραῖα. Κολύμπι, ψάρεμα, βαρκάδες δλη τὴν ἡμέρα. ~~α~~Τραβούσαμε

κουπί. Συχνὰ πηγαίναμε μὲ τὸ πατέρα μας καὶ ρίψαμε τὰ παραγάδια. "Άλλοτε ψαρεύομε μὲ τὴ συρτή. "Άλλοτε πάλι μόνοι μας μὲ τὸ ἄρμίδι. Πιάναμε καὶ καβούρια στὸ γιαλό! Πόσα καβούρια! Κάθε πέτρα, ποὺ σηκώναμε, εἶχε καὶ καβούρι ἀπὸ κάτω. Μὲ τὴν ἀπόχη πάλι πιάναμε γα-

ρίδες, γιατί νά δολώνωμε τ' ἄγκιστρια μας. Τί ώραϊα, πού
ήταν, κύριε! Ἐφέτος ἔμαθε κολύμπι καὶ τὸ μικρό μου ἀδερ-
φάκι, ὁ Γιῶργος. Ἐγώ τὸν ἔμαθα. Θυμήθηκα, ποὺ μᾶς
ἔλεγατε, κύριε, πώς εἶναι ντροπή, Ἐλληνόπουλα ἔμεῖς, νά

μήν ξέρωμε κολύμπι. Καὶ κινδυνεύουν νά πνιγοῦν τόσοι
κάθε χρόνο στὸ Φάληρο, ἐπειδὴ δὲν ξέρουνε νά κολυμπή-
σουν. Τώρα ὅλα τ' ἀδερφάκια μου ξέρουνε κολύμπι.

—Εῦγε σας! Τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος. Δὲν πρέπει οὔτε ἔνα
Ἐλληνόπουλο νά μήν ξέρη κολύμπι. Εἶναι ντροπή!

3. Ο ΨΑΡΑΣ

Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρᾶ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι. *Ω*

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρά,
κι ὀγάλια νὰ μὴ σπάσῃ.
Θαρρῶ, πώς τούτη τὴ φορὰ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράστηκες, ψαρά,
τὰ ψάρια εἰν' δικά σου
καὶ πούλα τα στὴν ἀγορὰ
νὰ θρέψης τὰ παιδιά σου.

'Ι. Πολέμης.

6. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ.

Τὰ ἄλλα παιδιά περίμεναν τώρα νὰ εἰποῦν καὶ αὐτὰ τὰ δικά τους. Δυὸς τρεῖς σήκωσαν τὰ χέρια τους.

—”Οχι όλοι μαζί!... Είπε ό δάσκαλος. Καθένας μὲ τὴ σειρά του. Πές μας τώρα ἐσὺ Ἀποστολίδη!

‘Ο Ἀποστολίδης εἶχε πάει στὸ χωριό του, ἔνα ὄρεινό

χωριὸ τῆς Ρούμελης, ὅπου ἦταν καὶ τὸ πατρικὸ σπίτι τους.

—”Εμεῖς πήγαμε στὸ βουνό, κύριε. Τρεῖς ώρες δρόμο μὲ τὸ μουλάρι ἀπὸ τὸ λιμάνι, ὅπου μᾶς ἔβγαλε τὸ ἀτμόπλοιο. Τὰ μουλάρια μᾶς περίμεναν στὸ μῶλο, μὲ τοὺς ἀγωγιάτες, στρωμένα μὲ ώραῖα, παχιὰ κιλίμια. Καβαλιέψαμε καὶ ἔκινήσαμε. Τί ώραῖα μέρη περάσαμε! Βουνά, φαράγγια, νερά, ποὺ κυλοῦσαν στὶς βαθιές ρεματιές. Κοί-

ταζες κάτω καὶ σ' ἔπιανε ζαλάδα. Ὑγώ κρατιόμουν στερεὰ
ἀπὸ τὸ σαμάρι. Καὶ δίπλα μου ἐρχόταν ὁ ἀγωγιάτης, νὰ
μὲ προσέχῃ. Τέλος, καμιὰ φορὰ φτάσαμε στὸ χωριό. Ζε-
πεζέψαμε στὸ πατρικό μας σπίτι. Μὲ τί χαρὰ μᾶς δέχτηκαν
οἱ δικοί μας!

Ἐκεῖ περάσαμε δυὸ μῆνες ὀλόκληρους. Οὔτε τὸ κα-
ταλάβομε πότε πέρασε τόσος καιρός. Καὶ ὅταν ἦρθε ἡ
ῶρα νὰ φύγωμε, νομίζαμε πῶς ήτανε χτές, ποὺ φτάσαμε.
Τόσο ὥραϊα περάσαμε. Σηκωνόμαστε πρωὶ πρωὶ μὲ τὴν
ἀνατολὴ τοῦ ἥλιου, νιβόμαστε στὴ βρύση μὲ τὸ παγω-
μένο νερό, κάναμε τὴν προσευχή μας καὶ ἔκινούσαμε. Πη-
γαίναμε στὶς γειτονικὲς στάνες καὶ βλέπαμε πῶς ἄρμε-
γαν τὰ πρόβατα, πῶς ἔδερναν τὸ γάλα καὶ ἔβγαζαν τὸ
βιούτυρο, πῶς ἔπηζαν τὸ τυρί. Οἱ τσοπάνηδες μᾶς φίλευ-
αν ἀγνό, ὥραϊο γάλα. Ἡ γυναίκα τοῦ τσέλιγκα μᾶς ἔκαμε
μιὰ μέρα καὶ μιὰ ὥραϊα τυρόπιτα. Τί νόστιμη ποὺ ἦταν!
Ποτέ μου δὲν εἶχα φάει τέτοια τυρόπιτα στὴν Ἀθήνα.

Ἄλλοτε πάλι πηγαίναμε στὰ ἐρημοκλήσια καὶ τὰ λει-
τουργούσαμε καὶ περνούσαμε ὅλη τὴν ἡμέρα μας κάτω
ἀπὸ τὰ ψηλὰ πλατάνια. Δέναμε κούνιες ἀπὸ τὰ δέντρα
καὶ κουνιόμαστε. Παίζαμε, σκαρφαλώναμε στὰ βράχιο,
φωνάζαμε, ρίχναμε τὸ λιθάρι, παίζαμε τὸ κυνηγητό. Ἐδῶ
δὲν εἶχε αὐτοκίνητα νὰ φοβώμαστε. "Ολος ὁ τόπος ἦτανε
δικός μας.

Καὶ τὸ βράδυ ἡ γιαγιά μᾶς ἔλεγε ὥραϊα παραμύθια.
Μὰ τὰ παραμύθια τελείωναν γρήγορα, γιατὶ ἔπρεπε νὰ
πλαγιάσωμε νωρὶς καὶ νὰ σηκωθοῦμε πάλι πρωί, μὲ τὴν
αὐγή. "Ενα πρωί, ποὺ σηκωθήκαμε, μᾶς περίμεναν πάλι
τὰ μουλάρια μὲ τοὺς ἀγωγιάτες. Ἐπρεπε νὰ φύγωμε,
γιατὶ πλησίαζε ὁ καιρὸς ν' ἀνοίξουν τὰ σχολεῖα καὶ ἔπρεπε

νὰ εῖμαστε στὴν ὥρα μας στὴν Ἀθήνα. "Ολοι κλαίγαμε, ποὺ ἀφήναμε τὸ ὥραιο χωριό. Μὰ ὁ πατέρας μας εἶπε, πώς ἂν εῖμαστε ἐπιμελεῖς καὶ προβιβαστοῦμε, θὰ μᾶς ξαναφέρη πάλι τοῦ χρόνου.

4. ΤΟ ΚΟΠΑΔΙ

Ἄρνάκια, είναι ὥρα
—τὸ σκότος ἀρχινῆ,—
νὰ κατεβῆτε τώρα
ἀπ' τὰ ψηλὰ βουνά.

Κι ὅταν θὰ ξαναδοῦμε
χρυσὸ τὸν ούρανό,
τροφὴ καλὴ θὰ βροῦμε
καὶ πάλι στὸ βουνό.

Κι ἄλλο δὲν περιμένουν
τ' ἀρνάκια τὰ καλά,
καὶ νά τα, κατεβαίνουν,
ἀφήνουν τὰ ψηλά!

Ἐμπρὸς ὁ Μοῦργος πάει,
σὸ γέρος γνωστικὸς
κι ἀκολουθᾶ στὸ πλάι
μαγκούρα καὶ βοσκός.

·Α. Κατακουζηνός.

γ'. Στὸν κάμπο.

Πετάχτηκε ἔπειτα ὁ Λαμπρόπουλος, ἵνα παιδάκι ἀπὸ τὸν κάμπο τῆς Ἡλείας, ποὺ δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα νὰ μιλήσῃ κι αὐτὸς καὶ σάλευε ὅλη τὴν ὥρα ἐπάνω στὸ θρανίο,
—Ἐμεῖς, κύριε, πήγαμε στ' ἀμπέλια μας καὶ στὶς σταφίδες μας. Ὁ πατέρας μου ἔχει χτίσει ἐκεῖ ἕνα σπιτάκι καὶ

πᾶμε καὶ περνοῦμε τὸ καλοκαίρι μας. Τί ὥραία ποὺ περάσαμε! Εἴδαμε καὶ τὸν τρύγο. Γυναῖκες καὶ κορίτσια ἔφταναν πρωὶ πρωὶ ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ μάζευαν τὰ ὥριμα σταφύλια τραγουδώντας. Βοηθούσαμε κι ἐμεῖς, τὰ παιδιά, καὶ γεμίζαμε τὰ μεγάλα κοφίνια. Ἐπειτα τὰ πηγαίναμε στὸ πατητήρι. Τὰ ξεκαθαρίζαμε, τὰ ἀπλώναμε καὶ οἱ ἐργάτες τὰ πατοῦσαν. Κι' ἔτρεχε ὁ μοῦστος στὶς μεγάλες κάδες.

Αύτὰ ἦταν τὰ σταφύλια, ποὺ γίνονται κρασί. Μὰ ἔχομε καὶ ἄλλα ἀμπέλια, μὲ σταφίδα. Τὸ κτῆμα μας βγάζει τὴν καλύτερη σταφίδα, γιατὶ ὁ πατέρας μου τὰ φροντίζει πολὺ τὰ σταφιδάμπελα. Ἐδῶ πάλι μαζεύαμε τὴ σταφίδα καὶ τὴν ἀπλώναμε στὸν ἥλιο νὰ ξεραθῇ. Τί φόβο ποὺ εἶχε ὁ πατέρας μου, μὴ βρέξῃ καὶ μᾶς χαλάσῃ τὴ σταφίδα μας! "Ολο τὸν οὐρανὸν κοίταζε. Μὰ εἶχαμε καὶ τὰ σταφιδόπιανα, ἀν τύχη βροχή, νὰ τὴ σκεπάσωμε. Δὲν ἔβρεξε ὅμως τούτη τὴ χρονιά. Κι ἡ σταφίδα μας ἔγινε καλύτερη ἀπ' ὅλες τὶς χρονιές. Φέραμε καὶ κάμποση μαζί μας γιὰ τὸ σπίτι. Ἐγὼ ἔχω μιὰ μικρὴ κάσσα δική μου, γιὰ νὰ φιλεύω κάθε πρωὶ καὶ τοὺς φίλους μου.

Φίλοι του ἦταν ὅλα τὰ παιδιὰ στὴν τάξη, γιατὶ ὁ Λαμπρόπουλος εἶχε καλὴ καρδιὰ καὶ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι.

δ'. Στὴν πόλη.

Σηκώθηκαν ἔπειτα καὶ ἄλλα παιδιὰ καὶ εἴπαν πῶς πέρασαν τὸ καλοκαίρι στὶς πατρίδες τους. Ἡταν ὅλα εὔχαριστημένα. Ἀκόμη καὶ ὅσα παιδάκια εἶχαν πάει στὶς παιδικὲς ἑξοχές, ἦταν κι αὐτὰ ἐνθουσιασμένα. Εἶχαν κάμει τὰ θαλασσινὰ λουτρά τους, εἶχαν παίξει στὶς ἀμμουδιές, εἶχαν κοκκινίσει τὰ μαγουλάκια τους ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὸν καθαρὸ ἀέρα. Καὶ πόσο τὰ εἶχαν περιποιηθῆ ὁι καλὲς κυρίες! Τὰ εἶχαν σὰν παιδιά τους.

Μόνο ὁ μικρὸς ὁ Βλαχάκης δὲν εἶχε μιλήσει. Καθόταν συμμαζεμένος στὸ θρανίο του καὶ ἀκουε τοὺς ἄλλους.

—Ἐσύ, Βλαχάκη, δὲ μᾶς εἶπες τίποτε.... τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος. Ποῦ πῆγες τὸ καλοκαίρι;

—Δὲν πῆγα, κύριε, πουθενά, ἀποκρίθηκε.

—Γιατί δὲν πῆγες; Εσὺ εἶσαι ἀπὸ ὡραῖο νησί. Δὲν πήγατε ἐφέτος μὲ τὴν οἰκογένειά σου;

—Πήγανε, κύριε, ἢ μητέρα μου μὲ τὰ μικρότερα ἀδέρφια μου.

—Ἐσένα δὲ σὲ πήρανε; πῶς ἔγινε αὐτό;

‘Ο Βλαχάκης ἀποκρίθηκε:

—Ἐγώ, κύριε, ἔμεινα νὰ βοηθῶ τὸν πατέρα μου στὸ μαγαζὶ καὶ νὰ τοῦ κάνω συντροφιὰ στὸ σπίτι, ποὺ ἔμεινε μοναχός του. Ἐκεῖνος ἦθελε νὰ μὲ στείλῃ κι ἐμένα. Ἐγὼ ὅμως ἦθελα νὰ μείνω. Μὰ κι ἐγὼ πέρασα ὡραῖα. Κάθε Κυριακὴ μ' ἔπαιρνε ὁ πατέρας μου καὶ πηγαίναμε μὲ τὸ λεωφορεῖο, πότε στὴ θάλασσα, πότε στὸ βουνό. Πολὺ ὡραῖα περάσαμε, κύριε.

‘Ο δάσκαλος πλησίασε στὸ θρανίο καὶ χάιδεψε τὸ κεφαλάκι του.

—Εῦγε σου, Βλαχάκη! Τοῦ εἶπε. Αὐτό, ποὺ ἔκαμες, δείχνει, πῶς εἶσαι καλὸ παιδί. Εὐχαρίστησες καὶ τὸν πατέρα σου καὶ τὴ μητέρα σου, ποὺ ἤξερε, πῶς σ' ἔχει συντροφιὰ ὁ καημένος ὁ πατέρας, ποὺ ἐργάζεται γιὰ δῆλους σας. Ἀφοῦ εἶσαι κι ἐσὺ εὐχαριστημένος, ἀκόμη καλύτερα. Εῦγε σου, Βλαχάκη!

Τὰ παιδιὰ χαιρέτησαν πάλι τὸ δάσκαλό τους κι ἔφυγαν, γιὰ νὰ ξαναγυρίσουν τὸ ἄλλο πρωὶ καὶ ν' ἀρχίσουν τὰ μαθήματα μὲ καινούργια δρεξῆ.

‘Ο Λαμπρόπουλος εἶπε, πῶς θὰ ἔφερνε τὴν ἄλλη μέρα καὶ σταφίδες ἀπὸ τὸ κτῆμα τους, γιὰ νὰ φᾶνε στὸ διάλειμμα. Κι ἔδειχνε τὶς τσέπες του.

—Θὰ τὶς γεμίσω δῆλες!

5. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Τὸ φθινόπωρο δὲν ἔχει τὰ ἴδια γοῦστα μὲ τὸ καλοκαίρι.

“Οσο δὰ γιὰ τὴ ζωγραφική του, δὲν τὴν πταραδέχεται καθόλου. “Οταν ἔρθη, τραβᾶ ὀλόσισα στὴν ἐξοχή, στέκεται, κοιτάζει καὶ λέει:

—Μανία ποὺ τὴν ἔχει τὸ καλοκαίρι μὲ τὸ πράσινο ! Δὲν καταλαβαίνει, πώς ἂν ἔβαζε καὶ λίγο κίτρινο, θὰ ἥταν ὅλα πιὸ ώραῖα;

Καὶ παίρνει ἀμέσως πράσινη καὶ κίτρινη μπογιά, φτιάνει χίλιες δυὸ κιτρινοπράσινες βαφὲς καὶ χρωματίζει τὰ φύλλα. *Επειτα κατεβαίνει στὰ περβόλια, τὰ βλέπει κι αὐτὰ καταπράσινα καὶ φωνάζει:

—Καλὰ τὰ φύλλα, μὰ καὶ τὰ φροῦτα πράσινα; Βλέπω, πώς τὸ καλοκαίρι δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται ἀπὸ ζωγραφική. Κι ἀρχίζει σιγὰ σιγὰ καὶ βάφει τὰ φροῦτα μὲ διάφορα χρώματα. Τὰ μῆλα τ' ἀφήνει πράσινα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὰ βάφει κίτρινα. *Επάνω στὸ κίτρινο βάζει καὶ λίγο κόκκινο χρῶμα, πολὺ ἀπαλό.

Τὰ δαμάσκηνα τὰ χρωματίζει ἄλλα κατακίτρινα καὶ ἄλλα μὲ βαθὺ γαλάζιο χρῶμα. Τὸ ἴδιο κάνει καὶ γιὰ τὶς ἑλιές. Τὰ ροδάκινα, ἄλλα τὰ βάφει χρυσαφιὰ καὶ ἄλλα μὲ τρία διαφορετικὰ χρώματα. | Τὰ κυδώνια καὶ τὰ λεμόνια

τὰ βάφει κάθε μέρα ἀπὸ λίγο, ὥσπου νὰ γίνουν κίτρινα σᾶν τὸ κερί.

Πρὶν προφτάσῃ ὅμως ν' ἀλλάξῃ ὅλα τὰ χρώματα, ποὺ σκόρπισε τὸ καλοκαίρι, φτάνει κι ἡ ὥρα του νὰ φύγῃ.¶

—Τί κρίμα, λέει, ποὺ δὲ μοῦ μένει καιρὸς νὰ τὰ ζωγραφίσω ὅλα. "Οσα προφτάσω λοιπόν. Τ' ἄλλα ἃς τὰ χρωματίσῃ ὁ ἀδερφός μου, ὁ χειμώνας. 'Εκεῖνος ὅμως ἔχει ἄλλη μανία πάλι. "Ολα τὰ θέλει κάτασπρα. "Ασπρα τὰ βουνά, ἄσπρους τοὺς κάμπους. Στὰ δέντρα βάζει τόση ἄσπρη μπογιά, ποὺ νομίζεις, πώς εἶναι ἀπὸ μπαμπάκια. Φτιάνει καὶ παλάτια ἀπὸ κρύσταλλο.

"Ως τόσο ἔχει κι ἔνα καλὸ ὁ ἀδερφός μου ὁ χειμώνας. 'Αποτελείωνει τὸ χρωμάτισμα τῶν λεμονιῶν, μαυρίζει τὶς ἐλιές, χρυσώνει καὶ βερνικώνει τὰ πορτοκάλια. Τὸ καλοκαίρι ὅμως δὲν τὸ ξεπερνῶ μονάχα στὴ ζωγραφική, ἀλλὰ καὶ στὴ γεύση καὶ στὴν ὅσφρηση. 'Εκεῖνο ἀγαπᾷ τὰ ξινὰ καὶ τὰ στυφά. 'Εγὼ τὰ θέλω γλυκά, ζουμερὰ καὶ μοσκομυρισμένα.

"Όταν ἔρθη ἡ ὥρα νὰ φύγη τὸ φθινόπωρο, κατεβαίνει στὰ χωριά καὶ στὶς πολιτεῖες καὶ λέει στοὺς ἀνθρώπους:

—Καλοί μου ἀνθρωποί! Δὲν εἶναι πιὸ ὅμορφα τώρα τὰ περβόλια καὶ τ' ἀμπέλια σας; Πέστε τὴν ἀλήθεια, ποιὸς εἶναι καλύτερος ζωγράφος; Τὸ καλοκαίρι ἡ ἔγώ;

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΜΑΘΗΤΗ

6. Ὁ φίλος μου.

Ὁ Μόνο δυὸς ἡμερῶν διακοπὲς εἶχαμε, ἀλλὰ μοῦ φάνηκε, πῶς πέρασε πολὺς καιρός, χωρὶς νὰ ἴδω τὸ φίλο μου, τὸν Ἀντωνάκη. "Οσο περισσότερο τὸν γνωρίζω, τόσο περισσότερο τὸν ἀγαπῶ. Αὔτὸ συμβαίνει καὶ σ' ὅλους τοὺς ἄλλους συμμαθητές μου. Μόνο τὰ κακὰ παιδιὰ δὲν τὸν συμπαθοῦν, γιατὶ δὲν τοὺς χαρίζεται σὲ τίποτε.

Προστατεύει πάντοτε τοὺς μικρούς καὶ τοὺς ἀδύνατους. "Αμα κανένας μεγάλος σηκώσῃ χέρι, γιὰ νὰ χτυπήσῃ κανένα μικρό, δὲ μικρὸς ζητεῖ τὴ βοήθεια τοῦ Ἀντωνάκη. Τότε δὲν μεγάλος παύει τὸ θυμό του καὶ κατεβάζει τὸ χέρι.

Ὕπο τοῦ φίλου μου εἶναι δὲ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά, γιατὶ ἡταν ἄρρωστος δυὸς χρόνια καὶ εἶχε διακόψει τὸ σχολεῖο του. Εἶναι δὲ ψηλότερος κι δὲνυνατώτερος σ' ὅλη τὴν τάξη. Μπορεῖ νὰ σηκώσῃ μὲ τὸ ἔνα του χέρι ἔνα βαρὺ κάθισμα.

Εἶναι καλόκαρδος. "Οτιδήποτε κι ἀν τοῦ ζητήσουν τ' ἀλλα παιδιά, μοιλύβι, πένες, γομαλάστιχα, χαρτί, σουγιαδάκι, τὸ δανείζει ἀμέσως ἥ καὶ καμιὰ φορὰ τὸ χαρίζει.

Στὸ μάθημα εἶναι ὅλος προσοχή. "Οταν μιλῇ δέ δάσκαλος, κάθεται ἀκίνητος στὸ θρανίο, ποὺ εἶναι στενὸ γι' αὐτὸν καὶ τὸν κοιτάζει στὰ μάτια. Εἶναι πολὺ δυνατὸς στὴν ἀριθμητικὴ καὶ βοηθεῖ τὰ παιδιὰ νὰ λύνουν τὰ προβλήματα.

"Οταν τὸν κοιτάζω, μοῦ χαμογελᾶ μὲ μισοκλεισμένα μάτια, σὰ νὰ μοῦ λέη:

—Λοιπόν, εἴμαστε φίλοι;

— Ἐγαπητέ μου Ἀντωνάκη! Φτάνει νὰ σὲ ἵδῃ κανεὶς καὶ μιὰ φορὰ στὸ πρόσωπο, γιὰ νὰ σ' ἀγαπήσῃ ἀμέσως!

“Ολοὶ οἱ μικροὶ θέλουν νὰ βρίσκωνται πάντα κοντά του.

Ἐπιτρέπει νὰ τοῦ λένε ὅτιδήποτε ἀστεῖο ἢ πείραγμα καὶ δὲ θυμώνει ποτὲ γι' αὐτό. Ἀλίμονο ὅμως, ἂν τὸν πῆ κανεὶς: «Ψεύτη». Πετᾶ φλόγες ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ μπορεῖ ἀκόμη καὶ νὰ ἐπιτεθῇ.

Τὴν περασμένη Κυριακὴ ἔδωσε ἕνα δίδραχμο σ' ἓνα παιδάκι τῆς πρώτης τάξης, ποὺ ἔκλαιγε στὸ δρόμο, γιατὶ εἶχε χάσει τὸ δικό του δίδραχμο καὶ δὲν εἶχε ν' ἀγοράσῃ τετράδιο.

“Οταν τὰ παιδιὰ σκέπτωνται μαζὶ γιὰ κανένα ζήτημα καὶ συζητοῦν, πάντοτε ἀκούεται ἡ γνώμη τοῦ Ἀντωνάκη. Καὶ ὅταν διορίζουν ἀντιπροσώπους, γιὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἀπόφασή τους, πρῶτος διορίζεται ὁ Ἀντωνάκης. Στὰ παιγνίδια ὅλοι θέλουν νὰ πᾶνε μὲ τὴν ὄμάδα του.

‘Ο δάσκαλος πάντα τὸν προσέχει καί, ὅταν περνᾶ κοντά του, τὸν χτυπᾶ ἐλαφρὰ στὸν ὕμο.

‘Εγὼ τὸν ἀγαπῶ πολύ. Είμαι εὐχαριστημένος, ὅταν σφίγγω τὸ μεγάλο, ἀντρίκιο χέρι του.

Είμαι βέβαιος, πῶς εἴναι πάντα ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴ ζωή του ἀκόμη, γιὰ νὰ σώσῃ ἕνα συμμαθητή του! Μπορεῖ νὰ κινδυνέψῃ, γιὰ νὰ τὸν ὑπερασπιστῇ!

Αὔτὸ φαίνεται καθαρὰ στὰ μάτια του. “Αν καὶ ἡ φωνή του εἴναι χοντρή καὶ δυνατή, ὅμως εἴναι φωνή βγαλμένη ἀπὸ εύγενική καρδιά. Τὸ καταλαβαίνει κανεὶς ἀμέσως.

7. Μία εύγενική φυχή.

Σήμερα τὸ πρωὶ ἀκριβῶς μοῦ δόθηκε εύκαιρία νὰ γνω-

ρίσω καλά τὸ φίλο μου τὸν Ἀντωνάκη. Ὁταν μπῆκα στὴν τάξη, δὲν εἶχε ἔρθει ἀκόμη ὁ δάσκαλος καὶ εἰδα τρία τέσσερα παιδιὰ νὰ πειράζουν τὸν καημένο τὸ Διαμαντή, αὐτὸν μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά, ποὺ ἔχει βγαλμένο τὸ ἔνα του χέρι καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κουνήσῃ. Ἡ μητέρα του εἶναι φτωχὴ καὶ πουλεῖ λαχανικὰ στοὺς δρόμους.

Τὰ κακὰ ἐκεῖνα παιδιὰ χτυποῦσαν τὸ Διαμαντή μὲ τοὺς χάρακες, τὸν ἔσπρωχναν, τὸν ἔλεγαν σακάτη, κάνοντας κι αὐτὰ τὸν κουλό.

Κι αύτός, ὀλομόναχος στὴν ἄκρη τοῦ θρανίου, τοὺς ἀκουεις κατάχλωμος, κοιτάζοντας μὲ βλέμμα παρακλητικὸ πότε τὸν ἔνα καὶ πότε τὸν ἄλλο, γιὰ νὰ τὸν ἀφήσουν ἥσυχο. Αὔτοὶ ὅμως τὸν πειραζαν περισσότερο, ὥσπου ἄρ-

χισε νὰ κοκκινίζῃ καὶ νὰ τρέμη δλόκληρος ἀπὸ τὸ θυμό του.

"Εξαφνα δὸς Φάνης, τὸ χειρότερο παιδὶ τῆς τάξης, ποὺ τὸν εἶχαν διώξει ἀπὸ ἔνα ἄλλο σχολεῖο, ἀρχισε νὰ περιγελᾶ καὶ τὴ μητέρα τοῦ Διαμαντῆ." Εκανε πὼς κρατεῖ δυὸς καλάθια στὸ χέρι, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἡ μητέρα τοῦ Διαμαντῆ, ὅταν ἐρχόταν στὴν πόρτα τοῦ σχολείου καὶ περίμενε τὸ παιδὶ τῆς νὰ σκολάσῃ. Τώρα αὐτὴ εἶναι ἀρρωστη.

Μερικοὶ ἀρχισαν νὰ γελοῦν δυνατά. Τότε δὸς Διαμαντῆς ἔχασε τὴν ὑπομονή του. "Αρπαξε τὸ σπόγγο καὶ τὸν πέταξε μὲ ὅλη του τὴ δύναμη ἐπάνω στὸ Φάνη. Αὐτὸς ὅμως προφυλάχτηκε κι ὁ σπόγγος πέρασε μπροστὰ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ δασκάλου, ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔμπαινε στὴν τάξη.

'Ο δάσκαλος, χλωμός, ἀνέβηκε στὴν ἔδρα καὶ βώτησε ἀμέσως μὲ φωνὴ ταραγμένη:

—Ποιός τὸ ἔκαμε αὐτό;

Κανεὶς δὲν ἀπάντησε.

'Ο δάσκαλος φώναξε πάλι ὑψώνοντας περισσότερο τὴ φωνή:

—Ποιός ήταν;

Τότε δὸς Αντωνάκης, ποὺ εἶχε μπῆ στὴν αἴθουσα λίγες στιγμὲς πρὶν μπῆ δὸς δάσκαλος καὶ δὲν εἶχε προφτάσει νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν δυστυχισμένο τὸ Διαμαντή, σηκώνεται ἀπὸ τὴ θέση του καὶ λέει ἀποφασιστικά:

—Ἐγώ, κύριε!

'Ο δάσκαλος τὸν κοίταξε, κοίταξε καὶ τοὺς σαστισμένους μαθητές. "Επειτα εἶπε μὲ ἥρεμη φωνή:

—Ο ἔνοχος δὲ θὰ τιμωρηθῇ. "Ἄς σηκωθῇ ἐπάνω!

'Ο Διαμαντῆς τότε σηκώνεται κι ἀρχίζει νὰ λέη κλαίοντας:

—Μὲ χτυποῦσαν, κύριε καὶ μὲ πείραζαν. Ἐγὼ ἔχασα τὸ νοῦ μου καὶ πέταξα....

—Κάθισε! Εἶπε ὁ δάσκαλος. Νὰ σηκωθοῦν αὐτοί, ποὺ ἔκαμαν ὅλη αὐτὴ τὴ σκηνή!

Σηκώθηκαν τρία τέσσερα παιδιά.

—Εσεῖς, τοὺς εἶπε ὁ δάσκαλος, πειράξατε ἔνα συμμαθητή σας, χωρὶς νὰ σᾶς κάμη τίποτε. Πειράξατε ἔνα δυστυχισμένο, χτυπήσατε ἔνα ἀδύνατο καὶ ἀπροστάτευτο παιδί. Ἐκάματε μιὰ πράξη ἀπὸ τὶς πιὸ ταπεινὲς καὶ πιὸ πρόστυχες. Ντροπή σας!

Μόλις εἶπε αὐτά, κατέβηκε στὰ θρανία, ἐπιασε ἀπὸ τὸ σαγόνι τὸν Ἀντωνάκη, ποὺ καθόταν μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο, τοῦ σήκωσε τὸ πρόσωπο, τὸν κοίταξε στὰ μάτια καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἐσὺ ἔχεις εὐγενικὴ ψυχή!

‘Ο Ἀντωνάκης μὲ τὴν εὔκαιρία αὐτὴ ψιθύρισε κάτι στὸ αὐτὶ τοῦ δασκάλου· κι αὐτός, γυρίζοντας στοὺς ἐνόχους, εἶπε ἀπότομα:

—Σᾶς συγχωρῶ!

8. ΕΝΑ ΑΖΕΧΑΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Πέρασαν πολλὰ χρόνια, καὶ δύμως δὲν ξέχασα ἐκεῖνο τὸ γλυκὸ πρωινὸ τοῦ φθινοπώρου.

“Ημουνα παιδάκι τότε καὶ πήγαινα μὲ τὸν παπποὺ καὶ τὴν ἀδερφούλα μου, τὴ Βάσω, στ’ ἀμπέλι μας γιὰ σταφύλια.

Πρὶν φτάσουμε, εἶδαμε ἀπὸ μακριὰ κάτι, ποὺ δὲν τὸ περιμέναμε. Στὸ γειτονικὸ τ’ ἀμπέλι ἔνα παιδί ἔκοβε σταφύλια στὴν ἀράδα, κι ἀν ἦταν ξινά, τὰ πετοῦσε κατά-

χαμα καὶ τὰ πατοῦσε μὲ τὸ πόδι του. Τ' ἄλλα, τὰ γλυκά,
τὰ ἔβαζε στὸ καλάθι του.

—Γιατί τὰ κάνει ἔτσι; ρώτησε ἡ Βάσω.

—Γιατὶ δὲν εἶναι δικά του, εἶπε θυμωμένα ὁ παππούς.

¶ "Υστερα, ἀφοῦ σκέφτηκε λίγο, μᾶς λέει:

—Ἐγὼ καὶ σύ, Βάσω, θὰ κρυφτοῦμε ἐδῶ στὰ βάτα καὶ
σύ, Σπύρο, θὰ μπῆς στὸ δικό του ἀμπέλι, τ' ἀντικρινό. ¶

Κάνε τάχα πώς κόβεις καὶ σὺ σταφύλια, ἔτσι ὅπως κάνει
κι αὐτός.

—Κι ἀν μὲ δῆ, παππού; ρώτησα.

—Μὰ αὐτὸ θέλω κι ἐγώ, νὰ σὲ ἵδῃ καὶ νὰ σὲ φοβερίσῃ.
·ἡ φοβηθῆς. Νὰ ἔξακολουθῆς νὰ κόβης μὲ τὸν ἴδιον τρόπο
κι ἐγώ γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ θὰ ἔχω τὸ νοῦ μου.

"Εκανα ὅπως μοῦ εἶπε ὁ παππούς καὶ τὸ παιδί ἔβαλε
ἀμέσως τὶς φωνές, σὰν εἶδε νὰ τρυγῷ τ' ἀμπέλι του.

Ἐγώ, τσιμουδιά. Τότε ἐκεῖνο πήδησε τὸ φράχτη καὶ χύθηκε καταπάνω μου.

Ἐνα δυνατὸ χέρι ὅμως τὸ ἄρπαξε ξαφνικὰ ἀπὸ τὸ σβέρκο. Ἡταν δὲ παππούς.

—Γιὰ ποῦ τραβᾶς, παλικάρι μου, ἔτσι θυμωμένος; τὸν ρώτησε.

—Πάω νὰ πιάσω ἐκεῖνο τὸ παλιόπαιδο καὶ νὰ τὸ τσακίσω στὸ ξύλο, ἀπάντησε τὸ παιδί.

“Οταν ὅμως γύρισε καὶ ἀναγνώρισε τὸν παππού μου, τοῦ εἶπε ξαδιάντροπα:

—Καλὸς είσαι καὶ τοῦ λόγου σου! Μωρὲ παππούς!
Ακοῦς νὰ βάζῃ τὰ ἐγγόνια του νὰ κλέβουν τὸ ξένο πράμα!

—Ωραῖα μοῦ τὰ λέεις, παλικάρι μου, τοῦ λέει δὲ παππούς γελώντας πονηρά. Δὲ μοῦ κάνεις ὅμως τὴ χάρη νὰ μοῦ πῆς, σὰν τί γύρευες καὶ σὺ στὸ ξένο ἀμπέλι;

—Ἄσε με, σοῦ λέω, ἄσε με! Φώναζε τὸ παιδί προσπαθώντας νὰ τοῦ ξεφύγη.

—Μιὰ στιγμή, παιδάκι μου, μὴ βιάζεσαι, τοῦ λέει πάλι ὁ παππούς. Σ' ἔπιασα νὰ βρίζης τὸν ἄλλο γιὰ κεῖνο, ποὺ ἔκανες καὶ σὺ πρωτύτερα. Ἐλα δῶ, Σπύρο, καὶ ἀδειασε τὰ σταφύλια στὸ καλάθι τοῦ παιδιοῦ.

Βγῆκα ἀπὸ τὸ ἀμπέλι μὲ τὸ καλάθι μου βαρὺ καὶ σκεπασμένο μὲ κληματόφυλλα. Τὸ παράτησα μπροστά του καὶ εἶπα:

—Δὲ θὰ τὸ ξανακάμωμε, συμπάθα μας!

“Ἄρπαξε μὲ θυμὸ τὸ καλάθι μού, γιὰ νὰ τὸ ἀδειάσῃ στὸ δικό του. Μόλις ὅμως τράβηξε τὰ κληματόφυλλα, μαρμάρωσε. Τὸ καλάθι μου ἥταν γεμάτο πέτρες.

Σάστισε, κοκκίνισε ἀπὸ τὴν ντροπή του καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια, δίχως νὰ κοιτάξῃ πίσω του μήτε μιὰ φορά.

9. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

‘Η κυρὰ-Μάρθα ἥρθε τὸ ἀπόγεμα στὴν ἀκρογιαλιὰ μὲ τὰ τρία παιδιά της. ‘Ο Ἀντρέας, ὁ μεγαλύτερος, εἶναι μόλις ἔξι χρονῶν. ‘Η Μαρία εἶναι τεσσάρων κι ὁ Γιώργος, ὁ πιὸ μικρός, μονάχα ἔξι μηνῶν.

Αὐτὴ τὴν ὥρα γυρίζει ἀπὸ τὸ ψάρεμα ὁ πατέρας τους, ὁ ψαράς. Φεύγει κάθε πρωὶ μὲ τὴ βάρκα, γιὰ νὰ πιάσῃ ψάρια, νὰ τὰ πουλήσῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ καθημερινὸ ἔξοδο τῆς οἰκογενείας του.

‘Η κυρὰ-Μάρθα εἶναι ἀνήσυχη. Μεγάλα μαῦρα σύννεφα σκεπάζουν τὸν οὐρανό. Σὲ λιγάκι σκοτεινιάζει λίγο λίγο. ‘Ο ἄνεμος γίνεται πολὺ δυνατός, ἡ θάλασσα φουσκώνει, τ’ ἄγρια κύματα χτυποῦν τοὺς βράχους.

‘Ο Ἀντρέας καὶ ἡ Μαρία φοβοῦνται. ‘Ο Γιώργος, μικρὸς ἀκόμη γιὰ νὰ νιώσῃ τὸν κίνδυνο, κοιμᾶται στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας του. Δάκρυα τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια τῆς κυρὰ-Μάρθας.

—“Ἄχ! Θεέ μου! Ξέλεγε μέσα της. Θὰ πάθη κανένα δυστύχημα ὁ καημένος ὁ Ἰάκωβος μὲ τέτοια κακοκαιρία. Τὰ κύματα θ’ ἀναποδογυρίσουν τὴ βάρκα του. Τί θὰ γίνω; Τί θὰ γίνουν τὰ παιδιά μου;

‘Ωστόσο προσπαθεῖ νὰ καθησυχάσῃ τὰ καημένα τὰ παιδιά της.

«Κάμετε τὴν προσευχή σας, τοὺς λέει, καὶ παρακαλέστε τὸ Θεὸν νὰ φυλάξῃ τὸν πατέρα σας κι ὁ καλὸς Θεὸς θὰ σᾶς λυπηθῇ».

‘Ο οὐρανὸς γίνεται πιὸ σκοτεινός. Μπουμπουνίζει ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ κι οἱ ἀστραπὲς σκίζουν τὸ σκοτεινὸ οὐρανό.

Στή λάμψη μιᾶς δύστραπης ή Μάρθα βλέπει στ' ἀνοιχτὰ μιὰ βάρκα, πού πάλευε μὲ τὰ κύματα.

—«Είναι ὁ πατέρας σας, παιδιά μου! Φώναξε. 'Ο Θεὸν νὰ δώσῃ νὰ σωθῇ!»

Καὶ τὰ δυὸ φτωχὰ παιδιά στηκώνουν τὰ χέρια τους ψηλά καὶ φωνάζουν καὶ τὰ δυὸ μαζί:

«Θεούλη μου, σῶσε τὸν πατέρα μας!....»

Χοντρὲς σταγόνες βροχῆς ἀρχίζουν νὰ πέφτουν. 'Η κυρὰ-Μάρθα ὁδηγεῖ τὰ παιδιά της κοντὰ σ' ἓνα ἐρειπωμένο

σπιτάκι. Οἱ καταράχτες τ' ούρανοῦ φαίνεται πώς ἄνοιξαν.
 Σιγὰ σιγὰ ὅμως παύει ἡ μπόρα. Τὰ σύννεφα σκορπίζονται,
 ἡ θάλασσα ἥσυχάζει κι ἐνα πολύχρωμο ούράνιο τόξο ἔ-
 λαψει στὸν ούρανό.

Ἐξαφνα μιὰ χαρούμενη φωνὴ ἀκούεται:

«Μάρθα! Ἀντρέα! Μαρία! Ἐλᾶτε λοιπόν!»

Τὰ παιδιὰ καὶ ἡ μητέρα φωνάζουν καὶ τρέχουν χα-
 ρούμενα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ψαρᾶ.

«Φοβήθηκα πολύ», εἶπε, «γιατὶ κινδύνεψα. Ἡ βάρκα
 μου κόντεψε ν' ἀναποδογυριστῇ. Ἄλλα, δόξα σοι δὲ Θεός,
 δὲν ἔπαθα τίποτε».

—«Ο Ἀντρέας κι ἡ Μαρία παρακαλοῦσαν τὸ Θεὸν νὰ
 σὲ βοηθήσῃ», εἶπε ἡ κυρὰ-Μάρθα δακρυσμένη.

—«Καὶ ξέρεις, πατέρα», προσθέτει ἡ Μαρία, «ὅτι
 Θεὸς ἀκούει πάντα τὰ μικρὰ παιδιά, ποὺ τὸν παρακαλοῦν
 γιὰ τοὺς γονεῖς τους».

10. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Θεὸς τὸν ἥλιο ὁδηγεῖ
 ποὺ πρέπει ν' ἀνατείλῃ,
 πῶς νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴ γῆ,
 τὸ φῶς του νὰ μᾶς στείλῃ.

Θεὸς ὁρίζει στὰ ψηλά,
 ὁ ἥλιος ὅταν σβήνῃ,
 νὰ φέγγουν τ' ἄστρα τὰ πολλὰ
 κι ἡ κάτασπρη σελήνῃ!

Καὶ τὰ λουλούδια, ποὺ χυτὰ
στὴ γῆ μοσκοβιόλοῦνε,
Θεὸς τὰ ἔμαθε κι αὐτὰ
πότε καὶ ποῦ ν' ἀνθοῦνε.

Καὶ τὸ μικρό, μικρὸ πουλί,
ποὺ ψάλλει στὸ κλωνάρι,
Θεὸς τοῦ εἶπε νὰ λαλῆ,
νὰ κελαδῆ μὲ χάρη.

Θεὸς χαρίζει στὰ παιδιὰ
τὸ νοῦ τους καὶ τὴ γλῶσσα,
νὰ λὲν ὅ, τι ἔχουν στὴν καρδιὰ
καὶ νὰ μαθαίνουν τόσα.

Γι' αὐτὸ καὶ τὰ καλὰ παιδιὰ
βράδυ, πρωί, χρωστοῦνε
στὴν προσευχή τους μὲ καρδιὰ
νὰ τὸν εὔχαριστοῦνε.

Γ. Βιζυηνός.

11. ΒΡΕΧΕΙ

—'Αλέκο, βρέχει πολύ. Νομίζω, πώς δὲ θὰ μπορέσῃς
νὰ πᾶς σήμερα στὸ σχολεῖο.

—"Ας βρέχη, ὅσο θέλει, μανούλα. 'Εγώ θὰ πάω μιὰ
χαρά!

"Έβρεχε, ἀλήθεια, ἐκεῖνο τὸ πρωὶ πολὺ δυνατὰ κι ἀδιά-
κοπα. Οἱ ἄνθρωποι μ' ἀνοιχτὲς ὁμπρέλες πήγαιναν βια-
στικοί.

Βγῆκε ἀπὸ τὸ φτωχικό του σπιτάκι ὁ Ἀλέκος, ἄνοιξε
μιὰ μεγάλη, τρύπια δῶ καὶ κεῖ, ξεβαμένη ὁμπρέλα καὶ
τράβηξε γιὰ τὸ σχολεῖο του.

Μὲ τὸ ἔνα χέρι κρατοῦσε τὸ ξύλο τῆς ὁμπρέλας, ποὺ
τοῦ ἔφτανε ως τὰ γόνατα καὶ μὲ τ' ἄλλο ἔσφιγγε δυνατὰ
τὴ σάκα του.

— Βροχὴ μὲ τὸ τσουβάλι!

Ζαφνικὰ βλέπει τὸ φίλο του τὸ Γιῶργο, τὸ συμμαθητή
του, νὰ τρέχῃ μέσ' στὴ βροχὴ χωρὶς ὁμπρέλα. Δὲ φτάνει
αὐτό, μὰ πήγαινε καὶ τοῖχο τοῖχο, γιὰ νὰ φυλαχτῇ κι
ἔτσι βρεχόταν διπλά, γιατὶ ἐσταζαν ἐπάνω του νερὰ
κι ἀπὸ τὰ κεραμίδια.

— Γιῶργο, τρέχα! Τοῦ φώναξε ὁ Ἀλέκος. Μᾶς χωράει
καὶ τοὺς δυὸς ἡ ὁμπρελάρα μου!

— Ετρεξε ὁ Γιῶργος καὶ χώθηκε κι αὐτὸς ἀπὸ κάτω.

Δύσκολα ἦταν ὅμως τὰ πράματα. Κάθε τόσο μπέρδευαν
οἱ πατημασιές τους καὶ σκόνταβαν πότ’ ἐδῶ καὶ πότ’ ἐκεῖ.

— Ἀλέκο, κοίτα τὸν Ἀντρέα, καλέ! Πῶς βράχηκε ὁ κακο-
μοίρης!

— Κι ὅχι ἄλλο, μὰ θὰ τοῦ βραχοῦν καὶ τὰ βιβλία, εἶπε
ὁ Ἀλέκος καὶ τοῦ φώναξε:

— Ἀντρέα! Ἀντρέα, τρέξε! ”Ελα καὶ σὺ κάτω ἀπὸ τὴν
ὁμπρελάρα μου.

‘Ο Ἀντρέας ἔτρεξε, κι ἡ παλιὰ ὁμπρέλα τὸν σκέπασε
κι αὐτόν.

Τώρα ὁ Ἀλέκος κρατᾶ τὸ ξύλο τῆς ὁμπρέλας σφιχτὰ μὲ
τὰ δυό του χέρια καὶ οἱ ἄλλοι δυὸς ἔχουν κολλήσει ἀπάνω
του.

Οἱ ἄνθρωποι βλέπουν μιὰ ὁμπρέλα μ' ἔξι πιοδαράκια
νὰ περπατᾶ καὶ σκάζουν στὰ γέλια.

Τὴν ὥρα ποὺ φτάσανε στὸ σχολεῖο, ἔμπαινε μέσα καὶ
ὅ δάσκαλός τους. Εἶδε τὴν πελώρια ὁμπρέλα μὲ τὰ τρία
παιδιά ἀπὸ κάτω, στάθηκε κι ἄρχισε κι αὐτὸς νὰ γελᾶ.
Γελοῦσαν καὶ τὰ παιδιά, γελοῦσε κι ἡ ὁμπρέλα ἀπ' ὅλες
τὶς τρύπες της.

12. ΤΟ ΑΛΕΤΡΙ

Ζευγαρωμένα, ταιριαστὰ
τὰ βόδια στὸ ζυγὸ
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογή τους· κρύβουν
καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμ' ἀργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου-κάπου σκύβουν.

Τὸ ὑνὶ χαράζει ἀκούραστα
 τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
 ξεσκάβοντας, τινάζοντας
 τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι,
 κι δὲ ζευγολάτης ἄφωνος
 τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
 καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερή
 τὰ βόδια του κεντρώνει.

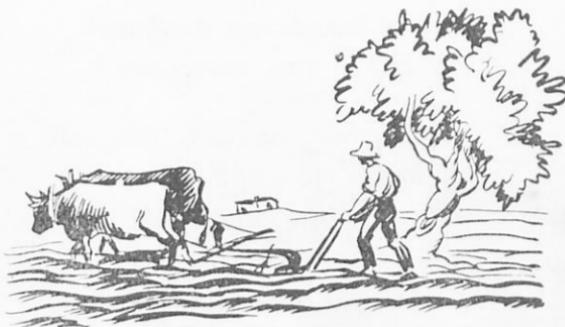
Κι ὅργώνει, ὅργώνει ὁλημερὶς
 τ' ἀλέτρι τὸ βαρὺ
 καὶ πάει ἐμπρὸς καὶ πάει ἐμπρὸς
 καὶ πίσω πάλι στρέφει,
 γιὰ νάρθη δὲ σπόρος ὕστερα,
 νὰ πέσῃ καὶ νὰ βρῆ.
 βαθιὰ σκαμμένο κι ἀπαλὸ
 τὸ χῶμα, ποὺ μᾶς τρέφει.

Καὶ θὰ φυτρώσῃ καὶ θὰ βγῆ
 τὸ φύτρο τὸ χλωρό,
 καὶ πράσινο τὸ στάχυ του
 τὸν ἥλιο θ' ἀντικρίση,
 καὶ θὰ μεστώσῃ, θὰ ψηθῆ
 μὲ τὸν καλὸ καιρό,
 καὶ θὲ νὰ πάη στὸ μυλωνὰ
 κι ἀλεύρι θὰ γυρίσῃ.

Εὔλογημένο τρεῖς φορὲς
 τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ!
 Εὔλογημένα τρεῖς φορὲς
 τὰ βόδια, δὲ ζευγολάτης,

κι εύλογημένη τρεῖς φορὲς
ἡ γῆ, ποὺ καρπερὴ
μὲ δίχως βαρυγκόμηση
μᾶς δίνει τὰ καλά της!

I. Πολέμης.

13. ΟΙ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

1. Ζέρετε ποιὸς πατέρας ἔχει τὰ περισσότερα κορίτσια;
‘Ο “Ηλιος! ‘Ο κύρ “Ηλιος, ποὺ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.
Γιὰ φαντασθῆτε μιὰ στιγμὴ τὶς ἀμέτρητες ἀχτίνες, ποὺ κα-
τεβαίνουν κάθε μέρα στὴ γῆ, γιὰ νὰ τὴ φωτίσουν καὶ νὰ
τὴ ζεστάνουν! ”Ολες αὐτὲς εἶναι θυγατέρες του!
‘Ο “Ηλιος ἔχει βέβαια πολλὲς σκοτοῦρες καὶ πολλὰ βά-
σανα φροντίζοντας γιὰ τὰ παιδιά του. Μὰ καὶ αὐτὰ τὶς
μεγάλη εὐχαρίστηση ποὺ τοῦ κάνουν!

“Οταν βλέπῃ μὲ πόση προσοχὴ καὶ μὲ πόση ἐπιμέλεια
κάνουν τὴ δουλειά τους ἐδῶ κάτω, στὴ γῆ, εὐχαριστιέται
πολύ. ‘Η μεγαλύτερη ὅμως εὐχαρίστησή του εἰν’ ἔκείνη,
ποὺ νιώθει τὸ βράδυ, ἀμα προσκαλῇ ὅλες τὶς θυγατέρες του
νὰ γυρίσουν πίσω στὸν οὐρανό, γιὰ νὰ κοιμηθοῦν καὶ ν’

ἀναπαυτοῦν. Τότε ἔρχονται ὅλες, ἡ μιὰ ὕστερ' ἀπ' τὴν ἄλλη. Ἡ μιὰ εἶναι κουρασμένη, ἡ ἄλλη εἶναι χαρούμενη καὶ ζωηρή καὶ ἡ ἄλλη εἶναι μελαγχολική.

Τότε ἀρχίζουν νὰ διηγοῦνται τί ἔκαμαν ὅλη τὴν ἥμέρα. Λένε, λένε, γελοῦν, φλυαροῦν...

Ποιὸς θὰ μποροῦσε νὰ διηγηθῇ περισσότερα πράματα ἀπὸ τίς ἀχτίνες;

2. Ἀκοῦστε λοιπὸν τί εἶδε χτές τὸ βράδυ μιὰ ἀχτίνα:

«Σήμερα, ἔλεγε, ἔμαθα ἐνα νέο, ποὺ δὲν τὸ εἶχα ἀκουσμένο ποτέ μου! Τὸ ἀκουσα μὲ τ' αὐτιά μου. Ἀπὸ ἐνα ἀνοιχτὸ παράθυρο κοίταζα σ' ἐνα δωμάτιο, ποὺ καθόταν μιὰ γιαγιά ἵστηλωμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα. Στὴν ἀγκαλιά της ἦταν ριγμένα πολλὰ λουλούδια, τριαντάφυλλα, μοσκιές, ἀνεμῶνες, κρίνοι.

Ἐμπρός της, ἐπάνω σ' ἐνα σκαμνάκι, καθόταν ἐνα μικρὸ κοριτσάκι. Φαίνεται, πώς τὸ κοριτσάκι αὐτὸ μόλις θὰ εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸν περίπατο καὶ εἶχε φερμένα στὴ γιαγιά του αὐτὰ τὰ ὅμορφα λουλούδια. Ὁ περίπατος, ποὺ εἶχε κάμει, θὰ ἦταν πολὺ εὔχαριστος, γιατὶ ἔλαμπε τὸ πρόσωπό του ἀπὸ χαρὰ καὶ μὲ ζωηρότητα καὶ γέλια διηγόταν τί εἶδε. Κάποτε γελοῦσε καὶ κάποτε χτυποῦσε τὰ χέρια του ἀπὸ τὴ μεγάλη εὐχαρίστηση.

Θαρρῶ, πώς ἡ γιαγιά του ἦταν τυφλή, γιατὶ ὅταν ἐγὼ τὴ φώτισα ἴσια στὸ πρόσωπο, γιὰ νὰ ἰδῶ, ᾧν ἦταν κι αὐτὴ χαρούμενη, δὲν ἔκλεισε τὰ μάτια της στὸ ζωηρό μου φῶς, ὅπως κάνουν ὅλοι οἱ ἀνθρωποι, οὔτε γύρισε καθόλου τὸ κεφάλι της. Κατάλαβα ὅμως, πώς ἦταν πολὺ εὔχαριστημένη ἀπὸ τὸ κοριτσάκι, γιατὶ χαμογελοῦσε καὶ κινοῦσε ἐλαφρὰ τὸ κεφάλι της πρὸς τὰ κάτω σὰ νὰ ἔλεγε «ναί, ναί!».

«Αχ», εἶλεγε ή γιαγιά, «κι έγώ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ πήγαινα ἄλλη μιὰ φορὰ στὸ δάσος, γιὰ ν' ἀναπνεύσω τὸν

καθαρὸ ἀέρα, νὰ μαζέψω ἔκει κι ἄλλα λουλούδια, νὰ μὲ ζεστάνη ὁ ἥλιος, ποὺ λάμπει καὶ ν' ἀκούσω τὰ πουλάκια, ποὺ κελαηδοῦν.

3. Γιὰ μιὰ στιγμή ἡ "Αννα μελαγχόλησε. Γιατὶ ἥξερε, ὅτι ἦ καημένη, ἡ καλὴ γιαγιά της, ἥταν τόσο ἄρρωστη κι ἀδύνατη, ποὺ δὲ θὰ μποροῦσε νὰ κινηθῇ καὶ νὰ πάη στὸ δάσος..

Σώπασε λιγάκι καὶ συλλογιζόταν.

«Γιαγιάκα μου!» Φώναξε ἔξαφνα καί, πλησιάζοντας τὴ γιαγιά της μ' ἐνα πήδημα, ἀρχισε νὰ τὴ χαϊδεύῃ καὶ νὰ τὴ φιλῇ. «Γιαγιάκα μου, ξέρεις ἐνα πράμα; Αὔριο τὸ πρωὶ θὰ πάω στὸ δάσος, θὰ κόψω πάλι πολλὰ πολλὰ κλαδιὰ ἀπὸ τὰ ἔλατα καὶ θὰ τὰ φέρω ἐδῶ. Θὰ τὰ βάλω μπροστά σου πυκνὰ πυκνά, γιὰ νὰ μυρίζεσαι καὶ νὰ φαντάζεσαι, πώς εἶσαι μέσα στὸ δάσος. »Επειτα θὰ γυρίσω τὴν πολυθρόνα σου κατὰ τὸν ἥλιο καὶ θὰ σοῦ τραγουδήσω ἐνα ὠραῖο τραγουδάκι, ποὺ θὰ σ' ἀρέση πολύ.»

Καὶ μὲ τὴ γλυκιὰ καὶ ζωηρὴ φωνή της ἀρχισε ἡ μικρὴ τὸ τραγουδάκι της, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴ γιαγιά της.

"Οταν κοίταξα πάλι τὰ μάτια τῆς γιαγιᾶς, ἥτανε βουρκωμένα καὶ εἰδα νὰ κυλοῦνε δυὸ μεγάλα δάκρυα. Θὰ ἥταν ὅμως δάκρυα ἀπὸ εὐχαρίστηση, γιατὶ ἡ γιαγιὰ εἶχε χαρούμενο πρόσωπο. "Εγνεψε στὸ κοριτσάκι νὰ τὴν πλησιάσῃ καὶ μὲ τὸ χέρι τῆς χάιδεψε τὰ ὅμορφα ξανθά της μαλλιά καὶ τῆς εἶπε:

«Σ' εὐχαριστῶ, 'Αχτίνα μου!»

4.—Τώρα, τί λέτε σεῖς γι' αὐτό; ρώτησε ἡ ἀχτίνα τοῦ "Ηλιου, ποὺ διηγόταν αὐτὴ τὴν ιστορία στὶς ἄλλες ἀχτίνες. Τί λέτε σεῖς; Είναι ἀλήθεια, πώς ὑπάρχουν καὶ ἀχτίνες, ποὺ φαίνονται σὰν ἄνθρωποι; Τὸ ξέρατε σεῖς αὐτό;

—"Οχι, εἶπαν οἱ ἄλλες ἀχτίνες κι ἔμειναν μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

—Μήπως τὸ μικρὸ κοριτσάκι εἶναι ἀδερφή μας;

— "Ας ρωτήσωμε τὸν πατέρα μας!

Καὶ ρώτησαν τὸν πατέρα τους, τὸν "Ηλιο. Καὶ ὁ "Ηλιος εἶπε:

— Ἀδερφή σας δὲν εἶναι βέβαια τὸ κοριτσάκι, γιατὶ δὲν εἶναι πραγματικὴ ἡλιακὴ ἀχτίνα, ἀλλὰ παιδὶ ἀνθρώπου. Θὰ σᾶς πῶ ὅμως, γιατί ἡ γιαγιά της τὴν εἶπε Ἀχτίνα.

Κοιτάξετε: Ἐσεῖς οἱ ἀχτίνες σὲ ὅ, τι πέσετε ἐπάνω τὸ φωτίζετε καὶ τὸ ζεσταίνετε. Δὲν εἰν' ἔτσι; Παντοῦ, ὅπου λάμπει ὁ ἥλιος, τὸ μέρος ἐκεῖνο φαίνεται πιὸ εὐχάριστο. Ἔτσι καὶ τὸ μικρὸ κοριτσάκι κάνει φωτεινὴ κι εὐχάριστη τὴ ζωὴ τῆς καημένης τῆς γιαγιᾶς, ποὺ εἶναι τυφλὴ καὶ γι' αὐτὸ ἡ γιαγιὰ εἶπε στὴν ἐγγονή της: «Ἀχτίνα μου!»

Κι ἀφοῦ ἡ "Αννα εἶναι τόσο καλὴ σὰ μιὰ ἀχτίνα, γι' αὐτὸ καὶ σεῖς ἔχετε χρέος νὰ τὴν ἀγαπᾶτε σὰν ἀδερφή σας.

— Αὐτὸ θέλομε κι ἐμεῖς! Αὐτὸ θέλομε κι ἐμεῖς! Εἶπαν μὲ μιὰ φωνὴ ὄλες οἱ ἀχτίνες.

— Αὔριο τὸ πρωί, μόλις ξυπνήση, θὰ τῆς δώσω ἔνα φιλί, εἶπε ἡ μιά.

— Κι ἐγὼ γιὰ χάρη τῆς θὰ ὡριμάσω γρήγορα τὰ κεράσια.

— Ω! κι ἐγὼ ξέρω, τί θὰ κάμω! Στὸν κῆπο της κρέμονται τ' ἀσπρόρουχα τῆς κούκλας της, ποὺ ἔχει ἀπλωμένα ἡ "Αννα, γιὰ νὰ στεγνώσουν. Θὰ τὰ ζεστάνω καλὰ καλά, ωσπου νὰ στεγνώσουν.

— Κι ἐγὼ αὔριο πολὺ πρωί, ἂμα ἡ "Αννα κατεβῇ στὸν κῆπο, θὰ φωτίσω τὶς σταγόνες τῆς δροσιᾶς, ποὺ εἶναι ἐπάνω στὰ ρόδα καὶ στὴ χλόη τοῦ κήπου, γιὰ νὰ λάμψουν μὲ ὄλα τὰ χρώματα: κόκκινο, πράσινο, γαλάζιο, κίτρινο, μενεξεδένιο. Πιστεύω, πώς αὐτὸ θὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.

Καὶ πραγματικά, τὴν ἄλλη μέρα ἔκαμαν ὄλα, ὅσα εἶπαν.

Θὰ θέλατε νὰ εἶχατε μιὰν ἀπὸ τὶς ἀχτίνες τοῦ "Ηλιου ἀδερφή σας;

14. ΤΑ ΤΑΖΙΔΙΑΡΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ ΚΙ Ο ΣΠΟΥΡΓΙΤΗΣ

1. Είναι μιὰ μελαγχολικὴ ἡμέρα τοῦ φθινοπώρου. Σήμερα τὸ χελιδόνι δὲν ἔχει καθόλου διάθεση. Κάθεται συλλογισμένο σ' ἓνα κλαδί, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι. Πάρα πέρα κάθεται ἓνα τρυγόνι.

—Οὕτε κουνούπι δὲ βρίσκεται πιά, τσίρισε μὲ παράπονο τὸ χελιδόνι. Δὲν ὑπάρχει πιὰ τροφὴ ἐδῶ κι ἐγὼ πεινῶ πολύ, πάρα πολύ.

—Κι ἐγὼ σήμερα τὸ πρωὶ μόλις κατόρθωσα νὰ βρῶ ἓνα μικρὸ σκουληκάκι, εἶπε τὸ τρυγόνι κουνώντας θλιβερὰ τὸ κεφάλι του.

Σὲ λίγο ἔρχεται κι ὁ πελαργός, καμαρωτός, μὲ τὰ ψηλά του πόδια. Στάθηκε ἐκεῖ κοντά στὸ φράχτη τοῦ κήπου. Στηρίχτηκε στὸ ἓνα του πόδι μόνο καὶ κοίταζε ἀνήσυχα τὸ χῶμα.

—Μήπως εἶδε κανεὶς ἀπὸ σᾶς κανένα βάτραχο; ρώτησε. Στὸ βάλτο οὕτε ἓνας δὲ βρίσκεται. Κοντεύει μεσημέρι καὶ εἴμαι νηστικὸς ἀκόμη. Ἐχω νὰ φάγω ἀπὸ χτές.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ πέταξε κοντά τους τὸ ὄρτυκι, χαμοφτερουγίζοντας καὶ χώθηκε στοὺς θάμνους.

—Γιατί εἴστε ἔτοι κατσουφιασμένα; τί πάθατε; ρώτησε τὰ ἄλλα πουλιά.

—Τούρ! τούρ! Ἀπαντᾶ τὸ τρυγόνι. Ἄχ, τί χειρότερο νὰ πάθωμε! Δὲν ξέρεις, πώς τὰ φύλλα ἄρχισαν νὰ πέφτουν ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ οἱ πεταλούδες, οἱ μύγες καὶ τὰ σκουλήκια χάθηκαν μονομιᾶς;

—Βέβαια, ἄσκημα τὴν ἔχετε, εἶπε τὸ ὄρτυκι.

—Καὶ σύ, τάχα, φαντασμένο πουλί, περνᾶς καλύτερα
ἀπὸ μᾶς; ρώτησε τὸ χελιδόνι.

—Καὶ γιατί ὅχι; ἀπαντᾶ τὸ ὄρτυκι. Γιὰ μένα ᾧς εἶναι
καλὰ τὰ χαμόκλαδα ἐκεῖνα, ποὺ δὲ ρίχνουν τὰ φύλλα τους.

Ἐτσι μπορῶ νὰ περάσω ἐδῶ λίγες βδομάδες ἀκόμη τρώ-
γοντας φυλλαράκια καὶ σπόρους.

—Αφῆστε τώρα τὰ μαλώματα, εἴπε ὁ πελαργός. Τὸ κα-
λύτερο εἶναι, ἀντὶ νὰ μαλώνωμε, νὰ σκεφτοῦμε, τί πρέπει
νὰ κάνωμε.

—Ἄν δὲν ἔνωθοῦμε ὅλοι, εἴπε τὸ τρυγόνι, δὲν κάνομε
τίποτε. Ἀλλος τρόπος δὲν ὑπάρχει, παρὰ νὰ ταξιδέψωμε.

νὰ φύγωμε ἀπ' ἐδῶ. Τώρα πιὰ ὅλα μου τὰ παιδάκια μεγάλωσαν καὶ μποροῦν πολὺ καλὰ νὰ πετοῦν. Τὰ ἔχω γυμνασμένα τέλεια καὶ μποροῦν νὰ μὲ ἀκολουθοῦν, ὅπου κι ἄν πάω.

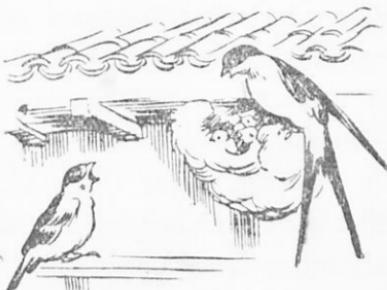
Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ τρυγονιοῦ τὰ βρῆκαν σωστὰ καὶ λογικὰ καὶ τ' ἄλλα πουλιά. Μόνο τὸ ὄρτυκι εἶχε ἀντίθετη γνώμη κι ἐλεγε, πώς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ βιαστοῦν καὶ νὰ ταξιδέψουν ἀπὸ τώρα.

Τέλος συμφώνησαν νὰ μαζευτοῦν τὴν ἄλλη μέρα ὅλα τὰ πουλιά στὸ λιβάδι, γιὰ νὰ συνεννοηθοῦν γιὰ τὸ ταξίδι. Καὶ πέταξαν ἀπ' ἐκεῖ.

2. "Ενας σπουργίτης,
ποὺ καθόταν πάρα πέρα,
ἄκουσε ὅλη αὐτὴ τὴ συζήτηση.

— "Αχ, νὰ μποροῦσα
κι ἐγὼ νὰ ταξιδέψω μαζί
τους! "Ελεγε. Πόσο ἐπιθυμοῦσα κι ἐγὼ νὰ ἴδω ξένους, μακρινούς τόπους! 'Ο γείτονάς μου, τὸ χελιδόνι, μοῦ διηγήθηκε τί ώραία περνοῦν στὰ ξένα μέρη. 'Εκεῖ βρίσκει κανένας ἔνα σωρὸ μύγες, κεράσια, σπόρους καί, τὸ σπουδαιότερο, ἐκεῖ κάνει εὐχάριστη ζέστη. Κανένας ὅμως δὲ μὲ προσκαλεῖ κι ἐμένα τὰ ταξιδέψω μαζί του. Είμαι τὸ πιὸ δυστυχισμένο πουλί, ἐνῶ ὅλα τ' ἄλλα εἶναι εύτυχισμένα κι ἔξαιρετικὰ πουλιά.

'Εκεῖ κάθισε πολλὴ ὥρα καὶ συλλογιζόταν μελαγχολικά. Κι ὅσο συλλογιζόταν, τόσο μεγαλύτερη γινόταν ἡ λύπη του. Τὸ βράδυ, ὅταν γύρισε τὸ χελιδόνι στὴ φωλιά του, ὁ σπουργίτης, ποὺ καθόταν κάτω ἀπὸ τὰ κεραμίδια

τοῦ ίδιου σπιτιοῦ, τὸ ρώτησε μὲ παράπονο, ἃν μποροῦσε κι αὐτὸς νὰ ταξιδέψῃ μαζί του.

—Ἐσύ νὰ ταξιδέψης; Μὰ εῖσαι σὺ γιὰ ταξίδια; "Ἄς γε-λάσω! Εἶπε τὸ χελιδόνι καὶ γέλασε κοροϊδευτικά. Μὰ φίλ-μου, ἀντέχεις ἐσύ σὲ τέτοια ταξίδια; Αὔτὸ τὸ ταξίδι χρειε ἄζεται ἔνα ἀδιάκοπο καὶ γρήγορο πέταγμα, ἐπάνω σὲ στεριὲς καὶ θάλασσες, σὲ βουνὰ καὶ σὲ πεδιάδες. Ἐμεῖς τα-ξιδεύμε χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, χωρὶς νὰ σταματή-σωμε πουθενά. Μὰ πῶς σοῦ πέρασε ἡ ἴδεα, πῶς θὰ μπο-ρέστης νὰ πετάξῃς πολὺ μακριὰ μὲ τόσα δὰ φτεράκια;

—Μπορῶ βέβαια, εἶπε ὁ σπουργίτης. "Ἄχ, θέλω νὰ ἔρθω μαζί σας! Δὲθὰ μοῦ κάμετε τὴ χάρη νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πετάξω κι ἔγῳ ἀνάμεσα στ' ἄλλα πουλιά; Μὴ σᾶς μέλει, ἔχω γερὸ κορμὶ καὶ μπορῶ νὰ σᾶς ἀκολουθήσω.

—Δὲν εῖσαι στὰ καλά σου, μοῦ φαίνεται, εἶπε τὸ χελι-δόνι. Ζέχασες ποιὸς εῖσαι;

—Κάμε μου τὴ χάρη! Σὲ παρακαλῶ, σὲ ίκετεύω! "Ελεγε κλαίγοντας ὁ σπουργίτης.

Τὸ χελιδόνι τότε προσπάθησε νὰ συμβουλέψῃ τὸ σπουρ-γίτη, ποὺ ἔδειχνε τόση ἐπιμονή.

Στὰ λόγια τοῦ χελιδονιοῦ δὲ βρῆκε τίποτε ν' ἀπαντήσῃ ὁ σπουργίτης. Ἐνόσω ὅμως τὸ χελιδόνι κοιμόταν στὴ φωλιά του, αὐτὸς καθόταν ἄγρυπνος κι ἔκλαιγε γιὰ τὴ σκληρή του μοῖρα. Μ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχασε τὶς ἐλπίδες του, πῶς θὰ μπορέσῃ νὰ ταξιδέψῃ κι αὐτός.

3. | Τὴν ἄλλη μέρα τ' «ἀποδημητικὰ πουλιά» πέταξαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη καὶ μαζεύτηκαν στὸ λιβάδι. Ἡρθαν ἐκεῖ χελιδόνια, τρυγόνια, τσαλαπτεινοί, μπεκάτσες, δρπύκια,

πελαργοί, ἀγριόπαπιες καὶ πολλὰ ὡδικὰ πουλιά. Δὲ φάνηκε ὅμως οὕτε κανένας κοῦκος οὕτε κανένα ἀηδόνι. Αὔτα εἶχαν ταξιδέψει κάμπτοσον καιρὸν πρωτύτερα.

—'Εμπρός! ὅλα στὴ γραμμή! Πρόσταξε ἔνας γέρο-πελαργός, ποὺ εἶχε ταξιδέψει ως τώρα καμιὰ εἰκοσαριὰ φορὲς στὴν ξενιτιά. Τὸν εἶχαν γιὰ τὸ σοφώτερο ἀπ' ὅλους.

"Ολα τὰ πουλιὰ τότε παρατάχτηκαν σὲ μιὰ γραμμὴ κι ὁ πολύξερος γέρο-πελαργὸς τὰ ἐπιθεώρησε, γιὰ νὰ ἴδῃ, ἂν ἔχουν ὅλα τ' ἀπαιτούμενα γιὰ τὸ ταξίδι. "Οσα εἶχαν φτεροῦγες σπασμένες ἢ μαδημένες ἢ τοὺς ἔλειπαν φτερὰ ἀπὸ τὴν οὐρά, ἢ ὅσα δὲν ἦταν γερὰ καὶ δυνατά, τὰ ἔβγαζε ἔξω ἀπὸ τὴν γραμμή. Αὔτα θὰ ἔμεναν ἔδῶ.

"Αν κανένα ἀπ' αὐτὰ τὰ πουλιὰ δὲν ἥθελε νὰ ύπακούσῃ στὸν ἀρχηγό, τ' ἄλλα πουλιὰ τὸ ἐσπρωχναν μὲ βία καὶ τὸ ἔβγαζαν ἔξω ἀπὸ τὴν γραμμή.

4. "Εξαφνα ἀκούεται μεγάλος θόρυβος. Τί τρέχει ἄραγε; Κάποιο πουλὶ ἀνακάλυψε, ὅτι ὁ πονηρὸς σπουργίτης εἶχε τρυπώσει ἀνάμεσα στ' ἄλλα πουλιὰ καὶ μπῆκε στὴ γραμμή, γιὰ νὰ ταξιδέψῃ μαζί τους.

—Μπά, τὸν παμπόνηρο! Εἶπε τὸ τρυγόνι. Θέλει κι αὐτὸς νὰ ταξιδέψῃ! 'Ορίστε μας!

—Μὲ τὰ περίφημα φτερὰ ποὺ ἔχει! Εἶπε περιπαχτικὰ τὸ χελιδόνι. Μεγάλη ἰδέα ἔχει γιὰ τὸν ἔαυτό του! Νομίζει, πώς μπορεῖ κι αὐτὸς νὰ πετάξῃ τόσο μακριά!

Καὶ τότε τὰ ταξιδιάρικα πουλιὰ ἔβαλαν τὶς φωνές, περιπαίζοντας τὸ δυστυχισμένο σπουργίτη, ποὺ τὰ ἔχασε περικυκλωμένος ἀπὸ τόσα πουλιά.

—Τὸ ξέρω, λέγει ἀπελπισμένος, πώς εἴμαι ἔνας ἀδύνα-

τος μικρὸς σπουργίτης. Θέλω ὅμως νὰ πάω ἐκεῖ κάτω στὶς θερμὲς χῶρες. Πάρτε με, παρακαλῶ, μαζί σας καὶ θὰ ἰδῆτε, ὅτι μπορῶ νὰ σᾶς ἀκολουθήσω! Θὰ βάλω ὅλα τὰ δυνάτα μου. Κάμετέ μου αὐτὴ τὴ χάρη, σᾶς παρακαλῶ, σᾶς ἕκετεύω!

—Μ' αὐτὸς εἶναι ἀδιάκριτος! Φώναξε ὁ πελαργός. Μὴ τὸν χτυπᾶτε, διῶχτε τὸν μόνον ἀπ' ἐδῶ κι ἔτοιμαστῆτε νὰ φύγωμε.

Τ' ἄλλα πουλιὰ τὸν σκούντησαν, τὸν κυνήγησαν καὶ τὸν ἀνάγκασαν νὰ φύγῃ καὶ νὰ τρυπώσῃ στὴ φωλιά του υπροπιασμένος καὶ ἀπελπισμένος.

5. "Οταν τελείωσε ἡ ἐπιθεώρηση, τὰ πουλιὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν κοπάδια κοπάδια, τὸ ἔνα κοπάδι γραμμὴ πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο. 'Ο σπουργίτης ἀπὸ τὴ φωλιά του τὰ ἔβλεπε καταλυπημένος. "Οταν καὶ τὸ τελευταῖο κοπάδι χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια του, εἶπε:

—Τώρα ἔφυγαν ὅλα! Δὲν ἔμεινε κανένα ἄλλο πουλὶ παρὰ ἐγὼ μονάχα.

—Ἐμεινα κι ἐγώ! Φώναξε ἡ καρακάξα.

—Κι ἐγώ! Τσίρισε ὁ σπίνος.

—Σᾶς παρακαλῶ, εἴμαι κι ἐγώ! Σφύριξε ἀπὸ μακριὰ κι ὁ κότσυφας.

—Βέβαια, ἔτσι εἶναι! Εἶπε ὁ σπουργίτης. Τὸ χελιδόνι εἶχε δίκιο. Ἐμεῖς, ἀφοῦ εἴμαστε ἔτσι καμωμένα ἀπὸ τὸν καλὸ Θεό, δὲν μποροῦμε νὰ κάνωμε πράματα ἀσυμβίβαστα μὲ τὴ δύναμή μας καὶ τὸ σῶμα μας. Θὰ μείνωμε ἐδῶ καὶ θὰ ὑποφέρωμε τὸ χειμώνα. Τί νὰ γίνη ὅμως! 'Ο Θεός δὲ θὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ χαθοῦμε.

15. ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά
γοργὰ δὲ πελαργὸς τὰ πελαγώνει
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκ' ἡ γλυκιὰ λαλιά,
φοβήθηκε δὲ μελισσουργὸς τὸ χιόνι
κι ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιὰ
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾶ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδὶ¹
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὅ καλογιάνος, πρόσχαρος προβάλλει,

μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά.
Μικρὸς προφήτης, φτερωτὸς μηνᾶ
τὴν Ἀνοιξη, ποὺ θὰ γυρίσῃ πάλι.

Γ. Δροσίνης.

16. Η ΦΩΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΡΟ

Ἄπὸ τότε, ποὺ χτίστηκε δὲ κόσμος, ἡ φωτιὰ καὶ τὸ νερὸ²
εἶναι πάντοτε ἔχθροι. Ἄλλο δὲν κάνουν, παρὰ νὰ τρώ-
γωνται ἀναμεταξύ τους.

Ἀναβε ἡ φωτιὰ κι ἔκαιγε μ' ὅλη της τὴ χαρά. Ἐξαφνα
τὸ νερὸ πλάφ! μιὰ καὶ τὴν ἐσβηνε. Ἐλαμπε τὸ νερὸ κα-
θαρό, καθαρὸ καὶ δροσερό. Ἡ φωτιὰ ἐρχόταν ὀπὸ κάτω

κρυφά, τὸ ζέσταινε, τὸ ἔκανε νὰ βράσῃ, νὰ γίνεται ἀτμὸς καὶ νὰ χάνεται.

‘Ο ἄνθρωπος δὲν τὰ ἥθελε ἔτσι μαλωμένα καὶ μιὰ ἡμέρα τούς λέει:

—’Ελᾶτε ν’ ἀγαπηθῆτε γιὰ τὸ καλὸ τὸ δικό σας καὶ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ κόσμου.

‘Η φωτιὰ πέταξε ὡς ἐκεῖ ἐπάνω μιὰ γλῶσσα κόκκινη κι ἀποκρίθηκε μὲ πεῖσμα:

—Αὔτὸ δὲ θὰ γίνη ποτέ!

’Αλλὰ καὶ τὸ νερὸ θόλωσε ἀπὸ τὸ θυμό του καὶ γουργούρισε:

—Ποτὲ δὲ θὰ γίνη αὔτό!

—Πολὺ καλά! εἶπε τότε ὁ ἄνθρωπος. “Ο, τι δὲ θέλετε μοναχοί σας νὰ τὸ κάμετε, θὰ σᾶς ὑποχρεώσω ἐγὼ νὰ τὸ κάμετε. Μὲ τὴ βίᾳ θὰ σᾶς ἀναγκάσω.

Μὲ πολλὴ τέχνη καὶ ὑπομονὴ κατόρθωσε ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμη μιὰ δυνατὴ φυλακὴ ἀπὸ σίδερο. Ή φυλακὴ αὐτὴ ἔχει δυὸ χωρίσματα. Στὸ ἕνα χώρισμα ἔβαλε τὸ νερό, στὸ ἄλλο χώρισμα τὴ φωτιά.

Τὴν ὀνόμασε τὴ φυλακὴ αὐτὴ ἀτμομηχανὴ καὶ τὴ μεταχειρίζεται, ὅπου χρειάζεται μεγάλη δύναμη. Στὸ σιδηρόδρομο, στὰ ἀτμόπλοια, στοὺς μεγάλους μύλους, σὲ ἀτμοκίνητα ἐργοστάσια. Κι ἐκεῖ μέσα, χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, ἐργάζονται συντροφιὰ τὸ νερὸ κι ἡ φωτιά, φυλακισμένοι, ὅπως εἶναι.

“Αν πλησιάσῃ κανένας στὴν ἀτμομηχανή, θὰ ίδῃ τί θυμὸ ἔχουν κι οἱ δυὸ φυλακισμένοι.

‘Η φωτιὰ βογγᾶ καὶ τραντάζει τὰ σίδερα καὶ βγάζει μαύρους καπνούς. Τὸ νερὸ ἀπὸ τὴ στενοχώρια του χοχλά-

ζει, σφυρίζει, σὰ νὰ είναι φίδι καὶ ζητᾶ νὰ ξεφύγη ἀπὸ κα-
μιὰ χαραμάδα.

‘Ο ἄνθρωπος ὅμως δὲν πολυσκοτίζεται ἀπὸ τοὺς θυ-
μοὺς αὐτούς.

Μὲ τὴ δύναμη τῆς ἀτμομηχανῆς του γίνεται ἐργασία,
ποὺ θὰ χρειαζόταν πάρα πολλὰ ἄνθρωπινα χέρια, γιὰ νὰ
γίνη.

—Καλὰ εἶστε ἔκει μέσα! Λέει στὴ φωτιὰ καὶ στὸ νερό.
Τώρα ἀδερφωμένα, ὅπως εἶστε, κάνετε δουλειὰ χρήσιμη
καὶ δὲ μαλώνετε πιά.

17. Ο ΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΚΑΠΝΟΣ

Εἶπε δὲ καπνὸς μιὰ μέρα:
 «Μεγάλος θὰ γενῶ,
 θ' ἀνέβω στὸν ἀέρα,
 θὰ πάω στὸν οὐρανό.

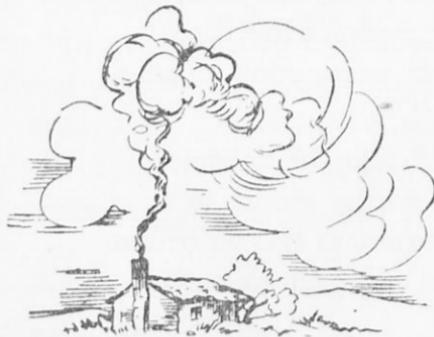
Τὰ νέφη θὰ περάσω,
 θ' ἀνέβω πιὸ ψηλά,
 ώσπου κι ἐγὼ νὰ φτάσω
 στ' ἀστέρια τὰ πολλά.

Καὶ βασιλιὰς θὰ γίνω,
 καὶ θὰ καταφρονῶ
 τὴ γῆ, ποὺ τώρα ἀφήνω,
 καὶ πάω στὸν οὐρανό».

Κι ἀμέσως ξεκινάει
νὰ πάη στὸν οὐρανό.
Μὰ ἔξαφνα φυσάει
ἀγέρι σιγανό.

Καὶ πρὶν στὰ ὕψη φέρη
τὸ μαῦρο του κορμί,
δυνάμωσε τ' ἀγέρι,
τὸν σκόρπισε μ' ὄρμή.

I. Πολέμης.

18. ΑΛΕΠΟΥ ΚΑΙ ΣΤΑΦΥΛΙ

Μιὰ γριὰ ἀλεπού καθόταν καὶ κοίταζε σὲ μιὰ κληματαριὰ ἔνα μεγάλο ώραϊο σταφύλι. Μὰ ἡ κληματαριὰ ἦταν ψηλὰ καὶ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ φτάσῃ.

—Τί κάθεσαι καὶ τὸ καμαρώνεις, κυρὰ ἀλεπού; τῆς εἶπε τότε μιὰ ἄλλη ἀλεπού. Δὲν τὸ κατεβάζεις νὰ τὸ φᾶς;

Κι ἡ γριὰ ἀλεπού, γιὰ νὰ μὴ φανῆ, πώς δὲν μποροῦσε νὰ φτάσῃ τὸ σταφύλι, τῆς ἀποκρίθηκε :

—Τί νὰ τὸ κάνω; Δὲ μοῦ ἀρέσει. Εἰναι ἄγουρο ἀκόμη!

19. ΟΙ ΘΕΟΙ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Στὸν πολὺ παλιὸν καιρό, οἱ ἀρχαῖοι "Ελληνες πίστευαν σὲ πολλοὺς θεούς. 'Ο μεγαλύτερος θεός τους ἦταν ὁ Δίας ἢ Ζεύς, ποὺ ἦταν βασιλιάς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

'Ο Ζεὺς καθόταν τὸν περισσότερο καιρὸν ἀνάμεσα στὰ σύννεφα, στὴν κορφὴν τοῦ ψηλότερου βουνοῦ τῆς 'Ελλάδας, τοῦ Ὀλύμπου. 'Απ' ἐκεῖ ψηλὰ μποροῦσε νὰ κοιτάζῃ καὶ νὰ βλέπῃ ὅλα ὅσα γίνονταν κάτω στὴ γῆ. Τοῦ ἄρεσε νὰ περπατῇ ἐπάνω στὰ σύννεφα καὶ νὰ ρίχνῃ κεραυνούς δεξιὰ κι ἀριστερά, στὰ δέντρα καὶ στοὺς βράχους. Ἡταν τόσο πολὺ δυνατός, ποὺ καὶ τὸ κεφάλι του ὅταν κουνοῦσε, σειόταν ἡ γῆ, τὰ βουνὰ ἔτρεμαν, ὁ οὐρανὸς μαύριζε κι ὁ ἥλιος ἔκρυβε τὸ πρόσωπό του.

'Ο Ζεὺς εἶχε δύο ἀδερφούς, ποὺ καὶ οἱ δύο ἦταν φοβεροί. Δὲν μποροῦσαν ὅμως ποτὲ νὰ παραβγοῦν μὲ τὸ Δία στὴ δύναμη.

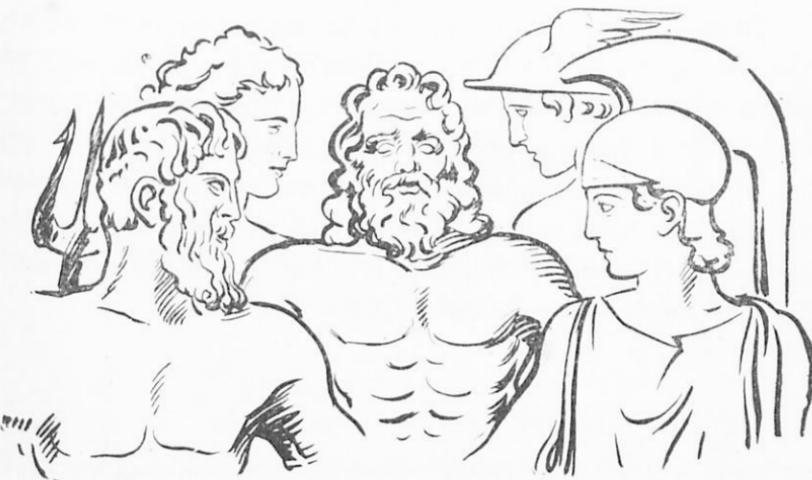
Τὸν ἔνα τὸν ἔλεγαν Ποσειδώνα καὶ ἦταν ὁ θεὸς τῆς θάλασσας. Εἶχε τὸ παλάτι του κάτω στὰ βάθη τῆς θάλασσας, ἐκεῖ ποὺ κατοικοῦν τὰ ψάρια καὶ γίνονται τὰ κοράλλια. Ἡταν ἔνα ὀλόχρυσο παλάτι, ποὺ λαμποκοποῦσε ἀπὸ μακριά. Κάθε φορά, ποὺ θύμωνε, ἀνακάτωνε τὴν θάλασσα μὲ τὴν τρίαινά του καὶ τὰ κύματα σηκώνονταν ψηλὰ σὰ βουνά, ἀνεμοὶ ἄγριοι φυσοῦσαν καὶ γινόταν μεγάλη τρικυμία.

'Ο ἄλλος ἀδερφὸς τοῦ Δία ἦταν ἔνα κατσουφιασμένο καὶ χλωμὸ πλάσμα, ποὺ εἶχε τὸ βασιλεῖο του κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, ὅπου ποτὲ δὲν ἔλαμπε ὁ ἥλιος καὶ ὅπου ἦταν σκοτάδι καὶ δὲ βρισκόταν κανένας ζωντανός. Τὸν ἔλεγαν Πλούτωνα καὶ τὴ χώρα του Κάτω Κόσμο ἡ "Αδη. Οἱ ἀνθρώποι πίστευαν, πώς ὅταν πέθαινε κανένας, ὁ Πλούτωνας

ἔστελνε τὸ Χάρο νὰ φέρη τὴν ψυχή του κάτω στὰ σκοτεινὰ βάθη τοῦ βασιλείου του.

Πολλοὶ ἄλλοι δυνατοὶ θεοὶ κατοικοῦσαν μαζὶ μὲ τὸ Δία στὴν κορφὴ τοῦ Ὄλύμπου. Οἱ σπουδαιότεροι ἦταν : ‘Η Ἡρα, ἡ θεὰ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἡ γυναίκα τοῦ Δία, ποὺ καθόταν στὰ δεξιά του καὶ τοῦ ἔδινε κάθε λογῆς συμβουλές.

‘Η Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, θυγατέρα τοῦ Δία, ποὺ

ἔδινε στοὺς ἀνθρώπους τὴν φρονιμάδα καὶ τοὺς μάθαινε πολλὰ χρήσιμα πράματα.

‘Η Ἀφροδίτη, ἡ θεὰ τῆς ὁμορφιᾶς, ποὺ ἦταν ὥραιότερη ἀπὸ ὅλες τὶς γυναικες τοῦ κόσμου.

‘Ο Ἀρης, ὁ φοβερὸς πολεμιστής, ποὺ ἔνιωθε μεγάλη χαρά, ὅταν ἄναβε πουθενὰ πόλεμος.

‘Ο Ἔρμης, ὁ γοργὸς ἀγγελιαφόρος, ποὺ εἶχε φτερὰ στὸ κεφάλι καὶ στὰ πόδια καὶ πετοῦσε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος στὸ

ἄλλο, σὰν τὰ σύννεφα, ποὺ τὰ σπρώχνει δυνατὸς ἄνεμος.
Ο "Ηφαιστος, ἔνας περίφημος σιδηρουργός, ἀλλὰ κου-
τσός. Αὐτὸς εἶχε τὸ ἐργαστήρι του σ' ἔνα φλογισμένο βου-
νὸ καὶ χτυπώντας τὰ μέταλλα μὲ τὸ σφυρί του ἔφτιαν
πολλὰ πολλὰ ὅμορφα πράματα ἀπὸ σίδερο, χάλκωμα
καὶ χρυσάφι.

Οἱ "Ελλῆνες πίστευαν καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους θεούς,
ποὺ γι' αὐτοὺς πολλὲς παράξενες καὶ ώραίες ιστορίες ἔλε-
γαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Οἱ θεοὶ κατοικοῦσαν μέσα σὲ λαμπρά, δλόχρυσα παλά-
τια, ἐκεῖ ψηλὰ ἀνάμεσα στὰ σύννεφα, τόσο ψηλά, ποὺ τὰ
μάτια τῶν ἀνθρώπων δὲν μποροῦσαν ποτὲ νὰ τοὺς διακρί-
νουν. Αὔτοὶ ὅμως μποροῦσαν νὰ κοιτάζουν κάτω στὴ γῆ
καὶ νὰ βλέπουν τί ἔκαναν οἱ ἄνθρωποι καὶ συχνὰ ἄφηναν
τὰ παλάτια τους καὶ γύριζαν ἀγνώριστοι στεριές καὶ θά-
λασσες μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς
θεοὺς ὁ πιὸ δυνατὸς ἦταν ὁ Δίας.

20. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

A'. Σεπτέμβρης

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ
πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.

2. "Αν ἴσως βρέξῃ ὁ Τρυγητής,
χαρὰ στὸν τυροκόμο.

3. Δόξα νάχης, Τρυγητή μου,
εῖδα ἐγώ τὴν προκοπή μου.

Β'. Ὁχτώβρης

1. Ὁχτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες,
λίγο στάρι θὰ κάμης.
2. "Αι Δημητράκη, μικρὸς καλοκαιράκι.
3. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια,
τὸν Ὁχτώβρη τὰ κουδούνια.

Γ'. Νοέμβρης

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη
φύτευε καταβολάδες.
2. 'Ο Νοέμβρης ἔκλεισε,
τὰ ζευγάρια εἶν' στὸ στάβλο,
κι οὕτε τσοπάνης στὰ βουνὰ
οὕτε ζευγάς στοὺς κάμπους. |

21. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Κάμε τὸ καλὸν
καὶ ρίξτο στὸ γιαλό.
2. 'Οπόχει φίλον ἀκριβό,
ἔχει μεγάλο θησαυρό.

3. Ὁ καλὸς ὁ φίλος στὴν ἀνάγκη φαίνεται.
 4. Ἡ πάστρα εἶναι μισή ἀρχοντιά.
 5. Ὅποιος κάνει τὸ σταυρό του,
ἔχει ὅπλο στὸ πλευρό του.
 6. Ὅποιος περηφανεύεται,
γρήγορα ταπεινώνεται.
 7. Ἡ ἀλεπού ὅσα δὲν ἔφτανε,
κρεμαστάρια τάφηνε.
 8. Ὅποιος λυπᾶται τὸ φτωχό,
θὰ τὸ βρῆ ἀπ' τὸ Θεό.
-

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

«Έμαραθήκαν τὰ δεντριά,
τὰ κορφοθούνια ἀσπρίζουν
κι ὅτι Βλάχοι πᾶν στὰ χειμαδιά
πᾶνε νὰ ξεχειμάσουν . . . »

1. ΧΙΟΝΙ

Τί καλὰ ποῦναι στὸ σπίτι μας,
τώρα ποὺ ἔξω πέφτει χιόνι!
Τὸ μπερντὲ παραμερίζοντας
τᾶσπρο βλέπω ἐκεῖ σεντόνι
νὰ σκεπάζη ὅλα τὰ πράματα,
δρόμους, σπίτια, δέντρα, φύλλα.
Πόσο βλέπω μ' εὐχαρίστηση
μαζεμένη τόση ἀσπρίλα!
"Ομως, κοίτα, τουρτουρίζοντας
τὸ κορίτσι ἐκεῖνο τρέχει.
Τώρα στάθηκε στὴν πόρτα μας,
ψωμί, λέει, πώς δὲν ἔχει,
πώς κρυώνει, πώς ἐπάγωσε.....
—"Ελα μέσα, κοριτσάκι,
τὸ τραπέζι μας ἐστρώθηκε
κι ἀναμμένο εἶναι τὸ τζάκι!

Κ. Γ. Καρυωτάκης.

2. ΕΡΧΟΜΑΙ!

"Ητανε εἰκοσιτρεῖς τοῦ Δεκέμβρη, θυμᾶμαι.
Ή μητέρα μου μὲ ξύπνησε πολὺ πρωὶ καὶ μοῦ εἶπε:
—Πρέπει νὰ κατεβῆς, παιδί μου, στὴ χώρα, νὰ ψωνίστης
ὅτι χρειαζόμαστε. Ζάχαρη, ἀλεύρι, πορτοκάλια κι ὅ, τι
ἄλλο λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πάρε καὶ τὸ ταγάρι νὰ τὰ βάλης
μέσα. Νά, ἐδῶ σοῦ ἔγραψα τὰ πράματα ποὺ θ' ἀγοράστης,
γιὰ νὰ μὴν ξεχάστης τίποτε. Σοῦ ἔβαλα στὸ ταγάρι καὶ
ψωμὶ κι ἐλιές, γιατὶ θὰ πεινάστης στὸ δρόμο. Πάρε καὶ τί-

ποτε άλλο άπό κάτω νὰ φᾶς. Πήγαινε καὶ κοίταξε νὰ εἴσαι πάλι ἐδῶ τὸ μεσημέρι.

Ἡ χώρα ἦταν ὡς δυὸς ὕρες μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριό μας, καὶ στὶς ἐννιά ἥμουνα κιόλας φτασμένος. Ψώνισα γρήγορα ὅσα μοῦ εἶπε ἡ μητέρα μου, τὰ ἔβαλα στὸ ταγάρι καὶ τὸ ἔδωσα σ' ἔνα γνωστό μου μπακάλη, νὰ μοῦ τὸ φυλάξῃ. "Υστερα ἔκαμα ἔνα γύρο νὰ δῶ τὴν κίνηση τῆς ἀγορᾶς. "Ο κόσμος εἶχε κατεβῆ πολὺ νωρὶς νὰ ψωνίσῃ, γιατὶ ἔδειχνε, πώς θὰ χιονίσῃ.

Σὲ λίγο γύρισα, πῆρα τὸ ταγάρι μου καὶ κίνησα γιὰ τὸ χωριό.

Στὸ δρόμο πείνασα καὶ κάθισα σ' ἔνα στεγνὸ μέρος νὰ ξεκουραστῶ καὶ νὰ φάω κάτι. "Ἐπειτα πῆρα τὸν ἀνήφορο καὶ ὅταν ἔφτασα στὸ ψήλωμα, εἶχα περάσει τὰ μισὰ τοῦ δρόμου. Σὲ λίγο θὰ κατηφόριζα ὡς τὸ χωριὸ κι ἔλεγα, πώς θὰ ἔφτανα σπίτι μας πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι.

"Ως τόσο τὸ βουνὸ εἶχε σκεπαστῇ ἀπὸ σύννεφα.

Τὸ δίχως ἄλλο θὰ χιονίσῃ, εἶπα μέσα μου.

Λίγο ἔλειψε νὰ χαθῇ μιὰ γριούλα.

"Εξαφνα ἀκούω βογγητά.

—Ποιὸς εἰν' αὐτοῦ; φώναξα, μὰ δὲν ἔλαβα καμιὰν ἀπάντηση. Σὲ λίγο τὰ ξανάκουσα πάλι. "Ἐφερα γύρω νὰ καταλάβω ἀπὸ ποῦ ἐρχόταν ἡ φωνή. Τότε εἶδα μιὰ γριούλα, ποὺ εἶχε γλιστρήσει στὸ δρόμο καὶ δὲν μποροῦσε νὰ σηκωθῇ. Ποιὸς ξέρει πόσην ὥρα βασανιζόταν καὶ δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκωθῇ. Τὴ βοήθησα νὰ σταθῇ στὰ πόδια της καὶ τὴ ρώτησα:

—Χτύπησες πουθενά, κυρούλα;

—”Οχι, καλὸν νάχης, παιδάκι μου.

—Μὰ πῶς ἔπεσες; τὴν ξαναρώτησα.

—Μοῦ ξέφυγε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ ταγάρι, ποὺ κρατοῦσα, καὶ καθὼς πῆγα νὰ τὸ πιάσω, γλίστρησα. Μήπως τὸ βλέπεις πουθενά, παιδί μου;

”Εψαξα καὶ τὸ βρῆκα. Εἶχε σκαλώσει κάπου ἐκεῖ σ' ἔνα δέντρο, στὴν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ. Παρὰ λίγο νὰ σκοτωθῇ ἡ καημένη ἡ γριούλα.!

Πῆρα τὸ ταγάρι της καὶ τὴ βοήθησα ν' ἀνεβοῦμε στὸν ἵσιο δρόμο.

—’Απὸ ποὺ ἔρχεσαι καὶ ποὺ πηγαίνεις, κυρούλα; τὴ ρώτησα.

—’Απ' τὸ Καθαροσπόρι στὸ Κρυονέρι, μοῦ λέει. Πηγαίνω νὰ περάσω τὶς ἄγιες μέρες μὲ τὰ ἔγγονάκια μου.

Τρεῖς ὥρες εἶχε ποὺ περπατοῦσε κι ἥθελε ἀκόμα ἄλλες δύο, γιὰ νὰ φτάσῃ.

—Θὰ μπορέστης νὰ πᾶς ώς ἐκεῖ, κυρούλα; τὴν ξαναρώτησα. Σὲ λίγο θάχωμε χιόνι.

—Πιστεύω, παιδάκι μου. Έσύ ἀπὸ ποιὸ χωριό εἶσαι;

—Ἄπ' τὴν Ἀϊτοράχη.

—Κρίμα! κι ἐγὼ ἔλεγα, πώς θὰ σ' ἔχω συντροφιά, εἴπε
ἡ γριά.

Τότε κατάλαβα, πώς ήταν μεγάλη ἀνάγκη νὰ τὴ
βοηθήσω. Φορτώθηκα λοιπὸν τὸ ταγάρι μου, πῆρα καὶ τὸ
δικό της καὶ τῆς εἴπα:

—Θὰ σὲ συντροφέψω, κυρούλα, ὥσπου ν' ἀντικρίσωμε
τὸ Κρυονέρι καὶ ἀπὸ κεῖ παίρνω τὸ μονοπάτι καὶ βγαίνω
στὸ χωριό μας.

Βρῆκα ἀνθρωπο γιὰ τὴ γριούλα.

Προχωρήσαμε. Ἡ καημένη ἡ γριὰ μόλις ἔσερνε τὰ πό-
δια της. Χωρὶς ἄλλο, ἀν τὴν ἄφηνα μονάχη, θὰ ἔμενε στὸ
δρόμο.

Περπατήσαμε ἔτσι πάνω ἀπὸ μιὰν ὥρα. Τὸ χωριὸ φά-
νηκε, μὰ ἡ γριούλα δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ προχωρήσῃ.
Εἶχε ἀρχίσει νὰ πέφτη καὶ χιόνι.

—Νὰ μοῦ πῆς, σὲ ποιὸ σπίτι θὰ πᾶς, τῆς εἴπα, γιὰ νὰ
τρέξω μπροστὰ καὶ νὰ πῶ νὰ ἔρθη νὰ σὲ πάρη κανένας δι-
κός σου.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὅμως εἶδα κάποιον νὰ ἔρχεται ἀπὸ
ἄλλο δρόμο μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο ξύλα. Πῆγα
καὶ τοῦ εἴπα τί ἔτρεξε κι αὐτὸς μὲ ἡσύχασε. Τὴν ξέρω, μοῦ
εἴπε, τὴ γριά. Δὲν είναι πρώτη φορά, ποὺ τὴν παθαίνει.
ἡ κυρὰ-Καλή.

Ζεφόρτωσε τὸ μουλάρι του καὶ τὴν ἔβαλε πάνω κα-
βάλα. "Ἐτρέξα τότε κι ἐγώ, γιὰ νὰ φτάσω στὸ χωριό μου,
ὅσσο μποροῦσα πιὸ γρήγορα.

Γιατί ἀργοπόρησα.

Τὸ μονοπάτι ὅμως, ποὺ πῆρα γιὰ νὰ γυρίσω, δὲν τὸ ἔξερα καλά, χώθηκα σὲ δάσος πυκνό, ποὺ μέσα του διασταυρώνονταν ἐνα σωρὸ ἄλλα μονοπάτια. Χιόνιζε. Ἀπὸ τὸν πολὺ τὸ δρόμο καὶ ἀπὸ τὸ φόρτωμα ἔτρεχε ὁ ἴδρωτας μου ποτάμι.

Τραβοῦσα ὡς τόσο μπροστά, γιατὶ ἔβλεπα πώς νυχτώνει καὶ συλλογιζόμουν τὴ μητέρα μου, ποὺ θὰ ἥταν τρελὴ ἀπὸ τὸ φόβο της.

"Ἐφτασα!

Τέλος κατάφερα νὰ περάσω πλάι ἀπὸ τὴν ψηλὴ κορφὴ καὶ νὰ κατηφορίσω. Σὲ λίγο φάνηκε τὸ χωριό. Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα ὅλα μοῦ ἥταν γνωστά, μποροῦσα νὰ φτάσω σπίτι μου καὶ μὲ κλειστὰ τὰ μάτια.

"Οταν ἔφτασα στὰ πρῶτα σπίτια, ἀκουσα μιὰ φωνή:
—'Αλέκο!

"Ήταν ἡ φωνὴ τῆς μάνας μου. Μ' ὅλη μου τὴν κούραση φώναξα κι ἐγὼ ὅσο μποροῦσα πιὸ δυνατά:

—"Ερχομαι!

—"Εσὺ εἶσαι, 'Αλέκο; ὀκούστηκε πάλι ἡ φωνή.

—"Ναί, μανούλα!

Σὰν πῆγα κοντά της, ἀρχισε νὰ κάνῃ τὸ σταυρό της καὶ νὰ λέη:

—"Χριστὸς καὶ Παναγιά, παιδάκι μου! Τί ἔπαθες; ποῦ ἔσουν ὅλη τὴ μέρα;

—"Οταν ξεκουραστῶ, τῆς εἶπα σιγά, θὰ μάθης, γιατὶ ἀργησα.

Μόλις φτάσαμε στὸ σπίτι, ἔπεισα στὴν ἀγκαλιά τῆς καὶ τῆς εἶπα ὅλα σιγὰ σιγά.

—Μπράβο, παιδί μου! Μοῦ εἶπε. "Ἐτσι νὰ εῖσαι πάντα πονετικός, γιὰ νὰ σ' ἀγαπάῃ ὁ Θεός. Καὶ ἀφοῦ μὲ φίλησε πολὺ τρυφερὰ καὶ μὲ βοήθησε νὰ βγάλω τὰ βρεγμένα μου ροῦχα, πῆγε καὶ μοῦ ἔφερε μιὰ ζεστὴ ζεστὴ σούπα, ποὺ μοσκοβιούσε.

3. ΤΟ ΖΕΝΙΤΕΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ

1. Εἶχαν περάσει δύο μῆνες ἀπὸ τότε ποῦ ἔψυγε ὁ πατέρας μας κι ὁ ἀδερφός μου ὁ Βάσος μὲ τὸ καράβι μας, τὴν Βαγγελίστρα.

"Ἡ παραμονὴ τῆς πρωτοχρονιᾶς ἔφτασε, κι ἐμεῖς εἴχαμε ἔνα μῆνα κοντὰ νὰ πάρωμε γράμμα τους. Δὲν ξέραμε λοιπὸν οὔτε ποῦ βρισκόταν τὸ καράβι.

Σὰ νύχτωσε, ἡ μητέρα μου ἄναψε τὸ καντήλι στὸ εἰκονοστάσι κι ὑστερα πῆγε στὸ παράθυρο κι ὅλο κοίταζε κατὰ τὴν θάλασσα. Ἐγὼ στεκόμουν κοντά της λυπημένος καὶ δὲν ἥξερα τί νὰ τῆς πῶ.

—Φῶτο, γυρίζει ἔξαφνα καὶ μοῦ λέει, πήγαινε, παιδί μου, στὸ τηλεγραφεῖο, νὰ πῆς πώς τοὺς παρακαλῶ, ὅποιαν ὥρα κι ἀν ἔρθη τηλεγράφημα, νὰ μᾶς τὸ στείλουν μὲ τὸ μπάρμπα-Στάμο.

Φοβιτσάρης δὲν εἶμαι, μά, γιὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, δὲ μ' ἄρεσε νὰ περάσω τέτοιαν ὥρα ἀπ' τὸ παλιὸ λιμάνι μὲ τὰ σπασμένα καράβια, ποὺ ἥταν πεταγμένα ἔξω στὴ στεριά.

"Ἐπειτα ἥταν κι ἐκεῖνος ὁ γκρεμισμένος ἀνεμόμυλος, ποὺ λέγαν, πώς ἐκεῖ μαζεύονταν οἱ καλικάντζαροι.

„Επρεπε νὰ περάσω κι ἀπὸ ἔνα σωρὸ ἄλλα ρημάδια, ποὺ ἦταν ἄλλοτε ἀρχοντόσπιτα, γιὰ νὰ κατέβω στὸ νέο λιμάνι καὶ ἀπὸ κεῖ ν' ἀνηφορίσω πάλι μέσα ἀπὸ χαλάσματα, γιὰ νὰ φτάσω στὸ τηλεγραφεῖο. |

„Ομως ἡ ἀγάπη ποὺ εἶχα στὴν μανούλα μου, νίκησε κάθε φόβο μέσα μου.

Βγῆκα λοιπὸν στὸ δρόμο καὶ προχώρησα τραγουδώντας.

„Εφτασα στὸ τηλεγραφεῖο χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω καλὰ καλά.

— Καλησπέρα σας, εἶπα στὸν τηλεγραφητή. Μήπως ἔχομε τηλεγράφημα;

—”Οχι, παιδί μου, δὲν ἔχετε ἀκόμα, μοῦ λέει ὁ τηλεγράφης, ποὺ μᾶς γνώριζε. Νὰ πῆς σύμως τῆς μητέρας σου, πώς ὅποιαν ὥρα κι ἀν φτάση, θὰ τὸ στείλω ἀμέσως μὲ τὸν μπάρμπα-Στάμο καὶ νὰ μὴν ἀνησυχῇ.

—Εύχαριστῶ, καληνύχτα σας! Εἴπα κι ἔφυγα καταλυτημένος.

Στὸ δρόμο ποὺ γύριζα, σκιές σάλευαν γύρω μου καὶ ἄκουγα παράξενες φωνές, μὰ δὲν τρόμαξα. Δὲ συλλογιζόμουν παρὰ τὴ μάνα μου, ποὺ δὲν ἦξερα, πῶς νὰ τὴν παρηγορήσω.

Μπῆκα σιγὰ στὸ σπιτάκι μας καὶ πατώντας στὰ νύχια ἀνέβηκα τὴ σκάλα. ”Αχ! νὰ κοιμότανε, λέω, ἡ μανούλα μου! Μὰ κοιμᾶται ποτὲ μιὰ μάνα, σὰν ἔχῃ τέτοιες ἔγνοιες; Τὴ βρῆκα νὰ στέκεται στὴν ἴδια θέση, ποὺ τὴν ἄφησα, σὰ μαρμαρωμένη.

—Μὲ κοίταξε στὰ μάτια, μὰ δὲ μὲ ρώτησε τίποτα. Περίμενε νὰ τῆς μιλήσω ἐγώ.

Ἐκείνη τὴν ὥρα τὸ φεγγάρι ἔβγαινε μέσ' ἀπὸ τὰ νερά. Μισοκρυμμένο στὰ σύννεφα, ἔμοιαζε μὲ καραβάκι, ποὺ σαλεύει στὰ κύματα.

—Μανούλα, τῆς εἶπα, τὸ ἴδιο φεγγαράκι βλέπουν ὁ πατέρας καὶ ὁ Βάσος μας;

—Ναί, μοῦ ἀπαντᾶ ἔκείνη.

—Τότε, ἀς τὸ κοιτάξωμε κι ἐμεῖς, μανούλα.

‘Η μητέρα μου μ' ἀγκάλιασε, μὲ φίλησε καὶ μείναμε ἔτσι πολλὴν ὥρα.

2. Τὸ πρωὶ μᾶς ξύπνησαν οἱ καμπάνες, πολλὲς καμπάνες, γιατὶ τὸ νησί μας ἔχει ἔνα σωρὸ ἐκκλησιές.

‘Ο μπάρμπα-Στάμος δὲ φάνηκε. ‘Η μητέρα μου μ' ἔν-

τινσε, ὅμως ἔκείνη δὲ φαινόταν νὰ ἔχῃ τὴ δύναμη νὰ ντυθῇ,
γιὰ νὰ πᾶμε μαζὶ στὴν ἐκκλησιά.

Μὰ σὰ γύρισε κι εἶδε τὸ εἰκονοστάσι, ἔκανε τὸ σταυρό
τῆς καὶ βιάστηκε νὰ ἑτοιμαστῇ.

Στὴν ἐκκλησιὰ καθίσαμε παράμερα, γιὰ νὰ μὴ μᾶς ρω-
τοῦν δλούενα γιὰ τὸν πάτέρα. Μόλις σκόλασε ἡ ἐκκλησιὰ
καὶ βγήκαμε ἔξω, βλέπουμε τὸν μπαρμπά-Στάμο νὰ τρέ-
χῃ χαρούμενος ἵσα μὲ μᾶς, κρατώντας στὸ χέρι του ἓνα
τηλεγράφημα.

—Ἐρχονται! Μᾶς φώναξε κι ἔδωσε τὸ τηλεγράφημα
στὴ μάνα μου.

Ἐκείνη, ποὺ μόλις μποροῦσε νὰ σταθῇ στὰ πόδια της
ἀπὸ τὴ συγκίνηση, ἀνοιξε τὸ τηλεγράφημα καὶ διάβασε:
«Ἐρχόμαστε τὰ Φῶτα».

Περιττὸ νὰ σᾶς πῶ πόσο φαιδρὸ μοῦ φάνηκε τώρα τὸ
σπιτάκι μας καὶ μὲ πόση χαρὰ δεχτήκαμε τὸν κόσμο, ποὺ
ῆρθε νὰ μᾶς πῆ τὰ χρόνια πολλὰ γιὰ τὸ Βάσο μας.

Ἀνήμερα τὰ Φῶτα, στὶς δέκα τὸ πρωί, ὅλο τὸ νησὶ
μαζεύτηκε στὴν ἀποβάθρα. Τὰ καράβια ἦταν στολισμένα
μὲ σημαῖες καὶ ὁ κόσμος ὅλος φοροῦσε τὰ γιορτινά του.

Τὰ ἔξαπτέρυγα καὶ τὰ λάβαρα, ποὺ τὰ εἶχαν φέρει ἀπὸ
τὶς ἐκκλησιές, ἔλαμπαν ἐπάνω στὴν ἔξέδρα. Ἡταν κι ὅλοι
οἱ παπάδες μὲ τὸ Δεσπότη στὴ μέση. Πῶς ἄστραφταν ὅλα!

‘Ο Δεσπότης βάφτισε τὸ Σταυρὸ πρῶτα σὲ μιὰ μεγάλη
ἀσημένια λεκάνη κι ἔπειτα τὸν πέταξε δεμένο μέσα στὰ
νερά τῆς θάλασσας.

Ζαφνικά, ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν περιμέναμε, ἀπὸ τὸ λόφο
ποὺ ἔκρυψε ἀριστερὰ τὸ λιμάνι, ξεπρόβαλε τὸ καράβι μας
μὲ φουσκωμένα πανιά.

—Μανούλα, ή Βαγγελίστρα μας! Φώναξα χτυπώντας τὰ χέρια μου ἀπὸ χαρά.

Στὸ πλωριὸ κατάρτι ἀνεβασμένος ὁ Βάσος μας κυμάτιζε τὴ σημαία μας.

“Οσοι δεχτήκατε ξενιτεμένους, ή εἴδατε ἄλλους νὰ τοὺς δέχωνται, καταλαβαίνετε τί γίνηκε τότε!

5. ΤΑ ΧΙΟΝΙΤΑΡΑΚΙΑ ΚΙ Ο ΚΑΛΟΣ ΚΥΝΗΓΟΣ

Ἐκείνη τὴ χρονιὰ εἶχε πέσει πολὺ χιόνι στὴν Ἀθήνα. Τέτοιο χιόνι δὲν τὸ θυμόνταν οὔτε οἱ πιὸ γέροι, ποὺ ἔχουν ἴδη πολλὰ πράματα στὴ ζωή τους.

Δὲν εἶχαν ἀσπρίσει μόνο τὰ περίγυρα βουνά, ή Πάρνηθα, ὁ Υμηττός, ή Πεντέλη, ὁ Αἰγάλεως. Τὸ εἶχε στρώσει καὶ μέσα στὴν Ἀθήνα, στὸ Φάληρο. Χιόνιζε ὡς καὶ στὴ θάλασσα ἀκόμη. Καὶ τί χιόνι! Μισὸ μέτρο εἶχε φτάσει καὶ σὲ πολλὰ μέρη μάλιστα ἀκόμη περισσότερο! “Ολη ἡ πολιτεία φάνταζε κάτασπρη. “Ολα τὰ σπίτια, καὶ οἱ καλύβες ἀκόμη, ἔλεγες πῶς εἶναι χτισμένα ἀπὸ ἀσπρὸ μάρμαρο τῆς Πεντέλης. Οἱ στέγες φορτωμένες χιόνι, σὰ νὰ εἶχε ἀπλώσει κανένας ἐπάνω τους τοῦφες ἀπὸ ἀφράτο ξασμένο μπαμπάκι. “Ολα τὰ δέντρα ἀπὸ πράσινα εἶχαν γίνει καὶ αὐτὰ κάτασπρα, σὰν ἀνθισμένες μυγδαλιές. Κι ἀπὸ τὰ κλωνάρια τους κρέμονταν ἀσπροι, παράξενοι καρποί.

Τέτοιο χιόνι δὲν τὸ θυμόταν κανεὶς στὴν Ἀθήνα.

Μὲ τέτοιον καιρὸ φανερώθηκαν καὶ τὰ καημένα τὰ «χιονιταράκια» στὶς πολιτεῖες. «Χιονιταράκια» λένε τὰ πουλιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου, ποὺ μὲ τὴ μεγάλη βαρυχειμωνιὰ κατεβαίνουν νὰ ζητήσουν τὴν τροφή τους κοντά

στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων. Τσίχλες, κοτσύφια, μπεκάτσες, ὅσες δὲν πρόφτασαν ἀκόμη νὰ φύγουν γιὰ τὰ ζεστὰ κλίματα κι ἄλλα δυστυχισμένα πουλάκια, ποὺ τὰ βρῆκε ἥξαφνική χιονιά.

Τὰ καημένα τὰ χιονιταράκια! Ἐκεῖ ποὺ βρίσκονται, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, δὲ βρίσκουν πιὰ τροφὴ νὰ φᾶνε. Τὸ χιόνι τὰ ἔχει σκεπάσει ὅλα. Οὔτε σπόρους, οὔτε χορταράκι, οὔτε σκουληκάκια βρίσκουν πουθενά. Καὶ κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πεῖνα. Τί νὰ κάμουν τὰ δυστυχισμένα; ξεθαρρεύονται καὶ κατεβαίνουν στὶς πολιτεῖες. Ἔτσι κι ἔτσι καὶ στὰ μέρη τους δὲν μποροῦν πιὰ νὰ ζήσουν. Καὶ παίρνουν τὴν μεγάλη ἀπόφαση. Στὶς πολιτεῖες, χαμηλά, τὸ χιόνι εἶναι λιγώτερο καὶ κάπου θὰ βροῦν ἔνα κομματάκι χῶμα ἐλεύθερο νὰ τσιμπήσουν κανένα σπόρο ἥ κανένα σκουληκάκι.

Καὶ γεμίζουν τότε οἱ πολιτεῖες ἀπὸ χιονιταράκια, τὰ πουλάκια τὰ κυνηγημένα ἀπὸ τὴν βαρυχειμωνιά. Αὐτά, ποὺ δὲν τὰ βλέπει ποτὲ κανεὶς κοντὰ στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων, ξεπετοῦν τώρα μέσα στοὺς δρόμους καὶ στὶς αὐλές τῶν σπιτιῶν. Κάποτε ἔρχονται καὶ στὰ παράθυρά μας καὶ μᾶς χτυποῦν τὸ τζάμι μὲ τὴν μυτίτσα τους, σὰ νὰ μᾶς λένε:

— Λυπηθῆτε μας, καλοὶ ἀνθρωποι! Ἀνοῖξτε μας νὰ μποῦμε μέσα, νὰ μὴν πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πεῖνα! Δὲ θὰ σᾶς δώσωμε μεγάλο βάρος. "Οταν ἀνοίξῃ πάλι ὁ καιρὸς καὶ φανῆ πάλι ὁ ἥλιος καὶ λιώσουν τὰ χιόνια στὰ βουνά, θὰ σᾶς σηκώσωμε τὸ βάρος. Καὶ θὰ ξαναγυρίσωμε πάλι στὰ λημέρια μας. Λυπηθῆτε μας, καλοὶ ἀνθρωποι! Ζένοι καὶ κυνηγημένοι εἴμαστε κι ἐμεῖς. Λυπηθῆτε μας!

Ποιός έχει καρδιά νὰ σκοτώσῃ τὰ δυστυχισμένα αὐτά πλάσματα, ποὺ ἔρχονται νὰ ζητήσουν τὴν προστασία μας; πρέπει νὰ είναι πολὺς κακός καὶ σκληρὸς ἀνθρωπός. Μόνο τὰ κακὰ παιδιά τὰ κυνηγοῦν μὲ τὸ λάστιχο καὶ μόνο οἱ κακοὶ κυνηγοὶ τὰ τουφεκίζουν.

Μὲ τὴ δυνατὴ αὐτὴ λοιπὸν παγωνιά, ποὺ ἔκανε τὴ χρονιὰ ἐκείνη στὴν Ἀθήνα, οἱ δρόμοι καὶ οἱ αὐλὲς καὶ τὰ περιβόλια τῶν σπιτιῶν ἀκόμη, εἶχαν γε μίσει ἀπὸ πουλάκια τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου. Καὶ καθὼς ἦταν μουδιασμένα ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὴν πτεῖνα, μποροῦσες ν' ἀπλώ-

σης τὰ χέρια σου καὶ νὰ τὰ πιάσης.

"Ενας κότσυφας, ἀφοῦ πέταξε ἐδῶ κι ἐκεī, ζητώντας νὰ βρῇ κανένα σπόρο νὰ τσιμπήσῃ, πῆγε ἀποσταμένος καὶ κάθισε σ' ἕνα παράθυρο σπιτιοῦ. Ἐκεī μέσα ἔκαιγε ώραία φωτιὰ καὶ πίσω ἀπὸ τὸ παράθυρο, μέσα σ' ἕνα κρεμασμένο κλουβί, ἔνα καναρίνι πηδοῦσε χαρούμενο. Καὶ πότε πότε κατέβαινε σ' ἕνα μικρὸ ποτηράκι, ποὺ τοῦ εἶχαν στὸ κλουβί του καὶ τσιμποῦσε ἀφθονο κεχρὶ καὶ κανθιόρι. Πῶς τὸ ζήλεψε ὁ καημένος ὁ κότσυφας! "Αν μποροῦσε κι αὐτὸς νὰ μοιραστῇ μὲ τὸ εὔτυχισμένο καναρίνι τὸ πλούσιο γεῦμα του!

'Ο καημένος ὁ κότσυφας! Κι ἀν ἤξερε σὲ ποιὸ σπίτι εἶχε πάει νὰ ζητήσῃ προστασία!

*Ηταν τὸ σπίτι ἔνδος κυνηγοῦ! Καὶ στὸν τοῖχο ἐπάνω
ήταν κρεμασμένα τὰ τόυφέκια του καὶ ἡ τσάντα του. Μὰ
πῶς νὰ τὸ ξέρη ὁ καημένος ὁ κότσυφας, ποῦ τὸν εἶχε ρίξει
ἡ τύχη του!

Τὰ παιδιὰ τοῦ κυνηγοῦ, ἀμα εἶδαν τὸν κότσυφα, φώ-
ναξαν τὸν πατέρα τους.

—Πατέρα! Ἐνα μεγάλο πουλὶ στὸ παράθυρο, τρέχα,
πάρε τὸ τουφέκι σου.

‘Ο πατέρας τους ὅμως τοὺς εἶπε:

—“Οχι. Δὲ θὰ πάρω τὸ τουφέκι μου. Δὲ σκοτώνει κανεὶς
ἔνα φτωχὸ καὶ κατατρεγμένο πλάσμα, ποὺ ἔρχεται στὸ
σπίτι του νὰ τοῦ ζητήσῃ προστασία. Ἀνοῖξτε γρήγορα
τὸ παράθυρο, νὰ μπῇ μέσα ὁ κότσυφας. Κλεῖστε τὰ σκυλιὰ
καὶ τὶς γάτες μέσα σ’ ἔνα δωμάτιο, νὰ μὴν τὸν ἄρπάξουν.
Καὶ ρίξετε ἐπάνω σ’ ἔνα τραπέζι ἀπὸ τὸ κεχρὶ καὶ τὸ κα-
ναβούρι τοῦ καναρινιοῦ, νὰ φάῃ ὁ φτωχός. “Οσο βρίσκεται
μέσα στὸ σπίτι μας, εἶναι ὁ καλός μας ξένος.

Καὶ ἔτσι ἔγινε. Ο κότσυφας ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες στὸ σπί-
τι τοῦ κυνηγοῦ, καθισμένος ἐπάνω στὸ κοντάρι τῆς κουρ-
τίνας. Καὶ πότε πότε κατέβαινε στὸ τραπέζι, θαρρεμένος
τώρα καὶ τσιμποῦσε τὸ κεχρὶ καὶ τὸ καναβούρι. “Οταν
ἔφεξε πάλι ὁ ἥλιος κι ἔλιωσαν τὰ χιόνια, τοῦ ἀνοιξαν τὸ
παράθυρο κι ἔφυγε.

Τινάζοντας τὰ ξεμουδιασμένα φτερά του, γιὰ νὰ πετά-
ξη, ἀφῆσε ἔνα χαρούμενο σφύριγμα. Ήταν τὸ «εύχαριστῶ»
του στὸν καλὸ τὸν κυνηγὸ καὶ τὰ παιδιά του.

«Τσίρρρ.... τσίρρρ! Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, καλοί μου
ἀνθρωποι! Τσίρρρ.... τσίρρρ!»

Καὶ πέταξε.

6. ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ

‘Ο καημένος ό Λαζαράκης ήταν ἔνα φιλάσθενο παιδάκι.
Καὶ ὁ καημὸς τῆς μητέρας του ήταν μεγάλος, γιατὶ
τὸν εἶχε μοναχογιό.

—“Ενα τόχω ἡ κακομοίρα, ἔλεγε, κι αὐτὸ ἀρρωστιάρι-
κο, γιὰ νὰ μοῦ κάψῃ τὴν καρδιά μου. ‘Ο Θεὸς νὰ μὲ λυ-
πηθῇ!

Καὶ ἀλήθεια ὁ Λαζαράκης μὲ τὸ παραμικρὸ ἀρρώσταινε.
Τὸν περισσότερο καιρὸ ήταν κρυολογημένος. ”Εβηχε, εἶχε
συνάχι ἐπάνω στὸ συνάχι. Τ’ ἄλλα τὰ παιδιὰ ἐπαιζαν,
ἐτρεχαν, γελοῦσαν. ‘Ο Λαζαράκης ήταν σὰν τὸ μαραμένο
λουλούδι.

—Καὶ νὰ εἰπῇ κανένας, ἔλεγε ἡ μητέρα του, πὼς δὲν
τὸ προσέχω! Μακάρι ὅλων τῶν μανάδων τὰ παιδιὰ νὰ
εῖχαν τὴν περιποίησή του. Μέσα στὰ μπαμπάκια, ποὺ
λέει ὁ λόγος, τὸ ἔχω.

’Αφοῦ εἶδε καὶ ἀπόειδε τέλος πάντων ἡ κυρα-Καλλιό-
πη, ὅτι μὲ τὰ γιατροσόφια τῶν γυναικῶν τὸ παιδὶ δὲν
μποροῦσε νὰ πάρῃ ἐπάνω του, ἀποφάσισε νὰ τὸ πά-
στὸν καθηγητή, ποὺ ἔβλεπε τὰ παιδιὰ τρεῖς φορὲς τὴν
έβδομάδα σ’ ἔνα μεγάλο νοσοκομεῖο. ”Ηταν ἔνας ξακου-
στὸς γιατρὸς καὶ εἶχε σώσει διάφορα παιδάκια ἀπὸ διάφο-
ρες ἀρρώστιες. ’Απ’ αὐτὸν πιὰ εἶχε κρεμάσει ἡ δυστυχί-
σμένη ὄλες τὶς ἐλπίδες της.

—”Αν μοῦ κάνη καλὰ τὸ παιδί μου, ἔλεγε, θὰ τὸν κάνω
εἰκόνα νὰ τὸν τροσκυνάω.

Μιὰ Δευτέρα πρωὶ πῆρε τὸ Λαζαράκη, τὸν ἔντυσε

ζεστά, τὸν τύλιξε καὶ μ' ἔνα σαλάκι πλεχτό, ἀν καὶ ἡταν Σεπτέμβρης ἀκόμα κι ἔκανε ζέστη καὶ πῆγε στὸ νοσοκομεῖο.

Τί μεγάλο καὶ ώραϊο νοσοκομεῖο! Νομίζεις πώς εἶναι παλάτι. Κάποιος πλούσιος καὶ καλὸς ἀνθρωπός εἶχε ἀφήσει τὰ χρήματα στὴ διαθήκη του καὶ χτίστηκε.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ἐγραφε ἀπ' ἔξω, μὲ χρυσὰ γράμματα. Καὶ ἀστραφτε ἀπὸ τὴν καθαριότητα.

Πῆρε ἔνα χαρτάκι στὴν πόρτα κι ὁ θυρωρός, ἔνας γέρος μὲ γαλάζια στολή, τὴν ἀφησε καὶ πέρασε. Ἡταν καὶ ἄλλες γυναῖκες, μὲ παιδιὰ στὴν ἀγκαλιὰ καὶ περίμεναν. Μιὰ μιὰ ἔμπαιναν μὲ τὴ σειρά τους στὸ δωμάτιο, ποὺ δὲ καθηγητὴς ἔξεταζε τὰ ἀρρωστα παιδάκια.

“Ηρθε καὶ ἡ σειρά της. Πῶς ἔτρεμε ἡ καρδιά της! Τί θὰ ἔλεγε τάχα δὲ καθηγητής; εἶχε σωτηρία τὸ παιδί της ἢ ἔπρεπε νὰ τὸ πάρη ἀπόφαση, πώς θὰ τὸ χάσῃ;

Νοσοκόμες μὲ κάτασπρες ποδιὲς πήγαιναν καὶ τὴν ἔβαλε μέσα. “Ἐνας νοσοκόμος ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ τὴν ἔβαλε μέσα.

“Ο καθηγητής, ἔνας ἡλικιωμένος ἀνθρωπός, μὲ γυαλιὰ καὶ μὲ μιὰ ἀσπρη ποδιὰ ἀπὸ πάνω ως κάτω, καθόταν σὲ μιὰ καρέκλα στὴ μέση τοῦ δωματίου καὶ περίμενε. Φαινόταν καλὸς ἀνθρωπός καὶ χαμογελοῦσε, δταν ἔβλεπε παιδάκια μπροστά του, σὰ νὰ ἡταν δικά του.,

—“Ἐλα, κυρά μου, πλησίασε.... εἶπε στὴ μητέρα καὶ χαμογέλασε γλυκὰ στὸ Λαζαράκη. Τί ἔχει δὲ μικρούλης;

—Καὶ τί δὲν ἔχει, γιατρέ μου... εἶπε ἀναστενάζοντας ἢ κυρα-Καλλιόπη. Ἀπὸ τὸ Θεό καὶ στὰ χέρια σου.

Καὶ ἀρχισε νὰ τοῦ λέη γιὰ τὴν ἀρρώστια τοῦ παιδιοῦ. Μὰ δὲ καθηγητὴς πρόσεχε περισσότερο στὸ παιδί, παρὰ

στὰ λόγια της. Τὸ κοίταζε ἀπ' ἐπάνω ὡς κάτω καὶ, μιὰ στιγμή, κούνησε τὸ κεφάλι του, γνέφοντας στοὺς νέους γιατρούς, ποὺ στέκονταν γύρω του.

—Καλά, κυρά μου... εἶπε. Γδύσε το τώρα νὰ τὸ ἔξετά σωμε!

—Νὰ μὴν κρυώσῃ, γιατρέ μου... μουρμούρισε ἡ μητέρα.

—”Εννοια σου καὶ δὲν κρυώνει... τῆς εἶπε αὔστηρά.

‘Η μητέρα τοῦ Λαζαράκη τοῦ ἔβγαλε τὸ σαλάκι, πο τὸ εἶχε τυλιγμένο, ἐπειτα τοῦ ἔβγαλε ἓνα παλτουδάκι ἐπειτα ἓνα πλεχτό.

—”Εχει κι ἄλλα; ρώτησε ὁ καθηγητής, κουνώντας τὸ κεφάλι του.

“Ἐπειτα τοῦ ἔβγαλε μιὰ χοντρὴ φανέλα, ἐπειτα τὸ πο καμισάκι του.

—'Ακόμη έχει; ρώτησε ό καθηγητής, κουνώντας πάντα τὸ κεφάλι.

—Τοῦ φοράω μιὰ φανελίτσα κατάσαρκα... εἶπε ἡ μητέρα.

‘Ο καθηγητής ἔπιασε τὴν φανέλα καὶ τὴν ἔβγαλε μόνος του.

—'Εδῶ δὲ γδύνουμε ἄνθρωπο, κυρά μου, εἶπε. Ζεφλουδίζουμε κρομμύδι! Δὲν ἔχεις καὶ τίποτε ἄλλα ροῦχα ἀκόμη νὰ τοῦ βάλης;

—Τί νὰ κάμω, γιατρέ μου; μ' ὅλα αὐτὰ τὰ ροῦχα καὶ πάλι μοῦ κρυώνει.

‘Η καημένη ἡ κυρα - Καλλιόπη! Κάθε φορὰ ποὺ κρυολογοῦσε ό Λαζαράκης της, τοῦ φοροῦσε καὶ ἀπὸ ἓνα ρούχο παραπάνω. Κι ἔτσι τὸν ἔκανε κρομμύδι, ὅπως εἶπε ό καθηγητής. Κι ό φτωχὸς ό Λαζαράκης ήταν πάντα πνιγμένος στὸν ίδρωτα.

‘Αφοῦ τοῦ ἔβγαλαν καὶ τὴν τελευταία φανελίτσα, ό καθηγητής πῆρε τὸ ἀκουστικὸ — ἓνα στρογγυλὸ ἔργαλειο μὲ δυὸ μακριούς, λαστιχένιους σωλῆνες — στερέωσε τοὺς δυὸ σωλῆνες στὰ δυό του αὐτιά, ἀκούμπησε τὸ στρογγυλὸ μέρος στὴν πλάτη τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ εἶπε νὰ βήξῃ καὶ ν' ἀναπνεύσῃ. Καὶ ἔτσι τὸν ἀκουσε παντοῦ μπροστὰ καὶ πίσω.

—Δὲν ἔχει τίποτε σοβαρό, κυρά μου, τὸ παιδί σου... εἶπε στὴ μητέρα. Θὰ γίνη καλά.

Πῆρε μὲ τὰ χέρια του τὸ πουκαμισάκι τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ τὸ φόρεσε.

—Τώρα, τῆς εἶπε, πάρε ὅλα τ' ἄλλα ροῦχα καὶ κάμε

τα δέμα. Δὲ χρειάζονται. Φόρεσέ του μονάχα τὸ πλεχτό του. Τίποτε ἄλλο.

—Πωπώ, γιατρέ μου! "Εκαμε κείνη. Θὰ μοῦ πουντιάσῃ τὸ παιδί μου.

'Ο καθηγητής τὴ μάλωσε.

—'Εσεῖς τ' ἀρρωσταίνετε τὰ παιδιά σας, μὲ τὰ πολ-λὰ τὰ ροῦχα. Κι αὐτὸ ποὺ σοῦ λέω ἐγώ! "Αλλα τόσα ροῦχα νὰ τοῦ βάλης, δὲν τὸ γλιτώνεις ἀπὸ τὰ κρυολογήματα. Γιατὶ ὅσο τὸ παιδί εἶναι ζεστὸ καὶ ιδρωμένο, θὰ σοῦ κρυολογάη πάντα. Μὲ τὰ λίγα ροῦχα δὲ θὰ σοῦ κρυολογήσῃ ποτέ. Καὶ ὅχι μόνο δὲ θὰ σοῦ κρυολογήσῃ, ἀλλὰ θὰ γίνη γερὸ καὶ δυνατό. Καὶ κάθε πρωὶ θὰ τοῦ πλένης τὸ σωματάκι του μὲ κρύο νερό. Καὶ νὰ τὸ βγάζης ἔξω μὲ δλους τούς καιρούς. Αὕτα ἔχω νὰ σοῦ πῶ. "Αν τὰ κάμης, θὰ σώσῃς τὸ παιδί σου. "Αν δὲ τὰ κάμης, θὰ τὸ χάσης.

'Η καημένη ἡ κυρα-Καλλιόπη τὰ εἶχε χάσει. Αὔτή, ποὺ τοῦ φοροῦσε τοῦ Λαζαράκη της τρεῖς φανέλες, ποὺ δὲν τοῦ εἶχε βάλει ποτὲ νερὸ στὸ σωματάκι του, ποὺ τὸ ἐκλεινε μέσα στὸ σπίτι μὲ τὴν παραμικρότερη κακοκαιρία, νὰ κάμη τώρα ὅλα τὰ ἐνάντια! Τὰ εἶχε σὰν χαμένα. Μὰ πάλι συλλογιζόταν, πώς ὁ καθηγητής εἶχε κάμει θαύματα καὶ εἶχε σώσει τόσα παιδιά, ποὺ οἱ μητέρες τους εύλογοῦσαν τὸ ὄνομά του.

—Αφοῦ μοῦ τὸ λές, γιατρέ μου, θὰ τὸ κάμω... εἶπε ἀποφασιστικά.

'Ο καθηγητής τότε γύρισε στοὺς νέους γιατροὺς καὶ τοὺς εἶπε:

—Βλέπετε, κύριοι; κι αὐτὴ ἡ γυναικούλα εἶναι σὰν τις περισσότερες, ποὺ βλέπτομε ἔδῶ τὰ παιδιά τους. Νομίζουν!

πώς ό δέρας, ό ήλιος καὶ τὸ νερὸ εἶναι ἔχθροι μας. Καὶ δὲν
ξέρουν, πώς εἶναι οἱ καλύτεροι φίλοι μας.

‘Ο Λαζαράκης πηδοῦσε ἀπ’ τὴ χερά του, ποὺ τὸν
εἶχαν ἀλαφρώσει ἀπὸ τὸ βαρύ του φορτίο. Εἶχε γίνει ἄλλο
παιδί. ‘Η μητέρα του, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν καθηγητή,
πῆρε τὸ Λαζαράκη ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κίνησαν νὰ φύγουν.
Στὴν πόρτα κοντοστάθηκε.

—Κι ἀν μοῦ κρυολογίστη, γιατρέ μου;

—Νὰ μοῦ τὸ φέρης ἐδῶ, νὰ τὸ ξαναϊδῶ.

Μὰ δὲν τὸν ξαναπῆγε. Γιατὶ ό Λαζαράκης ὅχι μόνο
δὲν ξανακρυολόγησε πιά, ἀλλὰ ἔγινε ἔνα γερὸ καὶ δυνατὸ
παιδάκι. Τώρα ό δέρας, ό ήλιος καὶ τὸ νερὸ ήταν οἱ καλύ-
τεροι φίλοι του.

7. Ο ΠΟΝΟΔΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΝΟΥΛΑΣ

‘Η Αννούλα δὲν κοιμήθηκε ὅλη τὴ νύχτα. Τὴν εἶχε πο-
νέσει ἔξαφνα τὸ δόντι της. Τί πόνοι ήταν ἐκεῖνοι! Ποτέ της
δὲν εἶχε δοκιμάσει τέτοιους πόνους. Πετάχτηκε ἀπ’ τὸ
κρεβάτι της καὶ περπατοῦσε πάνω κάτω, σὰν τρελλή,

κρατώντας τὸ μάγουλό της. Μὰ ὁ πόνος δὲν ἤθελε νὰ στα-
ματήσῃ. Μερικὲς στιγμὲς μάλιστα κάτι σουβλιές τῆς περ-
νοῦσαν στὸ κεφάλι, ποὺ νόμιζε, πῶς τὴν τρυποῦσαν μὲ
πυρωμένα καρφιά.

Πήγαινε νὰ τρελαθῇ ἀπὸ τοὺς πόνους.

Σὲ λίγο ξύπνησε καὶ ἡ μητέρα της ἀπὸ τὰ βογγητά της.
Ἐτρεξε στὴν κάμαράτης καὶ τῆς ἔκανε ὅ, τι ἤξερε κι ἐκείνη.
Τῆς ἄλειψε μὲ ἴωδιο τὸ οῦλο, τῆς ἔβαλε μ' ἓνα σπίρτο ἔνα
ξασμένο μπαμπάκι μὲ κάποιο γιατρικὸ μέσα στὴν κουφάλα,
τῆς ἔδωκε μισὴ ἀσπιρίνη νὰ πάρη. Καλὰ ποὺ βρέθηκαν
κι αὐτά. Μὰ ἡ μητέρα τῆς Ἀννούλας, σὰ φρόνιμη γυναίκα,
φρόντιζε πάντα νὰ ἔχῃ στὸ σπίτι της μερικὰ πρόχειρα
γιατρικά. Τίποτε ὅμως δὲν τῆς ἔκαναν ὅλα αὐτά. Ο πόνος
ἐλάφρωνε λίγη ὥρα καὶ πάλι ξανάρχιζε δυνατώτερος.

Τέλος πάντων ξενύχτησαν ὅλοι στὸ σπίτι μὲ τὸν πο-
νόδοντο τῆς Ἀννούλας ἐκείνη τὴν νύχτα.

—Δὲν ἔχει ἄλλη θεραπεία! Εἶπε ἡ μητέρα της τὸ πρώι.
Πρέπει νὰ σὲ πάω χωρὶς ἄλλο στὸν ὁδοντογιατρό, νὰ σοῦ
τὸ βγάλη νὰ ἡσυχάσης. Γιατὶ αὐτὰ θάχης κάθε λίγο.

‘Η Ἀννούλα φοβήθηκε στὴν ἀρχή, ὀλλὰ ἦταν τόσοι
οἱ πόνοι, ποὺ δὲ λογάριαζε πιὰ τοὺς πόνους τοῦ βγαλ-
σίματος. Ἐκεῖ θὰ πονοῦσε τουλάχιστο μιὰ στιγμὴ καὶ ὑ-
στερα θὰ γλίτωνε γιὰ πάντα.

—Νὰ πᾶμε, μαμά, εἶπε, δὲ βαστάω πιά...

Τὴν πῆρε ἡ μητέρα της καὶ τὴν πῆγε στὸν ὁδοντογια-
τρό.

Πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ της πήγαινε σὲ ὁδοντογιατρό.
“Ἐνας ὑπηρέτης τοὺς ἔβαλε νὰ περιμένουν μέσα σ' ἓνα δω-
μάτιο, ὅπου ἦταν καὶ ἄλλοι καὶ περίμεναν τὴ σειρά τους.”

"Αλλοι ήταν μαντηλοδεμένοι και άλλοι κρατοῦσαν τὰ μάγουλά τους μὲ τὴ φούχτα τους. "Ολοί, φαίνεται, προνοῦσαν. "Ηταν καὶ μερικοί, ποὺ μιλοῦσαν καὶ γελοῦσαν. Αύτοί, φαίνεται, δὲν προνοῦσαν. Πήγαιναν καὶ ἔκαναν ταχτική θεραπεία, σὰ φρόνιμοι ἄνθρωποι, γιὰ νὰ μὴν προνέσουν. Δὲν περίμεναν πρῶτα νὰ προνέσουν καὶ ὕστερα νὰ πᾶνε στὸ γιατρό, ὅπως κάνουν οἱ περισσότεροι.

Οἱ πόνοι τῆς Ἀννούλας εἶχαν λιγοστέψει τώρα, σὰ νὰ εἶχε φοβηθῆ τὸ δόντι τὸ γιατρὸ καὶ εἶχε ἡσυχάσει. Ἀλλὰ ἡ Ἀννούλα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της στὸ δόντι της: «Μὴ μοῦ κάνης τὰ καλά σου τώρα, παλιόδοντο, γιὰ νὰ σ' ἀφήσω, κι ὕστερα πάλι, ποὺ θὰ πᾶμε στὸ σπίτι, νὰ ξαναρχίσης τὰ δικά σου! Θὰ σὲ πετάξω ἀπὸ πάνω μου!». Εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασή της ἡ Ἀννούλα.

Ἐκεῖ ποὺ περίμεναν τὴ σειρά τους, ἡ Ἀννούλα εἶδε στὸν τοῖχο μιὰ ἀστεία ζωγραφιά. "Ηταν ἐνας μεγάλος σκύλος, ποὺ καθόταν σκυφτὸς καὶ συλλογισμένος καὶ εἶχε

δεμένο τὸ κεφάλι του μ' ἔνα μαντήλι. Τὸ δόντι του θὰ πονοῦσε καὶ αὔτοῦ. Καὶ ποιὸς ξέρει τί πόνους εἶχε ὁ κακομοίρης! Ἡταν νὰ τὸν λυπᾶται κανείς. Καὶ ἡ Ἀννούλα τὸν ἐβλεπε καὶ ξεχνοῦσε τὸ δικό της πόνο. Δὲν ἥξερε, ὅτι καὶ οἱ σκύλοι ἀκόμη ἔχουν πονόδοντο. «Φαίνεται, πώς θάφαγε πολλὰ γλυκὰ ὁ κύριος...» συλλογιζόταν.

Σὲ λίγο ἄνοιξε μιὰ διπλανὴ πορτούλα καὶ πρόβαλε ὁ ὀδοντογιατρός, μὲ τὴ λευκή του ποδιά, γελαστὸς καὶ χαρούμενος. Αὔτὸς τῆς ἔδωσε θάρρος τῆς Ἀννούλας. Νόμιζε, πώς θὰ ἴδῃ κανέναν ἀγριάνθρωπο μὲ κρεμασμένα μοῦτρα καὶ μὲ μιὰ τανάλια στὸ χέρι.

‘Ο ὀδοντογιατρὸς ἔριξε μιὰ ματιὰ σ' ἐκείνους, ποὺ περίμεναν καὶ εἶπε:

—Θὰ πάρωμε πρῶτα τὴ μικρούλα, γιατὶ φαίνεται νὰ πονῇ ἡ καημένη. Ποιὸς ξέρει τί νύχτα πέρασε! Μάτι δὲν ἔκλεισε.

Πῶς τὸ εἶχε καταλάβει ὁ γιατρός; κι ἀμέσως ἔγνεψε στὴ μητέρα της νὰ πᾶνε μέσα.

Μπῆκαν μέσα στὸ ἱατρεῖο. ‘Η Ἀννούλα ἔριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ ὀλόγυρα. Εἰδε στὴ μέση, ἀπέναντι στὸ παράθυρο, μιὰ μεγάλη παράξενη πολυθρόνα, ποὺ δὲν ἔμοιαζε μὲ τὶς ἄλλες πολυθρόνες. Εἶχε κάποιο μηχανισμὸς ἀποκάτω, ποὺ ἡ μητέρα της εἶπε, πώς εἶναι γιὰ νὰ ἀνεβοκατεβαίνῃ τὸ πολυθρόνα καὶ νὰ γέρνη πότε πίσω καὶ πότε μπροστά, κατὰ τὴν ἀνάγκη. Δίπλα της ἥταν ἔνα ἄλλο μηχάνημα μὲ ροδοῦλες. Πρώτη φορὰ τόβλεπε καὶ αὐτό. Μπροστά μιὰ μεγάλη λάμπα, ἀλλιώτικη κι αὐτὴ ἀπὸ τὶς ἄλλες λάμπες. Καὶ τριγύρω γυάλινες θῆκες μὲ διάφορα ἐργαλεῖα. ‘Ελαμπταν ὅλα ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Κι ἐπάνω στὸ μικρὸ

γραφεῖο τοῦ γιατροῦ ἥταν ἔνα βάζο μὲ ὠραῖα τριαντά-
φυλλα. Ἀγαποῦσε λοιπὸν τὰ λουλούδια ὁ γιατρός, ὅπως
τ' ἀγαποῦσε κι ἐκείνη; θὰ ἥταν λοιπὸν καλὸς ἄνθρω-
πος. Κι ἂς ἔβγαζε δόντια!

Τώρα δὲ φοβόταν πιὰ ἡ Ἀννούλα. 'Ο γιατρὸς τὴν πῆ-
ρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἀνέβασε στὴν πολυθρόνα.

—Μή φοβᾶσαι, μικρούλα μου, τῆς εἶπε. Δὲ θὰ σὲ κάμω
νὰ πονέστης καθόλου.

Καὶ τῆς χάιδεψε τὸ κεφαλάκι της.

—Στάσου νὰ ἴδουμε τώρα, ξαναεῖπε, αὐτὸ τὸ κακὸ δόν-
τι, ποὺ δὲ σ' ἄφησε νὰ κοιμηθῆς.

Καὶ πατώντας μὲ τὸ πόδι του ἔνα πέταλο, κάτω ἀπὸ
τὴν πολυθρόνα, τὴν ἀνέβασε σιγὰ σιγά, ὥσπου νὰ τὴ
φέρη ἐκεῖ ποὺ ἥθελε. Αὐτὸ ἥταν λοιπὸν τὸ μηχάνημα, ποὺ
εἶχε πρωτοϊδεῖ, μπαίνοντας στὸ δωμάτιο. 'Αλλ' αὐτὴ δὲν
ἥταν πολυθρόνα, ἥταν παιγνίδι. Μακάρι νὰ εἶχε καὶ στὸ
σπίτι της μία, νὰ παίζῃ μὲ τὰ ξαδερφάκια της!

'Ο γιατρὸς τῆς εἶπε τότε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα της καὶ
κοίταξε καλὰ τὸ δόντι μ' ἔνα μικρὸ καθρεφτάκι, ποὺ τῆς
ἔβαλε ἀνάμεσα στὰ δόντια της.

—Πῶς τὸ ἄφησες καὶ σοῦ ἔγινε ἔτσι τὸ δοντάκι σου,
παιδί μου; εἶπε. Αύτὸ εἶναι σάπιο. Βάζω στοίχημα, πῶς
δὲν ἔπλενες ταχτικὰ τὰ δόντια σου μὲ τὴ βούρτσα, ποὺ σοῦ
ἔχει πάρει ἡ μαμά σου. Καὶ ύστερα, ὅταν ἔνιωσες τὴν τρυ-
πούλα μὲ τὴ γλῶσσα σου, ἀντὶ νὰ τὸ πῆς τῆς μαμᾶς σου,
νὰ σὲ φέρη ἐδῶ, ἐσὺ τὸ σκάλιζες μὲ καρφίτσες. Ποιός σοῦ
Φταίει; ἀν ἐρχόσουν ἀπὸ τὴν ἀρχή, θὰ βουλώναμε τὸ δον-
τάκι σὲ μιὰ στιγμή, καὶ δὲ θὰ σοῦ εἶχε πονέσει ποτέ. Καὶ
θὰ εἶχες καὶ τὸ δοντάκι σου. Τώρα πρέπει νὰ τὸ βγάλωμε
καὶ θὰ μείνης κουτσοδόντα!

Μὰ ὅλα αὐτὰ ὁ γιατρὸς τῆς τὰ ἔλεγε μὲ τέτοια καλοσύνη, ποὺ ἦταν σὰ νὰ τῆς ἔλεγε ἀστεῖα. Ἐκεῖνο τὸ «κουτσοδόντα» μάλιστα τῆς τὸ εἶπε μὲ ἔναν τρόπο, ποὺ τῆς ἤρθε νὰ γελάσῃ. Καταλάβαινε, πώς ὁ καλὸς γιατρὸς δὲν τῆς τὰ ἔλεγε στὰ σοβαρά. "Οχι! Δὲ θάμενε κουτσοδόντα. Θὰ ἔβγαζε ἄλλο δοντάκι.

"Ἐπειτα ὁ γιατρὸς γύρισε καὶ εἶπε στὴ μητέρα της:

—Κυρία μου, αὐτὸ τὸ δόντι δὲν μπορεῖ νὰ θεραπευτῇ. Πρέπει νὰ φύγῃ, γιατὶ θὰ σαπίσουν καὶ τ' ἄλλα κοντά του. "Αν τὸ ἀφήσωμε, κάθε λίγο θὰ ἔχῃ πόνους ἡ μικρούλα. Εύτυχῶς εἶναι ἀπὸ τοὺς γαλαξίες.

Τί ἥθελε νὰ πῆ «γαλαξίες»; πρώτη φορὰ ἡ Ἀννούλα ἀκουσε αὐτὴ τὴ λέξη. Κατάλαβε ὅμως, πώς τὸ σάπιο τῆς δόντι ἦταν ἀπὸ ἐκεῖνα, ποὺ ἀλλάζουν τὰ παιδιὰ καὶ βγάζουν ἄλλα στὴ θέση τους. Θὰ ἔβγαζε λοιπὸν ἄλλο, δεύτερο καὶ ώραιότερο. Τί τὸ ἥθελε ἔνα σάπιο δόντι; καλύτερα νὰ ἔμενε κουτσοδόντα γιὰ λίγον καιρό. "Η γιαγιὰ δὲν ἔχει κανένα δόντι καὶ πάλι δὲν παραπονιέται. Θὰ γινόταν καὶ αὐτὴ μιὰ μικρὴ γιαγιὰ τῆς κουκλίτσας της.

—Θὰ πονέσω, κύριε γιατρέ; ρώτησε μονάχα.

—Δὲ θὰ καταλάβῃς τίποτε μικρούλα μου... τῆς εἶπε ὁ γιατρός. Θὰ ἴδης.

Πότε τῆς τόβγαλε; δὲν κατάλαβε τίποτε. Ποῦ οἱ πόνοι τῆς νύχτας! "Οταν τῆς ἔδειξε ὁ γιατρὸς τὸ δόντι της, δὲν μποροῦσε νὰ τὸ πιστέψῃ, πώς εἶναι αὐτό. «Παλιόδοντο!» ἔλεγε μέσα της. «Τώρα δὲν μπορεῖς πιὰ νὰ μὲ κάνης νὰ πονέσω. "Η κακία σοῦ ἔμεινε».

Κατέβηκε χαρούμενη ἀπὸ τὴν πολυθρόνα καὶ φίλησε τὸ χέρι τοῦ γιατροῦ, χωρὶς νὰ τῆς τὸ πῆ ἡ μητέρα της. "Αν δὲν ντρεπόταν μάλιστα, θὰ πηδοῦσε στὸ λαιμό του, νὰ τὸν

φιλήση καὶ ἀπὸ τὰ δύο μάγουλα, ὅπως φιλοῦσε τὸν πατέρα της, ὅταν τῆς ἔφερνε κανένα ώραῖο δῶρο. ‘Ο γιατρὸς τῆς εἶχε κάμει τὸ καλύτερο δῶρο, ποὺ ἔλαβε στὴ ζωὴ της. Τὴν εἶχε γλιτώσει ἀπὸ τοὺς πόνους της.

—Εἴμαστε σύμφωνοι, λοιπόν... τῆς εἶπε τότε ὁ γιατρός. Θὰ πλένης ταχτικὰ ὕστερ’ ἀπὸ τὸ φαγητὸ τὰ δόντια σου καὶ ὅταν νιώθης καμμιὰ τρυπούλα μὲ τὴ γλωσσίτσα σου, θὰ τὸ λές ἀμέσως τῆς μαμᾶς σου. Μὰ ἀμέσως! ”Ακουσε;

—Γλυκὰ νὰ τρώγω, γιατρέ μου; ρώτησε κοκκινίζοντας ἡ Ἀννούλα.

—Νὰ τρῶς καὶ γλυκά. Τὰ γλυκὰ φέρνουν πόνο στὰ δόντια, ποὺ εἰναι χαλασμένα. Δὲ χαλοῦν τὰ γερὰ δόντια. Μὴν ἀκοῦς λοιπὸν τί λένε μερικοί, ποὺ δὲν ξέρουν. Καλύτερα νὰ ἔτρωγαν κι αὐτοὶ γλυκὰ καὶ νὰ μὴν ἄφηναν ἀπλυτα τὰ δόντια τους. Τρῶγε λοιπὸν γλυκὰ ὅσα θέλεις.

Τί καλὸς γιατρός! Καὶ γλυκὰ ἀκόμη τῆς εἶπε νὰ τρώῃ. Καὶ μόνον αὐτό; ὅταν ἔφευγαν μὲ τὴ μητέρα της, ὁ γιατρὸς ἔβγαλε ἀπὸ τὸ βάζο τὸ ώραιότερο τριαντάφυλλο καὶ τῆς τὸ χάρισε.

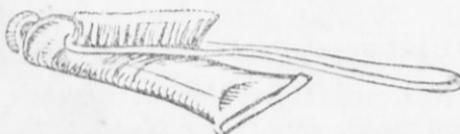
—Αὔτό, τῆς εἶπε, γιὰ τὸ δοντάκι σου, ποὺ μοῦ χάρισε,

—Ηταν καὶ ἀστεῖος ὁ γιατρός. Φανταστῆτε τῆς πῆψεν α σάπιο δόντι καὶ τῆς ἔδωσε ἔνα ώραῖο τριαντάφυλλο.

—Καλημέρα σας, κύριε γιατρέ, καὶ σᾶς εύχαριστῶ πολύ, πάρα πολύ!

—Καλημέρα, κουτσοδόντα μου!

Εἶχαν γίνει πρῶτοι φίλοι.

8. ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΗ ΜΗΧΑΝΗ

—Πατέρα, πές μας κι ἀπόψε κανένα αῖνιγμα! Εἶπαν τὰ παιδιά.

—Καλά, καλά, ἀπάντησε ὁ πατέρας τους. Ἀκοῦστε λοιπόν:

«Ζέρω μιὰ πολὺ περίεργη μηχανή, ποὺ δὲν εἶναι καμωμένη ἀπὸ μέταλλο, οὔτε ἀπὸ χάλκωμα οὔτε ἀπὸ σίδερο οὔτε ἀπὸ ἀτσάλι. Αύτὴ ἡ μηχανὴ εἶναι καμωμένη ἀπὸ κάτι, ποὺ δὲν εἶναι σκληρότερο ἀπὸ τὸ μπράτσο σας. Μολαταῦτα δὲν παύει νὰ δουλεύῃ. Χτυπᾶ περισσότερες ἀπὸ τέσσαρες χιλιάδες φορὲς τὴν ὥρα! Περισσότερο ἀπὸ ἑκατὸ χιλιάδες φορὲς τὴν ἡμέρα κι ἑκατομμύρια φορὲς τὸ χρόνο. Καμιὰ φορὰ—οἶχι βέβαια πολὺ συχνὰ—ἡ μηχανὴ αὐτὴ διατηρεῖται κι ἐργάζεται ἀδιάκοπα καὶ χτυπᾶ ἔναν δλόκληρο αἰῶνα. Ἐκατὸ χρόνια! Ποιά εἶναι ἡ μηχανὴ αὐτή;»

—”Α! εἶπαν τὰ παιδιά. Μιὰ τέτοια μηχανὴ θὰ εἶναι πολὺ σπάνια καὶ πολὺ ἀκριβή!

—”Οχι δά! Ἀπάντησε ὁ πατέρας. Οὔτε σπάνια εἶναι, οὔτε πολὺ ἀκριβή. Τὴν ἔχουν ὅλοι αὐτὴ τὴ μηχανὴ καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ φτωχοί. Καὶ σεῖς ἀκόμη ἔχετε μιὰ τέτοια μηχανὴ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ψάξετε τὶς τσέπες σας, γιὰ νὰ τὴ βρῆτε.

—Περίεργο! Εἶπαν τὰ παιδιά. Ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ μηχανὴ, πατέρα;

—”Η μηχανὴ αὐτὴ εἶναι μέσα στὸ στῆθος σας, λέει ὁ

πατέρας. Μαζεύει τὸ αἷμα, ποὺ εἶναι στὶς φλέβες σας καὶ σὲ κάθε χτύπημά της τὸ στέλνει νὰ σκορπιστῇ σ' ὅλο τὸ σῶμα σας, γιὰ νὰ τὸ θρέψῃ καὶ νὰ τὸ μεγαλώσῃ καὶ νὰ τὸ συντηρήσῃ. Μόλις σταματήσῃ αὐτὴ ἡ μηχανή, δὲν ὑπάρχει πλέον ζωή.

—Εἶναι ἡ καρδιά μας! Απάντησε τὸ μεγαλύτερο παιδί.

—Αὐτὸ εἶναι, εἶπε ὁ πατέρας.

9. Η ΓΡΙΑ ΚΑΙ Τ' ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

‘Η καημένη ἡ γριούλα! Μιὰ ὥρα στέκει στὸ πεζοδρόμιο καὶ περιμένει. Θέλει νὰ περάσῃ ἀπέναντι. Μὰ πῶς νὰ περάσῃ; Τ' αὐτοκίνητα πᾶνε κι ἔρχονται ἀδιάκοπα.

Οἱ ἄλλοι ἀνθρωποι στέκονται λιγάκι, κοιτάζουν, βρίσκουν μιὰ στιγμή, ποὺ ὁ δρόμος εἶναι ἐλεύθερος καὶ περνοῦν. Τῆς γριούλας κάθε φορὰ τῆς κόβεται τὸ αἷμα. Χριστὲ καὶ Παναγιά! Τώρα θὰ τοὺς κόψῃ τὸ αὐτοκίνητο, νὰ τοὺς κάμη κομμάτια. Καὶ ὅμως τὰ καταφέρνουν καὶ περνοῦν χωρὶς νὰ πάθουν τίποτε. Πῶς τὰ καταφέρνουν; αὐτὸ ἔκανε ν' ἀπορῇ τὴ γριούλα.

“Ισως αὐτοὶ νὰ ξέρουν κάποιο μυστικό. Εἶναι συνηθισμένοι.” Ισως νὰ μὴ λογαριάζουν τὴ ζωή τους. Μὰ ἡ γριούλα ποῦ νὰ ξέρη; Αὐτὴ ἔχει πέντε ἡμέρες ποὺ ἥρθε ἀπὸ τὸ χωριό της στὴν Ἀθήνα. Ἡρθε νὰ περάσῃ λίγον καιρὸ στῆς κόρης της τῆς παντρεμένης. Καὶ στὸ χωριό δὲν ἔχει τέτοια θηρία. Ἐκεῖ οἱ ἀνθρωποι ταξιδεύουν μὲ τὰ ποδαράκια τους. Κι ἂν εἶναι νὰ πᾶνε λίγο μακρύτερα, πᾶνε μὲ τὰ γαϊδουράκια καὶ μὲ τὰ μουλάρια. Τέτοιο κακὸ πρώτη φορὰ τὸ βλέπουν τὰ μάτια της.

Στέκεται καὶ περιμένει. Καὶ εἶναι καὶ βιαστική. Οἱ δικοί της τὴν περιμένουν σ' ἔνα γνωστὸ μαγαζὶ ἐκεῖ κοντά, νὰ πᾶνε ὅλοι μαζὶ σὲ κάποια δουλειά. Κάτι βγῆκε νὰ ψωνίσῃ καὶ τοὺς ἔδωσε τὸ λόγο, σὲ μισή ὥρα νὰ τοὺς βρῆ σ' ἐκεῖνο τὸ μαγαζί. Κι ἔχει περάσει μιὰ ὥρα τώρα. Τί θὰ εἰποῦν; Θὰ εἰποῦν, πώς τοὺς γέλασε. Κι ἐκείνη τόσων χρονῶν ποὺ εἶναι, δὲ γέλασε ποτέ της ἄνθρωπο. "Ισως νὰ νομίσουν καὶ πώς ἔπαθε τίποτε. Μὰ πῶς νὰ περάσῃ;

Στέκεται καὶ κοιτάζει πότε στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ δρόμου, πότε στὸ κάτω. Μιὰ στιγμὴ ὁ δρόμος μένει ἐλεύτερος. "Αλλοι περνοῦν. Κάνει κι ἐκείνη νὰ περάσῃ. "Εξαφνα ὅμως βλέπει ἀπὸ μακριὰ ἔνα αὐτοκίνητο νὰ ἔρχεται. Καὶ σταμάταει. Περιμένει. Τὸ αὐτοκίνητο πέρασε. Τώρα εἶναι ὥρα νὰ περάσῃ κι αὐτή. Κάνει νὰ κατεβῇ στὸ πεζοδρόμιο. "Αλλὰ πάλι, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δρόμου βλέπει ἄλλο αὐτοκίνητο νὰ ἔρχεται. Εἶναι μακριὰ ἀκόμη, ἀλλὰ δὲ θαρρεύεται νὰ περάσῃ. Κι ἔπειτα πάλι ἀρχίζουν νὰ περνοῦν πολλὰ αὐτοκίνητα. Τὸ ἔνα ὑστερ' ἀπὸ τὸ ἄλλο. Τί νὰ κάμη; δὲ θὰ τελειώσουν ποτὲ νὰ περνοῦν αὐτὰ τὰ θηρία; δὲν παύουν, εἶναι ἀτελείωτα.

Καὶ περιμένει καὶ στενοχωριέται καὶ ἀναστενάζει ἡ καπμένη ἡ γριούλα. Τί κακὸ εἶναι αὐτὸ ποὺ ἔπαθε! "Αν τόξερε, δὲ θὰ ἔρχόταν ποτὲ στὴν Ἀθήνα.

Μερικὰ παιδάκια, ποὺ γύριζαν ἐκείνη τὴν ὥρα ἀπό τὸ σχολεῖο, μὲ τὶς σάκες κρεμασμένες στὶς πλάτες, σταμάτησαν καὶ τὴν κοίταζαν μὲ περιέργεια γελώντας.

—Νὰ ιδῆς, ποὺ δὲ θὰ περάσῃ ποτὲ ἡ γριά.

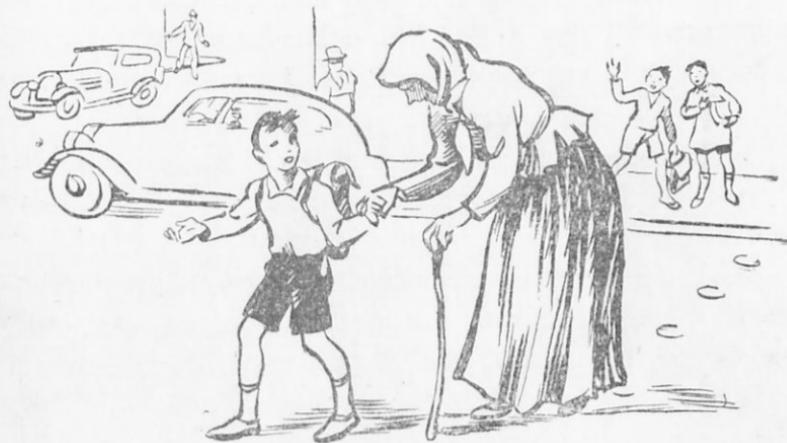
—Καὶ αὔριο τέτοια ὥρα ἔδω θὰ εἶναι ἀκόμη.

—Γιὰ δές τηνε, πῶς κοιτάζει! "Ενα μίλι μακριὰ εἶναι

τὸ αὐτοκίνητο κι αὐτὴ νομίζει, πώς θὰ περάση ἐπάνω της νὰ τὴν πλακώσῃ.

—Γιὰ σταθῆτε, παιδιά, νὰ ιδοῦμε ώς πότε θὰ βαστάξη αὐτὴ ἡ ἱστορία! Εἶναι ἀστεῖο. Χά, χά, χά!

Καὶ στέκονται καὶ κοιτάζουν τὴ δυστυχισμένη γριὰ τὰ κακὰ καὶ ἅπονα παιδιὰ καὶ γελοῦν. Μὰ ὁ Γιωργάκης,

ἔνα ἀπ' αὐτά, δὲ γελάει. Τὴ λυπᾶται τὴ γριούλα. Τὴν πλησιάζει καὶ τῆς μιλεῖ:

—Κυρούλα, δῶσε μου τὸ χέρι σου νὰ σὲ περάσω ἔγώ!

—Καὶ πῶς νὰ μὲ περάστης, καλὸ παιδί; τοῦ λέει ἡ γριούλα. Θέλεις νὰ μᾶς κόψουν καὶ τοὺς δύο τ' αὐτοκίνητα; Κι ἔγώ, παιδί μου, ἔχω φάει τὰ ψωμιά μου. Ὁσù δημως' παιδάκι πράμα! 'Ο Θεός φυλάξῃ!

—"Εννοια σου, κυρούλα... τῆς λέει ὁ Γιωργάκης, δὲ θὰ πάθωμε τίποτε. "Οπως περνοῦν οἱ ἄλλοι, θὰ περάσωμε κι ἔμεῖς. 'Εγώ ξέρω.

Τὸ εἶπε μὲ τόση βεβαιότητα αὐτὸ τὸ «ξέρω» ὁ Γιωργάκης, ποὺ νή γριούλα πῆρε θάρρος. Καὶ ἔξερε δὲ Γιωργάκης. Πῆρε τὴ γριὰ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ πεζοδρόμιο. Κοίταξε ἀριστερά του. 'Ο δρόμος ἦταν ἐλεύθερος. 'Απὸ δεξιὰ δὲν εἶχε φόβο, γιατὶ ὅλα τ' αὐτοκίνητα ἀνέβαιναν ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος. 'Ετσι ως τὴ μέση τοῦ δρόμου. 'Εκεὶ σταμάτησε πάλι δὲ Γιωργάκης, ὥσπου νὰ μείνῃ ἐλεύθερος πάλι δὲ δρόμος. Τώρα κοίταξε μόνο δεξιά. 'Απὸ ἀριστερὰ δὲν εἶχε φόβο. Καὶ μόλις ἔμεινε πάλι ἐλεύθερος δὲ δρόμος, πῆρε τὴ γριούλα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ πέρασαν.

—Βλέπεις, κυρούλα; ἄμα ξέρει κανένας, περνάει.

—'Ο Θεός νὰ σὲ πολυχρονάη, παιδάκι μου, τοῦ ἐλεύθερη γριούλα. Νὰ σὲ χαίρεται ἡ μανούλα σου! Τὴν εύχούλα μου νάχης!

Ί' Ο Γιωργάκης, μὲ τὴν εύχούλα τῆς γριᾶς, ξαναγύριστοὺς συντρόφους του. Καὶ ἦταν εύχαριστημένος, σὰ νὰ τοῦ εἶχαν χαρίσει κάτι. Οἱ ἄλλοι τὸν κοίταζαν τώρα καὶ τὸν ζήλευαν. .

10. Ο ΔΑΝΙΗΛ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ

'Η ώραία πόλη Ιερουσαλήμ, πολλὰ χρόνια πρὶν γεννηθῆ ὁ Χριστός, κυριεύτηκε ἀπὸ ἓνα μεγάλο βασιλιὰ καὶ ἔγινε ἐρείπια.

'Ο βασιλιάς ἐκεῖνος πῆρε χιλιάδες αἰχμαλώτους καὶ τοὺς δόδηγησε στὸ βασίλειό του.

'Μιὰ φορὰ δὲ βασιλιάς ἔδωσε διαταγὴ νὰ διαλέξουν ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους τὰ καλύτερα παιδιά, νὰ τὰ μάθουν γράμματα κι ὕστερα νὰ τὰ πάρη στὴν ὑπηρεσία του.||

Μεταξὺ τῶν παιδιῶν αὐτῶν ἦταν κι δὲ Δανιήλ. Ἡταύ

τὸ καλύτερο παιδὶ καὶ στὰ μαθήματα καὶ στὴ διαγωγή.
Γι' αὐτό, ὅταν μεγάλωσε, τὸ πῆρε δὲ βασιλιάς στὴν ὑπηρεσία του καὶ τὸ ἀνέβασε σὲ πολὺ μεγάλα ἀξιώματα.

"Οταν ὅμως πέθανε αὐτὸς δὲ βασιλιάς, ποὺ τὸν ἀνάθρε-

ψε, οἱ αὐλικοί του, ἐπειδὴ φθονοῦσαν τὸ Δανιήλ, θέλησαν νὰ τὸν ἔξοντάσουν.

Τὸν κατάγγειλαν λοιπὸν στὸ νέο βασιλιά, ὅτι δὲ λατρεύει τοὺς θεούς, ποὺ λάτρευαν αὐτοί, ἀλλὰ λατρεύει τὸ Θεὸ τῶν Ἰουδαίων.

"Ο βασιλιάς τότε ἔβγαλε μιὰ αὐστηρὴ διαταγή: "Οποιος δὲν προσεύχεται στοὺς θεούς, ποὺ λατρεύει αὐτός, νὰ τὸν

ρίχνουν μέσα σ' ἓνα λάκκο, πού είχε μέσα λιοντάρια, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν.

‘Ο Δανιὴλ ὅμως δὲ δέχτηκε ν’ ἀλλάξῃ τὴ θρησκεία του κι ἔξακολουθοῦσε νὰ προσεύχεται στὸν ἀληθινὸ Θεό. Οἱ ἔχθροὶ του τὸν παρακολούθησαν καὶ τέλος τὸν κατάγ- γειλαν στὸ βασιλιά.

‘Ο βασιλιάς ἀγαποῦσε πολὺ τὸ Δανιὴλ γιὰ τὶς μεγάλες του ἀρετὲς καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸν θανατώσῃ. Οἱ κακοὶ ὅμως ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ὅλο καὶ τὸν ἐρέθιζαν. Κι ὁ βασιλιάς ἀναγ- κάστηκε νὰ διατάξῃ νὰ ρίξουν τὸ Δανιὴλ μέσα στὸ λάκκο τῶν λιονταριῶν, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν.

‘Ο Δανιὴλ δὲν ταράχτηκε διόλου.

— ‘Εγὼ δὲν μπορῶ ν’ ἀλλάξω τὴ θρησκεία μου, εἶπε. “Ἄς γίνη ὅ, τι θέλει ὁ Κύριος, ὁ Θεός μου !

Οἱ στρατιῶτες ἔπιασαν τὸ Δανιὴλ καὶ τὸν ἔριξαν μέσα στὸ λάκκο, ποὺ ἦταν τὰ πεινασμένα λιοντάρια καὶ ἔπειτα σκέπασαν τὸ λάκκο. Ἐκεῖ μέσα ἔριχναν τοὺς κακούργους, ποὺ καταδικάζονταν σὲ θάνατο.

‘Ο Θεὸς ὅμως φύλαξε τὸ Δανιὴλ. Τὰ λιοντάρια τὸν πλησίασαν, τὸν μυρίστηκαν καὶ ἀπομακρύνθηκαν. Δὲν τὸν πείραξαν διόλου.

Τὴν ἄλλη μέρα ἤρθε ὁ βασιλιάς στὸ λάκκο τῶν λιοντα- ριῶν καὶ ἔδωσε διαταγὴ νὰ τὸν ξεσκεπάσουν. Καὶ τί νὰ ἴδῃ ! ‘Ο Δανιὴλ ἦταν ζωντανὸς καὶ καθόταν ἥσυχος καὶ ἀ- τάραχος !

— Ζῆς ἀκόμη, Δανιὴλ; τοῦ φώναξε.

— ‘Ο Θεός, βασιλιά μου, ποὺ τὸν λατρεύω καὶ τὸν δοξάζω, ἔστειλε τὸν ἄγγελό του κι ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λιοντα- ριῶν. Δοξασμένο τ’ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ !

‘Ο βασιλιάς χάρηκε πολὺ κι ἔδωσε διαταγὴ νὰ βγά-

λουν τὸ Δανιήλ ἀπὸ τὸ λάκκο. Ὅτε πειτα ἔβγαλε διάταγμα νὰ λατρεύῃ ὅλος ὁ λαός του τὸ Θεὸν ποὺ λάτρευε ὁ Δανιήλ.

Ο Δανιήλ ἦταν μεγάλος προφήτης. Προφήτεψε, πώς θὰ ἔρθη στὸν κόσμο ὁ γιὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

11. ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙ

Εἰς τὸ βουνὸν ψηλὰ ἐκεῖ
εἴν' ἐκκλησιὰ ἐρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲ χτυπᾶ,
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπά.

Ἐνα καντήλι θαμπερὸ
καὶ ἔναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ φτωχό!

Μὰ ὁ διαβάτης σὰν περνᾶ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλὴ
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

"Αγγ. Βλάχος.

12. ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΑ-ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΣ

Σ' ἔνα τραπεζάκι τῆς αὐλῆς ἡ Γιαννούλα ἀνοιξε παντοπωλεῖο.

— Απὸ τώρα κι ἐμπρὸς — εἶχε εἰπεῖ στ' ἄλλα παιδιά — θὰ ψωνίζετε στὸ δικό μου τὸ παντοπωλεῖο. Στὸ μαγαζί μου θὰ βρίσκετε τὰ καλύτερα καὶ τὰ φτηνότερα πράματα. Τὰ πιὸ βραστερὰ φασόλια, τὸ καλύτερο τυρί, τὶς νοστιμώτερες χυλοπίτες, τὰ πιὸ ἀφράτα καρύδια καὶ φουντούκια καὶ ὅλα τὰ εἴδη τοῦ παντοπωλείου. Καὶ ὅλα καλοζυγισμένα καὶ πρόσβαρα. Ἀπὸ αὔριο, λοιπόν, παιδιά, ὅλοι στὸ νέο παντοπωλεῖο «Η ΑΦΘΟΝΙΑ».

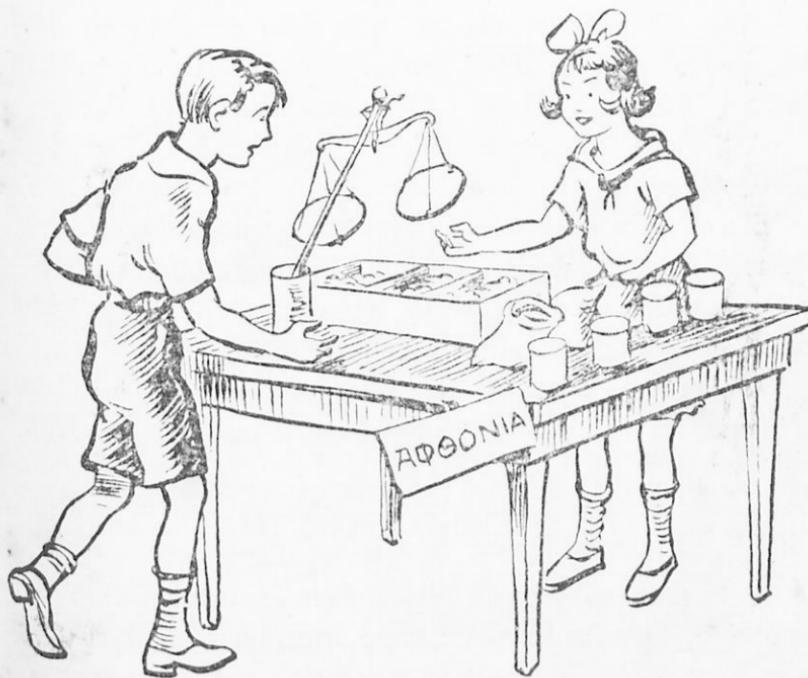
“Ετσι εἶχε βαφτίσει τὸ παντοπωλεῖο της ἡ Γιαννούλα. Καὶ ἄρχισε νὰ κουβαλᾶ ἀπὸ τὸ κελάρι τοῦ σπιτιοῦ, μὲ τὴν ἄδεια τῆς μητέρας της, τὰ ἐμπορεύματα. Μέσα σὲ μικρὲς σακοῦλες, ποὺ τὶς εἶχε ράψει μόνη της, εἶχε βάλει τὰ διάφορα ὅσπρια, φασόλια, φακές, φάβα, ρεβίθια. Μέσα σὲ διάφορα ἄδεια κουτιὰ τοῦ γάλατος εἶχε βάλει τὸν καφέ, τὴν ζάχαρη, τὸ τσάι, τὸ πιπέρι καὶ τ' ἄλλα ἀποικιακά. Στὸ σκέπτασμα τοῦ κουτιοῦ τῆς κούκλας της, χωρισμένο μὲ τρία μικρὰ χαρτονάκια, εἶχε βάλει τὰ καρύδια, τὰ φουντούκια καὶ τὰ ἀμύγδαλα. Καὶ εἶχε ἀραδιάσει ὅλα τὰ κουτιὰ μὲ τάξη, ἐπάνω στὸ τραπέζι. Τέλειο παντοπωλεῖο τέλος πάντων!

Δὲν τοῦ ἔλειπε οὔτε ἡ ζυγαριά. Ήταν μιὰ ώραία ζυγαριὰ μὲ παφιλένια τάσια, ποὺ τῆς εἶχε χαρίσει τῆς Γιαννούλας ἡ νουνά της τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς της. Τὴν εἶχε γυαλίσει μὲ κιμωλία κι ἀστραφτε σὰ χρυσάφι.

Καθισμένη στὴν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ ἡ Γιαννούλα πε-

ριμένει τήν πελατεία της. "Όταν σχόλασε τὸ σχολεῖο τῆς γειτονιᾶς, φανερώθηκε πρῶτος πελάτης ὁ Τάκης, τὸ ξαδερφάκι της.

—Καλημέρα, κυρα-Γιαννούλα! Καὶ καλορίζικο τὸ μαγαζί!

—Καλημέρα, κύριε Τάκη! Σᾶς εὐχαριστῶ. Τί ἀγαπᾶτε; έχομε δπ' ὅλα....

—Ἐχεις καρύδια καλά, κυρα-Γιαννούλα;

—Καρύδια, κύριε, ἀφράτα. Σπάνε μὲ τὸ δάχτυλο!

—Πόσο τὰ δίνεις;

—Μιὰ δεκάρα τὸ ἔνα, κύριε.

—Δὲν κάνει δύο δεκαπέντε; εἴπε ὁ Τάκης.

‘Η Γιαννούλα στάθηκε μιὰ στιγμὴ νὰ λογαριάσῃ, ἀνδύο δεκαπέντε ήταν φτηνότερα ἢ ἀκριβώτερα ἀπὸ μιὰ δεκάρα τὸ ἔνα. Καὶ ὕστερα εἶπε:

—Δὲ συμφέρει, κύριε. Τόσο ἔχουν ἀγορά, ζημιώνομαι. Τέλος πάντων, πάρτε τα γιὰ χάρη σας τρία εἴκοσι.

‘Η κατημένη ἡ Γιαννούλα εἶχε πέσει ἔξω στὸ λογαριασμό της. Τρία εἴκοσι νόμισε, πώς εἶναι ἀκριβώτερα ἀπὸ δύο δεκαπέντε. ‘Ο Τάκης, ποὺ ἥξερε καλύτερα τὴν ἀριθμητική του, χαμογέλασε. “Αλλο ποὺ δὲν ἥθελε!

—”Ας εἶναι τέλος πάντων, κυρα-Γιαννούλα! Τῆς εἶπε. Δῶσε μου τρία.

“Εδωσε δύο τενεκεδάκια, ποὺ τὰ εἶχαν γιὰ δεκάρες καὶ πῆρε τὰ τρία καρύδια. Αὐτὸς εἶχε βγῆ κερδισμένος. Καρύδια χάρισμα. ”Ας εἶναι καλὰ τὸ κελάρι τῆς θειᾶς του!

Φεύγοντας μόνο, εἶπε τῆς Γιαννούλας:

—”Αν κάνης τέτοιους λογαριασμούς, κυρα-Γιαννούλα, γρήγορα θὰ τὸ κλείστης τὸ κατάστημά σου!

13. Ο ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΣ

Κοντὰ στὸ σπίτι τοῦ Νίκου ἔχει ἐργαστήρι ἔνας σιδηρουργός. Είναι πολὺ καλὸς ἄνθρωπος, μολονότι ἔχει μαύρο πρόσωπο ἀπὸ τὴ δουλειά του καὶ μερικὰ μικρὰ παιδιά δῦταν τὸν βλέπουν, φοβοῦνται!

‘Ο Νίκος ὅμως δὲ φοβᾶται, ἀλλὰ κάθε μέρα πηγαίνει στὸ ἐργαστήρι τοῦ σιδηρουργοῦ. Μὲ περιέργεια τὸν παρακολουθεῖ, ἐνῶ δουλεύει ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ.

Βλέπει τὸ μεγάλο φυσερό, ποὺ ἀνοιγοκλείνοντας δίνει ἀέρα στὴ φωτιά. ‘Η φωτιὰ ζωηρεύει κι ὁ σιδηρουργός τότε χώνει μέσα σ’ αὐτὴ ἔνα κομμάτι σίδερο καὶ τὸ ἀφήνει

δόσο νὰ κοκκινίσῃ καλά. "Υστερα τὸ πιάνει μὲ μιὰ μεγάλη σιδερένια τσιμπίδα, τὸ βγάζει ἀπὸ τὴ φωτιὰ καὶ τὸ βάζει ἐπάνω σ' ἔνα πελώριο σίδερο, ποὺ τὸ λέν ἀ μόνι.

"Υστερα δ σιδηρουργὸς παίρνει μὲ τὸ ἄλλο χέρι ἔνα βαρὺ σφυρί, τὴ βαριά, καὶ μ' αὐτὴ χτυπᾶ δυνατὰ τὸ ἀναμένο σίδερο, ποὺ πετᾶ σπίθες γύρω γύρω. Τότε ὁ Νίκος

παραμερίζει, μὴ τὸν φτάσουν οἱ σπίθες, ποὺ πετάγονται καὶ τοῦ κάψουν τὰ ροῦχα του.

"Ο σιδηρουργὸς ἄλλοτε φτιάνει ἐπάνω στὸ ἀμόνι ἀλυσίδες, καρφιά, κάγκελα, ἄλλοτε πέταλα γιὰ τὰ ἄλογα, ἄλλοτε στεφάνια γιὰ τὶς ρόδες τῶν ἀμαξῶν. "Ολα αὐτὰ τὰ χτυπᾶ μὲ τὴ βαριὰ ἐπάνω στὸ ἀμόνι. Τὰ γυρίζει μὲ τὴν τσιμπίδα ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. 'Ο ίδρωτας τρέχει αὐλάκι

στὸ μέτωπό του. "Οταν εἶναι χοντρὸ τὸ σίδερο, ἔχει κι ἄλλους ἐργάτες καὶ τὸ χτυποῦν μὲ βαριές· μιὰ δὲ ἑνας, μιὰ δὲ ἄλλος μὲ τὴ σειρά. Αὐτὸς εἶναι πολὺ διασκεδαστικὸ γιὰ τὸ Νίκο.

"Οταν τελειώσῃ τὸ χτύπημα, ὁ σιδηρουργὸς λέει στὸ Νίκο νὰ χτυπήσῃ κι αὐτὸς λιγάκι μὲ τὴ βαριά. Μὰ δὲ Νίκος δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ τὴν κουνήσῃ κι ὁ σιδηρουργὸς γελώντας τοῦ δίνει ἔνα ἄλλο μικρότερο σφυρί, ποὺ μπορεῖ νὰ τὸ σηκώσῃ.

'Ο Νίκος ζητεῖ ἀπὸ τὸ σιδηρουργὸ σκουριές, ποὺ ἔπεισαν ἀπὸ τὸ χτυπημένο σίδερο καὶ τὶς πηγαίνει στὴ μητέρα του. Μ' αὐτὲς τρίβουν τὰ σιδερικὰ τῆς κουζίνας καὶ γυαλίζουν.

Μιὰ ἄλλη φορὰ ὁ σιδηρουργὸς ἔφτιασε γιὰ τὴ μητέρα τοῦ Νίκου μιὰ καινούργια σιδερένια ἀλυσίδα, γιὰ νὰ δένουν τὸν κουβὰ τοῦ πηγαδιοῦ, γιατὶ ἡ παλιὰ εἶχε σπάσει κι ὁ κουβὰς ἔπεισε στὸ πηγάδι. 'Ο Νίκος εἰδοποίησε γρήγορα τὸ σιδηρουργὸ καὶ ἤρθε μὲ τὴν πέτσινη ποδιά του κρατώντας ἔνα τσιγκέλι. Τὸ ἔριξε στὸ πηγάδι καὶ μ' αὐτὸς ἔβγαλε τὸν κουβά.

'Ο σιδηρουργὸς εἶναι φίλος τοῦ Νίκου.

14. Ο ΣΙΔΕΡΑΣ

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ιδέστε; γυαλίζουν μελανὰ καὶ μ' ὅλη του τὴ φόρα τὸ σίδερο γυρνᾶ.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ, δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει ποτέ του γαλανά· τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του, θωρεῖ παντοτεινά.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!
Ἐχει παιδιά, γυναίκα· γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει κάθε λογῆς λογῆς, σωρό.
Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!

Τέλος "Αγρας.

15. Ο ΜΟΥΤΣΟΣ

Ἐκεῖνο τὸ πρωὶ ἔκανε μεγάλη παγωνιά. Ὁ Νίκος,
ὅπως καὶ ἄλλα παιδιά, ἄργησε νὰ ἔρθῃ στὸ σχολεῖο, γιατί,
ῶσπου νὰ σηκωθῇ ἀπ' τὸ κρεβάτι του, χρειάστηκε νὰ
τοῦ φωνάξουν τρεῖς φορές. Ποῦ ν' ἀφήσῃ ὁ τεμπέλης τὴ
ζεστασιὰ τοῦ κρεβατιοῦ μὲ τέτοιο κρύο!

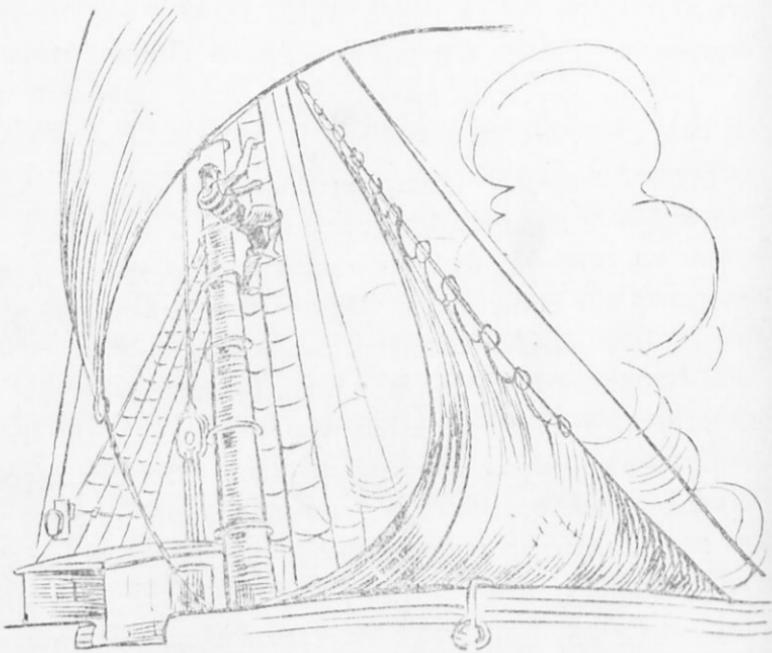
Ο δάσκαλός του δὲν τὸν τιμώρησε αὐτὴ τὴ φορά. Γύ-
ρισε καὶ εἶπε σὲ ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς τάξης αὐτὰ τὰ λόγια:

«Παιδιά μου, ὅταν φυσᾶ ἔξω ὁ κακός βοριάς καὶ φοβᾶ-
στε νὰ ξεμυτίσετε ἀπὸ τὸ σπίτι σας, γιὰ συλλογιστῆτε λι-
γάκι καὶ τὸ μοῦτσο τοῦ καραβιοῦ, ποὺ δὲν εἶναι καθόλου
μεγαλύτερος ἀπὸ σᾶς.

»Μιὰ ἡμέρα ἄφησε τὸ σπίτι του καὶ τὰ καλά του καὶ
μπαρκάρισε ἀπ' τὸ νησί του σ' ἓνα μεγάλο καράβι. Οἱ
γονεῖς του εἶναι φτωχοὶ καὶ εἶναι πολλὰ τὰ στόματα μέσα
στὸ σπίτι. Ποῦ νὰ προφτάσῃ ὅλα ὁ καημένος ὁ πατέρας!
»Ἐπρεπε νὰ πάη νὰ δουλέψη κι ὁ Νίκος. «Οταν εἶναι κανένας
φτωχός, πρέπει ν' ἀρχίζῃ ἀπὸ μικρὸς νὰ βγάζῃ μόνος του
τὸ ψωμί του. Κι ὁ Νίκος μπαρκάρισε γιὰ τὰ μεγάλα τα-
ξίδια.

»Εἶναι πρωὶ. «Ο ἥλιος σηκώνεται ἀπ' τὰ κύματα μέσα

σὲ μιὰ κρύα, χειμωνιάτικη καταχνιά. Εἶναι ἡ ὥρα γιὰ τὴν πλύση τοῦ καταστρώματος. Σήκω, μικρό μου ναυτόπουλο! Κατέβα ἀπὸ τὸ στενό σου δωμάτιο τῆς πλώρης, ξυπολήσου, πάρε τὸν κουβά καὶ τὴν ἀγριόσκουπα καὶ τρέξε μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ναῦτες νὰ τρίψης μὲ τὰ πόδια σου τὸ

κατάστρωμα. Κουράστηκες; κάμε δύναμη! Αὔτα ἔχει ἦθαλασσα. Τὸ ἀρμυρὸ ψωμὶ δὲ βγαίνει εὔκολα.

»Τώρα σὲ περιμένει κι ἄλλη δουλειά. Τὰ μουσκεμένα σκοινιὰ κι οἱ χοντροὶ κάβοι εἶναι σκόρπια καὶ μπερδεμένα μέσα στὸ κατάστρωμα. Πρέπει νὰ τὰ ξεμπερδέψης καὶ νὰ τὰ συμμαζέψης, νὰ τὰ βάλης σὲ τάξη, νὰ τὰ τυλίξης προσεχτικά, νὰ τὰ κάμης κουλούρες, καθένα στὴ θέση του. Εἶναι

βαριά τὰ βρεγμένα σκοινιά, σοῦ κόβουν τὴ μέση. Μὰ τί νὰ γίνη; θάρρος, μικρό μου ναυτόπουλο!

»Ἡ δουλειὰ δὲν τελειώνει ποτὲ μέσα στὸ καράβι. Γιὰ κοίταξε τώρα ἐκεῖ ἐπάνω στὸ κατάρτι. Ἐνα σκοινὶ ἔχει μπερδευτῆ ἀπὸ τὸν ἀέρα τῆς νύχτας. Πρέπει ν' ἀνεβῆς νὰ τὸ ξεμπλέξῃς. Θὰ σκαρφαλώσῃς ἐπάνω στὴν ἀνεμόσκαλα, θὰ πιαστῆς ἀπὸ τὰ σκοινιά, ποὺ σαλεύουν, θὰ φτάσῃς τὰ μεσοούρανα, κρεμασμένος ἀνάμεσα οὔρανὸ καὶ θάλασσα. Σοῦ ἔρχεται ζαλάδα; κρατήσου καλά. Θὰ συνηθίσῃς. Ἐμπρός, μικρό μου ναυτόπουλο!

»Ἡ θάλασσα ἀγριεύει. Τὸ καράβι τὸ σηκώνουν τὰ κύματα ψηλά, σὰν καρυδότσοφλο. Καὶ πάλι τὸ κατεβάζουν στὰ τρίσβαθια, λὲς καὶ θὰ τὸ καταπιοῦν. Ὁ ἄνεμος σφυρίζει στὰ σκοινιά, ἡ βροχὴ πέφτει μὲ τὸ κανάτι. Γρήγορα στὰ πανιά, μικρό μου ναυτόπουλο, κρατήσου καλά!

»Πρέπει νὰ κατεβάσωμε τὸ πανί. Γρήγορα στὰ πανιά, μικρέ μου μοῦτσε!

»Κι ἔσᾶς, παιδιά μου, σᾶς τρομάζει λίγος ἀέρας, σᾶς φοβίζει λίγο κρύο καὶ λίγη βροχή, ποὺ βρίσκεστε μέσα στὰ σπίτια σας. Ντροπή σας! Γιά συλλογιστῆτε λιγάκι καὶ τὸ μικρὸ ναυτόπουλο. Παιδί εἶναι κι αὐτό, σὰν κι ἔσᾶς καὶ δὲν εἶναι καθόλου μεγαλύτερό σας. Μήν τὸ ξεχνᾶτε!»

16. ΑΓΡΟΤΙΚΟ

Στὸ στάβλο ἀπόψε τῆρθε τὸ φεγγάρι,
ἐκοίταξε ἀπ' τὸ παράθυρό του,
εἶδε τὴν ἀγελάδα, τὸ μοσχάρι.
τὸ βόδι, ποὺ μασοῦσε τὸ σανό του.

Στὸν κῆπο μας ἀνήσυχα γλιστροῦσε,
ἀνέβηκε ἐπάνω στὴ συκιά μας,
ἐμέτρησε τὰ λίγα πρόβατά μας,
εἶδε τὸ γάιδαρό μας καὶ γελοῦσε.

Πῆγε στ' ἀμπέλι, πῆγε στὸ λιοστάσι,
ἄκουσε τὰ κουδούνια ἀπ' τὸ κοπάδι,
χωρὶς κουβᾶ κατέβη στὸ πηγάδι
καὶ ἤπιε νερὸ πολὺ νὰ ἔδιψάσῃ.

Στῆς λεύκας μας τὰ φύλλα παιγνιδίζει
στὸν οὐρανὸ τὸν καθαρὸ ἀνεβαίνει.
Μιὰ χήνα τὸ κοιτάζει σαστισμένη
κι ὁ σκύλος μας ἀκόμη τὸ γαβγίζει.

Z. Παπαντωνίου

17. Ο ΑΡΓΟΣ Ο ΣΚΥΛΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

"Υστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια γυρίζει στὴν πατρίδα του, τὴν ἀγαπημένη του Ἰθάκη, ὁ πολυβασανισμένος βασιλιάς της, ὁ Ὀδυσσέας. Πόσα δὲν πέρασε, σὲ στεριὲς καὶ θάλασσες, πόσες φορὲς δὲν εἶδε τὸ Χάρο μὲ τὰ μάτια του, ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ξεκίνησε μὲ τὰ γοργὰ Ἑλληνικὰ καράβια ἀπὸ τὴν Τροία, ὥσπου νὰ φτάσῃ στὴ γλυκιά του πατρίδα! Μὰ τώρα ὅλα θὰ τὰ ξεχάσῃ.

«Καὶ λίγο καπνὸν ἀπὸ κάποιο τζάκι τῆς Ἰθάκης νὰ μ’ ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἴδω, κι ἀς πεθάνω», ἔλεγε. Καὶ τώρα πατεῖ τὸ χῶμα τῆς πολυαγαπημένης του γῆς. Πῶς νὰ μὴ τὰ ξεχάση ὅλα τὰ βάσανά του;

Μὰ δὲ θέλει νὰ φανερωθῇ ἀκόμη στὸ παλάτι του καὶ στὴν ἀγαπημένη του γυναίκα καὶ στοὺς δικούς του, ποὺ τὸν νομίζουν χαμένο. Ντυμένος σὰ ζητιάνος, πρωτοπαρουσιάζεται, μακριὰ ἀπὸ τὸ παλάτι, στὸ γέρο-χοιροβοσκὸ τοῦ παλατιοῦ, τὸν Εὔμαιο, τὸν παλιὸ πιστό του ὑπηρέτη. Κι ἐκεῖνος τὸν παίρνει γιὰ ξένο καὶ τοῦ μιλάει μὲ πόνο, γιὰ τὸν παλιό του ἀφέντη, ποὺ χάθηκε στὰ ξένα. Ποῦ νὰ τὸν γνωρίσουν ὑστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, ὅπως εἶχε καταντήσει! Κανένας δὲν τὸν ἀναγνωρίζει. Μὰ ἂν δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν οἱ ἄνθρωποί του, τὸν ἀναγνωρίζει τὸ παλιό, πιστό του σκυλί, ὁ "Αργος.

Καθὼς κατηφορίζει ὁ Ὀδυσσέας ἀπ’ τὸ βουνὸ μὲ τὸ χοιροβοσκό, ποὺ τὸν ψυχοπόνεσε καὶ πήγαινε τάχα νὰ ζητιανέψῃ στὸ πλούσιο παλάτι, ἔνα γέρικο σκυλί, ποὺ ἦταν ξαπλωμένο ἐπάνω σὲ κάτι κοπριὲς ἀπ’ ἔξω ἀπ’ τὴ θύρα

τεῦ παλατιοῦ, σήκωσε ἔξαφνα τ' αὐτιά του καὶ τέντωσε τὸ κεφάλι του. Μὰ δὲν ἐγάργισε τὸ ζωντανό. Σὰν κάτι νὰ εἶχε καταλάβει. Ἀλλὰ κι ὁ Ὁδυσσέας γνώρισε τὸ παλιό, πιστὸ σκυλί του, ποὺ τὸ εἶχε ἀναθρέψει ἀπὸ μικρό, μὰ δὲν πρόφτασε νὰ τὸ χαρῆ, γιατὶ ἔφυγε στὸν πόλεμο. Ζοῦσε λοιπὸν ἀκόμη ὁ καημένος ὁ Ἀργος; περίμενε κι αὐτὸς νὰ ξαναῖδῃ μιὰ φορὰ ἀκόμη τὸν ἀγαπημένο του ἀφέντη καὶ νὰ πεθάνη; πόσο συγκινήθηκε ὁ Ὁδυσσέας! "Αν μποροῦσε νὰ τὸν φωνάξῃ τὸν Ἀργο μὲ τ' ὄνομά του, νὰ τὸν ἰδῇ νὰ πηδήσῃ ἐπάνω του καὶ νὰ τοῦ χαιδέψῃ τὸ μεγάλο, ὥραιο, ὅπως ἄλλοτε, κεφάλι. Μὰ δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῇ ἀκόμη ποιὸς εἶναι.

"Ο καημένος ὁ Ἀργος, ὅσο ἦταν νέος, τὰ παλικάρια τοῦ παλατιοῦ τὸν ἐπαιρναν μαζί τους στὰ κυνήγια τῶν λαγῶν καὶ τῶν ζαρκαδιῶν, γιατὶ ἦταν καλὸς κυνηγάρης. Τώρα ποὺ εἶχε γεράσει κι ἔλειπε ὁ ἀφέντης του, τὸν εἶχαν παραπεταμένο νὰ κοίτεται ἐπάνω στὶς σβουνιές τῶν βοδιῶν καὶ τῶν μουλαριῶν γεμάτος τσιμπούρια καὶ ζωύφια. Ποιὸς νὰ τὸν προσέξῃ τὸν καημένο τὸν Ἀργο; ἐπάνω στὰ φουσκιὰ περνοῦσε τὶς τελευταῖες του ἡμέρες. Καὶ ποιὸς ξέρει, ἵσως νὰ συλλογιζόταν κάποτε τὰ κακά του γεράματα, τὸν καλό, ξενιτεμένο του ἀφέντη, ποὺ τόσο τὸν ἀγαποῦσε ἄλλοτε.

Καὶ τώρα, ποὺ τὸν ἔνιωθε πάλι κοντά του, τώρα ποὺ τὸν εἶχε γνωρίσει, κατέβασε τ' αὐτιά του καὶ ἀρχισε νὰ γοργοσαλεύῃ τὴν ούρα του. Δὲν εἶχε λαθέψει ὁ πιστὸς Ἀργος. Μὰ ἦταν γέρος πολὺ καὶ ἄρρωστος καὶ δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκωθῇ νὰ τρέξῃ, νὰ πηδήσῃ ἀπάνω του, νὰ τοῦ γλίψῃ τὰ χέρια του. Σάλευε μόνο τὴν ούρα του. Μὰ

μὲ τί παράπονο! «Καλῶς ὅρισες, καλέ μου ἀφέντη, καλῶς ὅρισες!»

‘Ο ’Οδυσσέας, ποὺ δὲν ἥθελε νὰ φανερωθῇ ἀκόμη, καμώθηκε, πώς δὲν καταλαβαίνει τίποτε. Καὶ γύρισε καὶ εἰπε στὸ χοιροβοσκό, ρωτώντας τάχα, γιὰ νὰ μάθῃ:

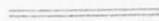
«Παράξενο μοῦ φαίνεται τέτοιο ὅμορφο σκυλί νὰ βρίσκεται παραπεταμένο στὶς κοπριές. Μὰ εἶναι τάχα καὶ γοργοπόδαρο, κοντὰ στὴν τόση του ὁμορφιά, ἢ μήπως εἶναι κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ τεμπελέσκυλα, ποὺ τὰ ἔχουν καὶ τὰ ταῖζουν στὰ τραπέζια τους, γιὰ νὰ τὰ καμαρώνουν;»

Καὶ ὁ χοιροβοσκός, ὁ Εὔμαιος, τοῦ ἀποκρίθηκε ἀναστενάζοντας:

«Αὐτὸ τὸ σκυλί, γέροντά μου, εἶναι ἐκείνου ποὺ πέθαινε στὰ ξένα. ’Αν ἦταν καὶ τώρα στὸ κορμὶ καὶ στὶς χάρες του, ὅπως ἦταν τὸν καιρό, ποὺ τὸ ἄφησε ὁ ’Οδυσσέας φεύγοντας γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας, θάβλεπες τὴ γρηγοράδα του καὶ τὴν ἀξιοσύνη του. ’Αγρίμι δὲν τοῦ ξέφευγε. Τώρα, γερασμένος καὶ παθιασμένος, ὅπως εἶναι, ποιὸς νὰ γυρίσῃ νὰ τὸν κοιτάξῃ; ’Αλίμονο! Οἱ δοῦλοι, ὅταν λείπη ὁ ἀφέντης τους, δὲν κοιτάζουν τὸ σπίτι του. Καὶ τὸ σκυλί του θὰ γυρίσουν νὰ κοιτάξουν;»

Καὶ ὁ γεροβοσκὸς ἀναστέναξε καὶ πάλι.

‘Ο ’Αργος ὅλο καὶ σάλευε τὴν ούρά του. Κι ὁ ’Οδυσσέας εἶχε γυρίσει τώρα τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ μάτια του, ποὺ ἦταν βουρκωμένα.

18. ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ ΚΑΙ ΜΥΡΜΗΓΚΙ

(Διάλογος)

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

"Εχω πολλά παράπονα, μυρμήγκι μου, μαζί σου.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Πολὺ λυποῦμαι, τζίτζικα, κι ἀμέσως ἔξηγήσου.
 Ποτὲ δὲν ἔκανα κακό καὶ βλάβη σὲ κανένα·
 κι ἔπειτα, τίποτε κοινὸ δὲν ἔχω ἐγώ μὲ σένα,
 Λοιπόν;

TZITZIKAS

Μ' ἔκακολόγησες καὶ μὲ τὸ παραπάνω,
κι ἔτσι καὶ τὴν ὑπόληψη καὶ τὴν τιμή μου χάνω
καὶ γίνηκα παράδειγμα μωρίας στοὺς ἀνθρώπους.

MYPMΗΓΚΙ

Σ' ὅρκίζομαι στὸ ψίχουλο, ποὺ κουβαλῶ μὲ κόπους,
πώς δὲ σὲ νιώθω τί μοῦ λέες.

TZITZIKAS

Αμέσως θὰ μὲ νιώσης,
ἄν θέλης λίγη προσοχὴ στὰ λόγια μου νὰ δώσης.
Καὶ πρῶτα πρῶτα γνώριζε, πώς πρὶν στὰ δέντρ' ἀνέβω,
ἔκατοικοῦσα μέσ' στὴ γῆ κι ἐγώ.

MYPMΗΓΚΙ

Δὲ σὲ πιστεύω.

Τότε, ποῦ βρῆκες τὰ φτερά;

MYPMΗΓΚΙ

Μεγάλωσαν ἀγάλι,
ὅταν στὸ πρόσωπο τῆς γῆς ἐπρόβαλα καὶ πάλι,
γιατὶ προτοῦ χωθῶ στὴ γῆ, ἥμουν ψηλὰ στὸ χῶμα
μικρός, μικρὸς σὰν τὸν κοριό καὶ πιὸ μικρὸς ἀκόμα:
κι ἀνοιξα τρύπα καὶ βαθιὰ μέσα στὴ γῆν ἐμπῆκα
κι ἔκανα τὸ σπιτάκι υου κι ἐκεῖ τροφὴ εύρηκα.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Καὶ δὲν ἀνέβαινες ποτὲ κι ἐπάνω ἀπὸ τὴν τρύπα;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ποτέ μου δὲν ἀνέβαινα, γιατί, καθὼς σοῦ εἶπα,
δὲν μούλειπ’ ἡ τροφή.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Λοιπόν;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Στῆς γῆς τὰ καταχθόνια
σιγὰ σιγὰ μεγάλωνα κι ἔμεινα δέκα χρόνια.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Πώ ! πώ ! δὲν ἐβαρέθηκες;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Καὶ τί ἥθελες νὰ κάνω;
 "Ετσι τὸ πρόσταξ' ὁ Θεός. Κι ἥρθα στὴ γῆν ἐπάνω
 ἐφέτος, μόλις ἄρχισε ζεστὸ τὸ καλοκαίρι
 καὶ τὰ φτερά μου στέγνωσαν ὁ ἥλιος καὶ τ' ἀγέρι
 καὶ στὴ στιγμούλα πέταξα στοῦ δέντρου τὰ κλαδιά.
 Οἱ γεωργοί, ποὺ σκάβουνε κι ἐκεῖνοι ποὺ θερίζουν
 μ' ἔχουν χρυσή τους συντροφιὰ καὶ χάρη μοῦ γνωρίζουν.
 Εσύ μονάχα βρέθηκες νὰ μὲ κατηγορήσῃς.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Ἐγὼ δὲν εἶπα τίποτε καὶ νὰ μὲ συγχωρήστης
οὔτε καὶ ξέρω τί μοῦ λές, μὰ τὸ σπειρὶ τὸ στάρι!

TZITZIKAS

Ο κόσμος τόχει τούμπανο καὶ σὺ κρυφὸ καμάρι!
Ἐσὺ δὲ μ' εἶπες ἀεργό, δὲ μ' εἶπες ἀκαμάτη
κι ἄμυαλο κι ἀσυλλόγιστο;

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Γιὰ πρόσεχε κομμάτι!
Δὲν εῖμ' ἐγὼ κακόγλωσσος κι αὐτὸ δὲν εῖναι ἀλήθεια.

TZITZIKAS

Ναί, τάπες καὶ τὰ κήρυξες κι ἔπλασες παραμύθια,
πῶς τὸ χειμώνα κάποτε μὲ χιόνια καὶ μὲ πάγο
ἐπείνασσα κι ὁ δυστυχῆς δὲν εἶχα τί νὰ φάγω
καὶ σὰν ζητιάνος ταπεινὸς ἥρθα, καθώς ἔκεινοι,
μὲ κλάματα στὸ σπίτι σου ζητώντας λεημοσύνη.
Κι ὅταν ἐσύ μὲ ρώτησες: — Σὰν ἥταν καλοκαίρι,
τί ἔκανες, παρακαλῶ; Σοῦ εἶπα:—Ποιὸς δὲν ξέρει,
πῶς τραγουδοῦσα ὀλημερὶς χωρὶς καμιὰ φροντίδα;
Καὶ τότε μ' ἀποκρίθηκες:—”Ε! τώρα χοροπήδα!
Πῶς ἥρθα τὸ χειμώνα ἐδῶ τροφὴ νὰ σοῦ ζητήσω,
ἀφοῦ χειμώνα μήτε ζῶ μήτε μπορῶ νὰ ζήσω;
Κι ἔπειτα τί εἰν’ αὐτὴ ἡ τροφή, ποὺ θὰ ζητοῦσα τάχα,
ἐνῶ ὁ καημένος τρέφομαι μὲ τὴ δροσιὰ μονάχα;

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Αύτὸ τὸ ψέμα, τζίτζικα, ὁ κόσμος τόχει βγάλει.
 Τὸ ξέρω πώς δὲν μοιάζομε, ἀλλ᾽ ὅμως ξέρω πάλι,
 πώς ὁ Θεὸς ποὺ ἔπλασεν ἐσέ, ὅπως κι ἐμένα,
 ξεχωριστὸ προορισμὸ ἔδωσε στὸν καθένα.
 Κι εἴμαστε χρήσιμοι κι οἱ δυό, φίλτατε τζίτζικά μου,
 ἐσὺ μὲ τὸ τραγούδι σου κι ἐγώ μὲ τὴ δουλειά μου.
 Λοιπόν, ἃς λησμονήσωμε τὰ ψέματα τοῦ κόσμου
 κι ἀγκάλιασέ με γρήγορα κι ἐνα φιλάκι δός μου!

('Αγκαλιάζονται καὶ φιλιοῦνται.)

I. Πολέμης.

19. Ο ΨΑΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΨΑΡΑΚΙ

"Ἐνας ψαράς μιὰ φορὰ ἔπιασε ἐνα μικρὸ ψαράκι. Τὸ ψαράκι τὸν παρακαλοῦσε:

—"Αφησέ με, καλέ μου ψαρά, νὰ μεγαλώσω. Καὶ σὸ μεγαλώσω καὶ γίνω μεγάλο ψάρι, μὲ ξαναπιάνεις. Τί θὰ μὲ κάμης τώρα, ποὺ δὲν είμαι οὕτε μιὰ μπουκιά; ρίξε με πάλι στὴ θάλασσα, καλέ μου ψαρά!

Κι ὁ ψαράς τοῦ εἶπε:

—Κουτός είμαι νὰ σ' ἀφήσω, ἀνότητο ψαράκι, τώρα ποὺ σ' ἔπιασσα; Καὶ ποὺ ξέρω ἐγώ, ἂν θὰ σὲ ξαναπιάσω, ὅταν μεγαλώσης; καλύτερα μικρὸ καὶ νὰ σὲ κρατῶ στὰ χέρια μου, παρὰ μεγάλο καὶ νὰ σὲ περιμένω.

Τὸ ξεκόλλησε ἀπ' τ' ἀγκίστρι καὶ τὸ ἔριξε στὸ κοφνάκι του, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα ψαράκια.

20. Η ΠΑΓΩΝΙΕΡΑ, Η ΘΕΡΜΑΣΤΡΑ ΚΑΙ Η ΣΚΟΥΠΑ

Μέσα σ' ἔνα διάδρομο μεγάλου σπιτιοῦ ἦταν βαλμένες ἀντικρὺ μιὰ θερμάστρα καὶ μιὰ παγωνιέρα.⁷ Ήταν καλοκαίρι κι ἡ παγωνιέρα εἶχε ὄλες τὶς τιμές, ἐνῶ ἡ θερμάστρα ἤταν σβηστὴ καὶ κανένας δὲν τὴν πρόσεχε.

‘Η παγωνιέρα, ποὺ τὸ εἶχε πάρει ἐπάνω τῆς, εἶπε στὴ θερμάστρα:

—Τί σ' ἔχουνε, καημένη, κι ἐσένα ἐδῶ μέσα; ἄδικα πιάνεις τὸν τόπο. Ἔγὼ καὶ τί δὲν κάνω; ἔχω πάντα κρύο νερὸ καὶ δροσίζω τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ σκάζουν ἀπὸ τὴν ζέστη. Ἐπειτα φυλάγουν μέσα μου ὅλα τὰ φαγητά, τὰ κρέατα καὶ τὰ ψάρια καὶ δὲ βρωμίζουν. Τὰ διατηρῶ πάντα φρέσκα. Ἄν ρωτᾶς καὶ γιὰ τὰ φροῦτα καὶ τὰ κρασιά, ἔγὼ τὰ κάνω νὰ φτάνουν παγωμένα στὸ τραπέζι. Χωρὶς ἐμένα οἱ ἀνθρωποι δὲ θὰ μποροῦσαν νὰ ζήσουν τὸ καλοκαίρι. Ἐσύ τί κάνεις; τίποτε. Μόνο ποὺ σὲ βλέπει κανείς, ζεσταίνεται.

‘Η θερμάστρα τῆς ἀποκρίθηκε:

—Μήν τὸ παίρνης καὶ τόσο πολὺ ἐπάνω σου, κυρά παγωνιέρα! Περιμένω νὰ ἔρθῃ κι ἐμένα ἡ σειρά μου. Καὶ δὲ θ' ἀργήσῃ. Αὔριο θὰ πλακώσῃ ὁ βαρὺς χειμώνας. Θ' ἀρχίσῃ νὰ φυσάῃ κρύος βοριάς καὶ νὰ πέφτη πυκνὸ χιόνι. Καὶ τότε οἱ ἀνθρωποι, ποὺ θὰ τουρτουρίζουν ἀπὸ τὸ κρύο, ἀπὸ μένα θὰ περιμένουν ζεστασιά. Ἔγὼ θὰ ζεσταίνω ὅλο τὸ σπίτι. Γύρω ἀπὸ μένα θὰ μαζεύωνται ὅλοι νὰ βροῦν παρηγοριά. Χωρὶς ἐμένα τὸ σπίτι θὰ ἥταν ἀκατοίκητο. Καὶ τὰ παιδιά, ποὺ θὰ εἶχαν ξυλιασμένα τὰ χεράκια τους ἀπὸ τὸ κρύο, δὲ θὰ μποροῦσαν οὕτε νὰ γράψουν οὕτε

νὰ γυρίσουν τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου. Μ' ἐμένα ὅμως κανένας δὲ θὰ καταλάβῃ τὸ χειμώνα. "Ολοι θὰ εἶναι εὐχαριστημένοι. 'Εσένα τότε κανένας δὲ θὰ γυρίζῃ νὰ σὲ κοιτάξῃ. Μόνο ποὺ θὰ σὲ βλέπουν, θὰ κρυώνουν οἱ ἄνθρωποι.

Μιὰ σκούπα τότε, ποὺ τὴν εἶχαν ξεχάσει σὲ μιὰ γωνιά, μπήκε στὴ μέση.

—Τί μαλώνετε, ἀνόητες; τοὺς εἶπε. "Ο, τι ἀξίζει ἡ μιά, ἀξίζει καὶ ἡ ἄλλη. Καθεμιά σας εἶναι καλὴ στὸν καιρό της. 'Η μιὰ τὸ χειμώνα, ἡ ἄλλη τὸ καλοκαίρι. Ἐγὼ ὅμως εἴμαι χρήσιμη ὅλον τὸ χρόνο. Γιατὶ ἔγὼ κάνω τὴν καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ. Καὶ ἡ καθαριότητα δὲν ἔχει χειμώνα καὶ καλοκαίρι. Χρειάζεται ὅλες τὶς ἡμέρες τοῦ χρόνου. Γιατὶ χωρὶς καθαριότητα δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Σωπᾶτε λοιπὸν καὶ μὴ παίνεύεστε μπροστά μου!

'Η σκούπα δὲν εἶπε περισσότερα. Αὐτὴ ήταν δουλεύτρα καὶ δὲν ἀγαποῦσε τὰ πολλὰ τὰ λόγια.

21. ΦΑΕΘΟΝΤΑΣ

· · · Ο θεὸς τοῦ "Ηλιου, δ' Ἀπόλλωνας, εἶχε γιδὸν ἐπάνω στὴ γῆ τὸ Φαέθοντα. "Οταν δὲ Φαέθοντας ἤταν ἀκόμη μικρός, ἡ μητέρα του τοῦ ἔδειχνε στὸν οὐρανὸν τὸν πατέρα του.

—Νά, παιδί μου! Ἐκεῖ ἐπάνω εἶναι δὲ πατέρας σου!

"Οταν δὲ Φαέθοντας μεγάλωσε, τὰ ἄλλα παιδιά τὸν φθονοῦσαν, ἐπειδὴ εἶχε πατέρα τὸ θεὸ τοῦ "Ηλιου καὶ τὸν πείραζαν καὶ τὸν κορόιδευαν λέγοντας, πώς δὲν εἶναι γιὸς τοῦ "Ηλιου.

· · · Ο Φαέθοντας στενοχωρήθηκε πολὺ καὶ θέλησε ν' ἀποδείξῃ στὰ παιδιά, ὅτι πραγματικὰ ἔχει πατέρα τὸν Ἀπόλ-

λωνα. Γι' αύτὸν κίνησε καὶ πῆγε πολὺ μακριὰ στὴν Ἀνατολή, ὅπου ἦταν τὸ παλάτι τοῦ πατέρα του.

Θαμπωμένος ἀπὸ τὴν λάμψη τοῦ παλατιοῦ, στεκόται στὴν πόρτα του καὶ κοίταζε. Ἐπάνω σ' ἔνα χρυσὸν θρόνον καθόταν ὁ θεὸς ντυμένος μὲν όλόχρυσα φορέματα. Γύρω του κάθονταν ἡ Ἡμέρα, ὁ Μήνας, ὁ Χρόνος καὶ οἱ Ἐποχὲς τοῦ ἔτους. Ἡ Ἀνοιξη στολισμένη μὲν λουλούδια, τὸ Καλοκαίρι, στεφανωμένο μὲν στάχυα, τὸ Φθινόπωρο μέσα στὰ φροῦτα κι ὁ Χειμώνας μὲν τὴν κάτασπρη φορεσιά του.

Τὸ μάτι τοῦ Ἡλίου εἶδε ἀμέσως τὸ παιδί του, ποὺ ἐρχόταν καὶ τοῦ εἶπε: «Καλῶς τον! Γιὰ ποιὸ λόγο ἥρθες ἐδῶ, παιδί μου; τί τρέχει;»

—«Ἡρθα, πατέρα, νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ κάμης μιὰ χάρη.»

—«Ο, τι θέλει ὁ καλός μου γιός!» Εἶπε ὁ Ἀπόλλωνας μὴ βάζοντας μὲν τὸ νοῦ του κακό.

—«Θὰ μοῦ δρκιστῆς, πατέρα, πὼς θὰ μοῦ κάμης αὐτὴ τὴν χάρη;»

—«Σοῦ δρκίζομαι νὰ κάμω δ, τι ζητήσης», εἶπε ὁ θεός.

‘Ο Φαέθοντας τότε πῆρε θάρρος καὶ παρακάλεσε τὸν πατέρα του νὰ τὸν ἀφήσῃ τὴν ἄλλη μέρα νὰ διευθύνῃ αὐτὸς τὸ ἄρμα τοῦ Ἡλίου.

‘Ο Ἀπόλλωνας ἔφριξε, μόλις ἤκουσε αὐτὴ τὴν ἀπαίτηση τοῦ παιδιοῦ του.

—Τρελάθηκες, παιδί μου; τοῦ εἶπε. Δὲν ξέρεις, ὅτι τὰ ἄλογα τοῦ ἄρματος τοῦ Ἡλίου εἶναι τόσο ἀτίθασα καὶ τόσο ἄγρια, ποὺ κανένας ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ τὰ διευθύνῃ, ἐκτὸς ἀπὸ μένα; Γιὰ ὅνομα τοῦ Θεοῦ! Παιδί μου, ζήτησέ μου δ, τι ἄλλο θέλεις. Μὴ ζητᾶς τὸ θάνατό σου!

‘Ο Φαέθοντας ὅμως ἥταν πολὺ πεισματάρικο παιδί.
”Ηθελε καὶ καλὰ νὰ διευθύνῃ τὸ ἄρμα τοῦ Ἡλιου. Κι ἔκλαιγε καὶ παρακαλοῦσε. Κι ἐπειδὴ ὁ πατέρας του εἶχε βάλει ὅρκο, ἀναγκάστηκε στὸ τέλος νὰ τοῦ κάμη αὐτὴ τὴ χάρη.

Τὸ ἄλλο πρωὶ ἔζεψε ὁ Ἀπόλλωνας τὰ λαμπρὰ ἄλογο.
κι ὁ Φαέθοντας ἀνέβηκε στὸ χρυσὸ ἀμάξι.

Τ’ ἄλογα ξεκίνησαν καὶ πετοῦσαν ἐπάνω στὸν οὐρανό.
‘Ο Φαέθοντας ἔβλεπε ἀπὸ ψηλὰ τὰ δέντρα καὶ τὰ σπίτια,
τὸ βουνὰ καὶ τὰ ποτάμια τῆς γῆς καὶ χαιρόταν πολύ.

“Οταν ὅμως τὸ ἄρμα ἀνέβηκε πολὺ ψηλά, ἐκεῖ ποὺ δὲ
φτάνουν οὔτε οἱ ἀέτοι, ἄρχισε ὁ Φαέθοντας νὰ ζαλίζεται.

Καὶ τ' ἄλογα, ποὺ καταλαβαίνουν τὸν καθαλάρη, κατάλαβαν πιά, ὅτι δὲν τὰ διευθύνει ὁ θεὸς τοῦ "Ηλιου. Καὶ ἀρχισαν νὰ μὴν ὑπακούουν στὸ Φαέθοντα, ἀλλὰ νὰ καλπάζουν, ὅπως ἥθελαν, πότε ἐπάνω, πότε κάτω καὶ πότε στὴ συνηθισμένη τροχιὰ τοῦ Οὐρανοῦ. Σὲ μιὰ στιγμὴ τὸ ἄρμα πλησίασε πολὺ στὴ γῆ καὶ τὰ λουλούδια μαραίνονταν, οἱ πηγὲς στέρευαν κι ἔκανε τόση ζέστη, ώστε ἡ Γῆ ἀρχισε νὰ λιώνῃ. "Οταν πέρασε ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ἀφρική, οἱ κάτοικοι της ἀπὸ τὴν πολλὴ ζέστη ἔγιναν μαῦροι. Αὐτὸ τὸ χρῶμα ἔμεινε καὶ στὰ παιδιά τους καὶ στοὺς ἀπογόνους τους.

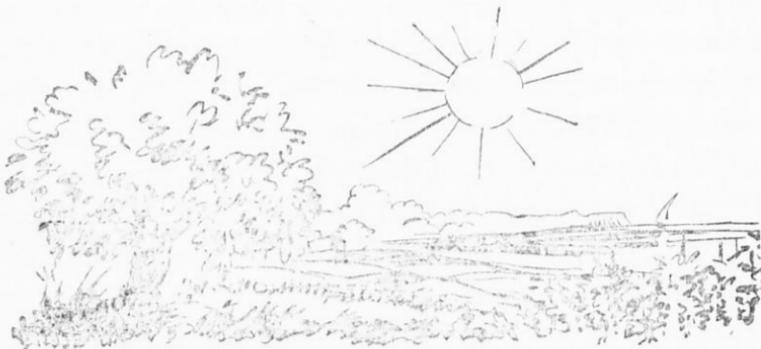
"Η θεὰ Γῆ παρακάλεσε τότε μὲ θρήνους τὸ Δία, νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ νὰ καταστραφῇ. Τότε ὁ Ζεὺς θύμωσε πολύ. Πῆρε στὰ χέρια του τὸν κεραυνό, ποὺ τοῦ εἶχαν φτιάσει οἱ Κύκλωπες καὶ τὸν τίναξε ἐπάνω στὸ Φαέθοντα. 'Ο Φαέθοντας ἔπεσε κάτω στὴ γῆ νεκρός.

"Ο θεὸς τοῦ "Ηλιου τὸν εἶδε ἀπὸ ψηλά. 'Η καρδιά του λυπήθηκε πολύ, ἀλλὰ ἔτρεξε, ἔπιασε τὰ ἡνία τῶν ἀλόγων καὶ ξανάφερε τὸ ἄρμα στὸν κανονικό του δρόμο. Πολλὲς ἡμέρες ὕστερα ὁ οὐρανὸς ἦταν σκεπασμένος μὲ μαῦρα σύννεφα κι ὁ "Ηλιος δὲν παρουσιάζονταν νὰ τὸν ἴδοῦν οἱ ἄνθρωποι.

"Ετσι χάθηκε ὁ Φαέθοντας.

Στὸν τάφο του ἐπάνω ἔγραψαν:

«'Εδῶ βρίσκεται ἔνα παιδί, ποὺ ἦταν πεισματάρικο καὶ δὲν ἀκουε τὶς συμβουλὲς τοῦ πατέρα του».

22. ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ

Π. Γιατί μᾶς φεύγεις, "Ηλιε μου, και σήμερα ξανά;
Τί πᾶς νὰ κάμης πάλι ἐκεῖ, πίσ' ἀπὸ τὰ βουνά;
Μεῖνε λιγάκι, "Ηλιε μου, μεῖνε, χρυσέ, μαζί μας,
νὰ παίξωμε στὸν κῆπο μας και γύρω στὴν αὐλή μας!
"Αν φύγης τόσο γρήγορα, ἀμέσως θὰ βραδιάσῃ
και κάθε φρόνιμο παιδί θὰ πάη νὰ πλαγιάσῃ.

"Ηλ. Παιδί μου, ἔγώ δὲ σταματῶ, μερόνυχτα γυρνῶ,
πάω και στ' ἄλλα τὰ παιδιά, πίσω ἀπ' τὸ βουνό,
που ὅλη τὴν νύχτα πέρασαν ἡσυχα κοιμισμένα
και τώρα πιὰ ξυπνήσανε και καρτεροῦν ἐμένα,
νὰ παίξουν, νὰ γελάσουνε, στὸν κῆπο, στὸ γιαλό...
Γειά σας, παιδιά μου φρόνιμα!"

Π. —Κύρ "Ηλιε στὸ καλό!

"Πήγαινε στ' ἄλλα τὰ παιδιά και πές τους καλημέρα.

"Εμεῖς θὰ ἡσυχάσωμε, μᾶς κράζει ἡ μητέρα.

"Ηλ. Παιδιά μου, καλή νύχτα σας! Σύρτε στὸ σπίτι πίσω
κι ἔγώ θαρθῶ πρωὶ πρωί, γλυκὰ νὰ σᾶς ξυπνήσω. "

M. B.

23. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

α'. Δεκέμβρης.

1. Δεκέμβρης Χριστοῦ Γέννηση
καὶ καλός μας χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν τρύγο,
τὸ Δεκέμβρη παραμύθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ
χρυσάφι τοῦ καλοκαιριοῦ.

β'. Γενάρης.

1. Χριστούγεννα καὶ Φῶτα χιονισμένα,
καλοσημαδίὰ γιὰ τὰ σπαρμένα.
2. Χιόνισ' ἔβρεξ δ Γενάρης,
ὅλ' οἱ μύλοι μας θ' ἀλέθουν.
3. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη,
χαρὲς θάν' τὸν 'Αλωνάρη.

γ'. Φλεβάρης.

1. Ο Φλεβάρης μὲ νερό,
κουτσὸς μπαίνει στὸ χορό.

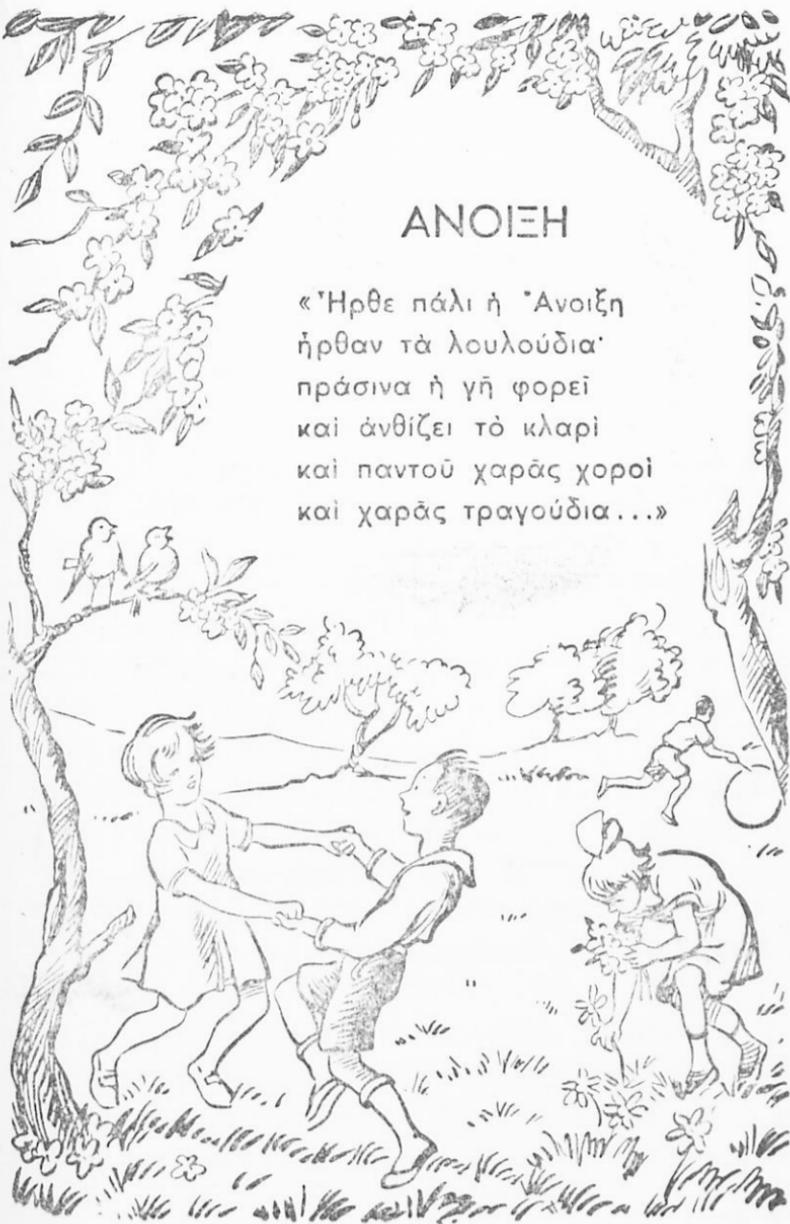
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίσῃ,
καλοκαίρι θὰ μυρίσῃ.
3. Τοῦ Φλεβάρη εἴπαν νὰ βρέξῃ
καὶ λησιόνησε νὰ πάψῃ.

24. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Γειά μου, πλούτη μου.
2. Γάτα ποὺ κοιμᾶται,
ποντικοὺς δὲν πιάνει.
3. Ὁ ἀκαμάτης δὲν τρώει τ' ἀμύγδαλα,
γιὰ νὰ μὴν τὰ σπάσῃ.
4. Ποιὸς τοὺς γονεῖς του δὲν γρικᾶ,
κακὸς κακοῦ θὰ πάη.
5. Κάλλιο πέντε καὶ στὸ χέρι,
παρὰ δέκα καὶ καρτέρει.
6. Ὁ ἐργάτης δὲν πεινάει
κι ἂν πεινάσῃ, δὲν πεθαίνει.
7. "Οπου ἀκοῦς πολλὰ κεράσια,
βάστα καὶ μικρὸ καλάθι.

ΑΝΟΙΞΗ

«'Ηρθε πάλι ή "Ανοιξη
ήρθαν τὰ λουλούδια'
πράσινα ή γῆ φορεῖ
και ἀνθίζει τὸ κλαρι
και παντοῦ χαρᾶς χοροὶ
και χαρᾶς τραγούδια...»

I. ΕΡΧΕΤΑΙ Η ΑΝΟΙΣΗ!

Τσίρ, τσίρ! Κελαηδοῦσε
ἔνας τσαλαπτεινός, πετώντας
ἐδῶ κι ἔκει μέσα στὸ δάσος. Νά!
ῆρθε ἐπὶ τέλους ἡ γλυκιὰ "Α-
νοιξη! Τὸ νιώθω ἀπὸ τὰ πό-
δια μου καὶ ἀπὸ τὰ φτερά μου,
ποὺ δὲν κρατιοῦνται πιά....

Μόλις ἄκουσε αὐτὰ τὸ τρυ-
φερὸ χορταράκι, σήκωσε τὸ
κεφαλάκι του λίγο ψηλότερα καὶ κοίταξε γύρω του εύ-
χαριστημένο. Γιατί, καθώς ξέρετε, ἡ χλόη βιάζεται πολὺ^ν
νὰ ξεπεταχτῇ μέσα ἀπὸ τῇ γῆ.

Τὸ τσίρισμα τοῦ τσαλαπτεινοῦ τὸ ἄκουσαν κι οἱ ἀ-
νεμῶνες τοῦ δάσους, ἀλλὰ μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἤθελαν
νὰ ξεπροβάλουν ἀπὸ τὴ γῆ.

—Μήν πιστεύετε αὐτὸ τὸ πουλί! Ψιθύριζαν ἀναμεταξύ
τους. Εἶναι ἔνα ἐπιπόλαιο πουλί, ποὺ δὲν πρέπει νὰ τοῦ
ἔχῃ κανεὶς ἐμπιστοσύνη. "Ἐτσι ἔρχεται πάντα πρώιμα
καὶ βάζει τὶς φωνές. "Οχι! ἐμεῖς θὰ περιμένωμε ἥσυχα, ὡσ-
που νάρθη τὸ τρυγόνι καὶ τὸ χελιδόνι. Σ' αὐτὰ ἔχομε πολ-
λὴ ἐμπιστοσύνη.

Σὲ λίγο ἤρθαν καὶ τὰ τρυγόνια. Τούρ, τούρ! Μόλις
οἱ ἀνεμῶνες ἄκουσαν τὰ πρῶτα τους τερετίσματα, πρό-
βαλαν τὰ κεφαλάκια τους. 'Αλλὰ κανεὶς δὲν τὶς γνώριζε,
γιατὶ ἦταν τυλιγμένες μέσα σὲ πράσινες σκουφίτσες.

—Εἶναι νωρὶς ὀκόμα, ψιθύρισαν. Πῶς τὸ ἔκαμε τὸ τρυ-
γόνι καὶ μᾶς γέλασε; δὲν πρέπει πιὰ νὰ ἔχωμε ἐμπιστο-
σύνη σὲ κανέναν, ὅπως κατάντησε αὐτὸς ὁ κόσμος!

Σὲ λίγες ἡμέρες νά καὶ τὸ χελιδόνι !

—Τβίτ ! τβίτ ! ”Εκαμε κι ἔσκιζε τὸν ἀέρα μὲ τὰ σπαθωτά του φτερά. «’Ἐβγᾶτε λοιπὸν ἔξω, κουτολούλουδα ! Δὲ βλέπετε, ποὺ ἥρθε ἡ χαρωπὴ ”Ανοιξη ;»

Οἱ ἀνεμῶνες ὅμως δὲν τὸ πίστευαν εὔκολα. Πρόβαλαν λίγο τὸ κεφαλάκι τους μέσα ἀπὸ τὰ πράσινα σκεπάσματα καὶ κρυφοκοίταζαν.

—”Ενα χελιδόνι δὲ φέρνει τὴν ”Ανοιξη, εἶπαν. Ποῦ εἶναι ὁ σύντροφός σου; ἥρθες μόνο, γιὰ νὰ ἰδῆς, ἀν ἄρχισε ἡ ζέστη ἐδῶ κι ἀν ἔλιωσαν τὰ χιόνια. Μᾶς νομίζεις κουτές. ’Εμεῖς ξέρομε καλά, πῶς ἀν κρυολογήσωμε λιγάκι, χανόμαστε.

—Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο· κάμετε ὅτι θέλετε. Τερέτισε τὸ χελιδόνι. Κάθισε στὴ στέγη μιᾶς καλύβας καὶ κοίταζε γύρω του.

Οἱ ἀνεμῶνες ὅμως περίμεναν νὰ περάσῃ καλὰ τὸ κρύο. Τέλος, ἔνα ζευγάρι ἀπ’ αὐτὲς ἔχασε τὴν ὑπομονή του καὶ πέταξε τὸ σκουφί του.

Τὴν ἴδια ὅμως νύχτα ξεπάγιασε κι ὁ θάνατός του, ποὺ διαδόθηκε ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι, ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωση σ’ ὅλους.

”Υστερα ἀπὸ ἡμέρες, νάτην παρουσιάστηκε ἡ κυρα-”Ανοιξη ! ”Ηταν μιὰ γλυκιὰ καὶ ἥσυχη νύχτα, ὅταν πρόβαλε.

Κανεὶς δὲ γνωρίζει πῶς εἶναι ἡ ὅψη της, κανεὶς δὲν τὴν εἶδε ποτέ. ”Ολοι ὅμως τὴν ποθοῦν, τὴν εύλογοῦν καὶ τὴν εὐγνωμονοῦν. Περνᾶ μέσα ἀπὸ τὸ δάσος, ἐγγίζει τὰ λουλούδια καὶ τὰ δέντρα κι ἀμέσως ἀνοίγουνε τὰ μπουμπούκια τους. Περνᾶ ἀπὸ τοὺς στάβλους καὶ βγάζει τὰ ζῶα στὰ λι-

βάδια. Μπαίνει στήν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν κάνει χαρούμενο. "Οταν ἔρχεται, δὲν ἀφήνει ἥσυχα οὔτε καὶ τὰ φρόνιμα παιδιὰ ἀκόμη, ποὺ κάθονται στὰ θρανία καὶ γι' αὐτὸ κάνουν πολλὰ λάθη στὰ τετράδιά τους. Βγαίνουν ἔξω καὶ παίζουν μὲν χαρὲς καὶ φωνές.

Δὲν τὰ ταχτοποιεῖ ὅμως ὅλα μονομιᾶς ἡ Ἀνοιξη. Δουλεύει ἀπὸ νύχτα σὲ νύχτα. Καὶ πρῶτα πρῶτα ἔρχεται σ' ἐκείνους, ποὺ τὴν ποθοῦν περισσότερο. Γι' αὐτὸ τὴν ἴδια νύχτα, ποὺ ἥρθε, πῆγε στὶς ἀνεμῶνες, ποὺ δὲν μποροῦσαν πιὰ νὰ κρατήσουν τὸ σκουφάκι τους. Καί—ένα, δυὸ, τρία—παρουσιάστηκαν τὴν ἄλλη μέρα μὲν ώραῖα κόκκινα φορέματα.

Τὰ γύρω δέντρα ὅμως στενοχωρήθηκαν. "Εβλεπαν τὸν ἑαυτό τους περιφρονημένο.

—Δὲν ἔρχεσαι καὶ σὲ μᾶς, κυρα—Ἀνοιξη; νομίζομε πώς ἔμεις ἔχομε περισσότερη ἀξία ἀπὸ τὶς ἀνεμῶνες σου."Έλα, δὲν μποροῦμε πιὰ νὰ συγκρατήσωμε τὰ μπουμπούκια μας!

—"Ερχομαι! ἔρχομαι! Ἀπάντησε ἡ Ἀνοιξη. Χρειάζεται ὅμως καὶ λίγη ύπομονή.

Κι ἔξακολούθησε τὸ δρόμο της μέσα στὸ δάσος. Σὲ κάθε βῆμα της ἀνοιγαν νέες ἀνεμῶνες. Μέσα σὲ πυκνοὺς θάμνους πρόβαλλαν κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα κι ἔγερναν ντροπαλὰ τὰ στρογγυλὰ κεφαλάκια τους.

—Κοιτάξετε τώρα ἐλεύθερα γύρω σας, εἶπε ἡ Ἀνοιξη. Ἀπολαύστε τὸν ἥλιο τοῦ καλοῦ μας Θεοῦ! Χαρῆτε τὴ ζωή σας!

Αὐτὸ ἔκαμαν κι οἱ ἀνεμῶνες. "Ἄπλωναν τὰ φυλλαράκια τους δλόγυρα, γιὰ νὰ χορτάσουν τὸν ἥλιο. "Ἔγερναν καὶ συνομιλοῦσαν μεταξύ τους. Ήταν πάρα πολὺ εύχαριστημένες.

2. ΑΝΟΙΖΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τ' ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλή
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαηδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔγνοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωριὰ ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα χλωρασιὰ
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασταίνουνε τὰ δάση
μέσ' στὴν ὅμορφη γιορτή,
ποὺ γιορτάζει ὅλ' ἡ πλάση
ἀνθισμένη, φτερωτή.)

Γ. Δροσίνης.

3. ΤΑ ΠΑΡΑΖΕΝΑ ΦΡΟΥΤΑ

"Υστερ' ἀπὸ τὰ ὄψιμα χιόνια, ποὺ εἶχε ρίξει ὁ Φλεβάρης
ἐκείνη τὴν χρονιά, ὁ Μάρτης μπῆκε μὲ ἡλιόλουστες ἡμέρες.
Χαρὰ Θεοῦ ἥταν στὴν ἔξοχή.

—Σήμερα θὰ πᾶμε περίπατο στὸ δάσος, νὰ χαροῦμε
τὴν ὥραιά ἡμέρα..., εἴπε μιὰ Κυριακὴ στὰ παιδιά του ὁ
κυρ.-Σταῦρος.

"Ολη ἡ οἰκογένεια ξεκίνησε ἀπὸ τὸ πρωί, μ' ἓνα καλά-

θι γεμάτο ἀπὸ φαγητὰ καὶ φροῦτα, γιὰ τὸ γειτονικὸ δάσος. Ὁταν ἔφτασαν σ' ἕνα καφενεδάκι, ποὺ διατηροῦσε ἔκει ἕνας γεροντάκος, μέσα στὰ πυκνὰ πεῦκα, δὲ κυρ-Σταῦρος εἶπε στὰ παιδιά:

—Τώρα τρεχᾶτε νὰ παίξετε μέσα στὰ πεῦκα. Ἐδῶ δὲν ἔχετε κανένα φόβο. Οὔτε αὐτοκίνητα περνοῦν, οὔτε ἄμά-

ξια. Ἐμεῖς οἱ μεγάλοι θὰ σᾶς περιμένωμε ἐδῶ στὸ καφενεῖο.

Τὰ παιδιὰ ἀλλο ποὺ δὲν ἥθελαν. Ἀπολύθηκαν τρεχάτα νὰ πᾶνε νὰ παίξουν.

Σὲ λίγο ὅμως ξαναγύρισαν τρέχοντας.

—Πατέρα, μητέρα, ἐλᾶτε νὰ ἴδητε!

—Τί τρέχει;

— Έλατε νὰ ίδητε κάτι ώραια φροῦτα. Κάτι μεγάλα δόμορφα φροῦτα.

— Φροῦτα; εἶπε μὲ ἀπορία ὁ κυρ-Σταῦρος. Ποῦ τὰ βρήκατε τὰ φροῦτα στὸ δάσος;

— Κρέμονται ἀπὸ τὰ πεῦκα, πατέρα. Καὶ νὰ ίδης πόσα. Τόσα δὰ μεγάλα! Μόνο, ποὺ δὲν τὰ φτάνομε νὰ κόψωμε νὰ φᾶμε... εἶναι πολὺ ψηλά.

— Τὰ πεῦκα δὲν κάνουν φροῦτα γιὰ φάγωμα, τοὺς εἶπε ὁ πατέρας τους. 'Ο καρπός τους εἶναι σὰν κουκουνάρι, μὰ δὲν τρώγεται. Πᾶμε ὅμως νὰ μοῦ τὰ δείξετε.

'Ο κυρ-Σταῦρος κάτι κατάλαβε καὶ γέλασε. Τὰ παιδιά τὸν πῆγαν νὰ τοῦ δείξουν τὰ περίφημα φροῦτα. "Όταν τὰ εἶδε, κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Τέλος πάντων ἀφοῦ σᾶς ἀρέσουν, νὰ σᾶς κατεβάσω ἔνα νὰ τὸ δοκιμάσετε.

Μὲ τὸ μπαστούνι του χτύπησε ἔνα, ποὺ κρεμόταν σὰ σακουλάκι ἀπὸ ἔνα χαμηλότερο κλαδὶ καὶ τὸ ἔριξε κάτω. Μόλις ἔπεσε κάτω καὶ χτύπησε στὸ χῶμα, ἔσκασε σὰν ὕριμο ρόδι καὶ ἀπὸ μέσα χύθηκαν ἔνα σωρὸ σταχτοπράσινες κάμπιες.

Τὰ παιδιὰ τρόμαξαν καὶ τραβήχτηκαν πίσω μὲ φωνές.

Τέτοιο φροῦτο δὲν εἶχαν ίδῃ ποτέ τους.

— Γιατί φεύγετε; τοὺς εἶπε ὁ πατέρας τους. 'Ελατε λοιπὸν νὰ δοκιμάσετε τὸ ώροιο φροῦτο.

— Αὔτὸ εἶναι σκουληκιασμένο, πατέρα... εἶπε ὁ Νίκος, ὁ μεγαλύτερος. Νὰ κόψωμε κανένα ἄλλο.

Τότε ὁ πατέρας τους τοὺς ἔξήγησε τί ἥταν τὰ φροῦτα, ποὺ εἶδαν.

— "Ολα, παιδιά μου, τὰ ἵδια εἶναι. Γιατὶ δὲν εἶναι φροῦτα. Εἶναι σακοῦλες γεμάτες κάμπιες. Αὔτες καταστρέφουν

τὰ ώραῖα μας πεῦκα. Οἱ σακοῦλες, ποὺ βλέπετε, μεγαλώνουν σιγά σιγά καὶ ἔπειτα πέφτουν ἀπὸ τὸ δέντρο, ὅπως πέφτει τὸ παραγινωμένο φροῦτο. "Οταν πέσουν, σκάζουν, ὅπως εἰδατε καὶ χύνονται ἀπομέσα τους οἱ κάμπιες.

—Καὶ τί κάνουν ἔπειτα; ρώτησε δὲ Νίκος.

—Πᾶνε κι ἀνεβαίνουν σὲ ἄλλα δέντρα καὶ τρῶνε τὰ φύλλα τους. Τὰ καημένα τὰ πεῦκα μαδοῦνε τότε, κιτρινίζουν, μαραίνονται, σὰν νὰ τὰ βρῆκε κακή ἀρρώστια. Γι' αὐτὸ κάνει μεγάλο καλό, ὅποιος καταστρέφει αὐτὲς τὶς κάμπιες.

Καὶ τοὺς ἔξήγησε, πώς κάθε ἄνοιξη οἱ φαλαγγίτες, τὰ μεγάλα παιδιά τῶν σχολείων καὶ στρατιῶτες ἀκόμη, βγαίνουν στὰ δάση τῶν πεύκων γιὰ τὸ κυνήγι τῆς κάμπιας.

Μὲ κάτι ψηλὰ κοντάρια, ποὺ στὴν ἄκρη τους εἶναι δεμένο ἔνα μεγάλο ψολίδι (τὸ ψαλίδι αὐτὸ δόυλεύει ἀπὸ κάτω μὲ σπάγγο), κόβουν τὶς σακοῦλες καὶ ὕστερα τὶς μαζεύουν, ἀνάβουν μιὰ μεγάλη φωτιὰ καὶ τὶς καῖνε. Καὶ ἔτσι γλιτώνουν τὰ καημένα τὰ πεῦκα ἀπὸ τὸν ἔχθρό τους.

Καθὼς προχωροῦσαν, εἶδαν τότε κάτω ἀπὸ ἔνα ἄλλο πεῦκο τὶς κάμπιες, ποὺ εἶχαν πέσει ἀπὸ τὸ δέντρο, νὰ προχωροῦν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν σὲ ἄλλο δέντρο. Προχωροῦσαν Γραμμή, ἡ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀκολουθώντας τὴν πρώτη, ποὺ τὶς ὀδηγοῦσε. Καὶ ἥταν σὰν ἔνα μακρὺ κορδόνι ξετυλιγμένο ἐπάνω στὸ χῶμα.

—Σὰ στρατιῶτες πᾶνε στὴ γραμμή! Φώναξε δὲ Νίκος.

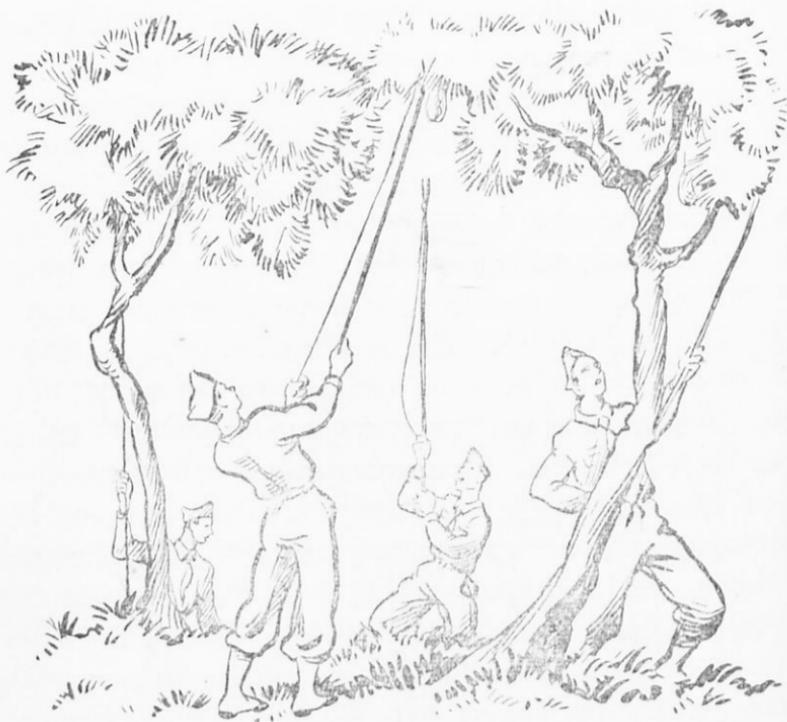
—Καλέ, αὐτὲς εἶναι σὰν τὸ σιδηρόδρομο μὲ τὰ βαγόνια, τὸ ἔνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, εἴπε ἡ "Αννα. Σωστὸς σιδηρόδρομος!

—Μόνο, ποὺ πάει πολὺ σιγά... εἶπε δὲ Βασιλάκης.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔφτασαν στὸ δάσος καμμιὰ πενηνταριὰ φαλαγγίτες, μὲ τὰ κοντάρια τους καὶ τὰ ψαλίδια

—τους, σκορπίστηκαν μέσα στά πεῦκα καὶ ἀρχισαν νὰ φί-
χνουν κάτω τὶς σακοῦλες μὲ τὶς κάμπιες.

Τὰ παιδιὰ τοῦ κυρ-Σταύρου ἔτρεξαν ἀπὸ πίσω τους
καὶ κοίταζαν.

—Πότε θὰ γίνωμε κι ἐμεῖς φαλαγγίτες—ἔλεγαν—νὰ γλι-
τώνωμε τὰ καημένα τὰ πεῦκα ἀπὸ τὶς κάμπιες!

Καὶ τὰ πεῦκα, σὰν νὰ καταλάβαιναν τί ἔλεγαν τὰ παι-
διά, ψιθύριζαν, καθὼς τὰ φυσοῦσε τὸ πρωινὸ ἀεράκι, σὰ-
νὰ ἔλεγαν:

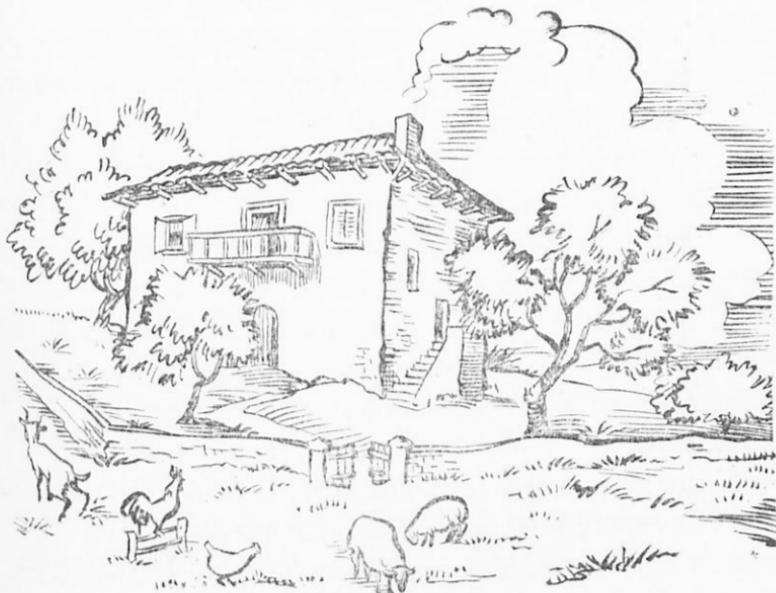
—Σᾶς εὐχαριστοῦμε, καλὰ παιδιά, σᾶς εὐχαριστοῦμε!

"Όταν γύρισαν στὸ καφενεδάκι, ἡ μητέρα τους, ποὺ τὰ εἶχε μάθει ὅλα, τὰ ρώτησε:

— "Ε, παιδιά, ήταν ώραία τὰ φροῦτα, ποὺ μαζέψατε;

— Ποιοὺ ώραία, μαμά, ποιοὺ ώραία, εἶπαν ὅλα τὰ παιδιά μαζί. Μόνο ποὺ περπατοῦσαν...

Καὶ ἀρχισαν τὰ γέλια.

4. ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Τὸ πατρικὸ σπίτι τοῦ Κωστάκη στὸ χωριό τους, ὅπου πήγαιναν κάθε χρόνο καὶ περνοῦσαν τὸ καλοκαίρι, ήταν ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ.

Σκαρφαλωμένο στὴν πλαγιὰ τοῦ μεγάλου βουνοῦ,

κάτω ἀπ' τὸν ἵσκιο μιᾶς μεγάλης καρυδιᾶς, ξεχωρίζει ἀπό μακριά, ἀνάμεσα στ' ἄλλα σπιτάκια τοῦ χωριοῦ. Κάτω ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ ἀνεβαίνει μὲ κορδέλες, ἐπάνω στὸ ψηλὸ βουνό, ὁ Κωστάκης τόβλεπε πρῶτος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους κάθε φορά, ποὺ ἔφταναν στὸ χωριό.

—Νά τὸ σπίτι μας — φώναζε χαρούμενος — νά τὸ σπίτι μας!

Ήταν ἔνα χαρούμενο, ὅμορφο σπιτάκι, μὲ δυὸ πατώματα. Στὸ κάτω πάτωμα εἶχε τρεῖς καμαροῦλες, ἔνα χαριάτι καὶ μιὰ μικρὴ ἀποθήκη στὴν αὐλὴ γιὰ γεννήματα. Τὸ ἐπάνω εἶχε ἄλλες δυὸ καμαροῦλες, μ' ἔνα ξύλινο μπαλκόνι, ποὺ τὸ κρατοῦσαν ἀπὸ κάτω τρία χοντρὰ στραβόξυλα, στερεωμένο μέσα στὸν τοῖχο. Ἀπὸ τὸ μπαλκόνι φαινόταν κάτω ὅλο τὸ χωριό, ὁ πράσινος κάμπος, τὰ περίγυρα ψηλὰ βουνὰ καὶ στὸ βάθος, σὰ μιὰ γαλάζια λουρίδα, ἡ μακρινὴ θάλασσα. Στὸ μπαλκόνι ἐκεῖνο μαζευόταν κάθε βράδυ ὅλη ἡ οἰκογένεια. Κι ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδειχνε καὶ τοῦ ἔξηγοῦσε ὅλα τὰ περίγυρα μέρη καὶ τὴν εὔφορία τους.

Μέσα στὴν αὐλὴ ἥταν ἀκόμη κι ὁ μικρὸς φοῦρνος τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ τὸν ἔκαιγαν ἀκόμη, ὅταν ζύμωναν καὶ ἔψηναν τὸ ὠραίο σιταρένιο ψωμί, ποὺ τόσο τὸ ἀγαποῦσε ὁ Κωστάκης. Ἡ καλύτερη φραντζόλα τῆς Ἀθήνας δὲν εἶχε τὴ γλύκα του.

Στὸ σπίτι αὐτὸς εἶχαν ζήσει ὁ παππούς καὶ ὁ προστάππος ἀκόμη τοῦ Κωστάκη. Κι ὁ πατέρας τοῦ ἔλεγε τὴν ιστορία τοῦ ἀγαπημένου σπιτιοῦ:

—Τὸ ἔχει χτίσει — τοῦ ἔλεγε — ὁ πατέρας τοῦ παππού σου μὲ τὰ χέρια του. Ἐκεῖνος φύτεψε καὶ τὴ μεγάλη αὐτὴ καρυδιά, ποὺ μᾶς χαρίζει τώρα τὸν ἵσκιο της καὶ τὸ ἀψ

πέλι, γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι, ποὺ δὲν ἔπαψε ἀπὸ τότε νὰ μᾶς δίνη τὸν πλούσιο καρπό του.

»Ο γιός του, πάλι, ὁ παππούς σου, φύτεψε κι ἐκεῖνος μὲ τὴ σειρά του ὅλες αὐτὲς τὶς καρυδιές καὶ τὶς ξινομηλιές καὶ τὶς δαμασκηνιές, ποὺ βλέπεις. "Ανοιξε καὶ τὸ παράθυρο αὐτὸ στὸ κάτω πάτωμα, γιατὶ ἔνα δωμάτιο ἥταν ύγρὸ καὶ σκοτεινό. Τὸ ἄνοιξε, γιὰ νὰ μπαίνῃ ὁ ἥλιος τὸ χειμώνα καὶ νὰ διώχνῃ τὴν ύγρασία. "Εβαλε καὶ τὰ κάγκελα αὐτὰ τῆς σκάλας, γιὰ νὰ μὴν πέφτω, ὅταν ἥμουνα μικρὸς κι ἔγω.

»Ἐγὼ πάλι μὲ τὴ σειρά μου, ἕκαμα ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια τὴν ἐπισκευὴ τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ εἶχε ρημάξει ἀπὸ τὴν πτολυκαιρία. "Εβαλα καινούργια σκεπὴ καὶ φύτεψα τὸ μικρὸ περιβολάκι, ποὺ βλέπεις, μὲ λαχανικὰ καὶ μὲ λουλούδια.

»Ἀργότερα, ὅταν μεγαλώσης κι ἔσυ, θὰ φροντίσης, μὲ τὴ σειρά σου, γιὰ τὸ πατρικό σου σπίτι. Τὸ ἀγαπᾶς κι ἔσυ, γιατὶ ἐδῶ πρωτοπεράτησες, μικρούλης, ἐδῶ ἔ-καμες τὰ πρῶτα σου παιγνίδια. Σ' ἔχει φυλάξει ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ τὸ κρύο. Ζέρεις ὅλα τὰ κατατόπια του ἀπὸ τὸ ὑπόγειο ως τὴ σοφίτα του. "Οταν μεγαλώσης, μὴν τὸ ξεχάσης κι ἔσυ ποτέ σου!»

Δὲ θὰ τὸ ξεχάσῃ ὁ Κωστάκης, τὸ ἀγαπημένο του πατρικὸ σπίτι τοῦ χωριοῦ. Δὲ θὰ τὸ ξεχάσῃ ποτέ!

5. ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Πέρα στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ,
ποὺ ὁ μύλος μας γοργὰ γυρνᾶ
κι ὁ ἥλιος τοῦ καλοκαιριοῦ
μέσ' ἀπ' τὰ δέντρα δὲν περνᾶ,
ἐκεῖ 'ναι καὶ τὸ φτωχικὸ
τὸ σπίτι μου τὸ πατρικό. |

Ἐκεῖ πρωτάνοιξα στὸ φῶς
τὰ μάτια μου καὶ τὴν καρδιά
κι εἶμαι σὰν ἔνας ἀδερφός
μὲ τ' ἄλλα τοῦ χωριοῦ παιδιά.
Παιγνίδια, γέλιοι ἀπ' τὴν αὔγη
κοντὰ στὴ δροσερὴ πηγὴ

Δὲ θέλω ἐγὼ φανταχτερά,
παλάτια, ποὺ λαμποκοποῦν,
μηδὲ τὴν ψεύτικη χαρά,
ποὺ μὲ τὰ πλούτη τους σκορποῦν.
Ἐγὼ πιθῶ τὸ φτωχικό
τὸ σπίτι μου τὸ πατρικό.

Ι. Πολέμης.

6. Η ΦΟΥΡΤΟΥΝΑ

"Εφτασε τέλος ἡ ἡμέρα, ποὺ μὲ τόση λαχτάρα τὴν περίμενε ὁ Χριστάκης. Ο δάσκαλος τοὺς εἶπε, ὅτι αὔριο τὸ πρωὶ θὰ γίνη χωρὶς ἄλλο ἡ ἐκδρομή, ποὺ τοὺς εἶχε τάξει ἀπὸ καιρό.

'Ο καιρὸς εἶχε στρώσει πιὰ γιὰ καλὰ καὶ αὔριο θὰ τοὺς ἔκανε καλὴ μέρα γιὰ τὸ ταξίδι τους.

Δὲν εἶχαν κανένα φόβο ἀπὸ φουρτούνα.

Αὐτὴ τὴ φορὰ θὰ πήγαιναν μ' ἔνα βενζινόπλοιο στὴ Σαλαμίνα. Στὸ ταξίδι ὁ δάσκαλος θὰ τοὺς μιλοῦσε γιὰ τὴ διξασμένη ναυμαχία, ποὺ ἔσωσε τὸν παλιὸ καιρὸ τὴν 'Ελ-

λάδα. Θὰ περνοῦσαν ἐπάνω στὰ ἴδια νερά, ποὺ ἔδω καὶ δυὸ χιλιάδες χρόνια εἶδαν νὰ βουλιάζουν τ' ἀμέτρητα πλοῖα τῶν Περσῶν, κυνηγημένα ἀπὸ τὸ μικρό, μὰ ἡρωικὸ στόλο τῶν Ἑλλήνων. Θὰ τοὺς ἔδειχνε, καθὼς θὰ περνοῦσαν, ὅλα τὰ μέρη, ποὺ εἶδαν τὴ μεγάλη ναυμαχία. Τὴν Ψυττάλεια—Λειψοκουτάλα τὴ λένε σήμερα—τὸ νησάκι αὐτό, ποὺ ἐπάνω στοὺς βράχους του ἔπεφταν καὶ τσακίζονταν οἱ περσικὲς τριήρεις. Τὸν Αἰγάλεω, τὸ βουνό, ποὺ σὲ μιὰ κορυφή του εἶχε στήσει τὸ θρόνο του ὁ Ζέρξης, ὁ βασιλιάς τῶν Περσῶν, γιὰ νὰ βλέπῃ ἀπὸ ψηλᾶ τὴ ναυμαχία. Καὶ στὸ βάθος τὸ νησὶ τῆς Σαλαμίνας, ὅπου εἶναι σήμερα ὁ ἑλληνικὸς ναύσταθμος.

Καὶ τί δὲ θάβλεπταν σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι! Τί δὲ θὰ μάθαιναν! Ἔπειτα θὰ πήγαιναν στὸ πίσω μέρος τοῦ νησιοῦ, ὅπου εἶναι τὸ μοναστήρι τῆς Φανερωμένης. Θὰ ἔτρωγαν κάτω ἀπὸ τὰ πεῦκα καὶ θὰ περνοῦσαν ὅλη τὴν ἡμέρα κοντὰ στὴ θάλασσα, θὰ κολυμποῦσαν, θὰ ψάρευαν, θὰ ἔπιαναν καθούρια, θὰ μάζευαν ὥραϊα, χρωματιστὰ βότσαλα ἀπὸ τὴν ἀμμουδιά. Καὶ θὰ γύριζαν πάλι στὸν Πειραιὰ μὲ τὸ βασίλεμα τοῦ ἥλιου.

Τί ὥραία ἐκδρομὴ! Ὁ Χρηστάκης δὲν ἔβλεπε πότε νὰ φτάσῃ ἡ ὥρα. Ὁ δάσκαλος τοὺς σκόλασε νωρίτερα καὶ τοὺς εἶπε, πώς τὸ ἀπόγεμα δὲν ἔχουν μάθημα.

—Τὸ ἀπόγεμα θὰ γράψετε στὰ σπίτια σας τὸ μάθημά σας, μὲ τὴν ἡσυχία σας... τοὺς εἶπε. Τὸ πρωὶ θὰ μαζευτῆτε ὅλοι στὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ φύγωμε μαζί. Καὶ θὰ μοῦ φέρετε ὅλοι γραμμένο τὸ μάθημά σας. Κι ἔπειτα θὰ ξεκινήσωμε νὰ κατεβοῦμε στὴν προκυμαία, ποὺ θὰ μᾶς περιμένη τὸ πλοϊο. Θάχετε μαζί σας ὅλοι καὶ τὰ σακίδιά σας μὲ ὅ, τι χρειάζεται. Πηγαίνετε τώρα· καὶ αὔριο μὲ τὸ καλό.

Αύτὸ τοὺς εἶπε καὶ τοὺς ἀπόλυσε.

‘Ο Χρηστάκης ἔφτασε, πιηδώντας ἀπὸ τὴ χαρά του, στὸ σπίτι του.’ Αλλὰ ποῦ μυαλὸ νὰ γράψῃ μάθημα! Οὕτε εἶπε στὴ μητέρα του, πὼς τοὺς εἶχε βάλει μάθημα ὁ δάσκαλος νὰ γράψουν. Τῆς τόκρυψε. «Δὲ βαριέσαι!» ἔλεγε μέσα

του. «Ποῦ θὰ θυμηθῇ αὔριο μέσα στὴ φασαρία ὁ δάσκαλος νὰ ζητήσῃ τετράδια; δὲ γράφω τίποτε....»

Ἐφαγε κι ἄρχισε ἀμέσως τὰ παιγνίδια μὲ τὸ σκύλο του. Ἀν μποροῦσε νὰ τὸν πάρῃ κι αὐτὸν μαζί του, νὰ τοῦ κάμη ἓνα μπάνιο, νὰ τοῦ πετάῃ πέτρες στὴ θάλασσα κι ἐκεῖνος νὰ τρέχῃ νὰ τὶς πιάνῃ, νὰ πέφτῃ στὸ νερὸ καὶ νὰ κολυμπάῃ!..

Σέ λίγο ήρθε κι ό φίλος του, ό Θοδωράκης, που καθόταν στὸ ἀντικρινὸ σπίτι.

—Πᾶμε—τοῦ εἶπε—κάτω στὸ λιμάνι νὰ ἴδοῦμε, ὃν ήρθε ἡ βενζινάκατο στὴν προκυμαία;

Τι θάδινε, ὃν μποροῦσε νὰ μπῆ ἀπὸ τώρα μέσα, νὰ εἶναι ἀσφαλισμένος, πώς θὰ φύγη. Καὶ νὰ μὴν τὸ κουνήση ἀποκεῖ ως τὸ πρωά.

—Πᾶμε! Τοῦ εἶπε ό δλλος.

Ζήτησε τὴν ἄδεια τῆς μητέρας του.

—Δὲν ἔχεις μαθήματα νὰ κάμης; τὸν ρώτησε ἐκείνη.

—Δὲν ἔχω... τῆς εἶπε. 'Ο δάσκαλος μᾶς εἶπε νὰ ξεκουραστοῦμε σήμερα τὸ ἀπόγευμα γιὰ τὸ ταξίδι.

'Η ψευτιά του πέρασε. Καὶ ἔφυγαν μὲ τὸ φίλο του. "Ολο τὸ ἀπόγευμα γύριζαν στὸ λιμάνι. Τὸ βράδυ γύρισε κουρασμένος κι ἔπεσε ἀπὸ νωρὶς νὰ κοιμηθῇ, γιὰ νὰ ξυπνήσῃ πρωὶ αὔριο.

Πρωὶ πρωὶ σηκώθηκε, νίφτηκε, ἕκαμε τὴν προσευχή του. Πῆρε τὸ σακίδιό του, ποὺ τοῦ εἶχε ἑτοιμάσει ἡ μητέρα του μὲ διάφορα κρύα φαγητὰ καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ σχολεῖο. 'Η μητέρα τὸν πήγε ώς τὴν πόρτα.

—Στὸ καλό, παιδί μου! Καλὸ ταξίδι! 'Ο Θεὸς μαζί σας! Καὶ φρόνιμα....

"Εφτασε στὸ σχολεῖο. 'Ο δάσκαλος ἐκείνη τὴν ὥρα μάζευε τὰ τετράδια. Αὐτὸ δὲν τὸ περίμενε ό Χρηστάκης. Κρυβόταν πίσω ἀπὸ τοὺς ἀλλούς, γιὰ νὰ μὴν τὸν προσέξῃ ό δάσκαλος καὶ νὰ ξεφύγη. Μὰ τὸ μάτι τοῦ δασκάλου τὸν πῆρε μιὰ στιγμή.

—Τὸ τετράδιό σου.... τοῦ εἶπε. Τί περιμένεις;

—Δὲν ἔχω... ἀποκρίθηκε μουδιασμένα ό Χρηστάκης.

—Γιατί δὲν ἔχεις; δὲν ἔγραψες;

"Αλλη ψευτιά ό Χρηστάκης:

—Δέν πρόφτασα, κύριε. Είχε άρρωστήσει κάποιος θεῖος μου καὶ μ' ἔστειλε ἡ μητέρα μου νὰ ἴδω πῶς εἶναι. Ἀπ' ἐκεῖ μ' ἔστειλαν νὰ πάρω ἔνα γιατρικό.

Μὰ εἶχε κοκκινίσει τόσο πολύ, καθὼς ἔλεγε τὸ ψέμα, ποὺ ό δάσκαλος τὸν κατάλαβε.

Γι' αὐτὸ—τοῦ εἶπε—ἔσù δὲ θᾶξε ἔρθης στὴν ἐκδρομή. Θὰ

καθίσης στὴν κατώτερη τάξη ώς τὴν ὥρα, ποὺ θὰ σκολάσῃ τὸ σχολεῖο. Σὲ τιμωρῶ, ὅχι τόσο γιὰ τὸ μάθημα, ποὺ δὲν ἔγραψες. Σὲ τιμωρῶ γιὰ τὸ ψέμα, ποὺ εἶπες. Νὰ μάθης ἄλλοτε νὰ μὴ λές ψέματα!

«Ο Χρηστάκης ἔβαλε τὰ κλάματα. Τέτοιο κακό δὲν τὸ περίμενε. Καλύτερα ν' ἄνοιγε ἡ γῆ νὰ τὸν κατάπινε. Τ' ἀλλα παιδιὰ τῆς τάξης του ἔφυγαν χαρούμενα μὲ τὸ δάσκαλο!»

Ἐκεῖνος πῆγε κλαμένος καὶ ἐλεεινὸς στὴν ἄλλη τάξη. Τὰ μικρότερα παιδιά τὸν ἔβλεπαν καὶ γελοῦσαν. Τί εἶχε πάθει ὁ καημένος, τί εἶχε πόθει! Καὶ τώρα μὲ τί μοῦτρα νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι του;

Τὸ μεσημέρι γύρισε σπίτι του σὰ βρεγμένη γάτα.

—Καλῶς ὕρισες! Τοῦ εἴπε ἡ μητέρα του ξαφνισμένη. Κάτι τόσο νωρίς, δὲν πήγατε στὸ ταξίδι;

Κάτι εἶχε μυριστῇ ἡ μητέρα του ἀπὸ τὰ κρεμασμένα μοῦτρα του. Τί νὰ τῆς εἰπῇ ὁ Χρηστάκης; σκάρωσε ἀμέσως ἄλλη ψευτιά. “Οταν εἰπῇ, βλέπεις, κανεὶς ἔνα ψέμα, πρέπει νὰ βρῇ ὑστερα κι ἄλλα δέκα, γιὰ νὰ τὸ σκεπάσῃ.

—Δὲν πήγαμε, μητέρα—εἴπε μουδιασμένα—γιατὶ ὁ δάσκαλος φοβήθηκε, πῶς θὰ πιάσῃ φουρτούνα.

—Φουρτούνα μὲ τέτοιον καιρό; ἔκαμε ἡ μητέρα του. Κύριε ἐλέησον! Σήμερα εἶναι χαρὰ Θεοῦ. Κι ὁ δάσκαλος φοβήθηκε, πῶς θὰ πιάσῃ φουρτούνα;

Ἡ μητέρα του εἶχε καταλάβει, πῶς κάποιο ψέμα ἦταν στὴ μέση, μὰ δὲν τοῦ εἴπε τίποτε. Ἡθελε νὰ τὸν πιάσῃ. Καὶ θὰ ἴδούμε τώρα πῶς πιάστηκε φαν: γάρ ὁ καλός σου ὁ Χρηστάκης.

Κατὰ τὸ βραδάκι ἡ μητέρα του τὸν πῆρε μαζὶ της, νὰ πᾶνε περίπατο τάχα. Καὶ τὸν τράβηξε κατὰ τὸ λιμάνι.

—”Οχι ἀπ’ ἐδῶ, μητέρα, τῆς ἔλεγε κεῖνος καὶ κοντοστεκόταν.

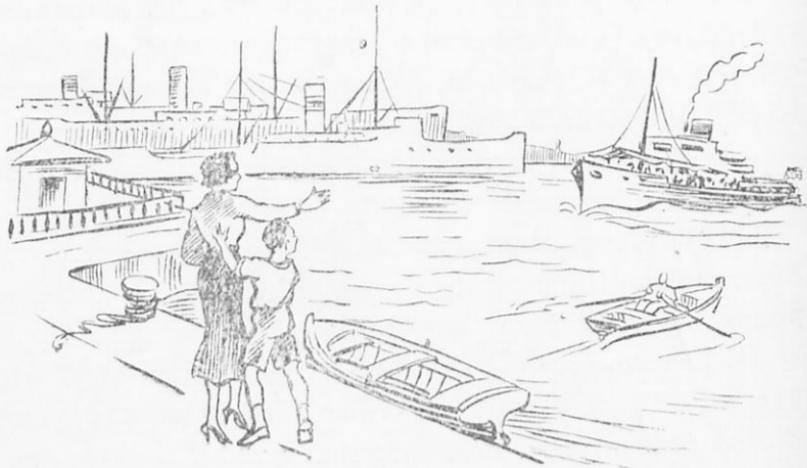
—Γιατὶ ὅχι ἀπ’ ἐδῶ; τὸν ρωτοῦσε ἔκείνη.

—Δὲν εἶναι ώραϊα ἀπ’ ἐδῶ, μητέρα. Πᾶμε ἀπ’ τὴν ὅλη μεριά...

Μὰ ἔκείνη δὲν ἄλλαξε δρόμο.

—‘Ωραία είναι κι ἀπ’ ἐδῶ, τοῦ ἔλεγε. Πολὺ ώραία. Θὰ
ἰδῆς τώρα τί ώραία ποὺ είναι.

Κατέβηκαν στὴν προκυμαία καὶ κοίταζαν τὰ ἀτμόπλοια,
ποὺ ἔμπαιναν στὸ λιμάνι. ”Αλλα σφύριζαν γιὰ ἀναχώρηση,
ἄλλα ἔριχναν μὲ κρότους τὶς ἄγκυρές τους, βάρκες μὲ πανά-
κια καὶ βενζινάκατοι ἔσκιζαν τὰ ἥσυχα νερὰ τοῦ λιμανιοῦ.
Μὰ ὁ Χρηστάκης δὲν ἔβλεπε τίποτε. Τὸ μάτι του ἦταν
καρφωμένο ὅλη τὴν ώρα στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ, ποὺ

είναι τὰ δυὸ φανάρια, δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Τὸ κόκκινο καὶ
τὸ πράσινο. ”Εξαφνα κάτι πῆρε τὸ μάτι του! Δυστυχία
μου! Πάγωσε. Τώρα τὸ ξεχώριζε καλά. ”Ηταν τὸ μικρὸ βεν-
ζινόπλοιο τῆς ἑκδρομῆς, ποὺ γύριζε ἀπὸ τὴ Σαλαμίνα.
Τώρα θάβγαινε στὴ μέση ἡ ψευτιά του.

—Πᾶμε, μητέρα! Πᾶμε....

Κι ἔτρεμε ἡ φωνή του.

—Γιατί νὰ πᾶμε; τὸν ρώτησε ἐκείνη ἀδιάφορα.

—Γιατί κρυώνω,

Κι ἀλήθεια! Κρύωνε ὁ καημένος. Τὸν εἶχαν πιάσει κρυ-
ἀδες. Μὰ ὅχι ἀπὸ τὸ κρύο. Κρύωνε ἀπὸ τὸ ντρόπιασμα,
ποὺ τὸν περίμενε.

—Κρυώνω πολύ, μητέρα.

—Μπά! τοῦ εἶπε ἐκείνη. Τί λέσ! Μ' αὐτὴ τὴ ζέστη κρυ-
ώνεις; ίδεα σου είναι, παιδί μου.

Καὶ τὸν κράτησε ἀπὸ τὸ χέρι.

Τὸ βενζινόπλοιο μὲ τ' ἄλλα παιδιά πλησιάζει στὴν
προκυμαία. Φαίνονταν τώρα καθαρὰ τὰ παιδιά στὸ κατά-
στρωμα. Εὔχαριστημένα, ζωηρά, ὅλο γέλια καὶ χαρές.
Τὸ ψέμα τοῦ Χρηστάκη δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ κρυφτῇ. Τί
θὰ ἔλεγε στὴ μητέρα του; καὶ τί θὰ ἔλεγαν τὰ ἄλλα παιδιά,
ὅταν θὰ τὸν ἔβλεπαν νὰ περιμένη ἀδιάντροπα στὴν προ-
κυμαία;

«Δὲ φτάνει, ποὺ τὴν ἔπαθε—θὰ ἔλεγαν—μὰ ἔχει καὶ μοῦ-
τρα ὁ ἀφιλότιμος καὶ μᾶς περιμένει». Ἡ μητέρα του, ποὺ
ἔκανε τώρα, πώς δὲν εἶχε ίδει τὸ πλοϊο μὲ τὰ παιδιά, γύρισε
καὶ τοῦ εἶπε ἔξαφνα:

—Αὔτὸ δὲν είναι τὸ πλοϊο τῆς ἐκδρομῆς; αὔτὰ δὲν είναι
τὰ παιδιά τῆς τάξης σου; ἢ κάνω λάθος;

Ἐκεῖνος ἔβαλε τὰ κλάματα.

—Πᾶμε μητέρα, πᾶμε... τὴν παρακαλοῦσε.

Καὶ τὴν τραβοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι, κρυβόταν πίσω ἀπὸ τὰ
φουστάνια της, νὰ μὴν τὸν γνωρίσουν τ' ἄλλα παιδιά,
ποὺ εἶχαν πλησιάσει.

—Πᾶμε, μητέρα...

Ἡ μητέρα τὸν λυπήθηκε. Τὸν πῆρε κι ἔφυγαν. Τρύ-
πωσαν μέσα στὸν κῆπο τῆς προκυμαίας. Ἐκεῖ σταμάτησε
ἡ μητέρα του.

—Γιατί μοῦ εἶπες ψέματα; τὸν ρώτησε. Δὲ ντρέπεσαι; ντροπή σου! Ντρέπομαι ἐγὼ γιὰ σένα.

Ἐκεῖνος μὲ κλάματα ἀναγκάστηκε νὰ εἰπῇ τώρα ὅλη τὴν ἀλήθεια. Καὶ τῆς φιλοῦσε τὰ χέρια.

—Δὲν τὸ ξανακάνω, μητέρα μου! Δὲν τὸ ξανακάνω! Μόνο νὰ μὴν πῆς τίποτε, σὲ παρακαλῶ, τοῦ πατέρα τὸ βράδυ. Νὰ μὴν τοῦ πῆς τίποτε, μητέρα! Νὰ μὴν τὸ μάθῃ ὁ πατέρας, αὐτὸ ποὺ ἔκαμα....

—Ό πατέρας πρέπει νὰ τὰ μαθαίνῃ ὅλα... τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του.

Καὶ τὸν τράβηξε στὸ σπίτι, χωρὶς νὰ τοῦ ξαναμιλήσῃ... Τὸ βράδυ θὰ τάλεγε τοῦ πατέρα του.

Σὲ λιγάκι ἥρθε κι ὁ πατέρας του, κουρασμένος ἀπὸ τὴ δουλειά του. Καὶ τὰ ἔμαθε ὅλα. Συγχύστηκε πολὺ ὁ ἀνθρωπὸς ἀπὸ τὸ ψέμα τοῦ Χρηστάκη. Καὶ τὸν τιμώρησε ὅπως τοῦ ἔπρεπε.

—Φουρτούνα ἔ; τοῦ ἔλεγε. Φοβήθηκε τὴ φουρτούνα ὁ δάσκαλός σου; φουρτούνα, καλοκαίρι καιρό; ἡ φουρτούνα ἤταν στὸ κεφάλι σου, κακὸ παιδί!

Κι ἀλήθεια, ἡ σωστὴ φουρτούνα εἶχε πέσει στὸ κεφάλι του. Μὰ ἀπὸ τότε δὲν ξαναλέει πιὰ ψέματα ὁ Χρηστάκης. Φοβᾶται τὸ ψέμα περισσότερο ἀπὸ τὴ χειρότερη φουρτούνα.

7. Ο ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΠΕΤΑΕΙ

‘Ο θεῖος τοῦ Χρηστάκη ἤταν ἀεροπόρος σὲ μιὰ «έταιρία ἐναερίων ταξιδίων». Καὶ κάθε φορά, ποὺ γυρίζοντας ἀπὸ τὰ ταξίδια του πήγαινε στὸ σπίτι τους νὰ τοὺς κάμη ἐπίσκεψη, ἔλεγε τοῦ Χρηστάκη:

—Πότε θὰ ἔρθης, Χρηστάκη, νὰ σὲ πάρω μαζί μου στὸ ταξίδι; θὰ ίδης τί ώραῖα ποὺ εἶναι. Δὲ γίνεται ώραιότερο ταξίδι ἀπ' αὐτό.

Μὰ ποῦ ν' ἀκούσῃ δὲ Χρηστάκης τέτοιο ταξίδι! Ἔτρεμε, ποὺ τὸ συλλογιζόταν. Νὰ πετάξῃ αὐτός; ὅταν ἔβλεπε ἀεροπλάνα καὶ περνοῦσαν ἀποπάνω ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ ὑστερα χάνονταν μέσα στὰ σύννεφα, τὸν ἔπιανε σύγκρυο. Κι ἃς μὴν ἤταν μέσα. Ὁχι νὰ βρεθῇ κι αὐτός ἐκεῖ ἐπάνω! Καὶ στὸν ὑπὸ του ἀκόμη, ὅταν ἔβλεπε, πώς πετοῦσε, ξυπνοῦσε τρομαγμένος καὶ δὲν ξανάκλεινε τὰ μάτια του, ἀπὸ Φόβο, μήπως ξαναπετάξῃ στ' ὄνειρό του.

Θυμόταν τὴ χελώνα τοῦ παραμυθιοῦ, ποὺ τὴν εἶχε ἀρπάξει ἔνας ἀετὸς στὰ νύχια του, τὴν πῆγε ως τὰ σύννεφα κι ὑστερα τὴν ἄφησε κι ἐπεσε κάτω κι ἔσπασε τὸ καύκαλό της. *“Α! ὅχι!* Αὐτὸς δὲ θὰ τὴν πάθαινε ποτὲ σὰν τὴν ἀνόητη χελώνα.

—Ο θεῖος του μιλοῦσε συγκανὰ στὸ τραπέζι γιὰ τὰ ταξίδια του. *“Ελεγε,* ὅτι πιὸ ἀσφαλισμένος εἶναι νὰ ταξιδεύῃ κανεὶς σήμερα μὲ ἀεροπλάνο, περὰ μὲ ἀτμόπλοιο. Χιλιάδες ἄνθρωποι ταξιδεύουν σ' ὅλο τὸν κόσμο μὲ ἀεροπλάνα. Καὶ τί ταξίδι! Φεύγουν ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη τοῦ κόσμου καὶ πᾶνε στὴν ἄλλη ἄκρη. Χιλιάδες μίλια. Μήπως δὲν τὰ βλέπουν νὰ περνοῦν, κάθε τόσο, τὰ μεγάλα ώραῖα ὑδροπλάνα ἀπὸ τὸ Φάληρο, ὅπου παίρνουν βενζίνη, γιὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὸ ταξίδι τους; καί, δόξα στὸ Θεό, πηγαίνουν κι ἔρχονται, χωρὶς νὰ πάθουν τὸ παραμικρό.

—*“Αν γίνωνται καμιὰ φορὰ καὶ δυστυχήματα, ἔλεγε ὁ θεῖος Βασίλης, μήπως δὲ γίνονται καὶ μὲ τὰ ἀτμόπλοια καὶ μὲ τοὺς σιδηροδρόμους καὶ μὲ τ' αὐτοκίνητα;* καὶ ποιῶ

περισσότερα μάλιστα, ὅπως λένε ἔκεινοι, ποὺ τὰ λογάριασαν. Ποιός ὅμως φοβᾶται νὰ ταξιδέψῃ μὲ ἀτμόπλοιο, ἐπειδὴ γίνεται πότε πότε κι ἔνα ναυάγιο, ἢ μὲ σιδηρό-

δρομο, γιατὶ γίνεται καμιὰ φορὰ μιὰ ἐκτροχίαση ἢ μιὰ σύγκρουση; γιατὶ λοιπὸν νὰ φοβᾶστε τ' ἀεροπλάνα;

"Ἐπειτα τοὺς ἔξηγοῦσε, ὅτι σήμερα ἔχουν τελειοποιηθῆ τόσο οἱ μηχανὲς τῶν ἀεροπλάνων, ποὺ σπάνιο εἶναι νὰ πάθουν τίποτε. Τὰ μεγάλα μάλιστα ἀεροπλάνα ἔχουν ἀπὸ τρεῖς καὶ τέσσερεις ἥλικες, μὲ ἔχωριστοὺς κινητῆρες,

ποὺ κι ἀν πάθη δ ἔνας τίποτε, ταξιδεύουν μὲ τοὺς ἄλλους.

—Τὰ καημένα τὰ ἀτμόπλοια—τοὺς ἔλεγε ἀκόμη—ἄμα τὰ πιάση μιὰ δυνατὴ τρικυμία, δὲν μποροῦν νὰ τὴν ξεφύγουν. Θὰ τὴν περάσουν θέλοντας καὶ μή.

—Μήπως τ' ἀεροπλάνα μποροῦν νὰ τὴν ξεφύγουν;. ρωτοῦσε ὁ Χρηστάκης.

—Βέβαια τὴν ξεφεύγουν... τοῦ ἐξηγοῦσε ὁ θεῖος. Γιατὶ μποροῦν νὰ πετοῦν ψηλότερα ἢ χαμηλότερα καὶ νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὰ μεγάλα ρεύματα τοῦ ἀέρα. Κάποτε μάλιστα πετοῦν ψηλότερα ἀπὸ τὰ σύννεφα. Ἀποκάτω τους βρέχει καὶ πέφτουν κεραυνοὶ κι αὐτὰ ταξιδεύουν, μέσα στὸν ἥλιο καὶ τὴ γαλήνη. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ξεφεύγουν καὶ τὶς ὅμιχλες, ποὺ εἴναι μεγάλοι κίνδυνος, γιὰ τὰ πλοῖα στὴ θάλασσα. Καὶ οὕτε ζέρες ὑπάρχουν ἐκεῖ ἐπάνω, γιὰ νὰ πέσουν ἐπάνω τους, οὕτε φόβο ἔχουν νὰ συγκρουσθοῦν μὲ ἄλλα σκάφη, μέσα στὴν ἀπλοχωριὰ τοῦ οὐρανοῦ.

”Επειτα τοὺς ἐξηγοῦσε πάλι, ὅτι μὲ τὸν ἀσύρματο σήμερα τ' ἀεροπλάνα ἔχουν ταχτικὲς πληροφορίες ἀπὸ τοὺς μετεωρολογικοὺς σταθμούς, τί καιρὸ θ' ἀπαντήσουν μπροστά τους. Καὶ φυλάγονται ἀλλάζοντας πορεία ἢ δὲν ξεκινοῦν ἀπὸ τ' ἀερολιμάνια, ὡσπου νὰ περάσῃ ἡ κακοκαιρία. Γι' αὐτὸ κάθε μέρα πληθαίνουν οἱ ἐπιβάτες τῶν ἀερoplάνων. Σήμερα ὅλοι ταξιδεύουν ἀφοβα μὲ τ' ἀεροπλάνα. ‘Ως καὶ οἱ ἀγράμματοι, ποὺ ἔβλεπαν ἄλλοτε ἀεροπλάνο κι ἔκαναν τὸ σταυρό τους ἀπὸ τὸ φόβο τους.

—Νὰ ιδῆτε—τοὺς ἔλεγε ὁ θεῖος Βασίλης—ὅτι σὲ χρόνια οἱ ἀνθρωποι θὰ προτιμοῦν τ' ἀεροπλάνα ἀπὸ τὰ βαπτόρια καὶ τοὺς σιδηροδρόμους.” Οχι μόνο γιὰ νὰ ταξιδεύουν γρήγορα, ἀλλὰ καὶ γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια.

Μὰ ποῦ ν' ἀκούση πάλι ὁ Χρηστάκης! Ἀπὸ τὸ ἔνα αὐτὶ ἔμπαιναν τὰ λόγια τοῦ θείου του κι ἀπὸ τὸ ἄλλο τοῦ ἔβγαιναν. Αὐτὸς δὲ θὰ πετοῦσε ποτέ. Μιὰ φορὰ μόνον ἀποφάσισε νὰ στείλῃ ἔνα γράμμα σὲ κάποιο φίλο του στὴ Θεσσαλονίκη μὲ τὸ ἀεροπορικὸ ταχυδρομεῖο. Καὶ ὥσπου νὰ φτάσῃ τὸ γράμμα—ἔφτασε σὲ δυὸ ὕρες μέσα—ἔτρεμε, σὰ νὰ ἥταν ὁ ἴδιος μέσα στὸ φάκελο.

Θὰ τὸ πιστέψετε λοιπόν; Σήμερα ἀπὸ δώδεκα χρόνια, ὁ Χρηστάκης πετάει! Ἔγινε ἀεροπόρος κι αὐτὸς σὰν τὸ θεῖο του. Καὶ ἔιναι ἔνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους ἀεροπόρους μας. Καὶ γελάει, ὅταν συλλογίζεται τοὺς παιδιάτικους φόβους του.

8. ΟΙ ΠΕΙΡΑΣΜΟΙ

Ἐνα παιδὶ διαβάζει
κι ἀπὸ τὸ παραθύρι
μιὰ δάχτιδα ἥλιου μπαίνει
καὶ τὸ γλυκοκοιτάζει.
«Ἐλα, μικρούλη μου, ἔξω
νὰ παίξωμε μαζί!».
Μὰ τὸ παιδὶ τῆς γνέφει:
«Μελέτη ἔχω πολλή!».

Τοῦ γλυκοψιθυρίζει
κι ἔνα μικρὸ πουλάκι:
«Ἐξω ούρανὸς γαλάζιος,
τὸ δάσος πρασινίζει!».

Καὶ τὸ παιδί κοιτάζει
μ' ἀγάπη τὸ πουλί,
μὰ λέει: «"Οταν τελειώσω
μελέτη καὶ γραφή».

Τὰ πράσινά της φύλλα
νά! κι ἡ μηλιά σαλεύει:
«"Ελα νὰ δοκιμάστης
τὰ ζουμερά μου μῆλα·
κοκκίνισαν, τὰ βλέπεις;
δὲν εἶναι πιὰ στυφά".
«"Οταν θὰ μελετήσω,
θαρρῶ» λέει στὴ μηλιά.

«'Ετέλειωσα!» φωνάζει
«Τώρα μπορῶ νὰ παίξω».
Στὸν κῆπο κατεβαίνει,
τὰ μῆλα δοκιμάζει,
ἀκούει καὶ τὸ πουλάκι,
ποὺ γλυκοκελατηδεῖ
καὶ χαίρεται στὸν ἥλιο
τὸ φρόνιμο παιδί!

Μυρτιώτισσα.

ΤΟ ΧΩΡΙΟ

9. Τὸ καταραμένο χωριό.

Τὸ ἔλεγαν «Καταραμένο Χωριό».

«Οταν κανένας ξένος ἥθελε νὰ πάη νὰ περάσῃ ἐκεῖ τὸ
καλοκαίρι του, ὅλοι ὅσοι τὸ ἥξεραν αὐτὸ τὸ χωριό, τοῦ
ἔλεγαν:

—Σ' αὐτὸ τὸ καταραμένο χωριὸ θὰ πᾶς; ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάψῃ!

Καὶ κανένας δὲν πήγαινε. Καὶ ὅποιος γελάστηκε μιὰ φορὰ καὶ πῆγε, δὲν ξαναπῆγε πιά.

Καὶ ὅμως ἦταν ἔνα ὡραῖο χωριό, χτισμένο στὴν πλαγιὰ ἐνὸς καταπράσινου βουνοῦ. Τὰ σπιτάκια του, καθὼς σκαρφάλωναν ἀνάμεσα στὶς πρασινάδες, φαίνονταν ἀπὸ μακριὰ σὰν κοπάδι ἀπὸ λευκόμαλλα πρόβατα. Κρύα, γάργαρα νερὰ τὸ δρόσιζαν. Τὰ περιβόλια τοῦ ἔδιναν πλούσιο καρπό. Τί σταφύλια τὸ καλοκαίρι καὶ τί μῆλα τὸ χειμώνα! Ἡταν μὲ τὸ ὄνομα τὰ σταφύλια του καὶ τὰ μῆλα του, ἀκόμη καὶ στὴν Ἀθήνα. Καὶ τὸ χῶμα τῶν βουνῶν του, παχὺ καὶ πλούσιο, ἔδινε ἀφθονη βοσκή. Τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια χάριζαν ἀφθονο καὶ ὡραῖο γάλα. Καὶ στὶς στάνες τους οἱ τσοπάνηδες ἔβγαζαν τὸ καλύτερο βούτυρο καὶ ἔπηζαν τὸ ἐκλεχτότερο τυρί. "Ολα τὰ καλὰ τὰ εἶχε δώσει ὁ Θεὸς σ' αὐτὸ τὸ χωριό.

Εὐλογημένο ἔπρεπε νὰ τὸ λένε τέτοιο χωριό, ὅχι καταραμένο.

Γιὰ νὰ τοῦ βγῆ ὅμως τὸ κακὸ ὄνομα, δὲν τοῦ βγῆκε ἀδικα. Μαζὶ μὲ τὰ καλά του, κάτι κακὸ καὶ ἀνάποδο θὰ εἴχε. Καὶ εἶχε πολλά, ὅπως ἔλεγαν ὅλοι οἱ ξένοι, ποὺ εἶχαν περάσει ἀπ' ἐκεῖ. "Εμοιαζε μὲ τὸν ὅμορφο ἄνθρωπο, ποὺ ἔχει κακὴ καὶ διεστραμμένη ψυχή.

Τὰ σπίτια του, κάτι ἐλεεινὲς χαμοκέλες, ἦταν βρώμικα καὶ ἀπεριποίητα. Οὔτε τὸ νερὸ ἔλειπτε ἀπὸ τὸν τόπο νὰ τὰ καθαρίσουν, οὔτε τὰ χρήματα ἔλειπαν ἀπὸ τοὺς χωριάτες νὰ τὰ περιποιηθοῦν. Κέρδιζαν ἀρκετὰ ἀπὸ τὶς ἐσοδειές τους. Ἄλλὰ τοὺς ἔλειπτε τὸ φιλότιμο.

‘Η ἀκαθαρσία τοὺς ἔτρωγε. Οἱ ψύλλοι χόρευαν ὅλο τὸ χρόνο καὶ τὸ καλοκαίρι· οἱ κορέοι, οἱ μύγες καὶ τὰ κουνούπια εἶχαν πανηγύρι. Καὶ οἱ ἀρρώστιες, ποὺ τὶς γεννάει ἡ ἀκαθαρσία, δὲν ἀπολείπτανε. Οἱ ἄνθρωποι ἦταν χλομοί, σὰν τὰ λεμόνια καὶ τὰ παιδιά ἀρρωστιάρικα καὶ ζαρωμένα. “Οσοι γελάστηκαν καὶ πῆγαν ἐκεῖ νὰ ξεκαλοκαιριάσουν, ἔφευγαν πρὶν ἀπὸ τὴν ὥρα τους, γιατὶ ἀντὶ νὰ βροῦν τὴν ύγεια τους, ἀρρώσταιναν.

Μὰ καὶ οἱ χωριάτες, ἀντὶ νὰ τραβήξουν τοὺς ξένους μὲ τὸν καλό τους τρόπο, τοὺς ἔδιωχναν, δίχως νὰ τὸ καταλάβουν. “Αμα ἔπεφτε ξένος στὰ χέρια τους, κοίταζαν νὰ τὸν γδύνσουν. “Ολα τους τὰ πράματα τὰ πουλοῦσαν ἀκριβώτερα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Γιὰ νὰ νοικιάσουν δυὸς παλιοκαμαροῦλες, ζητοῦσαν περισσότερα κι ἀπὸ τὰ καλύτερα ξενοδοχεῖα. “Ενα ποτήρι νερὸς νὰ ζητοῦσε κανείς, ἔπρεπε νὰ τὸ πληρώσῃ.

Τὰ παιδιά τους ἦταν κι αὐτὰ κακομοιριασμένα καὶ πρόστυχα. Περιγελοῦσαν τοὺς ξένους, πετροβολοῦσαν τὰ περαστικὰ αὐτοκίνητα, ἔβαζαν τὰ σκυλιά τους νὰ κυνηγοῦν τοὺς περαστικούς. Καὶ οἱ γονεῖς τους, ἀντὶ νὰ τὰ μαλώσουν, τὰ ἔβλεπαν καὶ τὰ καμάρωναν. +

Μὰ μήπως ἦταν κι αὐτοὶ καλύτεροι; Γιὰ νὰ κρατήσουν καμιὰ συντροφιὰ ἀπὸ περαστικοὺς ξένους στὸ χωριό τους, ἔριχναν καρφιὰ στὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ τρυποῦν τὰ λάστιχα τῶν αὐτοκινήτων κι ἔτσι, θέλοντας καὶ μή, νὰ μένουν οἱ ξένοι, ὡσπου νὰ τὰ διορθώσουν. Κι ὅταν ἔμεναν, ἔπεφταν ἐπάνω μικροὶ καὶ μεγάλοι, σὰν τὶς μύγες στὸ ψοφίμι. Τὰ παιδιά ζητιάνευαν. “Ἐφερναν ἔνα λουλουδάκι τοῦ κάμπου καὶ ζητοῦσαν νὰ πληρωθοῦν. “Οταν δὲν εἶχαν λου-

λούδι, ἔφερναν ἔνα πράσινο φύλλο, καὶ ἥθελαν νὰ τὸ πουλήσουν γιὰ τριαντάφυλλο. Οἱ μεγάλοι γιὰ τὸ παραμικρότερο θέλημα γύρευαν τάλληρα. Τὰ μαγαζιὰ γιὰ δυὸ αὐγὰ τηγανητὰ καὶ λίγο τυρὶ ζητοῦσαν τὴ μάνα τους καὶ τὸν πατέρα τους, ποὺ λέει ὁ λόγος.

Καὶ τί νὰ ἰδοῦν οἱ ξένοι καὶ τὶς λίγες ὕρες, ποὺ ἔμεναν στὸ καταραμένο χωριό; οἱ χωριάτες ἔβριζαν καὶ βλαστημοῦσαν ὁ ἔνας τὸν ἄλλον, ὅπως λένε ἀλλοῦ «καλημέρα». Οἱ φιλονικίες δὲν ἀπόλειπαν. Μαχαίρια ἀστραφταν στὰ καλὰ καθούμενα καὶ πιστόλια βροντοῦσαν. Τὴν Κυριακὴν μαζεύονταν ὄλοι στὰ δύο κεφενεδάκια τοῦ χωριοῦ, ἔπαιζαν χαρτιὰ καὶ μάλωναν γιὰ τὰ πολιτικά. Στὴν ἐκκλησία πήγαιναν μόνον κάτι γέροι καὶ κάτι γριοῦλες. Οἱ ἄλλοι, ὅταν δὲν ἔπαιζαν χαρτιὰ στὸ καφενεῖο, μεθοκοποῦσαν στὶς ταβέρνες.

Κρίμα στ' ὠραῖο χωριό! Μὲ τὰ τόσα καλά, ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ Θεός, μποροῦσε νὰ εἰναι εὐλογημένο. Νὰ τρέχουν ἀπὸ παντοῦ οἱ ξένοι, καὶ ν' ἀφήνουν τὰ λεφτά τους, ὅπως ἔτρεχαν στ' ἄλλα χωριά, ποὺ ἔβρισκαν πάστρα, περιποίηση, ἀνθρωπιὰ καὶ καλοσύνη. Κι ὅμως αὐτὸ ἥταν καταραμένο. Ἔτσι ὄλοι τὸ ἥξεραν. Εἶχε χάσει καὶ τ' ὅνομά του. Καὶ τὸ ἔλεγαν ὄλοι: «τὸ καταραμένο χωριό».

10. Τὸ εὐλογημένο χωριό.

Μιὰ Κυριακὴ πρωί, ὕστερ' ἀπὸ τὴ λειτουργία, οἱ γεροντότεροι τοῦ καταραμένου χωριοῦ εἶχαν μαζευτῆ στὸ καφενεῖο τῆς μικρῆς πλατείας. 'Ο μπαρμπα-Μηνάς, ὁ γε-

ροντότερος ἀπ' ὅλους, ποὺ τὸν ἄκουγαν ὅλοι, γιατὶ ἔλεγε σωστὰ καὶ φρόνιμα λόγια, σηκώθηκε καὶ τοὺς μίλησε.

—Δὲν εἶναι κρίμα κι ἄδικο—τοὺς εἶπε—νὰ μὴ ζυγώνη κανένας στὸ χωριό μας, σὰ νὰ εἴμαστε λωβιάρηδες; τί κακὸ εἶναι τοῦτο; ὅλα τὰ περίγυρα χωριὰ γεμίζουν ἀπὸ ξένους κάθε καλοκαίρι. Καὶ μαζεύουν «παρὰ μὲ τὴν οὐρά». Κι ἀ-κοῦνε κι ἔναν καλὸ λόγο, ποὺ ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὰ λεφτά. Καὶ μὲ τὸ νὰ πηγαίνουν οἱ ξένοι, ἡ Κυβέρνηση τοὺς ἔκαμε καὶ δρόμους καὶ σχολεῖα καὶ ὅλα τὰ καλά. Μονάχα ἐμεῖς ζοῦμε κρυφὰ ἀπὸ τὸ Θεό, ποὺ λέει δὲ λόγος. Κι ὅσο πᾶμε καὶ χειρότερα. Ἀλλοῦ πῆγαν ξένοι κι ἔχτισαν σπίτια. Ἐδῶ κι οἱ δικοί μας ἀκόμη, ὅσοι ἔχουν τὸν τρόπο τους, πουλοῦν τὰ σπίτια τους καὶ φεύγουν.

—Ἡ μοῖρα μας εἶναι, μπαρμπα-Μηνά... εἶπαν μερικοί. Τί θέλεις νὰ κάμωμε;

—Δὲν εἶναι ἡ μοῖρα μας... τοὺς εἶπε ὁ φρόνιμος μπαρ-μπα-Μηνάς. 'Ο ἀνθρωπὸς κάνει μοναχός του τὴν μοῖρα του. Δόξα νάχη δὲ Θεός, μᾶς ἔδωσε ὠραῖον τόπο. Ἀέρα καθαρό, χῶμα καρπερό, νερὰ κρούσταλλα. Θὰ μπορούσαμε κι ἐμεῖς νὰ κάμωμε τὸ χωριό μας Παράδεισο. Καὶ τὸ κάναμε Κόλαση. Τί, νὰ κρυβώμαστε μεταξύ μας; Εἴμαστε βρωμιάρηδες, βλάστημοι, παραδόπιστοι! Τὰ σπίτια μας εἶναι ἀχούρια. Μᾶς πνίγει ἡ μύγα καὶ τὸ κουνούπι καὶ μᾶς δέρνουν οἱ ἀρρώστιες ἀπὸ τὴν ἀκαθαρσία μας. Κι ἀν ξεπέση καμιὰ φορὰ καὶ κανένας ξένος ὡς ἐδῶ, κοιτάζομε νὰ τοῦ πάρωμε καὶ τὸ πουκάμισό του. Ποιός νὰ μᾶς ζυγώσῃ; οἱ ἀνθρωποὶ σήμερα εἶναι ἀλλιῶς μαθημένοι. Δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν σὰν τὰ ζῶα. Θέλουν καθαριότητα κι ἀνθρωπιά.

—Γιὰ τοὺς ξένους θὰ κοιτάζωμε τώρα; πετάχτηκε κι εἶπε

κάποιος. Σὰν δὲν τοὺς ἀρέσουμε, νὰ μὴ σώσουν ποτέ τους νὰ ἔρθουν στὸ χωριό μας!

—Οχι γιὰ τοὺς ξένους... τὸν ἀποπῆρε θυμωμένος ὁ μπαρμπα-Μηνάς καὶ χτύπησε τὸ ραβδί του στὸ χῶμα. Γιὰ τὸν ἑαυτό μας, γιὰ τὰ παιδιά μας! Γιατὶ πρῶτα ἐμεῖς ὑποφέρουμε ἀπὸ τὰ χάλια μας. Οἱ ξένοι δὲν ἔχουν τὴν ἀνάγκη μας. Βρίσκουν κι ἄλλοῦ νὰ πᾶνε. Καὶ εἶναι παρακαλετοὶ παντοῦ. Νὰ μὴ φοβερίζης λοιπὸν τοὺς ξένους, κουμπάρε! Τὸ κεφάλι σου νὰ φοβερίζῃς!

Τὸν ἀποπῆραν καὶ οἱ ἄλλοι.

—Σωστὰ τὰ λέει ὁ μπαρμπα-Μηνάς. Ἡ θὰ γίνωμε ἄνθρωποι ἢ θὰ μᾶς πάρη ἡ κατάρα.

—Τὰ λόγια εἶναι φτώχεια... εἴπε τότε ὁ μπαρμπα-Μηνάς. Ἀπὸ αὔριο πρέπει ὁ καθένας μας καὶ ὅλοι μαζὶ νὰ κοιτάξωμε γιὰ τὸ χωριό μας. Νὰ τὸ κάμωμε ν' ἀστράφτη. Καὶ ν' ἀλλάξωμε κι ἐμεῖς κεφάλι.

Τὰ λόγια τοῦ μπαρμπα-Μηνᾶ ἔπιασαν τόπο. Ζύγωνε καὶ τὸ καλοκαίρι. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα οἱ χωριάτες ἀρχίσαν ν' ἀσβεστώνουν τὰ σπίτια τους, νὰ καθαρίζουν τοὺς δρόμους, νὰ συμμαζεύουν τοὺς χοίρους τους, ποὺ γύριζαν ἐλεύθεροι στοὺς δρόμους, νὰ μαζεύουν τὶς κοπριές καὶ τὰ σκουπίδια καὶ νὰ τὰ κουβαλοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, νὰ φέρνουν χώματα καὶ νὰ σκεπάζουν ὅλα τὰ βαλτόνερα. Κι ὁ μπαρμπα-Μηνάς, μὲ ὅλα τὰ γεράματα, γύριζε παντοῦ, μὲ τὸ ραβδί του καὶ παράστεκε στὴ δουλειά. «Κι ἐδῶ, παιδιά μου κι ἔκει παλικάρια μου». Εἶχε στρώσει στὴ δουλειὰ καὶ τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά.

“Ολο τὸ χωριὸ δούλευε νὰ συγυριστῇ, λέες καὶ περίμενε χαρὲς καὶ ξεφαντώματα.

Μέσα σὲ δυὸ μῆνες τὸ χωριὸ εἶχε γίνει ἀγνώριστο. *Α-

στραφτε ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Καὶ μὲ τὴν καθαριότητα ἔλειψε κι ἡ μύγα καὶ τὸ κουνούπι. Οἱ ξένοι ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται στὴν ἀρχὴ ὀλιγοστοί, ἐπειτα περισσότεροι. Γιατὶ καὶ τὸ χωριὸ αὐτὸ ἥταν τ' ὁμορφότερο ἀπὸ τ' ἄλλα. Οἱ ἀνθρωποί του τὸ εἶχαν χαλάσει. Τώρα, ὅπως τοῦ εἶχε βγῆ τὸ κακὸ ὄνομα, ἄρχισε νὰ τοῦ βγαίνῃ τὸ καλό. "Εφυγαν οἱ κακές του ἡμέρες καὶ ἥρθαν οἱ καλές.

"Ολοι τώρα ἥταν εὐχαριστημένοι. Μονάχα οἱ χοῖροι, ποὺ τοὺς εἶχαν περιορίσει καὶ δὲν ἔβοσκαν πιὰ μέσα στοὺς δρόμους, δὲν ἥταν καθόλου εὐχαριστημένοι.

—Χαλᾶνε τὸ χωριό μας... ἔλεγαν. Δὲν εἶναι πιὰ νὰ ζήσῃ κανεὶς ἐδῶ πέρα! Καὶ εἶχαν δίκιο.

11. ΤΟ ΧΩΡΙΟ

'Εκεī στ' ἀπόσκια τοῦ βουνοῦ,
στὰ δροσερὰ χορτάρια,
ποὺ μουρμουρίζουν τὰ νερὰ
καὶ χύνονται καθάρια,
ἐκεī στ' ἀπόσκια τοῦ βουνοῦ,
ὅπου φυσάει τ' ἀγέρι
καὶ χαιρετᾶ τὰ λούλουδα
καὶ παίζει μὲ τὴ φτέρη
καὶ τὰ πουλάκια κελαηδοῦν
στὰ δέντρα ταίρι ταίρι,
ἀπλώνεται μικρὸ χωριὸ
μὲ πεῦκα στολισμένο
καὶ μέσ' στὸν ἥλιο λούζεται
λευκὸ κι εύτυχισμένο

Τὰ κάτασπρα σπιτάκια του,
μικρὰ καὶ μετρημένα,
καθώς φωλιές μικρῶν πουλιῶν
στὰ δέντρα εἶναι κρυμμένα.

"Εχει κι ἀμπέλια νὰ χαρῆ
καὶ στάχυα νὰ θερίσῃ,
ἔχει καὶ πρόσχαρη ἐκκλησιὰ
κοντὰ στὴν κρύα βρύση
κι ἔρχεται κάθε χωριανὸς
ἔκει νὰ προσκυνήσῃ.
Φιλοῦν τὸ χέρι τοῦ παπᾶ
καὶ τὸν καλημερίζουν
καὶ στὶς δουλειές τους ὕστερα
μὲ προκοπὴ γυρίζουν.

*I. Πολέμης.

12. Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΕΡΝΑΕΙ

Εἰκοσιπέντε Μαρτίου! 'Η ἑθνική μας γιορτή!

Μπροστὰ στὸ μνημεῖο τοῦ "Ἀγνωστου Στρατιώτη γί-
νεται ἡ παρέλαση τοῦ στρατοῦ μας. Οἱ ὀξιωματικοὶ μὲ
ύψωμένα τὰ γυμνὰ σπαθιά, ἐπάνω στ' ἄλογά τους, χα-
μηλώνουν τὰ σπαθιά τους, καθώς περνοῦν. Χαιρετοῦν
'Εκείνον, ποὺ ἔπεισε ὀγνώριστος γιὰ τὴν πατρίδα, χαιρε-
τοῦν ὅλους τοὺς γενναίους, ποὺ θυσίασαν τὴ ζωὴ τους
γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Κι ὁ στρατὸς περνάει, μὲ τὶς σάλπιγγες,
τὰ τύμπανα, μὲ τὴ μουσικὴ του μπροστά. Περνάει ἡ Ση-
μαία...

'Ατέλειωτο εἶναι τὸ πέρασμά του.

Περνοῦν οἱ στρατιωτικὲς σχολές, μὲ τὰ νέα παιδιά, ποὺ
θὰ βγοῦν αὔριο ἀξιωματικοί. Τὰ σχολεῖα τοῦ στρατοῦ
τῆς ξηρᾶς, τῆς θάλασσας καὶ τοῦ ἀέρα. Περνάει τὸ πε-
ζικό, οἱ φαντάροι. Περνάει τὸ εὐζωνικό, οἱ τσολιάδες, μὲ
τὶς ἄσπρες φουστανέλες. Περνάει τὸ πυροβολικὸ μὲ τὰ κα-
νόνια. Περνοῦν τὰ τάνκς, τὰ ἄρματα μάχης καὶ τὰ μεγάλα
ἀντιαεροπορικὰ κανόνια. Περνάει τὸ ίππικό, μὲ τοὺς ίπ-

πεῖς καμαρωτούς ἐπάνω στὰ ώραῖα ἀλογα. Περνοῦν
Ψηλὰ στὸν οὐρανὸ τ' ἀεροπλάνα, σὰν τεράστια πουλιά,
ποὺ σκίζουν τὸν ἀέρα βουίζοντας.

Περνάει ἡ Ἑλληνικὴ λεβεντιά, μὲ τὰ κορμιὰ στητά, μὲ
τὰ κεφάλια ὁρθά, μὲ τὰ μέτωπα ψηλά, μὲ περήφανη μα-
τιά, μὲ ἀτρόμητη καρδιά. Περνάει ἡ λεβεντιά, σὰν ἔνας
ἄνθρωπος. Μὲ μιὰ ψυχή, μὲ μιὰ καρδιά, γιὰ τὴν Πατρίδα,

Περνάει ἡ Ἑλλάδα μας!

Μιὰ μέρα ἡ Πατρίδα μας θὰ καλέσῃ τὰ παιδιά της κάτω ἀπὸ τὶς σημαῖες. Καὶ τότε τὰ παιδιά της, ὅλα αὐτὰ τὰ λεβέντικα νιάτα, θὰ τρέξουν στὴ φωνή της μὲ ἀρχηγὸ τὸ Βασιλιά μας. Θὰ τρέξουν ἀπὸ στεριές καὶ θάλασσες. Καὶ θὰ στήσουν σὰν ἀσπίδα τὰ στήθια τους μπροστά της. Καὶ θὰ βαδίσουν ἐκεῖ, ποὺ τοὺς προσκαλεῖ τὸ μεγάλο χρέος. "Αλλοι θὰ σκοτωθοῦν, ἄλλοι θὰ πληγωθοῦν, ἄλλοι θὰ γυρίσουν δοξασμένοι. Μὰ ἡ Ἑλλάδα θὰ ζῆ αἰώνια.

13. Η ΠΗΓΗ

Στὸ χωριό μας μιὰ πηγὴ
ἀναβρύζει ἀπὸ τὴ γῆ·
φέρνει ἀστείρευτο νερό,
κρουσταλλένιο, δροσερό.

Καὶ μὲ χάρη περισσὴ
πολυτρίχια καὶ κισσοὶ
γύρω στὰ νερά της σκύβουν,
τὴ στολίζουν καὶ τὴν κρύβουν.

Κι ὁ διαβάτης σταματᾷ,
φιλικὰ τὴν χαιρετᾶ
καὶ στὸν ἵσκιο ἐκεῖ κοντά της
ξεκουράζεται ὁ διαβάτης.

Καὶ τοῦ δίνει αὐτὴ νερό,
κρουσταλλένιο, δροσερὸ
κι ὁ διαβάτης εὔλογεῖ
τὴ φιλόξενη πηγή.

Ι Πολιτική

14. ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ

α'. Ἡ κίσσα.

Ἡ κίσσα ᾗταν ἄλλοτε ἔνα ὅμορφο κορίτσι, πολὺ ἔξυπνο καὶ νοικοκυρεμένο. Γιὰ δυστυχία της ὅμως πέθανε ἡ μητέρα της καὶ ἔμεινε ὀρφανή. Ὁ πατέρας της τότε πῆρε ἄλλη γυναίκα. Ἡ μητριὰ ὅμως αὐτὴ τῆς κίσσας ἔτυχε νὰ εἶναι πολὺ κακὴ καὶ κακομεταχειριζόταν τὴν κίσσα. Τὴν μάλισταν καὶ τὴν ἔδερνε συχνὰ μὲ τὴν παραμικρὴ ἀφορμή. Τὴν βασάνιζε καὶ τὴν ἄφηνε νηστική.

Ἡ κίσσα τότε ἔφευγε κρυφὰ καὶ πήγαινε στὸ δάσος κι ἔτρωγε βαλανίδια, γιὰ νὰ μὴν πεθάνῃ ἀπὸ τὴν πεῖνα. Κι ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ ὑποφέρῃ τὴν τυραννισμένη αὐτὴ ζωή, παρακάλεσε τὸ Θεὸν νὰ τὴν κάμη πουλί.

Ὁ Θεὸς τὴν λυπήθηκε καὶ τὴν ἔκαμε κίσσα. Ἀπὸ τότε γυρίζει στὸ δάσος καὶ τρώει βαλανίδια. Δὲν παχαίνει ὅμως ποτέ, γιατὶ ἀδυνάτισε πολὺ ἀπὸ τὰ μαρτύρια καὶ τὰ βάσανα, ποὺ τῆς ἔκανε ἡ μητριὰ της.

β'. 'Ο τσοπανάκος.

‘Ο τσοπανάκος πρῶτα. Ήταν ἄνθρωπος καὶ κάποιος πλούσιος τὸν εἶχε πάρει νὰ φυλάτ τ' ἄλογά του. Μιὰ μέρα ὅμως δὲ τσοπανάκος ἔχασε ἔνα ἄλογο. ‘Ο κύριός του τὸν ἔδειρε ἀλύπητα καὶ τοῦ εἶπε νὰ πάτη νὰ βρῆ τὸ ἄλογο καὶ ἂν δὲν τὸ βρῆ, νὰ μὴ γυρίσῃ ποτέ.

‘Ο τσοπανάκος καταλυπημένος πῆρε τὸ ραβδί του καὶ γύριζε σὲ δάση καὶ σὲ βουνὰ νὰ βρῆ τὸ ἄλογο. Ἐτρεχε ἀκούραστος σ' ὅλα τὰ μέρη, μὰ τὸ ἄλογο δὲ βρέθηκε πουθενά. Τοῦ φώναζε, τοῦ σφύριζε, τοῦ ξανασφύριζε, τίποτε! Κάθησε λοιπὸν σ' ἔνα δάσος νηστικὸς καὶ κατακουρασμένος κι ἀδιάκοπα σφύριζε, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ τὸ ἄλογο.

‘Ο Θεὸς τέλος τὸν λυπήθηκε καὶ τὸν ἔκαμε πουλί. Τὸ πουλὶ αὐτὸ ἐξακολουθεῖ καὶ τώρα ἀκόμη νὰ ψάχνῃ γιὰ τὸ ἄλογο, ποὺ ἔχασε. Πετᾶ ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο καὶ ἀπὸ βράχο σὲ βράχο καὶ δλο σφυρίζει στὸ χαμένο ἄλογο. ‘Οταν βρῆ τὸ ἄλογο, θὰ ξαναγίνη ἄνθρωπος.

Τὸν λένε καὶ σφυριχτάρη.

15. ΜΗΤΡΙΚΗ ΣΤΟΡΓΗ

‘Ο Λάμπρος διηγιόταν στά παιδιά τήν ιστορία μιᾶς καρδερίνας, ποὺ τήν παρακολούθησε μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια.

—Στὸν κῆπο, ἔλεγε, ἔχομε μιὰ μεγάλη μουριά.

‘Εκεῖ ἐπάνω εἶχαν χτίσει

τὴ φωλιά τους δυὸ καρδερίνες. Σὲ λίγες ἡμέρες ἔσκασαν τ’ αὐγὰ καὶ βγῆκαν τὰ καρδερινάκια.

Οἱ γονεῖς τους ὅλη τὴν ἡμέρα πετοῦσαν χαρούμενοι ἐδῶ κι ἔκει καὶ τοὺς ἔφερναν φαγητὸ νὰ φᾶνε. «Τσίου, τσίου!» ἔκαναν τὰ μικρά. Ἀνοιγαν τὰ στοματάκια τους κι οἱ γονεῖς τους ἔβαζαν μέσα τὴν τροφή.

Μιὰ ἡμέρα ὅμως σηκώθηκε φοβερὴ καταιγίδα. Μόλις ἀρχισαν νὰ πέφτουν οἱ μικρὲς σταγόνες, ἡ μητέρα κάθισε στὴ φωλιά της, ἀπλωσε τὶς φτεροῦγες της καὶ σκέπασε καλὰ τὰ μικρά της, ποὺ ἤταν ἀκόμη γυμνά.

‘Η θύελλα ὅμως ὅσο πήγαινε καὶ δυνάμωνε. *Αστραφτε, βροντοῦσε καὶ φυσοῦσε. Χοντρὸ χαλάζι σὰ φουντούκι ἀρχισε νὰ πέφτη, ποὺ τρυποῦσε τὰ φύλλα τῆς μουριᾶς κι ἔσπαζε τὰ βλαστάρια της. ‘Η καλὴ μητέρα ὅμως δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὴ θέση της. Μποροῦσε νὰ κρυφτῇ σὲ καμιὰ κουφάλα νὰ γλιτώσῃ, ὀλλὰ δὲν τόκαμε αὐτό. Ποῦ ν’ ἀφήσῃ τὰ παιδιά της!

Σὲ λίγο ἡ κακοκαιρία πέρασε. Πάλι βγῆκε λαμπρὸς ὁ ἥλιος ἀπὸ τὰ σύννεφα.

Μᾶς εἶχε κάμει ἐντύπωση τὸ μικρὸ αὐτὸ πουλάκι. Κοί-

ταζα ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸ τζάμι στὸ δέντρο. Δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὴν φωλιά του." Οταν ἔπαιψε ἡ θύελλα, εἶχα τὴν περιέργεια νὰ ἴδω τί ἀπόγινε. Βάζω μιὰ σκάλα κι ἀνεβαίνω στὴ μουριά. Βρῆκα τὰ μικρὰ στὴ φωλίτσα τους ζωντανὰ καὶ γερά. "Ανοιγαν τὰ στοματάκια τους καὶ ζητοῦσαν νὰ φᾶνε.

"Η μητέρα ὅμως ἥταν νεκρή. "Ενα κουκὶ χαλάζι τὴν εἶχε ἀφήσει στὸν τόπο!

16. Ο ΑΧΙΛΛΕΑΣ

α'. 'Η γέννηση καὶ ἡ ἀνατροφή του.

"Ο 'Αχιλλέας ἥταν γιὸς τοῦ βασιλιᾶ Πηλέα καὶ τῆς Θέτιδας, ποὺ ἥταν θεὰ τῆς θάλασσας. Ἡταν τ' ὁμορφότερο καὶ γενναιότερο παλικάρι τῆς Ἑλλάδας. Στὸ τρέξιμο μάλιστα δὲν τὸν ἔφτανε κανείς· γι' αὐτὸ οἱ ἀρχαῖοι τὸν ἔλεγαν «ταχύποδα».

"Οταν ὁ 'Αχιλλέας ἥταν ἀκόμη βρέφος, θέλησε ἡ μητέρα του, ποὺ ἥταν ἀθάνατη, νὰ τὸν κάμη κι αὐτὸν ἀθάνατο. Μιὰ νύχτα λοιπὸν πῆρε τὸ παιδάκι, κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἄντρα της καὶ τὸ κράτησε πάνω σὲ μιὰ θαυματουργὴ φωτιά, γιὰ νὰ καῆ ὁ, τι θνητὸ εἶχε μέσα του καὶ νὰ γίνη ἀθάνατο παιδί.

"Εξαφνα ὅμως τὴν εἶδε ὁ ἄντρας της, ὁ Πηλέας καὶ ἐτρεξε φοβισμένος καὶ τῆς ἀρπαξε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ παιδί μὲ ἄγριες φωνές. Νόμιζε, πώς ἡ Θέτιδα ἤθελε νὰ τὸ θανατώσῃ.

"Ο 'Αχιλλέας ἀπὸ τότε ἔμεινε ἀτρωτος. Κανένα ὅπλο δηλαδὴ δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ τὸν πληγώσῃ καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ. Μόνον ἡ μιὰ του φτέρνα, ἀπ' ὅπου τὸν εἶχε κρατήσει ἡ μητέρα του ἐπάνω στὴ φωτιὰ καὶ δὲν τὴν εἶχαν ἐγγίσει οἱ φλόγες, μποροῦσε νὰ πληγωθῇ.

“Οταν μεγάλωσε ό ’Αχιλλέας, ό πατέρας του τὸν παράδωσε σ’ ἔνα σοφὸν Κένταυρο, τὸ Χείρωνα, γιὰ νὰ τὸν ἀναθρέψῃ. Ἐκεῖνος τὸν δίδαξε ὄλες τὶς ἀνδρικὲς τέχνες καὶ τὸν ἔθρεψε μὲ μυαλὰ ἀπὸ ἀρκοῦδες καὶ μὲ κρέας λιονταριῶν καὶ ἀγριοχοίρων. Γι’ αὐτὸν ὁ ’Αχιλλέας ἔγινε τόσο δυνατὸς καὶ τόσο ἀτρόμητος, ποὺ ὁ μάντης Κάλχας εἶπε:

—«΄Η Τροία δὲν μπορεῖ νὰ κυριευτῇ ποτὲ χωρὶς τὸν ’Αχιλλέα».

Μόλις ἡ μητέρα του ἀκουσει αὐτὴ τὴν προφητεία, τρόμαξε πολύ· γιατὶ ἔνας ἄλλος μάντης εἶχε προφητέψει πάλι, ὅτι ἂν ὁ ’Αχιλλέας πάη στὸν Τρωικὸ πόλεμο, θὰ δοξαστῇ, ἀλλ’ ὅμως θὰ σκοτωθῇ ἐκεῖ.

Γιὰ νὰ γλιτώσῃ λοιπὸν τὸ παιδί της ἀπὸ τὸ θάνατο ἡ Θέτιδα, σοφίστηκε ἔνα σχέδιο:

“Ηρθε ἀπὸ τὴν θάλασσα κρυψὰ στ’ ἀνάκτορα τοῦ ἄντρα της, φόρεσε στὸν ’Αχιλλέα γυναίκεια φορέματα καὶ τὸν πῆγε σ’ ἔνα νησί, στὴν Σκύρο. Ἐκεῖ ἔμενε ἔνας βασιλιὰς φίλος της. Τὸν παρακάλεσε ἡ θεὰ νὰ κρατήσῃ στὸ παλάτι του τὸν ’Αχιλλέα μαζὶ μὲ τὰ κορίτσια του, σὰ νὰ ἥταν κι αὐτὸς κορίτσι.

΄Εκεῖ ἔμενε πολὺν καιρὸν ὁ ’Αχιλλέας, χωρὶς νὰ ξέρῃ κανεὶς τὸ καταφύγιό του καὶ χωρὶς νὰ καταλάβῃ κανεὶς ἀπ’ ὅσους τὸν ἔβλεπαν, ὅτι εἶναι ἀγόρι. Γιατὶ ἥταν ὅμορφος σὰν τὰ ὅμορφότερα κορίτσια.

6'. Πῶς ἀνακαλύφτηκε ὁ ’Αχιλλέας.

Οἱ “Ελληνες, ποὺ ἔμαθαν ἀπὸ τὸ μάντη, ὅτι ἂν δὲν ἔρθη μαζὶ τους ὁ ’Αχιλλέας, ἄδικα θὰ πήγαιναν στὴν Τροία, ζητοῦσαν νὰ βροῦν τὸν ’Αχιλλέα. Μὰ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸν βροῦν πουθενά,

‘Ο πανούργος ὅμως Ὁδυσσέας, ὁ βασιλιάς τῆς Ἰθάκης, ἀνάλαβε νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ.

Τί ἔκαμε λοιπόν! Ντύθηκε πραματευτής, πῆρε μαζί του διάφορα ὑφάσματα καὶ κεντήματα, πέπλους ὡραίους καὶ διαλεχτές γυναίκειες ζῶνες κι ἄλλα στολίδια καὶ μαζί μ’ αὐτὰ διάφορα πολεμικὰ ὅπλα, ποὺ ἀστραφταν. ²Ἐτσι, σὰ γυρολόγος, γύριζε ὅλες τὶς πολιτεῖες ζητώντας σ’ ὅλα τὰ παλάτια νὰ βρῇ ἀνάμεσα στὶς βασιλοποῦλες—ὅπως τοῦ εἶχαν εἰπωμένο—τὸν Ἀχιλλέα.

‘Απὸ πόλη σὲ πόλη ἔφτασε τέλος καὶ στὸ νησί, ποὺ βρισκόταν ὁ Ἀχιλλέας, στὴ Σκύρο.

Ἐκεī ἄρχισε νὰ διαλαλῆ ἔξω ἀπὸ τὸ πελάτι τὰ ἐμπορεύματά του. ³Ἐτρεξαν τότε ὅλες οἱ βασιλοποῦλες νὰ ἰδοῦν τί πουλοῦσε ὁ ἐμπορος. Μαζὶ μ’ αὐτὲς ἔτρεξε κι ὁ Ἀχιλλέας. Οἱ βασιλοποῦλες κοίταζαν μὲ περιέργεια τὰ διάφορα στολίδια καὶ τὰ ὑφάσματα, γιὰ νὰ διαλέξουν. ‘Ο Ἀχιλλέας ὅμως δὲν πρόσεχε στὰ γυναίκεια ἐμπορεύματα, ἀλλὰ μόλις εἶδε ἓνα σπαθί, ποὺ λαμποκοποῦσε, τὸ πῆρε στὰ χέρια του, τὸ κοίταζε μὲ περιέργεια καὶ ρώτησε τὸν Ὁδυσσέα πόσο τὸ πουλεῖ αὐτὸ τὸ σπαθί.

‘Ο Ὁδυσσέας κατάλαβε, ὅτι αὐτὸς ἥταν ὁ Ἀχιλλέας. ⁴Ἐγνεψε στοὺς συντρόφους του καὶ τότε ἔνας ἀπ’ αὐτοὺς ἄρχισε νὰ σαλπίζῃ πολεμικὸ ἐμβατήριο. Τὰ κορίτσια τρόμαξαν κι ἔτρεξαν νὰ κρυφτοῦν μέσα στ’ ἀνάκτορα. ‘Ο Ἀχιλλέας ὅμως ἄρπαξε τὸ ξίφος, τὸ ἔβγαλε ἀπὸ τὴ θήκη του, ἀγρίεψε καὶ ὠρμησε νὰ ἐπιτεθῇ, γιατὶ νόμισε, πώς ἔρχονται ἔχθροι.

‘Ο πονηρὸς Ὁδυσσέας χαμογέλασε τότε καὶ φώναξε: —Ἀχιλλέα, ἄφησέ τα αὐτά! Πέταξε τὰ γυναίκεια φορέματα κι ἀκολούθησε με.

‘Ο Ἀχιλλέας ξαφνίστηκε καὶ τὸν ρωτᾶ:

—Ποῦ ξέρεις, ὅτι εἴμαι ὁ Ἀχιλλέας; ποιὸς εἶσαι σύ;

—Ἐγὼ εἴμαι ὁ Ὀδυσσέας καὶ γιὰ σένα ἥρθα ἐδῶ.

Καὶ τοῦ διηγήθηκε ὅλη τὴν ἱστορία γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας.

—Εἶναι ντροπὴ σ' ἔναν Ἀχιλλέα, τοῦ εἶπε ὁ Ὀδυσσέας, νὰ φορῇ γυναίκεια φορέματα καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ πάη στὸν πόλεμο, ποὺ θὰ πᾶνε ὅλα τὰ Ἑλληνόπουλα καὶ ὅλοι ὃι ἥρωες καὶ βασιλιάδες τῆς Ἑλλάδας. Εἶναι μεγάλη ντροπή!

—Θὰ πάω κι ἔγώ! Εἶπε ὁ Ἀχιλλέας. Δὲν είμαι κορίτσι.
Θὰ πάω!

Καὶ κράτησε τὸ λόγο του. Γύρισε στὴν πατρίδα του καὶ εἶπε τὴν ἀπόφασή του στὸν πατέρα του, τὸν Πηλέα. Καὶ ὅταν ἐκεῖνος τοῦ εἶπε πώς, ἃν πάη στὸν πόλεμο, θὰ σκοτωθῇ, ὁ Ἀχιλλέας ἀπάντησε:

—Πατέρα μου, καλύτερα νὰ πεθάνω νέος καὶ δοξασμένος γιὰ τὴν πατρίδα μου, παρὰ νὰ ζῶ χίλια χρόνια ἄγνωστος καὶ καταφρονεμένος.

‘Ο Πηλέας δὲν εἶπε τίποτε. “Ηξερε κι ὁ ἴδιος, ὅτι ὁ γιός του εἶχε δίκιο. Τοῦ ἔδωσε λοιπὸν τὴν ἄδεια νὰ πάη στὸν πόλεμο.

‘Ο Ἀχιλλέας ἐτοιμάστηκε, πῆρε τὸ στρατό του, τοὺς γενναίους Μυρμιδόνες, πῆρε καὶ τὸν πιστό του φίλο Πάτροκλο κι ἔφτασε στὴν Αὐλίδα, ὅπου ἦταν συγκεντρωμένοι καὶ οἱ ἄλλοι “Ελληνες, γιὰ νὰ πᾶνε μὲ τὰ πλοῖα τους στὴν Τροία νὰ πολεμήσουν.

17. ΚΑΡΒΟΥΝΙΑΡΗΣ ΚΑΙ ΛΕΥΚΑΝΤΗΣ

“Ἐνας λευκαντής πῆγε καὶ κάθισε στὴ γειτονιὰ ἐνὸς καρβουνιάρη. Κι ὁ καρβουνιάρης τοῦ ἔλεγε:

—Δὲν ἔρχεσαι, καημένε, νὰ καθίσωμε μαζὶ στὸ ἴδιο δωμάτιο, νάχουμε οἰκονομία στὸ νοίκι καὶ νὰ βοηθῇ ὁ ἐνας τὸν ἄλλον;

Κι ὁ λευκαντής τοῦ ἀποκρίθηκε:

—Εἶσαι μὲ τὰ σωστά σου, γείτονα; ἔγὼ δὲν τρελάθηκα ἀκόμη, νὰ λευκαίνω τὰ πανιὰ ἀπὸ τὸ ἔνα μέρος κι ἔσù ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ μοῦ τὰ μουντζουρώνης μὲ τὴν καρβουνόσκονη, ποὺ ἔχεις ἐπάνω σου.

Καὶ δὲν πῆγε νὰ καθίσῃ μαζί του,

18. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΗΣ ΑΝΟΙΖΗΣ

α'. Μάρτης.

1. Ἐπὸ Μάρτη καλοκαίρι
κι ἀπὸ Αὔγουστο χειμώνα.
2. Ζύλα φύλαγε γιὰ τὸ Μάρτη,
νὰ μὴν κάψης τὰ παλούκια.
3. Μάρτης γδάρτης
καὶ κακὸς παλουκοκαύτης.
4. Μάρτης ἔβρεχε,
θεριστὴς χαιρόταν.
5. Ο Μάρτης ὁ πεντάγνωμος
πέντε φορὲς ἔχιόνισε,
καὶ πάλι τὸ μετάνοιωσε,
ποὺ δὲν ἔξαναχιόνισε.

β'. Ἀπρίλης.

1. Ἀπρίλης μὲ τὰ λούλουδα
καὶ Μάης μὲ τὰ ρόδα.
2. Ἄν κάμη ὁ Ἀπρίλης δυὸ νερὰ
κι ὁ Μάης ἄλλο ἔνα,
χαράστονε τὸ γεωργό,
πόχει πολλὰ σπαρμένα.

γ'. Μάης.

1. Μάης ἄβρεχος,
μοῦστος ἀμετρος.
2. Μάης μὲ λουλούδια,
μὲ χαρὲς καὶ μὲ τραγούδια.
3. Ὁ Μάης ρίχνει τὴ δροσιὰ
κι ὁ Ἀπρίλης τὰ λουλούδια.

19. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Ὁ ψεύτης καὶ ὁ κλέφτης τὸν πρῶτο χρόνο χαίρονται.
 2. Ὅποιος λέει τὴν ἀλήθεια, ἔχει τὸ Θεὸ βοήθεια.
 3. Ἀπ' ὅλα τὰ γλυκύτερα, γλυκύτερη εἰν' ἡ μάνα.
 4. Ὅστερνή μου γνώση, νὰ σὲ εἶχα πρῶτα.
 5. Σπίτι μου σπιτάκι μου καὶ παλιοκαλυβάκι μου.
 6. Ὅποιος ἀνακατεύεται μὲ τὰ πίτουρα, τὸν τρῶν οἱ κότες.
 7. Ἡ καλὴ μέρα φαίνεται ἀπὸ τὴν αὔγη.
-

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

«'Ηρθες, ήρθες, καλοκαίρι
κι' ό Θεός πολλά
μὲ τὸ ἅγιο του τὸ χέρι
σκόρπισε καλά...»

1. ΑΝΑΤΟΛΗ

Στὴ φωνὴ τοῦ πετεινοῦ
κρύβονται τὰ νυχτοπούλια
καὶ στὰ βάθη τ' οὐρανοῦ
σβήνουν τ' ἄστρα, τρέμ' ἡ Πούλια,

Τὰ γιργόφτερα πουλιά
νὰ ξυπνήσουν δὲν ἀργοῦνε,
μὲ γλυκύτατη λαλιά
τὸ Θεὸ δοξολογοῦνε.

Ἡ δροσιὰ δειλὴ δειλὴ
στ' ἀνθολούλουδα σταλάζει
καὶ γαβγίζει τὸ σκυλὶ¹
καὶ τὸ πρόβατο βελάζει.

Ἄπο πέρα ἥχολογᾶ
ἡ καμπάνα ἡ χαρωπὴ
κι ὁ παπάς σιγὰ σιγὰ
πάει τὸν ὅρθρο του νὰ πῆ.

Καὶ τὸ φῶς παντοῦ γελᾶ
κι ἀναγάλλετ' ὅλη ἡ γῆ
κι ὁ Θεὸς ἀπὸ ψηλὰ
τοὺς καρπούς του εύλογεῖ.

I. Πολέμης

2. Η ΑΥΓΗ

‘Η Αύγούλα χαράζει·
 τ’ ἀμέτρητα ἀστέρια
 ἡ νύχτα συνάζει
 στὰ δυό της τὰ χέρια.

Τὸ φῶς ροδολάμπει
 στὶς ράχες κι ὅγάλι
 φωτίζονται οἱ κάμποι,
 γελᾶ τ’ ἀκρογιάλι.

Καὶ μύρια πουλάκια
 χαρούμεν’ ἀρχίζουν
 γλυκὰ τραγουδάκια
 στὸ φῶς νὰ τονίζουν.

3. ΤΟ ΛΟΥΤΡΟ

‘Η οἰκογένεια τοῦ κ. Λουκάκη εἶχε ἀλλάξει σπίτι σκεῖνο τὸ Σεπτέμβρη. Τὸ νέο τους σπίτι ήταν καινούργιο, εἶχε δλεις τὶς εὔκολιες, ποὺ ἔχουν τὰ καινούργια σπίτια καὶ δὲν τοῦ ἔλειπε φυσικὰ καὶ τὸ λουτρό.

—“Ἐνας λόγος, ποὺ τὸ προτίμησα—ἔλεγε ἡ κ. Λουκάκη—εἶναι τὸ λουτρό του. Τόσα χρόνια στ’ ἄλλα σπίτια, ποὺ καθόμαστε, τραβιούσαμε χίλια βάσανα, γιὰ νὰ καθαριστοῦμε. Πῶς νὰ κάμη κανένας λουτρὸ μὲ σκάφες καὶ μὲ λεκάνες; καὶ χώρια νὰ κουβαλοῦν τὰ ζεστὰ καὶ τὰ κρύα νερὰ μὲ τὶς στάμνες καὶ τοὺς κουβάδες. Γινόταν ἄνω κάτω τὸ σπίτι καὶ πάλι σωστὸ λουτρὸ δὲν μπορούσαμε νὰ κάμωμε. Ἐπὶ τέλους θὰ ζήσωμε τώρα κι ἐμεῖς σὰν ἄνθρωποι.

"Όταν πήγαν νὰ ἐπισκεφτοῦν τὸ σπίτι, τὸ δωμάτιο τοῦ λουτροῦ ἥταν κλειστό. 'Υπόθεσαν, ὅτι κάποιος ἀπὸ τὴν οἰκογένεια, ποὺ κατοικοῦσε ἐκεῖ, ἔκανε τὸ λουτρό του καὶ δὲν ἐπέμειναν νὰ τὸ ἴδοῦν.

— "Οσο γιὰ τὸ λουτρό, μὴν ἀνησυχεῖτε... τοὺς είπε ὁ μεσίτης. Εἶναι τέλειο. 'Ο λουτήρας του εἶναι ὄλος ἀπὸ χοντρὴ πορσελάνη, ἔχει θερμοσίφωνα, γιὰ νὰ ζεσταίνῃ ἀμέσως νερό, δυὸς κρουνούς, γιὰ τὸ ζεστὸ καὶ τὸ κρύο καὶ ὅλα τὰ χρήσιμα. Δὲν τοῦ λείπει τίποτε.

— Καλά... είτε ἡ κ. Λουκάκη στὸ μεσίτη, ἀφοῦ μᾶς τὸ λέτε, δὲν εἶναι καμιὰ ἀνάγκη νὰ τὸ ἴδοῦμε.

Κι ἔφυγαν, γιὰ νὰ ἔρθουν πιὰ μιὰ καὶ καλή, μὲ τὴν μετακόμιση.

Πρωὶ πρωὶ, τὴν πρώτη τοῦ μηνός, ἄρχισαν νὰ μετακόμιζουν. "Ενα μεγάλο φορτηγὸ αὐτοκίνητο, ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔχουν γιὰ τὶς μετακομίσεις, σκεπασμένο, γιὰ νὰ μὴ βρέχεται, ἀν τύχη βροχὴ καὶ γιὰ νὰ μὴ σκονίζωνται τὰ ἔπιπλα, σταμάτησε μπροστά στὴ θύρα τῶν Λουκάκηδων. Κι οἱ ἀνθρώποι του ἄρχισαν νὰ κουβαλοῦν μὲ προσοχὴ τὰ ἔπιπλα. Κρεβάτια, ντουλάπες, τραπέζια, μπουφέδες, καναπέδες, ὅλα τὰ πράματα τοῦ σπιτιοῦ τέλος πάντων.

Ἡ κ. Λουκάκη καθόταν ἀπὸ πάνω καὶ ἔδινε ὁδηγίες στοὺς ἀνθρώπους καὶ μετροῦσε τὰ πράματα, ποὺ φόρτωναν. Οἱ ύπηρέτες ξεσκόνιζαν κάθε ἔπιπλο, πρὶν τὸ φορτώσουν, ἀπὸ τὶς ἀράχνες καὶ τὶς σκόνες, ποὺ εἶχε στὰ κρυφά του μέρη καὶ ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ καθαριστοῦν πρωτύτερα. Τώρα ἥταν μιὰ εὐκαιρία νὰ καθαριστοῦν ἀπ' ὅλες τὶς μεριες καὶ νὰ μὴν πᾶνε ἀκάθαρτα στὸ νέο σπίτι.

Τὰ παιδιά, ὁ Γιώργος, ἡ Σοφία καὶ ἡ Καλλιόπη, χα-

ρούμενα γιὰ ὅλη αὐτὴ τὴ φασαρία, ποὺ τοὺς φαινόταν σὰν παιγνίδι, ἀνεβοκατέβαιναν τὶς σκάλες καὶ κουβαλοῦσαν κι αὐτὰ διάφορα μικροπράματα, ποὺ τοὺς ἔδινε ἡ μητέρα τους. Κάδρα, βάζα, γυαλικὰ καὶ ἄλλα ἐλαφρὰ πράματα.

—Προσοχὴ παιδιά! Τοὺς ἔλεγε. Προσοχὴ νὰ μὴ σπάσῃ τίποτε!

Κάτω στὴ θύρα ὁ ἄνθρωπος τοῦ αὐτοκινήτου τὰ ἔπαιρνε ἀπὸ τὰ χέρια τους καὶ τὰ τοποθετοῦσε μὲ τάξη μέσα στὸ ἀμάξι του.

“Ολο τὸ πρωὶ αὐτὴ ἡ δουλειὰ γινόταν. Στὸ νέο σπίτι μιὰ ἄλλη παλιὰ καὶ πιστὴ ὑπηρέτριά τους, ἡ Σταμάτα,

παραλάβαινε τὰ πράματα. Ὡς μόνη δυσκολία ἦταν, ὅτι στὸν ἴδιον καιρὸν μετακομίζονταν καὶ τὰ ἐπιπλα τῆς ἄλλης οἰκογένειας. Αὔτὸν τοὺς ἔφερνε ὀρκετὲς δυσκολίες. Ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ! Αὔτὰ ἔχουν οἱ μετακομίσεις.

Τὰ ἐπιπλα τῆς ἄλλης οἰκογένειας δὲν ἦταν σὰν τὰ δικά τους. Ἡταν καλύτερα καὶ πολυτελέστερα, ἀλλὰ τί βγαίνει; Ἠταν κατασκονισμένα καὶ βρώμικα, σὰ νὰ εἶχαν χρόνια νὰ καθαριστοῦν. Χωρὶς ἄλλο ἡ ἄλλη κυρία δὲν ἦταν νοικοκυρὰ σὰν τὴν κ. Λουκάκη.

—Πῶς μποροῦσαν καὶ ζοῦσαν μέσα σὲ τόση ἀκαθαρσία αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι; ἔλεγε ἡ παλιὰ ὑπηρέτρια τῆς κ. Λουκάκη, ποὺ ἐπιστατοῦσε στὴν παραλαβή.

Μὰ καὶ τὰ παιδιὰ τῆς ἄλλης οἰκογένειας δὲν ἦταν καθαρότερα ἀπὸ τὰ ἐπιπλα. Ἐλεγεις, πῶς εἶχαν χρόνια καὶ χρόνια νὰ πλυθοῦν.

—Κρίμα στὸ λουτρό, ποὺ εἶχανε!... ἔλεγε ἡ Σταμάτα. Ποιός ξέρει ἀπὸ πότε ἔχουν νὰ ἰδοῦν νερὸ τὰ κορμάκια τους. Γι' αὐτὸν εἶναι κι ἔτσι κιτρινιάρικα. Πωῦ τὰ δικά μας, ποὺ εἶναι σὰν τὰ τριαντάφυλλα!

Τὸ ἀπόγευμα, ἀργά, ἡ μετακόμιση εἶχε τελειώσει. Ἐφτασε καὶ ἡ κ. Λουκάκη μὲ τὰ παιδιά, ἀφοῦ κλείδωσε τὸ παλιὸ σπίτι καὶ παράδωσε τὰ κλειδιὰ στὸ νοικούρη.

—Σᾶς τὸ παραδίνω πιὸ καθαρὸ ἀπ' ὅ, τι τὸ πῆρα, τοῦ εἶχε εἰπεῖ. Δὲν πιστεύω νάχετε παράπονο.

—Τὸ βλέπω, τὸ βλέπω, κυρία μου, τῆς εἶχε εἰπῆ ἐκεῖνος. Καὶ σᾶς εὐχαριστῶ. Καὶ λυπτοῦμαι, ποὺ χάνω τέτοιους νοικάρηδες. Ἀλλὰ ἔχετε κι ἐσεῖς τὸ δίκιο σας. Τὸ σπίτι μου εἶναι παλιό. Δὲν ἔχει τὶς εὐκολίες, ποὺ ἔχουν τὰ καινούργια σπιτια.

Όταν έφτασε στὸ καινούργιο σπίτι ἡ κ. Λουκάκη, εἶπε στὴ Σταμάτα:

—Σταμάτα, πρὶν ἀπὸ κάθε ἄλλο, πήγαινε νὰ ἔτοιμάστης τὸ λουτρό. Τὰ παιδιὰ εἶναι κατασκονισμένα καὶ κουρασμένα. Θὰ τοὺς κάνωμε τὸ λουτρό τους, νὰ φᾶνε καὶ νὰ τὰ βάλωμε νὰ πλαγιάσουν. Κι ἔπειτα φροντίζομε μὲ τὴν ἡσυχία μας γιὰ τὴν τακτοποίηση. Πρῶτα τὸ λουτρὸ τῶν παιδιῶν.

—Τὸ λουτρὸ εἶναι κλειστό, κυρία, τῆς εἶπε ἡ Σταμάτα.

—Κλειστό; ἔκαμε ἡ κυρία. Πῶς κλειστό; εἶναι κανένας μέσα καὶ κάνει τὸ μπάνιο του;

—Οχι, κυρία. Ἔφυγαν ὅλοι καὶ πῆραν τὸ κλειδί.

—Μήπως ξέχασαν κανέναν μέσα στὸ νερό; εἶπε ἡ μικρὴ Καλλιόπη. Ὁ καημένος θὰ μουσκέψῃ μέσα στὸ νερὸ τόσες ώρες. Μπορεῖ καὶ νὰ πνίγηκε ὁ δυστυχισμένος.

—Μὴ λες ἀνόησίες... τὴ μάλωσε ἡ μητέρα της. Κατὰ λάθος θὰ πῆραν τὸ κλειδί. Πρέπει νὰ στείλωμε νὰ τοὺς, ὃ ζητήσωμε. "Ἄς πάμε νὰ ἴδοῦμε ώς τόσο.

Πῆγαν ὅλοι μαζί. Τὰ παιδιὰ εἶχαν περιέργεια νὰ ἴδοῦν τὸ λουτρό, μὲ τὰ ζεστὰ καὶ τὰ κρύα νερὰ καὶ μὲ τὴ μηχανὴ του, ποὺ δούλευε μὲ γκάζι. Κρίμα ὅμως, ποὺ ἥταν κλειστό!

Μὲ μιὰ σπρωξιὰ ὅμως, ποὺ ἔδωσε ἡ κ. Λουκάκη στὴν πόρτα, γιὰ νὰ δοκιμάσῃ, ἀν ἀλήθεια ἥταν κλειδωμένο, ἡ πόρτα ἄνοιξε. Μπῆκαν μέσα. Τὰ παιδιὰ χώθηκαν βιαστικά, νὰ ἴδοῦν τὸ ώραϊο λουτρό τους. Δὲν εἶχαν ἴδη ἀκόμα πραγματικὸ λουτρὸ στ' ἄλλα τους τὰ σπίτια.

Ἐμειναν ὅλοι μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό.

—Κάποιος εἶναι μέσα στὸ λουτρό... φώναξαν τὰ παιδιά. Κι ἀλήθεια τὸ λουτρὸ φαινόταν γεμάτο. Καθὼς εἶχε σκο-

τεινιάσει όμως, δὲν μποροῦσαν νὰ διακρίνουν καλά. ‘Η κ. Λουκάκη ἄναψε τὸ ἥλεκτρικό. Καὶ τί εἶδαν! Ο λουτήρας, ἐνας ὠραῖος χτιστὸς λουτήρας, ἀπὸ χοντρὴ ἄσπρη πορσελάνη, ἥταν γεμάτος ἀπὸ κρομμύδια, σκόρδα, πατάτες κι ἑνα σακί γεμάτο πίτυρα στὴ γωνιά, αὐτὸ ποὺ τοὺς φάνηκε στὴν ἀρχὴ σὰν κορμὶ ἀνθρώπου. Γύρω στοὺς τοίχους ἀπὸ τὶς κρεμάστρες, ποὺ ἥταν γιὰ νὰ κρεμοῦν τὰ προσόψια καὶ τὰ σεντόνια τοῦ λουτροῦ, κρέμονταν ἄλλες ἀρμαθιὲς ἀπὸ κρομμύδια καὶ σκόρδα. Τὰ παιδιὰ κοίταζαν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Μὰ καὶ στὰ κρομμύδια τους ἔκαναν λουτρὸς αὐτοὶ οἱ ἀνθρωποι;

‘Η κ. Λουκάκη χαμογέλασε.

—Καλέ, αὐτοὶ οἱ χριστιανοὶ τὸ εἶχαν κάμει κελάρι τὸ λουτρό τους. ’Αχρείαστο ἥταν φαίνεται!

—Δὲν πρόφτασαν φαίνεται νὰ πάρουν τὰ κρομμύδια καὶ τὰ σκόρδα τους καὶ θὰ στείλουν αὔριο νὰ τὰ πάρουν... εἴπε ἡ Σταμάτα. Γι’ αὐτὸ δὲ μοῦ ἀφῆκαν τὸ κλειδί. Τώρα τί θέλετε νὰ γίνη, κυρία; Θὰ περιμένωμε αὔριο γιὰ τὸ λουτρό;

—Δὲ θὰ περιμένωμε καθόλου, εἴπε ἡ κυρία. ’Εγώ τα παιδιά μου τάχω καλύτερα ἀπὸ τὰ κρομμύδια αὐτῆς τῆς κυρίας. Νὰ τὰ σηκώσετε ὅλ’ αὐτὰ καὶ νὰ τ’ ἀδειάσετε στὴν καμαρούλα δίπλα. Καὶ ἀφοῦ καθαρίσουν καλά, νὰ ἔτοιμαστῇ ἀμέσως τὸ λουτρό.

‘Η Σταμάτα σηκώνοντας τὶς ἀρμαθιὲς μὲ τὰ κρομμύδια καὶ τὰ σκόρδα, ἔλεγε:

—’Αμ’ γι’ αὐτὸ τὰ παιδιά μας εἶναι σὰν τὰ τριαντάφυλλα. Καὶ γι’ αὐτὸ τὰ παιδιὰ τῆς κυρᾶς αὐτῆς εἶναι κιτρινιάρικα καὶ ζαρωμένα. Φρόντιζε περισσότερο γιὰ τὰ κρομμύδια της παρὰ γιὰ τὰ παιδιά της.

4. Ο ΠΕΥΚΟΣ

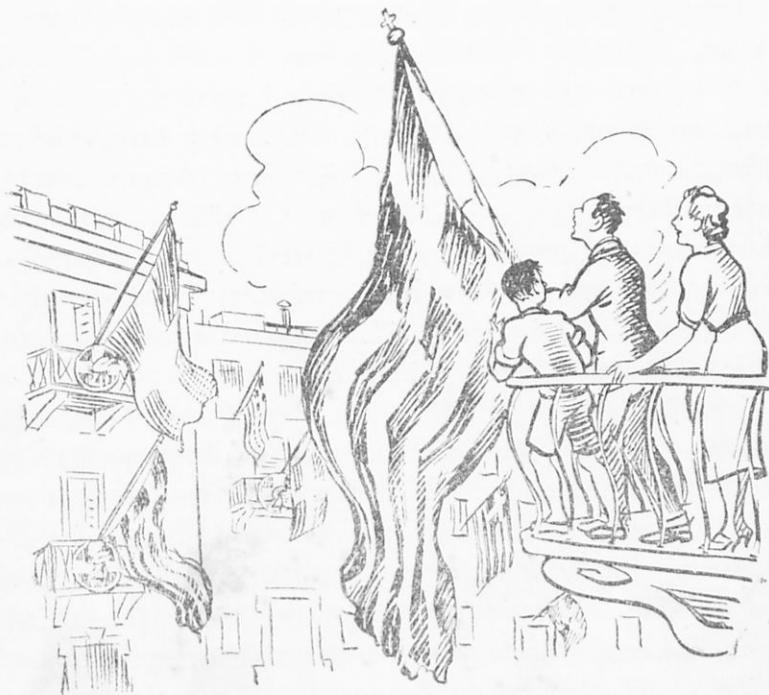
Ἐνας πεῦκος μὲς στὸν κάμπο
γέρασε ὁ φτωχός.
Στέκει ἐκεῖ πρωὶ καὶ βράδυ
μοναχός.

Ἐχασε μεγάλους κλώνους,
ἔπαθε πολλά.
Ζῆ διακόσια τόσα χρόνια
στρογγυλά.

Ἄκουσε τὰ καριοφίλια,
εἶδε ἀρματολούς.
Πέρασε πολέμους, μπόρες,
κεραυνούς.

Μὰ βαστάει σὰν παλικάρι,
ὅσο κι ἃν γερνᾶ
κι ἀγναντεύει πέρα ώς πέρα
τὰ βουνά.

Z. Παπαντωνίου-

5. 4η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

—Μητέρα, λέει ό Γιωργος μπαίνοντας στὸ σπίτι λαχανιασμένος, σήμερα ὅλα τὰ σπίτια καὶ τὰ καταστήματα γέμισαν ὀππὸ σημαῖες. Οἱ δρόμοι φαίνονται σὰ δάση γαλανόλευκα. Γιατί, μητέρα;

—Μὰ δὲν τὸ ξέρεις, πώς αὔριο ἔχομε μιὰ μεγάλη γιορτή; Σὲ λίγο θὰ φέρη κι ό πατέρας σου μιὰ Σημαία νὰ τὴν κρεμάσωμε στὴν ταράτσα μας. Τὰ μπαλκόνια καὶ τὰ παράθυρα δλητς τῆς Ἑλλάδας θὰ είναι αὔριο σημαιοστολισμένα.

—Γιατί, μητέρα; ρωτᾶ καὶ πάλι ό μικρὸς Γιώργος.

—'Εγώ τὸ ξέρω, μητέρα, πετάγεται ὁ μεγαλύτερος ἀδερφός, ὁ Τάκης.

—Πές του λοιπὸν ἐσύ, Τάκη, λέει ἡ μητέρα.

—Σὰν αὔριο, λέγει ὁ Τάκης, δηλ. στὶς 4 Αὐγούστου 1936, ἔγινε ἕνα μεγάλο θαῦμα. Ἡρθε ἔνας Ἀρχηγός, ὁ Μεταξάς καὶ εἶπε: "Ἔξω ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ δὲν ξέρουν τί θὰ εἰπῆ νὰ κάμουν καλὸ στὴν Πατρίδα τους! Τώρα θὰ κυβερνήσω ἑγώ καὶ θὰ βάλω κάθε πράμα στὴ θέση του. Μαζὶ μὲ τὸ Βασιλιά μας θὰ κάμω τὴν Ἑλλάδα μεγάλη. Θὰ κάμω τὰ παιδιά της πραγματικὰ Ἑλληνόπουλα.

—Βέβαια, λέει ἡ μητέρα, αὐτὸ αὔριο θὰ γίνη μεγάλο πανηγύρι στὴν Ἀθήνα. Ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα θὰ μαζευτοῦν παιδιά τῆς Νεολαίας καὶ ἀντιπρόσωποι ἀπ' ὅλες τὶς γωνίες, γιὰ νὰ χαιρετήσουν τὸν Ἀρχηγό μας. Ἡ 4η Αὐγούστου ἄλλαξε τὴν ὅψη τῆς Ἑλλάδας. Θὰ τὴ θυμούμαστε μ' εύγνωμοσύνη καὶ κάθε χρόνο θὰ τῇ γιορτάζωμε ἀκόμη καλύτερα. Ἐσεῖς μάλιστα τὰ παιδιά πρέπει νὰ γιορτάζετε μὲ μεγαλύτερη χαρά, γιατὶ ὁ Ἀρχηγός μας ἐσᾶς ὀγκάπαιει περισσότερο καὶ θέλει νὰ γίνετε, ὅταν μεγαλώσετε, πραγματικοὶ Ἑλληνες σὰν τοὺς προγόνους μας, γιὰ νὰ δοξάσετε τὴν Πατρίδα μας.

6. ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Στὸ μόλι τοῦ λιμανιοῦ είναι σήμερα μιὰ ἔξαιρετικὴ κίνηση. Τί συμβαίνει; Γιατί μαζεύτηκε ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος; Τί θέλει ἐδῶ αὐτὸ τὸ πλῆθος τῶν γυναικῶν;

"Ολοι αὐτοί, ποὺ στέκονται στὸ μόλι, χαιρετοῦν ἕνα βαπτοράκι, ποὺ φεύγει. Στὸ πρόσωπό τους ἔχουν μιὰ ἔκφραση πόνου καὶ κάποια λυπητερὴ σκέψη, ποὺ θέλουν

νὰ τὴν κρύψουν. Καὶ ὅμως γελοῦν καὶ διαρκῶς χαιρετοῦν ἔκείνους, ποὺ εἶναι ἐπάνω στὸ καράβι.

Εἶναι οἱ μητέρες καὶ οἱ πατέρες καὶ οἱ συγγενεῖς τῶν παιδιῶν, ποὺ ταξιδεύουν μὲ τὸ καράβι. Εἶναι στὸ καράβι τὰ παιδιὰ τῶν σχολείων, ποὺ πηγαίνουν στὶς κατασκηνώσεις, νὰ περάσουν τὸ καλοκαίρι τους. Εἶναι τὰ παιδιὰ τῆς Νεολαίας, ποὺ τὸ Νέο Κράτος τὰ στέλνει ν' ἀναπνεύσουν καθαρὸν ἀέρα, νὰ παίξουν, νὰ κολυμπήσουν, νὰ γυμναστοῦν, νὰ διασκεδάσουν στὴν ἔξοχή. Στὰ πρόσωπά τους εἶναι ζωγραφισμένη ἡ χαρά. Ἀπὸ τὸ μεγάλο τους ἐνθουσιασμὸ γελοῦν, φωνάζουν, χαιρετοῦν, ζητωκράυγάζουν.

Ἐχουν στὰ μάτια τους τὴν λάμψη τῆς χαρᾶς. Τὸ ὄνειρο, ποὺ εἶχαν τόσον καιρό, ἐπὶ τέλους σήμερα πραγματοποιήθηκε. Πέρασαν μιὰ ὀλόκληρη χρονιὰ ἀπὸ μελέτη, ἐργασία, προσπάθειες, γιὰ νὰ γίνουν καλύτεροι καὶ στὸ σχολεῖο καὶ στὶς φάλαγγες τῆς Νεολαίας. Ὄλοι τους οἱ κόποι δὲν εἶναι τίποτε μπροστὰ στὴ μεγάλη εύτυχία αὐτῆς τῆς στιγμῆς.

Θὰ φτάσουν στὴν παραλία, τὴν πευκόφυτη, θ' ἀπολαύσουν τὸν ἀνοιχτὸ ἑλληνικὸ οὔρανό, θὰ παίξουν μὲ τὴ φιλενάδα τους τὴν ἑλληνικὴ θάλασσα, θὰ γνωρίσουν ἀπὸ κοντὰ τὴν ὅμορφη πατρίδα τους.

Τὸ διαπεραστικὸ σφύριγμα τοῦ ἀτμοπλοίου δίνει τὸ σύνθημα γιὰ τὴν ἀναχώρηση. Ἀκούεται ὁ θόρυβος τῆς ἀλυσίδας, ποὺ σηκώνει τὴ βαριὰν ἄγκυρα. Τὸ νερὸ τῆς θάλασσας συνταράζεται μὲ βίᾳ ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ ἥλικα καὶ ἀφρίζει. Τότε ὑψώνεται μιὰ μυριόστομη κραυγὴ ἀπὸ τὸ πλοϊο:

—Ζήτω ἡ Νεολαία! Ζήτω! Σηκώνονται ἀμέτρητα χέρια

στὴν παραλία, γιὰ νὰ χαιρετήσουν καὶ ἀπαντοῦν ἄλλοι
χαιρετισμοὶ καὶ ἄλλες ζητωκραυγὲς ἀπὸ τὸ βαπτόρι.

Τὸ πλοϊο σιγὰ σιγὰ σκίζει τὴ θάλασσα καὶ βγαίνει
σ' ἀνοιχτά. Σὲ λίγο δὲ διάκρινονται πιὰ τὰ ὁγαπημένα
πρόσωπα, ἀλλὰ ἀκούεται ἀκόμη ἐνα γλυκὸ τραγούδι
πνιγμένο ἀπὸ τὴν ἀπόσταση, ὁ ὕμνος τῆς Νεολαίας....

7. Ο ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Στὴ γλυκιά μας τὴν πατρίδα
τὴν τρανὴ κι ἰστορικὴ
σὺ ἀπόμεινες Ἐλπίδα,
Νεολαία Ἐλληνική.

Τὴν ὄλόθερμη ψυχή της
ἔθνικὴ φωτίζει αύγὴ
κι ὁ μεγάλος Κυβερνήτης
πάντα ἐμπρὸς τὴν ὁδηγεῖ.

Ἐμπρὸς γιὰ μιὰ Ἐλλάδα νέα.
 Ἐμπρὸς μ' ἑλληνικὴ καρδιά.
 Ἐμπρὸς περήφανα, γενναῖα
 ναί, τῆς Ἐλλάδος τὰ παιδιά.

Ἐμπρὸς ἡ δόξα ἡ παλιά μας
 νὰ ξαναζήσῃ εἶναι καιρὸς
 μὲ τὸ μεγάλο Βασιλιά μας
 Ἐμπρός, πάντοτε ἐμπρός!

Σ. Μεταξάς

8. ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη
 τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή.
 Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὅψη,
 ποὺ μὲ βιὰ μετράει τὴ γῆ.

Ἄπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
 τῶν Ἑλλήνων τὰ Ἱερὰ
 καὶ σὰν πρῶτα ἀντρειωμένη
 χαῖρε, ὦ, χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Δ. Σολωμός

9. Ο ΕΝΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΛΛΟΝ

Στὸ γειτονικὸ σπίτι κάθεται ἔνας ὑποδηματοποιός. Κάνει καινούργια ὑποδήματα καὶ μπαλώνει τὰ παλιά."Οταν χρειαστῇ ὄμως ὁ ἴδιος ἐνδύματα νὰ φορέσῃ, πηγαίνει στὸ ράφτη,

"Ο ράφτης φτιάνει ροῦχα γιὰ τοὺς ἄλλους. "Οταν χρειαστῇ ὄμως ποκάμισα, πάει στὴν ἀσπρορουχοὺ καὶ τοῦ τὰ ράβει.

"Η ἀσπρορουχοὺ ράβει ἀσπρόρουχα, μὰ δὲν ἔχει καιρὸ

νὰ πλύνη τὰ δικά της. Καὶ γι' αὐτὸ φωνάζει τὴν πλύστρα—

'Η πλύστρα πλένει πολὺ ώραῖα. Γιὰ νὰ πλύνη ὅμως, χρειάζεται καινούργιο καζάνι τῆς μπουγάδας, ἐπειδὴ τῆς τρύπησε τὸ παλιό. Καὶ πάει στὸ χαλκωματά.

'Ο χαλκωματάς, ἐπειδὴ πᾶνε καλὰ οἱ δουλειές του, θέλει νὰ μεγαλώσῃ τὸ ἔργοστάσιό του. Καὶ φωνάζει τὸ χτίστη νὰ τοῦ τὸ χτίση.

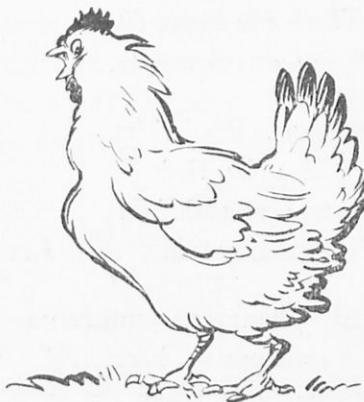
'Ο χτίστης χτίζει καλὰ καὶ γερὰ τοὺς τοίχους. 'Αλλὰ πότε πότε θέλει νὰ πιῇ καὶ κανένα καφεδάκι. Καὶ πηγαίνει στὸ καφενεῖο.

'Ο καφετζής δὲν μπορεῖ νὰ χορταίνη μὲ καφέδες. Θέλει νὰ φάη καὶ ψητὸ μὲ πατάτες. Καὶ πηγαίνει στὸ γειτονικὸ μαγειρεῖο καὶ γευματίζει.

'Ο μάγειρος εἶναι ἀγράμματος ἄνθρωπος, θέλει ὅμως νὰ μάθουν γράμματα τὰ παιδιά του, νὰ μὴ μείνουν ἀγράμματα σὰν κι αὐτόν. 'Αλλὰ πῶς νὰ τοὺς μάθη γράμματα, ἀφοῦ δὲν ξέρει κι ὁ ἴδιος; Γι' αὐτὸ στέλνει τὰ παιδιά του στὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ τὰ μάθη γράμματα ὁ δάσκαλος.

Αὔτὴ ἡ ἱστορία ὅμως δὲν ἔχει τελειωμό. Γιατὶ δὲ βρίσκεται ἄνθρωπος στὸν κόσμο, ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ ἀνάγκη ἀπὸ ἄλλον ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ κι ὁ ὑποδηματοποιὸς τῆς γειτονιᾶς μας, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἀσπρορουχού,—τὴν ἀσπρορουχού, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴν πλύστρα—τὴν πλύστρα, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπ' τὸ χαλκωματά,—τὸ χαλκωματά, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὸ χτίστη,—τὸ χτίστη, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὸ μάγειρο,—τὸ μάγειρο, ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὸ δάσκαλο, ἔλεγε στοὺς μαθητευομένους του:

—Βοηθᾶτε με νὰ σᾶς βοηθῶ, παιδιά! 'Ο ἔνας μὲ τὸν ἄλλο ζοῦμε στὸν κόσμο αὐτό.

10. Η ΦΩΝΑΚΛΟΥ ΟΡΝΙΘΑ

Μιὰ κότα κακαρίζει
ἀπ' τὴν αὐγὴν
κι ἀνήσυχα γυρίζει
μὲς στὴν αὐλή.

—«Θέση!» φωνάζει «θέση!
Θά κάμω αὐγό!»
—«Κυρά μου, ποῦ σ' ἀρέσει;»
—«Ζέρω κι ἐγώ;»

Μὲς στὸ κοτέτσι μπῆκε...
Σὰ σκοτεινό.
Τὸ στάβλο τὸν εύρηκε
πολὺ στενό.

Τὸ πλυσταριό μεγάλο
καὶ πληχτικό...
—«Τόπο δὲν ἔχετε ἄλλο;
κο-κο-κο-κο-κό».

Βασίλεψε. Βραδιάζει.
Σὲ μιὰν ἔλιὰ
ἡ κότα μας φωλιάζει
χωρὶς μιλιά.

—«Δὲ γέννησες, καημένη;»
—«Ζέρω κι ἔγώ;...
Ἐβγῆκα γελασμένη,
δὲν εἶχ' αύγό».
—«Κρίμα στὰ σημερνά σου
ξεφωνητὰ
καὶ στὰ ταρναριστά του
καμαρωτά!

Τ' αύγό σου νάχης πρῶτα
καὶ νὰ τὸ κάνης,
τὸν κόσμο, κυρὰ κότα,
πρὶν ξεκουφάνης!»

Z. Παπαντωνίου.

11. ΒΟΔΙΑ ΚΑΙ ΛΙΟΝΤΑΡΙ

Τρία βόδια ἔβοσκαν μαζὶ στὸ ἴδιο λιβάδι. "Ενα λιοντάρι τὰ παραμόνευε, μὰ δὲν μποροῦσε ν' ἀρπάξῃ κανένα νὰ τὸ φάῃ. Γιατὶ καὶ μὲ τὰ τρία μαζὶ δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὰ βγάλη πέρα. Τὴν ὥρα, ποὺ θὰ ἐπεφτε ἐπάνω στὸ ἔνα, τὰ ἄλλα δύο θὰ τὸ χτυποῦσαν μὲ τὰ κέρατά τους.

Σκέφτηκε τότε νὰ τὰ κάμη νὰ χωρίσουν, γιὰ νὰ χυμήξῃ χωριστὰ στὸ καθένα. Τοὺς ἔβαλε λοιπὸν λόγια καὶ μάλωσαν μεταξύ τους. Καὶ ἀφοῦ μάλωσαν καὶ χωρίστηκαν, τότε ρίχτηκε χωριστὰ στὸ καθένα. Κι ἔτσι τὸ λιοντάρι, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τὰ πειράξῃ, ὅσο ἥταν ὅλα μαζί, μονιασμένα καὶ ἀγαπημένα, δταν χωρίστηκαν τὰ ἔφαγε καὶ τὰ τρία.

12. Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΦΑΙΑΚΩΝ

α'. Ἡ τρικυμία.

Τὰ βάσανα τοῦ Ὀδυσσέα δὲν εἶχαν τελειώσει ἀκόμη. Μῆνες εἶναι, ποὺ ἔφυγε ἀπ’ τὴν Τροία, γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγαπημένη του πατρίδα, τὴν Ἰθάκη. Μῆνες παλεύει μὲ τ’ ἄγρια κύματα καὶ παραδέρνει σὲ ξένους τόπους, ἀνάμεσα σὲ ξένους καὶ ἄγνωστους ἀνθρώπους. Ἐχασε τοὺς συντρόφους του, ποὺ τοὺς ἀρπάξει ἡ θάλασσα, μὰ δὲν ἔχασε τὴν πίστη του στοὺς θεούς. Κάποτε θ’ ἀντικρίση ἔναν ἀγαπημένο καπνὸν ν’ ἀνεβαίνη ἀπὸ τὴν στέγη τοῦ σπιτοῦ του.

Τώρα φεύγει γιὰ καινούργια ταξίδια ἀπὸ τὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς, ὅπου τὸν εἶχε ρίξει ἡ μοῖρα του. Δὲν ἔχει πιὰ καράβι νὰ ταξιδέψῃ, δὲν ἔχει συντρόφους μαζί του νὰ τὸν βοηθήσουν. Μὰ ὁ πόθος του γιὰ τὴν πατρίδα εἶναι μεγάλος. Σκαρώνει μόνος του μιὰ σχεδία μὲ κορμοὺς δέντρων καὶ ξεκινάει πάλι.

Μὰ νέες φουρτοῦνες τὸν περιμένουν. Τ’ ἀγριεμένα κύματα τοῦ κάνουν κομμάτια τὸ ἀδύνατο σκαφάκι του. Ἐνα θεόρατο κύμα τὸν ἀρπάζει. Κρατημένος ἀπὸ ἕνα σανίδι, παραδέρνει στὴ μανιασμένη θάλασσα. Μακριά του ἀντικρίζει τὰ βουνὰ τοῦ νησιοῦ τῶν Φαιάκων. Μὰ πῶς νὰ φτά-

ση ώς έκει; τὰ κύματα τὸν σέρνουν πρὸς τὰ βραχόσπαρτα ἀκρογιάλια. Σὲ λίγο θὰ τὸν τσακίσουν ἐπάνω στ' ἄγρια βράχια. Ἀφήνει τότε τὸ σανίδι, ποὺ κρατεῖ, ὁ Ὁδυσσέας καὶ πασκίζει νὰ σωθῇ μὲ τὸ κολύμπι, νὰ βρῇ κάποια ἀπάνεμη ἀμμουδιὰ ν' ἀράξῃ. Κάπου ἔκει ξεχωρίζει μιὰν ἀκροποταμιά. Τὸ κύμα δὲν τὴ δέρνει. Οἱ ἄνεμοι δὲ φυσοῦν ἔκει. Κολυμπάει καὶ φτάνει. Σώθηκε!

Χώνεται κάτω ἀπὸ δυὸ χαμόδεντρα, ποὺ εἶναι φυτρωμένα στὴν ὅχθη τῆς ποταμιᾶς· στόιβάζει ξερὰ φύλλα γιὰ στρῶμα καὶ πέφτει ἀνάμεσά τους. Σκοτωμένος ἀπὸ τὴν κούραση, ἀποκοιμήθηκε βαθιά.]

6'. Ὁ Ὁδυσσέας καὶ ἡ Ναυσικᾶ.

“Οταν ξύπνησε τὴν αὔγη, ἀκουσε γυναίκειες φωνές καὶ γέλια κοριτσιῶν τριγύρω του. ‘Ημέρεψε ἡ ψυχή του. Τοῦ

φάνηκε σὰν δνειρό. Ἡταν ἡ βασιλοπούλα, ἡ κόρη τοῦ βασιλιᾶ τῶν Φαιάκων, ἡ ὅμορφη Ναυσικᾶ, ποὺ εἶχε κατεβῆ μὲ τὶς δοῦλες της στὸ ποτάμι, νὰ λευκάνουν τὰ ροῦχα τοῦ παλατιοῦ καὶ τὰ πλούσια προικιά της. Τὰ κορίτσια εἶχαν τελειώσει τὴν πλύση, εἶχαν λουστῆ στὸ ποτάμι,

ἀλείφτηκαν μὲ λάδι, ἔφαγαν στὴν ἀκροποταμιὰ καὶ τώρα ἔπαιζαν μὲ τὴ σφαῖρα ἀναμεταξύ τους. Ὁ Ὀδυσσέας, κρυμμένος μέσα στὰ χαμόδεντρα, εἶδε ἔξαφνα τὰ κορίτσια, ποὺ ἔπαιζαν. Αὐτὸ δῶσε θάρρος στὴν ψυχή του. Δὲν εἶχε πέσει μέσα σὲ κακοὺς καὶ ἄγριους ἀνθρώπους.

Ἄποφάσισε νὰ φανερωθῇ καὶ νὰ μιλήσῃ. Σκέπτασε μὲ κλαριὰ τὴ γύμνια του καὶ προχώρησε ταπεινὰ πρὸς τὸ μέρος,

ποὺ στεκόταν ἡ Ναυσικᾶ. Οἱ δοῦλες, τρομαγμένες σκόρπισαν όλόγυρα καὶ χάθηκαν. Μὰ ἡ Ναυσικᾶ κατάλαβε, πώς δὲν ἦταν κακὸς ἄνθρωπος. Φαινόταν τόσο εὐγενικὸς καὶ τόσο δυστυχισμένος. Καὶ στάθηκε. Στάθηκε κι ὁ Ὀδυσσέας ἀπὸ μακριὰ καὶ τῆς εἶπε εὐγενικὰ καὶ γλυκομίλητα:

—«Προσπέφτω στὰ πόδια σου, βασιλοπούλα. Λυπήσου με! Εἴκοσι μέρες παλεύω μὲ τὰ κύματα, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ κίνησα ἀπὸ τὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς. Κι ἐδῶ μὲ ρίχνει τώρα ἡ μοῖρα μου. Ζένος είμαι καὶ κανένα δὲ γνωρίζω στὸν τόπο σας. Δεῖξε μου, ποὺ πέφτει ἡ χώρα σας καὶ δός μου κανένα κουρέλι νὰ ντυθῶ, ὃν ἔχης μαζί σου! Καὶ οἱ θεοὶ ἃς σοῦ χαρίσουν ὅ,τι ζητεῖ ἡ ψυχή σου!»

Ἡ Ναυσικᾶ τὸν λυπήθηκε καὶ τοῦ εἶπε καλὰ καὶ συμπονετικὰ λόγια. Τοῦ φανέρωσε, πώς εἶναι κόρη τοῦ βασιλιᾶ τοῦ τόπου, τοῦ μεγαλόψυχου Ἀλκινόου καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε, πώς θὰ τοῦ δείξῃ τὸ δρόμο, γιὰ νὰ φτάσῃ στὸ φιλόξενο παλάτι τοῦ πατέρα της. Ἐπειτα φώναξε τὶς δοῦλες της, τὶς μάλωσε, ποὺ φοβήθηκαν κι ἔφυγαν καὶ παράγγειλε νὰ δώσουν μιὰ λαμπρὴ φορεσιὰ στὸν ξένο νὰ φορέσῃ, νὰ τοῦ φέρουν νὰ φάη καὶ νὰ πιῇ καὶ νὰ τὸν περιποιηθοῦν, ὅπως τοῦ ἀξιζε.

Καὶ ἔτσι ἔγινε.

“Οταν ἥρθε ἡ ὥρα νὰ ζέψουν τὸ ἀμάξι καὶ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ ποτάμι, ἡ Ναυσικᾶ εἶπε· στὸν Ὀδυσσέα, ποὺ πλυνένος καὶ συγυρισμένος τώρα φάνταζε σὰ βασιλιάς:

—«Ἀκουσε, ξένε. Ἡθελα νὰ σὲ πάρω μαζί μου μέσα στὸ ἀμάξι. Μὰ δὲν ταιριάζει νὰ βλέπουν οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ τὰ μέρη ποὺ θὰ περάσουμε, τὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ μ’ ἔναν ἄντρα ξένο καὶ ἄγνωστο. Ἔγὼ λοιπὸν θὰ προχωρῶ μπρο-

στὰ κι ἔσù θ' ἀκολουθῆς πίσω μὲ τὶς δοῦλες. Κι ὅταν ζυγώσωμε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου, θὰ μᾶς ἀφήσης. 'Απ' ἐκεῖ κι ἔνα παιδὶ νὰ ρωτήστες, θὰ σοῦ δείξη τὸ δρόμο. Γιατί, σὰν φτάστης στὸ δάσος τῆς Ἀθηνᾶς, μὲ τὶς ψηλὲς λεῦκες καὶ τὰ τρεχούμενα νερά, ποὺ τὶς ζώνει δλόγυρα καταπράσινο λιβάδι, ἐκεῖ κοντὰ εἶναι τοῦ πατέρα μου ἡ γῆ καὶ τ' ἀνθοπεριβόλια του. 'Απ' ἐκεῖ τράβα ίσια στὸ παλάτι τῶν γονιῶν μου. Οἱ πόρτες εἶναι πάντα ἀνοιχτὲς γιὰ τοὺς ξένους. Καὶ πρόσπεσε πρῶτα στὰ πόδια τῆς βασίλισσας, τῆς μητέρας μου καὶ παρακάλεσε την. Γιατί, ἀν κι ἐκείνη σὲ συμπονέσῃ, γρήγορα θὰ σοῦ δώσουν γοργὸ καράβι, νὰ σὲ φέρη στὴν γλυκιά σου πατρίδα».

Εἶπε καὶ χτύπησε μὲ τὸ λαμπρὸ μαστίγιο τὰ μουλάρια κι ἐκεῖνα ἄφησαν τὸ ρέμα τοῦ ποταμοῦ καὶ πῆραν δρόμο κι ἔτρεχαν μὲ τάξη. Κι ἐκείνη σάλευε ἀγάλια τὸ λουρὶ τοῦ μαστιγιοῦ της, γιὰ νὰ τὴν προφτάσουν πίσω οἱ δοῦλες καὶ δ Ὁδυσσέας. Σὰν ἔφτασαν στὸ δοξασμένο δάσος τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ Ναυσικᾶ τράβηξε μπροστὰ μὲ τὶς δοῦλες κι δ Ὁδυσσέας σταμάτησε μιὰ στιγμὴ νὰ προσευχήθῃ στοὺς θεοὺς καὶ νὰ πάρη ὑστερα μόνος του τὸ δρόμο.

γ'. 'Ο Ὁδυσσέας στ' ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου.

'Ο Ὁδυσσέας ἔκαμε, ὅπως τοῦ εἶχε πεῖ ἡ βασιλοπούλα.

"Οταν ἔφτασε στὸ λαμπρὸ παλάτι καὶ πέρασε τὸ κατώφλι, προχώρησε μέσα καὶ βρέθηκε μπροστὰ στοὺς πρεστοὺς καὶ τοὺς ἄρχοντες τοῦ τόπου, ποὺ ἦταν μαζεμένοι μέσα στὴ λαμπροστόλιστη σάλα, γύρω ἀπὸ τὸ βασιλιά Ἀλκίνοο καὶ τὴ βασίλισσα Ἀρήτη κι ἔκαναν σπονδεῖς *πόλο* θεὸ τὸν Ἐρμῆ, στάζοντας κρασὶ ἀπὸ τὰ ποτήρια τους,

ὅπως ἡταν τότε ἡ συνήθεια. Ὅλοι γύρισαν καὶ τὸν κοίταξαν μὲν θαυμασμό, γιατὶ ἡταν ὅμορφος καὶ δυνατὸς ἄντρας καὶ φαινόταν εὐγενικὸς στὴ θωριά του.

Ἐκεῖνος, σύμφωνα μὲ τὴ συμβουλὴ τῆς Ναυσικᾶς, τράβηξε ὁλόισα πρὸς τὴ βασίλισσα τὴν Ἀρήτη, τὴν προσκύ-

νησε, ἀγγίζοντας μὲ σεβασμὸ τὰ γόνατά της καὶ τῆς εἶπε:
—«Ἀρήτη, θυγατέρα τοῦ ἴσοθέου Ρηξήνορα, προσπέφτω σ' ἐσένα καὶ τὸν ἄντρα σου καὶ ὅλους ἐδῶ τοὺς ὄμοτράπιεζους, ἐγὼ ό πολύπαθος. Καὶ σᾶς παρακαλῶ, ἔτσι νὰ σᾶς χαρίζουν ὅλα τὰ καλὰ οἱ θεοί, νὰ μὲ στείλετε στὴν πατρίδα μου, γιατὶ χρόνια πολλὰ παραδέρνω ἕρημος μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς μου».

Καὶ λέγοντας αὐτὰ κάθισε ταπεινὰ κατάχαμα, ἐπάνω στὶς στάχτες τῆς γωνιᾶς. Ὁ Ἀλκίνοος τότε τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι, σήκωσε τὸ γιό του, τὸν ἀγαπητὸ τὸ Λαοδάμα, ποὺ καθόταν πλάι του κι ἔβαλε τὸν ξένο νὰ καθίσῃ στὴ γέση του. Ἐπειτα παράγγειλε νὰ τοῦ φέρουν νὰ πλυθῇ, νὰ στρώσουν μπροστά του ὥραϊ τραπέζι καὶ νὰ τοῦ δώσουν νὰ φάῃ καὶ νὰ πιῇ ἀπ' ὅλα τὰ καλά. Κι ἀφοῦ ἔφαγαν καὶ ἤπιαν κι ἔφυγαν οἱ καλεσμένοι, ἀπόμεινε μόνος του ὁ Ὁδυσσέας μὲ τὸ βασιλιὰ καὶ τὴ βασίλισσα.

Τότε ἡ Ἀρήτη, ἡ βασίλισσα, ποὺ γνώρισε τὰ ὥραῖα ροῦχα, ποὺ φοροῦσε δὲ Ὁδυσσέας, τὸ χιτώνα καὶ τὴ χλαμύδα, ποὺ τὰ εἶχε ράψει ἡ ἴδια μὲ τὰ χέρια της, γύρισε καὶ τὸν ρώτησε ποῦ τὰ βρῆκε καὶ τὰ φόρεσε αὐτὰ τὰ ροῦχα, ἀφοῦ ἔλεγε, πῶς τὰ κύματα τὸν εἶχαν πετάξει θαλασσοπαρμένον στὸ ἀκρογιάλι.

Ο φρόνιμος Ὁδυσσέας δὲν τῆς ἔκρυψε τὴν ἀλήθεια. Ἀρχισε πρῶτα νὰ τῆς ἀνιστορῇ πῶς ἔνα ἀστροπελέκι τοῦ βούλιαξε τὸ πλοϊο του, πῶς ἔχασε τοὺς συντρόφους του, πῶς ἐπεσε ἐπάνω στὸ μακρινὸ νησὶ τῆς Ὡγυγίας, πῶς τὸν κράτησε ἐκεī σιμά της ὄχτω χρόνια ἡ Καλυψώ καὶ πῶς φεύγοντας ἀπ' ἐκεī ναυάγησε πάλι καὶ τὰ κύματα τὸν ἔριξαν στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων. Καὶ ύστερα ἀνιστόρησε πῶς τὸν συνέτυχε τότε ἡ καλή τους θυγατέρα καὶ τὸν ἔντυσε μὲ τὰ ὥραῖα αὐτὰ ροῦχα καὶ τούδειξε τὸ δρόμο νὰ φτάσῃ στὸ παλάτι. "Ολα τὰ εἶπε ἀληθινά, ὅπως ἔγιναν, χωρὶς νὰ κρύψη τίποτε.

Ο Ἀλκίνοος κατάλαβε τότε, πῶς ἔνας ἀνθρωπος, ποὺ ἔλεγε τὴν ἀλήθεια, ἦταν τίμιος καὶ περήφανος ἄντρας. Τοῦ ὑποσχέθηκε, πῶς θὰ τὸν στείλη στὴν πατρίδα του καὶ

πρόσταξε τις δοῦλες νὰ τοῦ στρώσουν νὰ κοιμηθῆ σὲ βασιλικὸ τορνευτὸ κρεβάτι.

δ'. Οἱ ἀγῶνες τῶν Φαιάκων.

Τὴν αὔγήν, ὅταν ξύπνησαν μὲ τὸ καλό, ὁ Ἀλκίνοος πῆρε τὸν ξένο του, τὸν Ὁδυσσέα, καὶ τὸν ἔφερε στὴν Ἀγορά, ποὺ ἦταν ἐπάνω στὸ λιμάνι, νὰ ἴδῃ τὰ πλοῖα. Κάθισαν σὲ δυὸ σκαλιστὰ λιθάρια καὶ σὲ λίγο μαζεύτηκαν ἐκεῖ ὄλοι οἱ προεστοὶ καὶ οἱ ἀρχοντες καὶ πολὺς λαός, νὰ ἴδοιν τὸν ξένο τους, ποὺ ὅπως ἔλεγαν, ἔμοιαζε σὰ θεὸς στὸ ἀνάστημα καὶ στὴν ὁμορφιά.

‘Ο Ἀλκίνοος πρόσταξε τότε ν’ ἀρματώσουν ἐνα καράβι μὲ πενηνταδύὸ παλικάρια, γιὰ νὰ στείλουν τὸν Ὁδυσσέα στὴν πατρίδα του. Κι ὥσπου νὰ ἐτοιμαστῇ τὸ καράβι, πῆρε πάλι τὸν Ὁδυσσέα στὸ παλάτι του καὶ παράγγειλε νὰ μαζευτοῦν ἐκεῖ καὶ οἱ προεστοὶ τοῦ τόπου νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦνε γιὰ τὸ κατευόδιο τοῦ ξένου. Καὶ νὰ ἔρθῃ μαζὶ κι ὁ τραγουδιστὴς ὁ Δημόδοκος μὲ τὴ λύρα του καὶ νὰ τοὺς τραγουδήσῃ, ὅταν ἀποφᾶνε.

“Ἐτσι κι ἔγινε. Καὶ ὅταν ἔφαγαν κι ἤπιαν, ἀρχισε κι ὁ ὁ Δημόδοκος τὸ τραγούδι. Κι ὁ Δημόδοκος, δίχως νὰ ξέρῃ ποιὸν ἔχει μπροστά του, τραγουδοῦσε γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας καὶ τὴν παλικαριὰ τῶν Ἀχαιῶν. Κι ὁ Ὁδυσσέας σήκωσε τὴ χλαμύδα του καὶ σκέπτασε τὸ πρόσωπό του, γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυα του. Μονάχα ὁ Ἀλκίνοος εἶχε δεῖ τὰ δάκρυα του καὶ εἶχε ἀκούσει τοὺς κρυφούς του ἀναστεναγμούς. Μὰ δὲν εἶπε τίποτε. «Ποιὸς ζέρει—συλλογίστηκε—ποιὸν δικό του ἔχασε ὁ καημένος στὸν πόλεμο τῆς Τροίας καὶ κλαίει!» Καὶ γιὰ νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴ λύπη του ὁ ξένος,

ἔδωκε διαταγὴν νὰ κατεβοῦν ὅλοι μαζὶ νὰ κάμουν ἀγῶνες, νὰ ἴδῃ κι ὁ ξένος καὶ νάχη νὰ λέη στὸν τόπο του.

Μαζεύτηκε τότε ὅλη ἡ λεβεντιὰ τοῦ νησιοῦ στὸν τόπο τῶν ἀγώνων καὶ ἄρχισαν οἱ καλύτεροι ἀγωνιστὲς νὰ παραβγαίνουν στὸ τρέξιμο καὶ στὸ λιθάρι καὶ στὴν πυγμαχία. Κι ὁ Ὁδυσσέας κοίταζε. Καὶ τότε ὁ Λαοδάμας, ὁ γιὸς τοῦ Ἀλκινόου, εἶπε νὰ ρωτήσουν καὶ τὸν ξένο, ποὺ φαινόταν γερός καὶ δυνατός, ἀν θέλῃ κι αὐτὸς νὰ λάβῃ μέρος σὲ κανένα ἀγώνισμα. Καὶ τὸν κάλεσε εὐγενικὰ ὁ ἴδιος.

—Δὲν εἴμαι ἐγὼ γιὰ ἀγῶνες τώρα... εἶπε ὁ Ὁδυσσέας. Πολλὰ ἔπαθα καὶ πολλὲς ἔννοιες ἔχω στὸ κεφάλι μου. Χαρῆτε ἔσεις, παιδιά μου, τοὺς ἀγῶνες! Ἐμένα στεῖλτε με στὴν πατρίδα μου! Αὐτὸ σᾶς γυρεύω μόνο.

Τότε κάποιος Εύρύαλος, ποὺ εἶχε νικήσει στὴν πάλη καὶ εἶχαν φουσκώσει τὰ μυαλά του, μίλησε ἀσκημα στὸν Ὁδυσσέα:

—Δὲ φαίνεσαι γιὰ ἀθλητής, τοῦ εἶπε. Κάποιος ἔμπτορος ταξιδευτής θὰ εἶσαι καὶ θάχης τὸ νοῦ σου περισσότερο, μοῦ φαίνεται, στὶς πραμάτειες σου καὶ στὰ κέρδη σου, παρὰ στοὺς εὐγενικοὺς ἀγῶνες.

‘Ο Ὁδυσσέας, ποὺ δίκαια πειράχτηκε ἀπὸ τὴν αὐθάδεια τοῦ νέου, τὸν κοίταξε λοξὰ καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἀσκημα μίλησες, παιδί μου καὶ μοῦ φαίνεσαι σὰν ἐπιπόλαιος. Μὰ ἔτσι εἶναι. Οἱ θεοὶ δὲ δίνουν ὅλα τὰ καλὰ σ’ ἔναν ἄνθρωπο. Οὔτε θωριά, οὔτε μυαλά, οὔτε μιλιὰ καὶ γλῶσσα. Κι ἔσένα, παιδί μου, σούδωσαν οἱ θεοὶ ὅμορφο κορμί, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ γίνη ὁμορφότερο, μὰ τὸ μυαλό-σου εἶναι ἐλαφρό. Λοιπὸν μάθε, πώς δὲν εἴμαι ὅπως νομίζεις. Γι’ αὐτό, μὲ ὅσα βάσανα κι ἀν ἔχω περάσει σὲ πολέ-

μους καὶ φουρτοῦνες, θὰ μπῶ στοὺς ἀγῶνες. Γιατὶ πολὺ μὲ πλήγωσε ὁ λόγος σου, παιδί μου.

Καὶ χωρὶς νὰ γυμνωθῇ καθόλου ὁ Ὁδυσσέας, ἀρπαξε, ὅπως ἦταν, τὸ πιὸ βαρὺ ἀπὸ τὰ λιθάρια καὶ τὸ πέταξε μακρύτερα ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους. "Ολοι σάστισαν.

—Φτάστε με τώρα!... εἴτε καὶ ξαναρίχνω πάλι. Κι ὕ-

στερα ὅποιανοῦ τὸ λέει ἡ καρδιά του, ἃς ἔρθη νὰ παραβγοῦμε καὶ στὴ πυγμὴ καὶ στὸ πάλεμα καὶ στὸ τρέξιμο καὶ σὲ ὅ,τι θέλει! Καὶ τὸ κοντάρι τὸ ρίχνω ἐγώ, ὅπως ρίχνει ἄλλος τὴ σαΐτα.

"Ολοι σώπασαν καὶ κοίταζαν μὲ θαυμασμὸ τὸν ξένο. Καὶ τότε ὁ Ἀλκίνοος πρόσταξε ν' ἀρχίσουν τὰ τραγούδια καὶ οἱ χοροί, γιὰ νὰ εὐχαριστηθῇ ὁ ξένος. Καὶ σὰν τελείωσαν

οἱ χοροὶ καὶ τὰ τραγούδια, ὅλοι ἔφεραν πλούσια δῶρα στὸν Ὀδυσσέα, γιὰ νὰ τοὺς θυμᾶται. Καὶ πρῶτος ἀπὸ δλους ὁ Εὔρυαλος, ποὺ τοῦ εἶχε πεῖ τὸν πικρὸ λόγο καὶ εἶχε μετανιώσει τώρα, τοῦ χάρισε ἔνα ἀργυρόδετο σπαθί, μὲ φιλντισένιο θηκάρι καὶ τοῦ εἶπε:

—«Γειά σου, πατέρα ξενικέ! Κι ἂν σοῦ εἶπα βαρὺ λόγο, ἃς τὸν πάρουν οἱ ἄνεμοι. Κι ἃς δώσουν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ φτάσης γρήγορα στὸν τόπο σου καὶ ν' ἀνταμώσῃς τὴ γυναίκα σου καὶ τοὺς δικούς σου!»

Κι ὁ γνωστικὸς Ὀδυσσέας τὸν συγχώρεσε:

—«Γειά σου κι ἐσύ, παιδί μου! Καὶ οἱ θεοὶ νὰ σοῦ χαρίζουν ὅ,τι πιθεῖ ἡ καρδιά σου.»

Εἶπε καὶ κρέμασε στὸν ὕμο τὸ ἀσημοκάρφωτο σπαθί, τὸ χάρισμα τοῦ νέου.

ε'. 'Ο Ὀδυσσέας φανερώνεται.

“Ηρθε ἡ ὥρα νὰ ξεκινήσῃ ὁ Ὀδυσσέας γιὰ τὴν ποθητή του πατρίδα. Τὸ καράβι τὸν περιμένει ἔτοιμο στὸ λιμάνι. ‘Ο Ἀλκίνοος παραγγέλνει στὴ γυναίκα του νὰ ἐτοιμάσῃ γιὰ τὸν ξένο τους ἔνα κιβώτιο μὲ τὰ καλύτερα ροῦχα καὶ στρωσίδια. Κι ἀφοῦ μαζευτοῦν καὶ τ' ἄλλα πλούσια δῶρα, ποὺ τοῦ ἔδωσαν οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων καὶ τὰ καμαρώση ὁ Ὀδυσσέας, τότε θὰ τοῦ χαρίσῃ κι αὐτὸς ἔνα ὀλόχρυσο ποτήρι, γιὰ νὰ τὸν θυμᾶται σὲ ὅλη του τὴ ζωή, ὅταν θὰ κάνη μ' αὐτὸ σπονδεῖς στοὺς θεούς.

“Αρχισαν πάλι νὰ μοιράζουν φαγητὰ καὶ γλυκὸ κρασί. Κι ὑστερα ἀρχίζει νὰ τραγουδῆ ὁ Δημόδοκος μὲ τὴ λύρα του τὶς δόξες τῶν ἡρώων.

“Ηρθε τέλος ἡ στιγμὴ νὰ φανερώσῃ τώρα κι ὁ Ὀδυσσέας ποιὸς είναι. Λέει στὸ Δημόδοκο νὰ τραγουδήσῃ τώ-

ρα γιὰ τὸ Δούρειο ἵππο. Καὶ ὅταν ἀκούη τ' ὄνομά του ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ τραγουδιστῆ, θυμᾶται τὰ παλιὰ καὶ δακρύζει πάλι.

‘Ο ’Αλκίνοος προστάζει νὰ πάψῃ ὁ τραγουδιστής, ἀφοῦ τὰ τραγούδια του κακοκαρδίζουν τὸν ξένο. Καὶ ρωτᾷ τώρα τὸν ’Οδυσσέα:

—Γιατί κλαῖς, ξένε, ὅταν ἀκοῦς τῆς Τροίας τὴν καταστροφή; μήπως στὰ τείχη της ἔπεσε πτολεμώντας κανένας στενὸς συγγενής σου ἢ καρδιακός σου φίλος καὶ τὸν κλαῖς;

‘Ο ’Οδυσσέας δὲν μπορεῖ νὰ κρυφτῇ πιά. Πρὶν φύγῃ ἀπὸ τὸ νησί, ποὺ τόσο τὸν καλοδέχτηκαν, πρέπει νὰ φανερωθῇ ποιὸς εἶναι. Ἔτσι τὸ θέλει ἡ τάξη. Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν ’Αλκίνοο, τοῦ χερίζει τ' ὄνομά του:

—Ἐγὼ εἴμαι ὁ ’Οδυσσέας, ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη, ἀπὸ τὴν Ιθάκη... ἀρχίζει.

“Ολοι κοιτάζουν ξαφνισμένοι τὸν ξακουσμένο ἥρωα, ποὺ ἡ δόξα του ἔχει ἀνεβῆ ὡς τὰ οὐράνια. Αὐτὸς εἶναι λοιπὸν ὁ τρανὸς ’Οδυσσέας;

Καὶ ὁ ’Οδυσσέας ἀνιστορεῖ τώρα στὴν ἀράδα τί εἰδε καὶ τί ἔπαθε τόσα χρόνια, ὥσπου νὰ φτάσῃ ἀπὸ τὴν Τροία στὸ φιλόξενο νησὶ τῶν Φαιάκων. Πῶς τὸν ἔριξε πρῶτα ἡ μοῖρα του στὴν Ἱσμαρο καὶ τοὺς κακοὺς Κίκονες, πῶς ἔφτασε ὑστερα στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων καὶ ὑστερα στὰ μέρη, ποὺ κατοικοῦν οἱ ἄνομοι Κύκλωπες καὶ κατόπι στὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων καὶ ἔπειτα στὸ νησὶ τῆς Κίρκης καὶ τέλος, ἀφοῦ πέρασε τὴ Σκύλλα καὶ τὴ Χάρυβδη, πῶς ἔφτασε στὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς καὶ τί τράβηξε ἀπὸ κεῖ μέσα στὰ ἀγριεμένα κύματα, γιὰ νὰ βρεθῇ θαλασσοδαρμένος στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων.

Μὰ αὐτὰ τὰ εἶχε ἀνιστορήσει καὶ πρωτύτερα στοὺς καλούς του φίλους. Καὶ σταμάτησε ἐδῶ.

Ολοι κοίταζαν μὲθαυμασμὸν τὸν πολύπαθο ἥρωα, ἀκούοντας πόσα βάσανα εἶχε τραβήξει στοὺς ξένους τόπους, σὲ στεριὲς καὶ θάλασσες, γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγαπημένη του πατρίδα. Καὶ ὁ Ἀλκίνοος τοῦ εἶπε:

—Τὰ βάσανά σου τελειώνουν ἐδῶ, Ὁδυσσέα. Μιὰ καὶ ἥρθες στὸ νησί μου καὶ στὸ παλάτι μου, δὲ θὰ περιπλανηθῆς πιά. Καὶ γρήγορα θὰ φτάσῃς στὸν τόπο σου καὶ τοὺς δικούς σου. Τὸ καράβι σὲ περιμένει στὸ λιμάνι.

Ο Ὁδυσσέας εὐχαρίστησε τοὺς καλούς του φίλους γιὰ τὴ λαμπρὴ φιλοξενία, τοὺς εὐχήθηκε ὅλα τὰ καλὰ καὶ τοὺς ἄφησε ύγεια. Κι ἔκεινοι τὸν ἀποχαιρετοῦν καὶ τὸν

προβοδίζουν. 'Ο 'Αλκίνοος τοῦ δίνει ἔναν κήρυκα, νὰ τὸν φέρη τιμητικὰ στὸ γιαλὸ καὶ στὸ γοργὸ καράβι. Καὶ ἡ 'Αρήτη προστάζει τὶς δοῦλες τῆς νὰ τὸν συνοδέψουν, φορτωμένες μὲ τὰ πλούσια δῶρα καὶ τὰ φαγώσιμα τοῦ ταξιδιοῦ. 'Ο 'Οδυσσέας ξεκινάει. Σὲ λίγο βρίσκεται στὸ καράβι.

Βραδιάζει. Εἶναι ἡ ὥρα νὰ σαλπάρουν. Οἱ ναῦτες λύνουν τὰ σκοινιὰ ἀπὸ τὶς δέστρες. Τὰ κουπιὰ βουτοῦνε ὅλα μαζὶ στὴ θάλασσα. Τὸ καράβι σκίζει σὰ γοργόφτερο πουλὶ τὸ κύμα. 'Ο 'Οδυσσέας ξαπλωμένος στὸ κάσαρο τῆς πρύμης ἔχει ἀποκοιμηθῆ γλυκά. "Οταν ξυπνήσῃ, θ' ἀντικρίση τ' ἀγαπημένα βουνὰ τῆς Ἰθάκης. "Ενας καπνὸς θὰ ξεχωρίζῃ μακριὰ στὸν οὐρανό. Πόσα χρόνια τὸν πόθησε ἡ ψυχὴ του! Θὰ εἶναι ό καπνός, ποὺ θ' ἀνεβαίνῃ ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ.

13. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά,

τὴν ἄγκυρα σηκώνει.

Καραβοκύρης στέκεται

κρατώντας τὸ τιμόνι.

— «Καράβι, στὰ ταξίδια σου

θὰ βρῆς λιμάνια χίλια,

θ' ἀκούσης «καλῶς ὅρισες»

ἀπὸ χιλιάδες χείλια.

Μάνην πιστέψης! "Απιστες" αναστρέψεις
εύχεις, ποὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπᾶ στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει!

Τὸ μόνο «καλῶς ὄρισες»,
 τὴ μόνη εὐχή, ποὺ πιάνει,
 θὰ τὴν ἀκούσῃς στὸ φτωχὸ
 τοῦ τόπου σου λιμάνι».

*I. Πολέμης.

14. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

α'. Ἰούνιος.

1. Ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Θεριστῆ
 τοῦ δρεπανιοῦ μας ἡ γιορτή.
2. Μὴ σὲ γελάσῃ ὁ βάθρακας ἢ τὸ χελιδονάκι
 ἂν δὲ λαλήσῃ ὁ τζίτζικας, δὲν εἴν' καλοκαιράκι.
2. Ἀπὸ τὸ θέρο ώς τὶς ἐλιές
 δὲν ἀπολείπουν οἱ δουλειές.

β'. Ἰούλιος.

1. Ποὺ μοχτάει τὸ χειμώνα,
 χαίρεται τὸν Ἀλωνάρη.
2. Κάψες τὸν Ἀλωνάρη,
 εὔτυχία ὅλον τὸ χρόνο.
3. Τῆς Ἀγια-Μαρίνας ρώγα
 καὶ τ' Ἄι-Λιόδς σταφύλι.

γ'. Αὔγουστος.

1. Αὔγουστε, καλέ μου μήνα,
νάσουν τρεῖς βολές τὸ χρόνο!
2. Τὸν Αὔγουστο τὸν χαίρεται,
όποχει νὰ τρυγήσῃ.
3. Κάθε πράμα στὸν καιρό του
κι ὁ κολιὸς τὸν Αὔγουστο.
4. Καλὸς ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ,
τ' Αὔγουστου τὸ φεγγάρι.

15. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. "Οποιος σκάφτει λάκκο σ' ἄλλον,
πέφτει μέσα αὐτὸς ὁ ἴδιος.
2. Τόνα χέρι νίβει τ' ἄλλο
καὶ τὰ δυὸ τὸ πρόσωπο.
3. 'Υστερνή μου γνώση,
νὰ σὲ εἶχα πρῶτα.
4. Τοῦ φτωχοῦ τὸ σκοινὶ μονὸ δὲ φτάνει,
διπλὸ φτάνει καὶ περισσεύει.

5. Τῶν φρονίμων τὰ παιδιά
πρὶν πεινάσουν, μαγειρεύουν.
 6. Ἡ όμόνοια φτιάνει σπίτι
καὶ ἡ διχόνοια τὸ χαλόει.
 7. Βόηθα με νὰ σὲ βοηθῶ,
ν' ἀνεβοῦμε τὸ γκρεμό.
 8. "Αν δὲν παινέστης τὸ σπίτι σου,
πέφτει καὶ σὲ πλακώνει.
 9. Ακόμη δὲν τὸν εἴδαμε,
Γιάννη τὸν ἐβγάλαμε.
-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α' ΚΥΚΛΟΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

I. Σχολικὲς ἴστορίες.

	Σελίς
1. Ἐλπίδα στὸ Θεὸ (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	7
2. Τὸ πρῶτο μάθημα	8
α) Στὸ νησὶ	9
3. Ὁ ψαράς (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	11
β) Στὸ βουνὸ	12
4. Τὸ κοπάδι (ποίημα Ἀ. Κατακουζηνοῦ)	14
γ) Στὸν κάμπο	15
δ) Στὴν πόλη	16
5. Τὸ φθινόπωρο	18
6. Ὁ φίλος μου (Ντὲ Ἀμίτσις, διασκευὴ)	20
7. Μία εὐγενικὴ ψυχὴ (Ντὲ Ἀμίτσις, διασκευὴ)	21

II. Οἰκογενειακὲς ἴστορίες.

8. Ἐνα ἀξέχαστο μάθημα	24
9. Ἡ προσευχὴ τῶν παιδιῶν	27
10. Ἡ προσευχὴ τῶν παιδιῶν (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	29
11. Βρέχει	30
12. Τὸ ἀλέτρι (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	32
13. Οἱ θυγατέρες τοῦ Ἡλιου	34

III. Ἰστορίες γιὰ τὰ ζῶα.

14. Τὰ ταξιδιάρικα πουλιὰ καὶ ὁ σπουργίτης	39
15. Φθινόπωρο (ποίημα Γ. Δροσίνη)	45

IV. Ἀπὸ τὸν κόσμο τῶν μύθων.

	Σελίς
16. Ἡ φωτιὰ καὶ τὸ νερὸ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	45
17. Ὁ περήφανος καπνὸς (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	47
18. Ἄλεπποὺ καὶ σταφύλι	49
19. Οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου	50

V. Λόγια τοῦ λαοῦ.

20. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ φθινοπώρου	52
21. Παροιμίες	53

Β' ΚΥΚΛΟΣ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

I. Οἰκογενειακὲς ἴστορίες.

1. Χιόνι (ποίημα Κ. Καρυωτάκη)	57
2. Ἔρχομαι	57
3. Τὸ ξενιτεμένο καράβι	62
5. Τὰ χιονιταράκια καὶ ὁ καλὸς κυνηγὸς	66
6. Οἱ φίλοι μας	70
7. Ὁ πονόδοντος τῆς Ἀννούλας	75
8. Μία περίεργη μηχανὴ	82

II. Κοινωνικὲς ἀρετὲς καὶ κακίες.

9. Ἡ γριὰ καὶ τὸ αὐτοκίνητα	83
-----------------------------	----

III. Θρησκευτικὲς ἴστορίες.

10. Ὁ Δανιὴλ ἀνάμεσα στὰ λιοντάρια	86
11. Τὸ ἐκκλησάκι (ποίημα Ἀγγ. Βλάχου)	89

IV. Ἀσχολίες καὶ ἐπαγγέλματα.

12. Τὸ παντοπωλεῖο τῆς κυρα-Γιαννούλας	90
--	----

13. 'Ο σιδηρουργός	92
14. 'Ο σιδεράς (ποίημα Τ. "Αγρα)	94
15. 'Ο μοῦτσος	95

V. Ιστορίες γιὰ τὰ ζῶα.

16. 'Αγροτικὸ (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	97
17. 'Ο "Άργος, ὁ σκύλος τοῦ 'Οδυσσέα	99
18. Τζίτζικας καὶ μερμήγκι (διάλογος 'Ι. Πολέμη)	102

VI. Μύθοι.

19. 'Ο ψαράς καὶ τὸ ψαράκι	106
20. 'Η παγωνιέρα, ἡ θερμάστρα καὶ ἡ σκούπτα.	107

VII. Άπὸ τὴν ἀρχαία μυθολογία.

21. 'Ο Φαέθοντας	108
22. Τὸ παιδὶ καὶ ὁ "Ηλιος (ποίημα Μ.Β.)	112

VIII. Λόγια τοῦ λαοῦ.

23. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ χειμώνα	113
24. Παροιμίες	114

Γ' ΚΥΚΛΟΣ

ΑΝΟΙΣΗ

I. Άπὸ τὴ Φύση.

1. "Ερχεται ἡ "Ανοιξη	117
2. 'Ανοιξιάτικη αύγὴ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	120

II. Οἰκογενειακὲς ιστορίες.

3. Τὰ παράξενα φροῦτα	120
4. Τὸ πατρικὸ σπίτι	125
5. Τὸ πατρικὸ σπίτι (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	127

	Σελίς
6. Ἡ φουρτούνα	128
7. Ὁ Χρηστάκης πετάει	136
8. Οι πειρασμοὶ (ποίημα Μυρτιώτισσας)	140
 III. Ἰστορίες τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς πόλης.	
9. Τὸ καταραμένο χωριὸν	141
10. Τὸ εὐλογημένο χωριὸν	144
11. Τὸ χωριό (ποίημα Ἱ. Πολέμη)	147
12. Ὁ στρατὸς περνάει	148
 IV. Ἰστορίες γιὰ τὰ ζῶα	
13. Ἡ πηγὴ (ποίημα)	150
14. Παραδόσεις γιὰ τὰ ζῶα	151
15. Μητρικὴ στοργὴ	153
 V. Ἀπὸ τὴ μυθολογία	
16. Ὁ Ἀχιλλέας	154
17. Καρβουνιάρης καὶ λευκαῖτής	158
 VI. Λόγια τοῦ λαοῦ.	
18. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τῆς ἄνοιξης	159
19. Παροιμίες	160
 Δ' ΚΥΚΛΟΣ	
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ	
 I. Ἀπὸ τὴ φύση.	
1. Ἀνατολὴ (ποίημα Ἱ. Πολέμη)	163
2. Ἡ αύγὴ (ποίημα)	164
 II. Οἰκογενειακὲς ἴστοριες.	
3. Τὸ λουτρὸν	164
4. Ὁ πεῦκος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	170

III. Κοινωνικὲς ἴστορίες.	Σελίς
5. 4η Αύγούστου.	171
6. Κατασκηνώσεις.	172
7. "Υμνος τῆς Ἐθνικῆς Νεολαίας (ποίημα Σ. Μεταξᾶ).....	174
8. Ἐθνικὸς ὕμνος (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	175
9. Ὁ ἔνας μὲ τὸν ἄλλον	175
 IV. Ἰστορίες γιὰ τὰ ζῶα.	
10. Ἡ φωνακλοὺ ὅρνιθα (ποίημα Ζ. Πατεντωνίου)	177
11. Βόδια καὶ λεοντάρι	178
 V. Ἀπὸ τὴν ἀρχαία μυθολογία.	
12. Ὁ Ὀδυσσέας στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων	179
13. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερὰ (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	192
 VI. Λόγια τοῦ λαοῦ.	
14. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ	193
15. Παροιμίες	194

Σημείωμα.

Τὰ κάτωθι ἀναγνώσματα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ βραβευθέντες ἀναγνωστικοῦ *Μαρίας Ἰ. Παπαμιχαὴλ καὶ Καλλιόπης Μητάνη*.

1. Τὸ φθινόπωρο
2. "Ἐνα ἀξέχαστο μάθημα
3. Βρέχει
4. Ἐρχομαι
5. Τὸ ξενιτεμένο καράβι
6. Οἱ πειρασμοὶ (ποίημα Μυρτιώτισσας)

"Απασα ἡ λοιπὴ ὥλη ἐλήφθη ἐκ τοῦ τυχόντος Α' Βραβείου Ἀναγνωστικοῦ «Ἐλληνόπουλα» τῶν κ.κ. *ΙΙ. Νιοβάνα—Δημ. Ζήση*.

Ἡ εἰκονογράφησις τοῦ βιβλίου ἐγένετο ὀπὸ τὸν ζωγράφον κ. *Νίκον Καστανάκην*.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής